

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Limba și literatura română

ILIANA DUMITRESCU
NICOLETA CIOBANU
VASILE MOLAN

4



Acest manual este proprietatea Ministerului Educației.

Manualul a fost aprobat prin ordinul ministrului educației nr. 5145/30.08.2021.

Acest proiect de manual școlar este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5003/02.12.2014.

116.111 – numărul
de telefon de asistență
pentru copii

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Iliana DUMITRESCU
Nicoleta CIOBANU
Vasile MOLAN

Limba și literatura română

Manual pentru clasa a IV-a



EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ. Manual pentru clasa a IV-a

Editor: dr. Costin DIACONESCU

Layout, tehoredactare: Roxana CIOBANU, Corina Ioana VOINEA

Grafică: Simona Ioana RADU-IACOBINI

Coordonator tehnic și IT: Răzvan SOCOLOV

Referenți științifici:

lect. univ. **dr. Anca PETRESCU**, Departamentul de Formare a Profesorilor, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea din București

lect. univ. dr. **Cristian BUCUR**, Departamentul de Formare a Profesorilor, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea din București

prof. grad I **Maria BIZDUNĂ**, Colegiul Național „Elena Cuza”, București

Credite foto/ilustrații: Dreamstime; Wikimedia Commons – Domeniu Public

Credite video: Storyblocks

Activități digitale interactive și platformă de e-learning:

www.ClasaDigitala.ro

© Copyright CD PRESS 2021

Această lucrare, în format tipărit și electronic, este protejată de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală. Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată ori transmisă, sub nicio formă (electronic, fotocopiere etc.), fără acordul expres al Editurii CD PRESS.

Editura CD PRESS

București, str. Logofătul Tăutu nr. 67, sector 3, cod 031212

Tel.: 021.337.37.17, 021.337.37.27, 021.337.37.37 Fax: 021.337.37.57

e-mail: office@cdpress.ro • www.cdpress.ro •  Editura CD PRESS

Comenzi:

• comanda@cdpress.ro •  021.337.37.37 • www.cdpress.ro

Inspectoratul Școlar al Județului/Municipiului
Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*	
				format tipărit	
				la primire	la predare
1					
2					
3					
4					

*Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.**

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DUMITRESCU, ILIANA

Limba și literatura română : manual pentru clasa a IV-a / Iliana Dumitrescu, Nicoleta Ciobanu, Vasile Molan. - București : CD Press, 2021
ISBN 978-606-528-550-7

I. Ciobanu, Nicoleta

II. Molan, Vasile

811.135.1



**REVISTE • CARTE ȘCOLARĂ •
MANUALE DIGITALE • DOTĂRI ȘCOLARE**

Prima alegere în domeniul produselor și al proiectelor educaționale românești de calitate pentru școală și familie



Scanează codul și consultă catalogul complet de titluri al Editurii CD PRESS.

Deșteaptă-te, române!

de Andrei Mureșanu



Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată, croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani.

Acum ori niciodată, să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume,
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

.....
Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

.....
Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt!
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

• *Deșteaptă-te, române!* este Imnul Național al României, din decembrie 1989. Andrei Mureșanu a scris aceste versuri în anul 1848, cu titlul *Un răsunet*. Muzica este scrisă de Anton Pann, în 1848.

Dicționar

- **mâni:** (acum) mâini
- **soarte:** (acum) soartă, destin



Cuprins



Competențe specifice	Unitatea de învățare	Lecții	Metode complementare de evaluare
1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 3.5., 4.1., 4.2., 4.4.	1. POVEȘTI DE TOAMNĂ Recapitulare inițială / 11	<i>Lecția 1</i> Ce le spun cocorilor? de Titel Constantinescu / 12 <i>Lecția 2</i> Sensul cuvintelor / 15 <i>Lecția 3</i> În biblioteca școlii, de Aurora Ionescu / 16 <i>Lecția 4</i> Comunicare / 18 <i>Lecția 5</i> Scrierea creativă / 19 <i>Test de evaluare inițială.</i> Țara copiilor fără vacanță, de Adina Popescu / 20	Portofoliu / 14, 17, 18 Proiect: Lecturile copilăriei mele / 22 Fișa Observ! Apreciez! Evoluez! / 159
1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 4.1., 4.3., 4.4.	2. ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI / 23	<i>Lecția 1</i> Fii tu însuși! de Claudia Groza / 24 <i>Lecția 2</i> O călătorie spre țările calde, de Adina Popescu / 28 <i>Lecția 3</i> Substantivul. Furtuna frunzelor, de Jules Renard / 32 <i>Lecția 4</i> Satul global, de Vasile Poenaru / 34 <i>Lecția 5</i> Relatarea unei întâmplări imaginate / 37 <i>Lecția 6</i> Cum comunicăm? / 38 <i>Recapitulare</i> / 41 <i>Test de evaluare.</i> Punctul de echilibru, de Angelica Lambru / 42	Portofoliu / 27, 31 Proiect: Cercul scriitorilor / 31 Proiect: Teme zâmbitoare, folosind instrumente digitale / 44 Investighez: Legume și fructe / 27 Investighez: Călătorind prin lume / 31 Investighez: Harta lumii / 36 Fișa Observ! Apreciez! Evoluez! / 159
2.1., 2.2., 2.4., 2.5., 3.1., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6., 4.1., 4.2., 4.3., 4.4., 4.5.	3. DORINȚE ÎMPLINITE / 45	<i>Lecția 1</i> Aventurile lui Tom Sawyer, după Mark Twain / 46 <i>Lecția 2</i> Invitația / 49 <i>Lecția 3</i> Adjectivul. Poziția adjectivului față de substantiv / 50 <i>Lecția 4</i> Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul / 51 <i>Lecția 5</i> Singur pe lume, după Hector Malot / 52 <i>Lecția 6</i> Descrierea unui personaj / 55 <i>Lecția 7</i> Bunul meu amic, Ilie, de Aurora Ionescu / 56 <i>Lecția 8</i> Noi vrem să ne unim cu țara! de Vasile Poenaru / 58 <i>Lecția 9</i> Scrierea corectă a adjectivelor / 60 <i>Lecția 10</i> Colind de Crăciun, de Charles Dickens / 62 <i>Recapitulare.</i> Fulg-de-Nea, de Petre Ghelmez / 65 <i>Test de evaluare.</i> Noaptea de Anul Nou, de Spiridon Vangheli / 66	Portofoliu / 48, 54, 57, 59, 64 Investighez: Costumul popular românesc / 59 Proiect: Organizarea unui eveniment / 68 Fișa Observ! Apreciez! Evoluez! / 159
1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.3., 2.5., 3.1., 3.3., 3.4., 3.6., 4.1., 4.3., 4.4., 4.5.	4. JOCURILE COPILĂRIEI / 69	<i>Lecția 1</i> Oprește timpul, te rog! de Aurora Ionescu / 70 <i>Lecția 2</i> Pronumele personal / 74 <i>Lecția 3</i> O zi alături de un copil ca tine și de un copil inuit / 76 <i>Lecția 4</i> Organizarea informațiilor într-un tabel / 78 <i>Lecția 5</i> Pronumele personal de politețe / 79 <i>Recapitulare</i> / 80 <i>Test de evaluare.</i> Ultimul fulg, de Elia David / 82	Portofoliu / 73 Proiect: Scrierea în cerc / 84 Fișa Observ! Apreciez! Evoluez! / 159



Competențe specifice	Unitatea de învățare	Lecții	Metode complementare de evaluare
2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 4.1., 4.2., 4.3., 4.4., 4.5.	5. WISE ÎNSORITE / 85	<i>Lecția 1</i> Stigletele, de Mihail Sadoveanu / 86 <i>Lecția 2</i> Verbul / 90 <i>Lecția 3</i> Persoana și numărul verbului / 91 <i>Lecția 4</i> Păpădia, de Ion Agârbiceanu / 92 <i>Lecția 5</i> Cartea poștală / 95 <i>Lecția 6</i> Amintiri din copilărie, de Ion Creangă / 96 <i>Lecția 7</i> Relatarea unor întâmplări având ca suport banda desenată / 99 <i>Lecția 8</i> Timpul verbului / 100	Portofoliu / 94, 98 Investighez: Parfum de primăvară / 94 Proiect-concurs: 1, 2, 3 – Mesaj trimis / 106 Fișa Observ! Apreciez! Evoluez! / 159
		Recapitulare. Albinuțele își caută de mâncare, de Konstantin Ușinski / 102 Test de evaluare. Puiul de vrăbiuță, de Cristina Beatrice Preda / 104	
1.5., 2.4., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6., 4.1., 4.2., 4.5.	6. ÎN RITM DE PRIMĂVARĂ / 107	<i>Lecția 1</i> Prieteni mici, cu suflete mari / 108 <i>Lecția 2</i> Dragă Năsturel, de Petre Ghelmez / 110 <i>Lecția 3</i> Cuvântul – parte de propoziție / 113 <i>Lecția 4</i> Subiectul / 114 <i>Lecția 5</i> Predicatul / 116 <i>Lecția 6</i> Relația dintre subiect și predicat / 118	Proiect: Concursul „Bucuria Paștelui” / 124 Fișa Observ! Apreciez! Evoluez! / 159
		Recapitulare. Boroboața, de Petre Ghelmez / 120 Test de evaluare. Inima iepurașului, de Mircea Sântimbreanu / 122	
1.1., 1.2., 1.4., 1.5., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 3.1., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6., 4.4., 4.5.	7. CĂLĂTORIND PRIN LUME / 125	<i>Lecția 1</i> Călătoriile lui Marco Polo, de Petre Ghelmez / 126 <i>Lecția 2</i> Călătoria unui bob de orez, de Adina Popescu / 130 <i>Lecția 3</i> Invitație la drumeție / 134 <i>Lecția 4</i> Organizarea unei drumeții / 136	Investighez: Marco Polo / 129 Investighez: Cârma investigatorului / 133 Proiect: Frumoasa Românie / 142 Fișa Observ! Apreciez! Evoluez! / 159
		Recapitulare / 137 Test de evaluare. Guguță zboară, de Spiridon Vangheli / 138	
1.4., 1.5., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 3.1., 3.3., 3.6., 4.1., 4.4., 4.5.	8. PE ARIPILE IMAGINAȚIEI <i>Recapitulare</i> <i>finală</i> / 143	<i>Lecția 1</i> Cine poate ști? de Ana Blandiana / 144 <i>Lecția 2</i> Cai verzi și întâmplări breze, de Marin Sorescu / 146 <i>Lecția 3</i> Copii eram noi amândoi, de Mihai Eminescu / 148 <i>Lecția 4</i> Caracatița, de Petre Ghelmez / 152	Portofoliu / 144, 155 Investighez: Jocurile copilăriei / 151 Proiect: Autoportret de copil. Sunt unic/ă și special/ă / 158 Fișa Observ! Apreciez! Evoluez! / 159
		Test de evaluare finală. Norocul și mintea, de I. L. Caragiale / 156	

Bine ai venit în clasa a IV-a!



Salut! Eu sunt *Dominic*, cel mai isteț pisic, și te invit într-o frumoasă călătorie. Alături îți vor fi personaje precum *Ilie* – un băiat care pe toate le știe, un șoricel fără frică – pe nume *Tilică*, cocori vorbitori – de călătorie iubitori, *Puf-Pufos* – un iepuraș generos, și multe-multe alte ființe extraordinare, reale sau imaginare.

Îl veți cunoaște pe *Năsturel*, un cățel un pic altfel, sau veți naviga pe mare, alături de *Marco Polo*, pentru a descoperi țărâmurii uimitoare.

Treptat, te vei transforma, nu într-un extraterestru, ci într-un adevărat maestru în arta scrisului și a comunicării.

Să începem, așadar, cu prezentarea competențelor, adică a acelor **superputeri** pe care le vei dobândi la finalul clasei a IV-a.

MULT SŪCCES!



Competențe generale și specifice

la

SUPERPUTERI

vei dobândi la finalul călătoriei noastre
prin minunata lume a manualului de *Limba și literatura română*:

1 RECEPTAREA DE MESAJE ORALE în diverse contexte de comunicare

- 1.1. Realizarea de deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil
- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt, prin raportare la mesajul audiat, în contexte de comunicare previzibile
- 1.3. Sesizarea abaterilor din mesajele audiate, în vederea corectării acestora
- 1.4. Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje, în contexte previzibile
- 1.5. Manifestarea interesului pentru receptarea mesajului oral, indiferent de perturbările de canal

3 RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE în diverse contexte de comunicare

- 3.1. Formularea de concluzii simple, pe baza lecturii textelor informative sau literare
- 3.2. Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii
- 3.3. Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- 3.4. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite, în vederea corectării acestora
- 3.6. Manifestarea interesului pentru lectura literară și de informare

2 EXPRIMAREA DE MESAJE ORALE în diverse situații de comunicare

- 2.1. Descrierea unui personaj dintr-o carte/ dintr-un film/un personaj imaginar, urmărind un set de repere
- 2.2. Relatarea unei întâmplări imaginate, pe baza unor întrebări de sprijin
- 2.3. Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/a unei activități derulate în școală sau extrașcolar
- 2.4. Inițierea și menținerea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup
- 2.5. Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale

4 REDACTAREA DE MESAJE în diverse situații de comunicare

- 4.1. Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.2. Redactarea unor texte funcționale scurte, pe suport de hârtie sau digital
- 4.3. Redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste/dintr-un film/desen animat/a unei activități/a unei întâmplări imaginate/trăite
- 4.5. Manifestarea interesului pentru scrierea creativă și pentru redactarea de texte informative și funcționale



Prezentarea manualului

Salut! Eu sunt **Dominic**, cel mai isteț pisic, și te invit într-o frumoasă călătorie. Alături îți vor fi personaje precum Ilie – un băiat care pe toate le știe, un șoricel fără frică – pe nume Tiliță, cocori vorbitori – de călătorie iubitori, Puf-Pufos – un iepuraș generos, și multe-multe alte ființe extraordinare, reale sau imaginare. La finalul acestui an școlar, te vei transforma, da, dar nu într-un extraterestru, ci într-un adevărat maestru în arta scrisului și a comunicării.

Iată ce trebuie să știi despre **varianta tipărită și cea digitală** a manualului de Limba și literatura română, clasa a IV-a!

MANUALUL TIPĂRIT

Pagină de prezentare a unității de învățare



Titlul unității de învățare

Competențele specifice formulate special pentru tine, pe care și le vei dezvolta prin participarea la activitățile propuse în fiecare unitate de învățare.

Numărul unității de învățare

Clubul *Dominicotecus*. Proiecte

Te invită să descoperi, la finalul fiecărei unități de învățare, proiecte pe care le poți realiza singur/singură sau împreună cu ceilalți colegi, și pe care să le adaugi în portofoliul tău.

Pagini de învățare

Înainte de a citi textul

Întrebări-suport pentru discuții introductive, în vederea pregătirii lecturii/audiției

Numărul lecției

Conținuturile noi prezentate în lecție

Titlul lecției

Descoperă universul textului!

Zonă de explorare a textului-suport, prin activități care presupun răspunsuri la întrebări, exprimarea părerii etc.

În timpul citirii textului

Activități care sprijină citirea textului.

După citirea textului

Activitate care verifică înțelegerea imediată a textului.

Dicționar

Ajută la îmbogățirea vocabularului.



Numărul și titlul unității de învățare

Marcajul indică prezența a cel puțin unui tip de **AMII** pe pagina dublă deschisă a manualului digital.

Texte din *Biblioteca mea de vis*, recomandate pentru portofoliul de lectură **Portofoliu**, disponibile în manualul digital.

Text-suport pentru lectură, care permite observarea și exersarea noilor conținuturi, precum și atingerea competențelor specifice.

Simboluri utilizate în manual

- Activitate în pereche
- Activitate de grup
- Manual digital
- Portofoliu digital

Pagini de recapitulare

Text-suport pentru exersarea noilor competențe dezvoltate pe parcursul unității de învățare.

Recapitulare

Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.

Acum îți aduci aminte... Căci tu ai învățat în lecțiile anterioare să citești și să scrii. Căci tu ai învățat să citești și să scrii. Căci tu ai învățat să citești și să scrii.

— Așadar, Tata, cu un Pui de iepure de cărbun în brațe...
— Lasa-l, fermec, să se joace!...
— Numai că bucuriile tale pot să se termine și să nu se mai revină...
— Numai că bucuriile tale pot să se termine și să nu se mai revină...
— Numai că bucuriile tale pot să se termine și să nu se mai revină...

120 Unitatea 6 | În ritm de primăvară

Activități care permit fixarea conținuturilor și a competențelor însușite pe parcursul unității de învățare. Activitățile au la bază o varietate de itemi (obiectivi, semiobiectivi și subiectivi) construiți cu grade de dificultate diferite.

Pagini de evaluare

Text-suport pentru evaluarea competențelor dezvoltate pe parcursul unității de învățare.

Test de evaluare

Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.

— Bună ziua, doctor! Sunt bolnav!
— Bună ziua, doctor! Sunt bolnav!
— Bună ziua, doctor! Sunt bolnav!

121 Unitatea 6 | În ritm de primăvară

Clubul Dominicotecus. Proiecte

Pașii proiectului

- **Ce vei face?**
Află care este tema proiectului pe care îl ai de realizat singur/singură sau alături de colegi.
- **Cum vei face?**
Descoperi pașii exacți pe care îi ai de parcurs pentru a realiza un proiect de succes.
- **De ce vei face?**
Află care sunt beneficiile realizării proiectului.

Clubul Dominicotecus

Proiect

Titlul proiectului

Criterii de evaluare a proiectului




124

(Auto)evaluare

Stabilești sarcinile rezolvate corect, verificând o parte dintre răspunsuri la pagina 160 sau consultându-te cu cadrul didactic.

Calificative:
FB – Foarte bine
B – Bine
S – Suficient

Instrucțiuni pentru utilizarea manualului digital

Cu un singur clic pe copertă pătrunzi în minunata lume a manualului digital. Aici vei descoperi numeroase activități multimedia interactive de învățare (AMII) legate de tema lecției. Acestea sunt evidențiate în varianta digitală și în cea tipărită prin simbolurile următoare:   

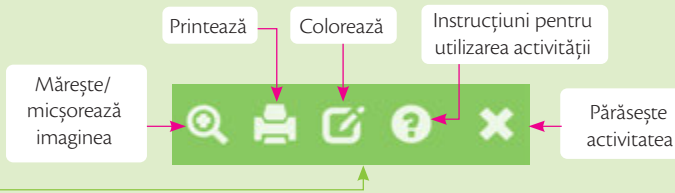
Pagina principală a manualului digital

Coperta digitală a manualului



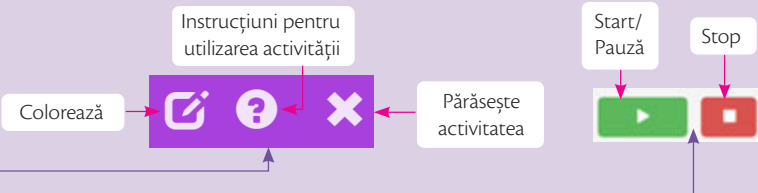
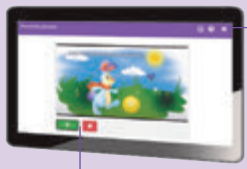
AMII STATICE

- planșă didactică
- ilustrații ■ pagini de lectură din secțiunea *Biblioteca mea de vis*



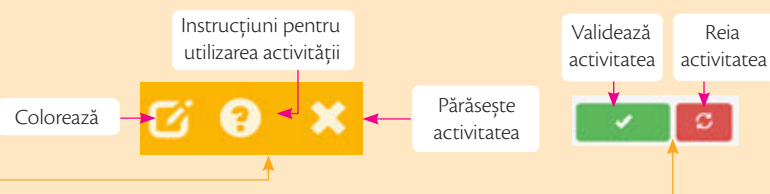
AMII ANIMATE

- materiale video pentru lectura textelor-suport



AMII INTERACTIVE







- exerciții
- jocuri
- teste



Povești de toamnă

Recapitulare inițială

IATĂ CE SUPERPUTERI ÎȚI VEI VERIFICA
ÎN ACEASTĂ UNITATE:

-  Comunicarea orală, pornind de la texte citite, ilustrații, păreri ale unor colegi
-  Citirea unor texte literare despre școală
-  Scrierea unor scurte texte despre momente plăcute trăite la școală
-  Scrierea unor texte funcționale: carte poștală, e-mail
-  Recunoașterea și utilizarea corectă a părților de vorbire studiate în clasa a III-a
-  Realizarea unui portofoliu de lectură



Clubul  Somnicotocus

Proiect

Lecturile copilăriei
mele (pag. 22)



Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 Observă imaginile care însoțesc textul.

- Ce anotimp este înfățișat?
- Ce se întâmplă în acest anotimp în viața plantelor? Dar a animalelor?
- Ce fac păsările călătore?
- Ce păsări observi în imagine?
- Unde crezi că se duc ele?

Observ

2 Acest text este

- o poezie
- o scrisoare
- o povestire
- un e-mail.

Ce le spun cocorilor?

de Titel Constantinescu

Cocorilor le spun multă sănătate în drumul lor pe mare! Le spun: Când vă apropiați de stele, seara, liniștiți-vă aripile și eu vă voi vedea atunci în lumina lunii și mi se va face dor de voi, dar vă voi spune: „Plecați, plecați mai departe, cocori! Odată cu voi, plec și eu, undeva, într-o țară nespuse de frumoasă, la care am visat mereu când eram de patru ani, când eram de cinci ani!...”

Cocorii s-au apropiat de stele. Băiatul se uita la ei, în lumina lunii, și le spunea de țara în care va pleca și el...

Dar unde e cocorul cel mic dintre cei mai mici? Hei, cocorule, e toamnă, vor cădea brumele, vor veni ploile, apoi ninsorile și tu trebuie să pleci în țările cele calde!...

Toți îl căutau pe cocorul cel mic. Dar cocorul cel mic se lipise de steaua lui și sta ascuns acolo, să nu-l vadă nimeni. Apoi, se furișă după o altă stea, se rugă de vânt să-l ia pe aripa lui dreaptă și vântul, care venea spre satul băiatului de șase ani, nu se lăsă prea mult rugat și-i spuse:

— Hai, cocorule, suie-te în căruța mea și-om porni, că e târziu și trebuie să ajung în livezi, să scutur frunzele și să le duc, să le tot duc...

De unde să știe băiatul cel de șase ani că prietenul lui, cocorul, îl căuta acum pretutindeni?! N-avea de unde să știe, căci somnul îi sărutase ochii și-i spusese: „Hai, culcă-te! De mâine începi și tu călătoria!...”

Căruța vântului s-a oprit la poarta băiatului. Cocorul a coborât, căruța a plecat mai departe și iată, acum, de dimineață, un cocor așteptând la poartă.

— Ce-i cu tine? l-a întrebat pisica.

— De unde răsăriși?! s-a mirat câinele.

— Vai de mine și de mine, te-oi fi rătăcit de stol! îi strigă mama-gâscă.

Cocorul însă s-a minunat de liniștea din curte.

— Bine, dar... nu se pregătește nimeni de plecare?! Doar băiatul pleacă?!...

— Pleacă? Unde pleacă? întrebă speriați toți cei din curte.

— Într-o țară minunată! De aceea m-am întors! Vreau să-i fiu prieten de drum!

Și fiindcă nimeni nu știa, rămaseră toți pironiți locului, uitându-se unii la alții. „Auzi colo, și ei să nu știe nimic! Să nu le spună lor băiatul nicio vorbă!...”

Cocorul vorbea cu vântul:

— Vântule, vântule, ai grijă cum suflă, nici prea tare, nici prea încet, să nu-l sperii, să nu-l obosești!

Era dimineață și s-a deschis fereastra. Băiatul a ieșit în curte. Avea în mână ghiozdanul de culoare albastră. Cocorul i-a ieșit înainte.

— Bună dimineața, prietene! Merg și eu cu tine în țara cea minunată! Te-am auzit când șoptea cocorilor despre călătoria ta și eu... eu...

ȘCOALĂ



Însă nici nu termină vorba. Luă repede ghiozdanul pe-o aripă și începu să zboare lin înaintea băiatului.

Dar să vedeți și să vă minunați! La casa vecinului era alt băiat și alt cocor îi luase ghiozdanul și zbura cu el lin, la altă casă era o fetiță și alt cocor îi luase ghiozdanul! Se umpluse tot satul de cocori. Toți se întâlneau zburând prin aer, fiecare avea câte un ghiozdan pe aripă și se laudau al cui e mai frumos. Copiii se țineau de mână și **se întrebau**:

— Oare cocorii vor rămâne cu noi? (...)

Cocorii se uitau unii la alții și se întrebau: „Parcă plecaseși ieri!” spunea unul... „Dar și tu plecaseși ieri!” răspundea altul. Un cocor s-a dat însă de gol: „Știți... voiam să vedem și noi țara cea minunată, în care pleacă prietenii noștri, copiii!” (...)

Deodată, a sunat un clopoțel argintiu! Copiii au intrat în țara lor.

— Să ne uităm pe fereastră! a spus un cocor.

Toți s-au uitat pe fereastră. E prima dată când știu eu că s-au uitat cocorii pe fereastra unei școli! Și ce văd cocorii? O **odaie** mare, cu o hartă pe pereți, cu o catedră... Dar copiii nu-i mai vedeau. Răsfoiau cărțile din fața lor și uitaseră de cocori, de toamnă... Cocorii îi priveau... îi priveau și tot îi așteptau pe copii să se ridice și să plece, să se întoarcă la ei... Dar copiii nu se ridicau. Rămâneau acolo cu toții, întorcând foile una după alta, întâlnindu-se cu livezile și cu soarele, cu marea și florile, cu munții și privighetorile, cu lumea cea mai minunată pe care literale o țeseau în fața lor ca pe un covor din o mie de zile și nopți, de amurguri și zori.

— Gata! Copiii, până la primăvară, nu se mai întorc la noi! au spus cocorii. Copiii au plecat în călătoria cea mare și minunată. Să mergem! E toamnă. E târziu. Vor veni ploile, vor veni ninsorile...

— Și primăvara. Când va veni primăvara, se bucură alt cocor, ne vom întoarce!

Cocorii ținură sfat de plecare. Se uitau spre fereastra școlii, doar-doar vreun copil îi va chema înăuntru. Dar copiii plecaseră în împărăția cea nouă și nimeni și nimic n-avea să-i despartă de ea.

Cocorii au plecat.

Copiii au rămas.

Iar eu le spun copiilor: „Bun venit la școală!

Iar cocorilor le spun: „Multă sănătate în drumul vostru lung de peste mare!...”



Dicționar

- **brumă**: cristale fine de zăpadă, care se depun toamna și primăvara, în timpul nopții, pe obiecte, plante, sol
- **pironiți**: nemișcați, încremeniți



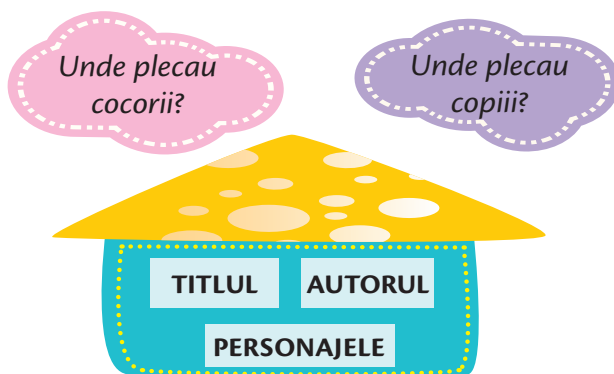
Descoperă universul textului „Ce le spun cocorilor?”!

Observ

- Alege varianta corectă.
 - Acțiunea se petrece în anotimpul primăvara toamna iarna.
 - Toamna, copiii pleacă în țările calde la școală la bunici.

Am înțeles ce am citit

- Completează harta textului cu informații desprinse din text.



- Răspunde la întrebări.
 - Ce le povestea băiatul cocorilor?
 - Ce a făcut cocorul cel mic?
 - Cine l-a ajutat pe cocorul cel mic să ajungă la băiat?
 - De ce s-a întors cocorul cel mic?
 - În ce țară au intrat copiii când a sunat clopoțelul?
 - Ce au înțeles cocorii despre călătoria copiilor?
- Identifică personajul căruia îi aparține fiecare replică.

● — Merg și eu cu tine în țara cea minunată!
 ● — Hai, culcă-te! De mâine începi și tu călătoria!
 ● — Oare cocorii vor rămâne cu noi?
 ● Trebuie să ajung în livezi, să scutur frunzele și să le duc, să le tot duc...
 ● — Vai de mine și de mine, te-oi fi rătăcit de stol!

● **mama-gâscă**
 ● **cocorul**
 ● **copiii**
 ● **somnul**
 ● **vântul**

- Delimitează textul în fragmente logice. Scrie ideile principale ale textului.
- Povestește oral fragmentul tău preferat. Realizează și un desen care să ilustreze acest fragment.

Îmi exprim părerea

- Cum crezi că arăta „țara minunată” pe care și-o închipuia cocorul cel mic?
- Ce crezi că a vrut să spună copilul prin cuvintele sale: „Odată cu voi, plec și eu, undeva, într-o țară nespus de frumoasă!”? Motivează răspunsul dat.

Minidezbateri

- Este școala o împărăție mare și minunată? Formați două echipe. Prima echipă găsește argumente pro, cea de a doua echipă, argumente împotriva afirmației de mai sus. Realizați o listă cu toate argumentele identificate. Care e concluzia?

Îmi îmbogățesc vocabularul

- Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **portocaliu**.
- Formează câte un enunț pentru fiecare dintre sensurile cuvintelor marcate în text cu **verde**.

Recunosc părțile de vorbire

- Identifică în fragmentul marcat și completează în tabel: **două substantive**, **două verbe**, **două adjective**, **două pronume**.

Scriu corect

- Explică de ce s-au folosit ghilimelele în fragmentul încadrat cu chenar.

AMINTEȘTE-ȚI!

- Scriem **sa** și **săi** când putem înlocui cu **ei/lui**.

- Scrie enunțuri în care să folosești cuvintele **sa/s-a** și **săi/să-i**.

Lecturile copilăriei mele

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește textul *La pas cu frunzele toamnei*, de Aurora Ionescu. Descoperă alte texte din universul școlar.

Sensul cuvintelor



Descoperă!

- 1 Citește cu atenție textele scrise de Maria și Matei despre plecarea păsărilor migratoare spre țările calde.

Luna aceasta, am zărit pe cer cârduri nesfârșite de cocori și de rândunele vesele, care se îndreptau grăbite spre **mare**.



MARE¹, mari, *adj.* **I.** Care depășește dimensiunea obișnuită. **II.** Care este în cantitate însemnată; abundent; numeros. **III.** Care a intrat în adolescență; care a ajuns la maturitate. **IV.** De lungă durată, îndelung. **V.** (indică intensitatea) **1.** (despre surse de lumină și căldură) Puternic, intens. **2.** (despre sunete, voce, zgomote) Puternic, ridicat. **3.** (despre fenomene atmosferice) Violent, aspru, năprasnic. **4.** (despre ritmul de deplasare, mișcare) Crescut, mărit. **5.** (despre sentimente, stări sufletești) Intens, profund, tare. **VI.** (arată calitatea) **1.** important, însemnat. **2.** ilustru, celebru, renumit. **3.** deosebit, ales, distins.

MARE², mări, *s.f.* Întindere de apă stătătoare, adâncă și sărată, de pe suprafața Pământului, care, de obicei, se unește cu oceanul printr-o strămoare.

De câte ori zăresc în văzduh stolurile de păsări migratoare, mă cuprinde o **mare** mâhnire. Îmi vine să le cer să rămână, însă știu bine că iarna le este mai bine în țările calde.



- 2 Citește explicațiile cuvântului **mare**, din pagina de dicționar. Ce observi? Cum sunt marcate sensurile unui cuvânt?
- 3 Alege varianta corectă.
 - a) În textul Mariei, cuvântul **mare** are sensul de abundent puternic întindere de apă.
 - b) În textul lui Matei, cuvântul **mare** are sensul de renumită aspră profundă.
- 4 Precizează cu ce sens este folosit cuvântul **cer** în textul fiecăruia dintre copii. Ce parte de vorbire reprezintă în fiecare situație?

Exersează!

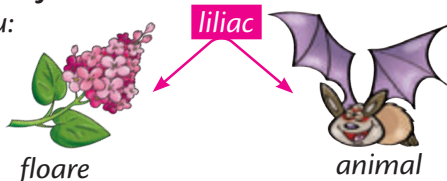
- 5 Precizează sensul fiecărui cuvânt marcat cu **bleu** în enunțurile date.
 - a) Copilul sufla într-un **corn**./În mână un **corn**.
 - b) Copiii traversau pe la **zebră**./Băiatul a desenat o **zebră**.
 - c) Eu **car** un braț de lemne./Tot fânul fusese urcat în **car**.
- 6 Stabilește sensul fiecărui cuvânt subliniat, apoi alege cuvintele cu sens opus potrivit, din enumerarea dată.
 - a) Deodată, am auzit o voce puternică.
 - slabă • firavă • molatică
 - b) Gata! Temperatura îi crescuse din nou.
 - scăzuse • se împuținase • se diminuase
 - c) Soarele blând se ivise dintre nori.
 - crâncen • arzător • sever
- 7 Scrie cuvântul care corespunde fiecărui grup de desene, apoi alcătuește câte o propoziție cu fiecare sens.

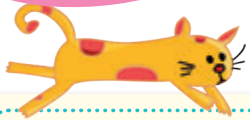


AMINTEȘTE-ȚI!

- Un cuvânt poate avea mai multe **sensuri**. Pentru a afla exact sensul unui cuvânt, trebuie să ții seama de contextul în care este folosit, adică de sensul pe care acesta îl are alături de celelalte cuvinte.
- Pentru a folosi corect un cuvânt, este bine să consulți un dicționar.
- Există cuvinte care se scriu la fel, dar au **sensuri complet diferite**.

Exemplu:





Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

- 1 Trăim înconjurați de cărți. Indiferent de vârstă, apelăm la cărți pentru a ne informa sau pentru a descoperi modul în care scriitorii surprind diverse aspecte ale vieții.
- Care sunt cărțile tale preferate?
 - Ce fel de cărți ai citit până acum?
 - Ce alte tipuri de cărți mai cunoști?
 - De unde îți faci rost de cărți?



Dicționar

- **cronică**: lucrare istorică în care sunt înregistrate în ordine cronologică evenimentele sociale, politice etc.
- **devora o carte** (a ~): expr. a citi o carte cu mare interes
- **DOOM**: Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române
- **norma** (a ~): a stabili reguli
- **snoabă**: care imită tot ceea ce este la modă, care se prefacă a fi din înalta societate

În biblioteca școlii, **a pătruns** cam gânditor
Cel mai mare, cel mai critic cititor.
Printre rafturi, răsfoiește cărțile fel de fel,
Scoate pixul, ia notițe, mângăind în carnețel.

„— A sosit devoratorul!
Ascundeți-vă **degrabă!**”
Spuse-o cronică bătrână,
Ce trecea un pic drept snoabă.

„— Este el! Este Tilică! Este șoricelul care
Rezolvă orice problemă dintr-o singură-ncercare!”
Zise, tare **înciudată**, o culegere de mate
Ce fusese devorată ca o carte de bucate.

„— Cred că vrea să ne citească,
Ne va lua cu împrumut...”
Zise-o carte franțuzească.
„— Mon Dieu, cred că strănut!”



În biblioteca școlii

„— DOOM, scump dicționar, *de Aurora Ionescu*
Tu normezi limba română și de toate ai habar.
Nu știi oare vreo magie ca să trecem nevăzute?
Fie-ți milă...! Noi nu vrem să ne-mpurumute!”

Doamna Enciclopedie,
Asistând vădit uimită la această tragedie,
Nu mai rezistă, se **pare**,
Și le puse o-ntrebare:

„— Oare știe cineva care e **menirea** noastră?”

„— Acea de-a fi citite... **șopti** cartea franțuzească.”

„— Da, prin paginile scrise
Să deschidem **porți** spre vise
Celor care, fără **frică**,
Ne citesc...
Precum Tilică...”



Descoperă universul textului „În biblioteca școlii”!

Am înțeles ce am citit

- Răspunde la întrebări.
 - Ce făcea Tilică în bibliotecă?
 - De ce erau speriate cărțile?
 - Care este rolul DOOM-ului?
 - Care e menirea cărților, așa cum reiese din această poezie?
- Transcrie din text cuvintele care rimează.

• degrabă – _____	• mate – _____
• dicționar – _____	• nevăzute – _____
• Enciclopedie – _____	• scrise – _____

Îmi organizez informațiile

- Completează piramida cu informații desprinse din text:
 - titlul
 - două personaje din poezie
 - trei însușiri ale lui Tilică
 - patru tipuri de cărți din bibliotecă.



AMINTEȘTE-ȚI!

- **Poezia** este un text în versuri.
- **Versul** este un rând dintr-o poezie.
- Mai multe versuri grupate alcătuiesc o **strofă**.
- Fiecare **vers** se scrie cu alineat.
- **Rima** este repetarea sunetelor finale în două sau mai multe versuri. (Ex.: *gânditor-cititor*)

Îmi exprim părerea

- Care este, după părerea ta, menirea cărților?

Îmi îmbogățesc vocabularul

- Scrive cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **albastru**.
- Alcătuiește enunțuri în care cuvintele **porți** și **pare** să aibă sensuri diferite.
- Formează cuvinte înrudite pornind de la cuvintele **gând** și **carte**.

Recunosc părțile de vorbire

- Transcrie din versurile poeziei:
 - două verbe, număr singular;
 - două adjective, gen feminin, număr singular;
 - două substantive, număr plural;
 - două pronume personale.

Scriu corect

- Alege forma corectă.
 - la** sau **l-a**
 - __ zărit
 - nota __
 - ajungem __ școală
 - ai** sau **a-i**
 - __ spus
 - __ sosit
 - pentru __ ajuta la teme
 - mai** sau **m-ai**
 - __ ajutat
 - o să __ vin
 - am amânat pentru __
 - ia** sau **i-a**
 - __ cartea
 - __ dus la bibliotecă
 - __ amintit
- Transcrie din text câte un exemplu de folosire a virgulei în următoarele situații:
 - adresare directă
 - enumerare
 - explicație suplimentară.
- Scrive-i un mesaj (bilet, e-mail) lui Tilică, în care să-i aduci la cunoștință că și tu ești un mare iubitor de cărți. Folosește toate semnele de punctuație învățate. Nu uita să te semnezi!

Îmi imaginez

- Imaginează-ți că brusc ar dispărea toate cărțile din lume. Cum ar fi lumea ta fără cărți? La ce alte mijloace de informare ai apela?
- Continuă enunțul și argumentează alegerea.
Dacă aș fi o carte, mi-ar plăcea să fiu...

Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital. Citește textul *Șoricel de bibliotecă*, de Elia David, pentru a afla mai multe despre un șoricel intelectual.

Comunicare

Descoperă!

- 1 Observă cu atenție imaginile de mai jos. Descrie fiecare situație de comunicare, indicând:
- 2 Stabilește corespondența corectă dintre cifra aflată în dreptul fiecărei imagini și replicile date. Reconstituie dialogurile.

persoanele
care comunică
între ele

timpul și locul
în care are loc
schimbul de informații

**schimbul de
informații**
care crezi
că are loc



a) *Îmi pare rău că te-ai lovit! Pot să te ajut?*

Mulțumesc! Ești foarte amabil!

b) *Mami, te rog să îmi cumperi un set de acuarele!*

Da, dragul meu. Chiar mâine. Ce vrei să pictezi?

c) *Îmi permiteți să vă arăt ce cărți am luat de la bibliotecă?*

Sigur că da, Luca. Sunt foarte curioasă!

d) *Bună! Eu sunt Andrei! Îmi pare bine să te cunosc!*

Și mie. Eu sunt Laura! Cred că învățăm la aceeași școală!

AMINTEȘTE-ȚI!

- Într-un dialog este important:
 - să vorbim pe rând;
 - să ținem seama de particularitățile interlocutorului (de vârstă, profesie etc.);
 - să folosim formulele de adresare politicoasă și să păstrăm contactul vizual pe durata dialogului.



**CUVINTE
MAGICE**

Te rog!
Mulțumesc!
Cu plăcere!
Aș dori să...
Îmi permiteți să...?
Îmi cer scuze!

Exersează!

- 3 **JOC de ROL** Alegeți una dintre ilustrațiile de mai sus. Interpretați rolurile personajelor în fața clasei, completând dialogul cu 2-3 replici. Încercați să folosiți cât mai multe cuvinte magice!
- 4 Scrie scurte dialoguri, pornind de la imaginea alăturată.
 - a) Solicitați informații despre drumul spre Muzeul de Istorie.
 - b) Anunțați că și-a pierdut cățelul și solicitați ajutorul pentru găsirea lui.



Lecturile copilăriei mele

portofoliu



Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital. Citește textele propuse la această rubrică.

Activitate în pereche

Scrierea creativă

Descoperă!

1 Observă cu atenție imaginile de mai jos.

- a) În ce anotimp se petrece întâmplarea?
b) Unde se află cei doi prieteni?

- c) Ce fac copiii?
d) Ce găsesc cei doi copii printre frunze?

2 Dă un titlu potrivit fiecărui moment ilustrat.

3  Imaginați-vă un dialog purtat între personaje în fiecare dintre scenele ilustrate. Interpretați dialogul în fața clasei.

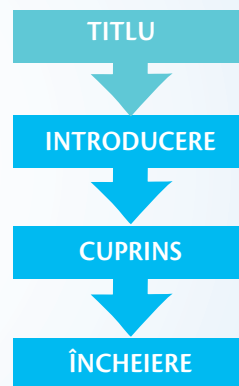


Exersează!

4 Pornind de la imaginile de mai sus, scrie un scurt text în care să redai întâmplările ilustrate, în ordinea succesiunii lor. În redactarea textului, ține cont de recomandările lui Dominic, din *Secretele unui bun scriitor*.

Secretele unui bun scriitor

- Alege un titlu potrivit.
- Ordonează logic întâmplările, folosind cuvintele de legătură: *mai întâi, apoi, după aceea, în cele din urmă*.
- Îmbină povestirea cu dialogul.
- Folosește cuvinte și expresii frumoase.
- Acordă atenție următoarelor aspecte privind scrierea: folosirea corectă a majusculilor, a semnelor de punctuație, despărțirea cuvintelor la capăt de rând, scrierea corectă a cuvintelor.
- Respectă așezarea textului în pagină (titlu, alineate).
- Dă dovadă de creativitate.
- Recitește textul, pentru o ultimă verificare.



Într-o zi, în țara copiilor care nu știau ce înseamnă vacanță, a poposit un copil călător. Avea în spate un rucsac cât o casă, purta bocanci și o șapcă albastră. De gât îi atârna un aparat de fotografiat. Însă, ce-i uimea cel mai tare pe copiii de prin acele locuri era zâmbetul larg și **fericit** de pe **chipul** copilului străin. Timp de mai multe zile, l-au tot spionat în timpul recreațiilor.

— În prima zi, n-a făcut nimic, doar a stat la plajă și a citit un teanc de reviste cu benzi desenate! a dat raportul un băiat **care** îl urmărise pe ascuns, dintr-un tufiș.

— A doua zi, doar a pescuit și a mâncat 13 înghețate! a dat raportul o fată care s-a prefăcut că lucrează la un referat, pe malul lacului.

— A treia zi s-a jucat cu un zmeu de hârtie și s-a uns cu o alifie contra țânțarilor! a povestit un pici de la grădiniță.

În a patra zi, cei trei copii s-au hotărât să-i facă o vizită străinului.

— Tu de ce nu faci nimic toată ziua? l-a întrebat curios băiețelul de la grădiniță.

— De ce așa face?! Sunt în vacanță! i-a răspuns băiatul străin. Cei trei copii și-au aruncat priviri mirate.

— Adică, tu nu te duci la școală? s-a interesat băiatul mai mare.

Străinul a pufnit în râs:

— În vacanță nu mă duc la școală, pentru că școlile sunt **închise!**

Copiii nu le venea să creadă: în țara lor, școlile nu erau închise nici măcar de Crăciun!

— La ce e bună vacanța asta, până la urmă? a îndrăznit și fetița.

— E bună ca să te relaxezi, să te distrezi... Mie îmi place, pentru că am timp să călătoresc! În fiecare vacanță, vizitez o altă țară, cunosc oameni și obiceiuri noi. Nu vreți să ne jucăm?

— Nu putem să ne jucăm, trebuie să mergem la școală! a răspuns repede fetița.

Cei trei copii s-au întors la cursuri. În timpul pauzelor, le povesteau colegilor despre cât de bine e să fii în vacanță, precum copilul de pe malul lacului.

Dintr-odată, copiii n-au mai vrut să deseneze, să învețe poezii, să mănânce la prânz și să doarmă după-amiaza. Apoi au ieșit pe stradă cu pancarte mari, pe care scria: „Vrem vacanță!”

— Noi vrem să fie vacanță tot timpul anului!

— Să ne relaxăm, să ne distrăm și să călătorim!

Consiliul Profesorilor a decretat o vacanță care **să nu se termine** niciodată.



1 **Transcrie din text enunțurile care îl descriu pe copilul călător.**

2 **Răspunde la întrebări.**

- a) Ce a făcut copilul călător în prima zi?
- b) Ce au făcut copiii în vacanța fără sfârșit?
- c) Ce au înțeles copiii din *Țara copiilor fără vacanță*?

3 **Scrie cuvinte cu sens asemănător celor marcate în text cu roz și cu sens opus celor marcate cu verde.**

4 **Alcătuiește enunțuri în care să folosești sensurile diferite ale cuvintelor scrise cu albastru.**

5 **Transcrie, din fragmentul încadrat în chenar:**

- a) două substantive, numărul singular;
- b) două substantive, numărul plural;
- c) două adjective, numărul singular;
- d) două verbe, numărul plural.

6 **Completează cu adjective potrivite substantivele:**

- copil ...
- zâmbet ...
- șapcă ...
- bocanci ...
- priviri ...
- locuri ...



Cei trei copii care aflaseră primii despre vacanță au dat o fugă până la lac, unde copilul străin tocmai își strângea cortul.

— Acum putem să ne jucăm cu tine, pentru că suntem în vacanță! i-a spus veselă fetița.

— Da, dar a mea... s-a terminat! Mă grăbesc să ajung acasă, căci mâine începe școala!

— De ce nu rămâi la noi, unde vacanța e fără sfârșit? i-a propus băiatul.

Însă străinul își aranja hotărât hainele în rucsac.

— Ce farmec are o vacanță fără sfârșit?! a zis el. Ce plictiseală! Eu de mâine voi fi în clasa a IV-a și de-abia aștept să mă întorc la școală!

Străinul a plecat spre țara lui, iar ceilalți copii l-au uitat repede. Aveau acum atâtea lucruri de făcut și timp berechet, pentru că era vacanță!

La început, au dormit după bunul lor plac și au mâncat câte înghețate au vrut. Apoi, au organizat serbări care durau săptămâni în șir, nenumărate excursii la munte, apoi... s-au trezit că nu prea mai aveau ce face.

— Hai să ne jucăm de-a rațele și vânătorii! a propus un băiat.

— Iar jocul ăla?! L-am jucat de-o mie de ori și m-am săturat de el!

— Ne uităm la desene? a întrebat altcineva.

— Am văzut de câte zece ori toate desenele din lume! a spus o fetiță.

— Am eu un joc pe computer..., a îndrăznit alt copil.

— Îl știi! L-am jucat împreună ieri! i-a tăiat-o un băiat.

Copiii stăteau pe pajiștea de lângă lac și nu mai știau ce să facă.

— Mai știe cineva cât fac 4 ori 4? s-a trezit o fetiță cu ochelari.

— 17! Ce joc mai e și ăsta? i-a replicat un băiat.

— Nu 17! 16! a spus fetița cu ochelari.

— Contează?! a bombănit băiatul. E ca și cum m-ar interesa pe mine acum, în vacanță, unde e Chile! Copiii au tăcut cu toții.

— Chiar! Unde e Chile? s-a întrebat, cu voce tare, o fetiță. În Africa?

— Nuuu, parcă în Japonia, nu mai știi..., i-a răspuns băiatul. Scrie în manualul de geografie, doar că manualul a rămas la școală și școala e încuiată.

În următoarele zece minute, copiii erau atât de curioși unde era Chile, încât s-au hotărât să spargă lacătul de la poarta școlii ca să se uite în manual. După ce au intrat în școală, au început să-și pună și alte întrebări. La unele nu au găsit răspunsuri în manuale, așa că i-au chemat pe profesori.

Copiii s-au întors la școală și au descoperit că plictiseala din ultimele zile pierise ca prin farmec, căci aveau multe lucruri noi de aflat.

Abia atunci au înțeles și ei că vacanța nu are niciun farmec fără școală.

(Țara copiilor fără vacanță, de Adina Popescu)

7 Completează forma potrivită a verbelor dintre paranteze.

În țara copiilor fără vacanță (a sosi) un copil care nu făcea nimic toată ziua. Mirați, copiii din acea țară (a afla) că străinul (a fi) în vacanță. Ei (a cere) Consiliului Profesorat să închidă școala. În timpul vacanței fără sfârșit, copiii (a se juca) toate jocurile posibile, (a se duce) în excursii și (a se uita) la toate desenele animate.

8 Scrie o carte poștală sau un e-mail adresat copiilor din Țara copiilor fără vacanță, prin care să îi

feliciți că au devenit înțelepți și s-au întors la școală. Nu uita să verifici dacă: ✓ ai respectat cerința ✓ ai scris formula de început ✓ ai semnat cartea poștală/e-mailul.



Autoevaluare

	1	2	3	4	5	6	7	8
FB	3	3	6	4	8	6	7	3
B	2	2	4	3	6	4	5	2
S	1	1	2	2	4	2	3	1

→ numărul exercițiului
} numărul de răspunsuri corecte

Criterii de acordare a calificativului: ✓ Expresie clară
✓ Scriere corectă ✓ Respectarea cerinței






LECTURILE COPILĂRII MELE

Ce vei face?

Realizează un **portofoliu de lectură**, cuprinzând idei, gânduri, opinii, sentimente despre textele citite în clasa a IV-a.

Cum vei face?

1. Confeționează coperta portofoliului.
2. Tipărește fișa de lectură din manualul digital .
3. Completează *Fișa de lectură* pentru fiecare dintre textele din paginile manualului și pentru cele recomandate în **Biblioteca mea de vis**, disponibile în manualul digital .
4. Decorează fișa cu desene, colaje, simboluri care să-ți amintească detalii din text.
5. Aadaugă fiecare fișă de lectură în portofoliu .




De tipărit!

De ce vei face?

Beneficiile proiectului

Iată câteva **câștiguri** pe care le vei obține prin completarea *Fișei de lectură* și realizarea portofoliului:

1. Îți vei îmbunătăți ritmul citirii.
2. Vei identifica mai repede detaliile semnificative dintr-un text.
3. Îți vei exprima cu mai multă ușurință ideile, impresiile.
4. Îți vei îmbogăți cunoștințele despre lume.
5. Vei descoperi noi subiecte interesante, de discutat cu colegii sau prietenii.
6. Îți vei petrece într-un mod plăcut timpul liber.
7. Vei descoperi idei pentru ceea ce îți dorești să devii.

 Organizați o **expoziție** cu portofoliile create de voi. Realizați **turul galeriei**: în dreptul fiecărui portofoliu expus, notați o **calitate** a acestuia, referitoare la: • **prezentarea generală** • **organizarea conținutului** • **aspectul fișelor** • **claritatea ideilor exprimate**.

FIȘĂ DE LECTURĂ

1. Titlul operii/fragmentului

2. Autorul:

3. Tipul textului: o poveste un text informativ o poveste o bandă desenate cîntec scurta

4. Textul a fost: citit audiat

5. Personajele principale

Personajul principal 1: numele său vârsta aproximativă meseria/situația sa

Personajul principal 2: numele său vârsta aproximativă meseria/situația sa

Prieteni personajelor principale:

Alte personaje:

6. Cine este povestitorul? eroul un personaj din text autorul

7. Încălțarea

Este reală sau imaginară?

Unde se petrece?

Cînd se petrece?

8. Vocabular

Menționează cinci cuvinte sau expresii noi, învățate în text/fragment, și precizează sensul acestora.

Cuvinte: _____

Sensul din text: _____

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

9. Conținutul textului citit

Povestea, în clasa citirii, conținea textului/fragmentului citit.

Mai întâi, _____

Apoi, _____

După aceea, _____

Mai târziu, _____


În cele din urmă, _____

10. Opinia ta

Înțelegerea este: ușoară mică depășită din realitate imaginară captivantă puțin interesantă lung scurt ușor greu

11. Alte impresii despre text:

12. Recomandă această lectură unui coleg sau prieten? DA NU

 Accesează manualul digital, descarcă și completează fișa. Nu uita să o adaugi în portofoliu.








Mult succes!



Împreună cu ceilalți



IATĂ CE SUPERPUTERI VEI EXERSA ÎN ACEASTĂ UNITATE:

-  Citirea unor texte despre comunicarea cu cei din jur
-  Organizarea informațiilor dintr-un text citit sau audiat, folosind scheme sau hărți ale textului
-  Scrierea unor scurte texte despre comunicarea cu cei din jur
-  Exprimarea opiniei despre aspecte din textele citite
-  Recunoașterea substantivelor
-  Identificarea sensului unor cuvinte și expresii
-  Realizarea unor teme în format digital



Clubul  Comunicolecus

Proiect

Teme zâmbitoare, folosind
instrumente digitale (pag. 44)

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 Lumea din jurul nostru ne inspiră permanent. Uneori ne dorim să fim altfel.

- Ce personaj din desene animate sau din povești îți place foarte mult? De ce?
- Ce ți-ar plăcea să poți transforma la tine?
- Ce talente crezi că ai?
- Ce îți place să faci cel mai mult?
- Ce trăsături ai vrea să moștenești de la părinții tăi?
- Cum îți dorești să fi peste 10 ani?

Observ

2 Acest text este

- un text informativ
- un text literar
- o scrisoare
- un e-mail.

Îmi imaginez

3 **JOC** Poveste fără sfârșit Creați o scurtă poveste pornind de la titlul și ilustrația textului. Un copil începe: *A fost odată...*, apoi fiecare copil adaugă câte un enunț.



Dicționar

- elan: (aici) avânt, însuflețire
- îngăima (a ~): a rosti cu greutate
- migală: atenție, grijă
- piscuri: vârfuri
- rost: (aici) menire, rol
- sol: stratul de la suprafața pământului
- tânji (a ~): a-și dori foarte mult

Fii tu însuși!

de Claudia Groza

■ Livada răsună de cântecele păsărilor, de zumzetul insectelor și de foșnetul frunzelor atinse de vântul care anunța venirea toamnei. O fetiță vorbea cu vrăbiile și își arăta albeața dinților. Vântul îi mângâia creștetul și se simțea răsfățată.

■ — Mi-aș dori atât de mult să pot zbura asemenea vouă! șopti copila.

— Nu e atât de greu, dar te vei zgâria de crengile arborilor sau de piscurile munților. Apoi, află că va fi necesar să îți cauți hrană. Oamenii nu sunt atât de darnici. Tu, de exemplu, când ai lăsat ultima oară semințe la fereastră? grăi o vrăbiuță guralivă și veselă.

— Într-adevăr, a trecut ceva vreme de când am făcut acest gest. Voi fi mai atentă de acum încolo! îngăimă fetița.

Dintre straturile cu legume, așezate cu migală printre pomii fructiferi, se auzi timid o șoaptă:

— Cât mi-aș dori să fiu un gogoșar!

Dând frunzele la o parte, copila descoperi un ardei gras, galben, frumos, dar foarte trist. Broboane de lacrimi se prelingeau dinspre codița care îl ținea prins pe tulpină.

— Dar și tu ești gustos și frumos! Ai multe vitamine.

Ardeii nu răspunse. Doar ofta și iar ofta.

— Uneori, și eu aș vrea să fiu o minge colorată și să mă rostogolesc, să fiu mângâiat și îmbrățișat de copii!

Întorcând capul în direcția de unde veneau cuvintele, fetița exclamă:

— Hei, un pepene vorbitor! Dragule, dar și tu ești atât de colorat: verde-închis la exterior, misterios și roșu-aprins în interior, dulce și gustos. Chiar nu înțeleg de ce nu ești fericit, zău așa!

Pepenele ofta și iar ofta.

— Cât mi-aș dori să fiu creangă, să văd împrejurimile!

— Cine o vorbi acum? se întrebă micuța.

— Eu, rădăcina acestui arbore. M-am săturat să fiu ascunsă în pământ, să mă lupt cu insectele și cu viermii.

— Dar ești atât de importantă! Dacă nu ai fi tu, arborii nu ar mai crește, nu ar mai face fructe.

Rădăcina ofta și iar ofta.

— Ba și eu, ce aș dori să fiu rădăcină! grăi timid o ramură. Nu mai vreau să stau în soare, să ascult mereu gălăgia păsărilor.

— Dar tu susții frunzele care hrănesc viețuitoarele. Ai un rol important, nu este cazul să te plângi.

Ramura ofta și iar ofta.

— De câte ori am visat, stând în cutia mea, să fiu un contrabas! Își împărtășii dorința, cu elan și voce puternică, o vioară rezemată de tulpina unui gutui.

— Tu vorbești? întrebă speriată fetița. Ne cunoaștem de patru ani și nu mi-ai spus nimic, niciodată.

— Ei, ce rost avea? Ești prea micuță să cânti la contrabas.



Vioara ofta și iar ofta.

Amețită și obosită de atâtea văicăreli și nemulțumiri, copila se așează pe rădăcinile bătrâne și groase ale unui măr. Scoase încet, cu degetele firave și lungi precum niște creioane ascuțite, un evantai făcut din lemn de bambus. În timp ce își făcea vânt, auzi un scâncet:

— Oare voi fi vreodată acordeon?

— Asta e prea de tot! Ce se întâmplă de toată lumea e nemulțumită? Eu ce să mai spun, că nu am mai crescut și sunt cât o păstaie de fasole, deși am împlinit 7 ani?!

■ Pe neașteptate, vântul căpătă înfățișarea unui zmeu și începu să sufle puternic peste livadă, peste casele din împrejurimi, peste dealurile rotunjite.

Fetița se făcu ghemotoc și se adăposti în scorbura mărilor pe rădăcinile cărui se odihnise.

— Am să rezolv eu aceste nemulțumiri. Să învățați să vă vedeți rostul pe aceste meleaguri și să apreciați întotdeauna ceea ce sunteți! urlă zmeul.

Pe negândite sau cât ai spune „pește”, fetița cât o păstaie de fasole se trezi luată pe sus și obligată să zboare. Fiind ușoară, pluti câteva minute în aer, apoi se agăță de crengile unui fag înalt și rămase atârnată acolo.

Ardeul gras se micșoră, se umflă, transformându-se într-un gogoșar roșu. Văzând așa frumusețe, stăpâna livezii îl culese, cu gândul de a-l pune la murat pentru iarna lungă, care urma să sosească în câteva luni.

— Mai vreți? Vă arăt eu nemulțumiri, râdea zmeul cu gura până la urechi, zguduind pământul.

Pepenele fu colorat de razele soarelui în multe culori. Deveni o minge. Un băiețel o lovi cu putere și, intrând în sârma ghimpată care împrejmuia livada, se sparse. Un fâsâit încet și trist, atât se auzi.

Rădăcina, tot tânjind după soare, ieși din pământ. Ramurile fură trântite pe sol, așa cum își doreau. Pomul se uscă, nemaivând apă.

Vioara începu să crească și tot crescă până ce corzile cedară și se rupseră. Din acea clipă, nu mai cântă.

Dintr-odată, evantaiul începu să se întindă și se tot întindea. Aerul ce atingea fiecare cută scotea sunete. Evantaiul era fericit și mândria îl cucerise rapid. Părea că reușise să își împlinească dorința. La următoarea întindere, cedă și se rupse în multe bucăți.

■ — Acum sunteți fericiți? Nu era mai bine să fiți voi înșivă? Credeți că alții sunt mai interesați decât voi? Nu este adevărat! Fiecare obiect și fiecare viețuitoare au un rol important pe pământ.

— Te roooog, iartă-mă și coboară-mă de aici! striga cât putea micuța, destul de speriată.

— De data asta te ajut, dar cu o condiție, spuse zmeul.

— Oricare, oricare, oricare! Promit să fac ce îmi ceri, răspunse copila cu lacrimi în ochi.

— Să povestești prietenilor tăi despre îndemnul „Fii tu însuși/însăși!”.

— Cu mare drag, cu mare drag, confirmă, cu voce tremurândă, fetița.

■ Din acea zi, fiecare obiect și fiecare viețuitoare, plantă, animal sau om, învățară că nu e bine să tânjească să fie altceva.

— Există o poveste în tot ce ne înconjoară.

— Chiar și în lacrimi sau în picăturile de ploaie? șopti fetița.

— Chiar și în ele... dar, despre povestea lor, cât de curând, afirmă vântul, mângâindu-i blând creștetul.

Luna zâmbi, suflând liniște și vise frumoase peste copila cât păstaia de fasole.

— Vei crește, copilă isteță! Dormi în pace! Somn ușor!





Descoperă universul textului „Fii tu însuși”!

Am înțeles ce am citit

- Adevărat (A) sau fals (F)?** Explică varianta aleasă pentru fiecare enunț.
 - Acțiunea se petrece într-o pădure.
 - Personajele au însușiri omenești: vorbesc, visează, au sentimente.
 - Fetița are însușiri supraomenești/fantastice: discută cu obiectele din jurul său.
 - Dorința fetei era să poată ciripi precum vrăbiuțele.
- Răspunde la întrebări.**
 - Ce a aflat fetița, de la vrăbiuță, despre oameni?
 - Cine a îndeplinit dorințele personajelor de a se transforma în altceva?
 - În ce dorea să se transforme fiecare personaj? Completează răspunsul sub forma unei scheme.
- Întocmește liste, corespunzător cerințelor formulate pe postituri.**

Personajele cu care vorbește fetița	Personajele care își doresc să se schimbe	Personajele care nu își doresc să se transforme
-------------------------------------	---	---

Îmi îmbogățesc vocabularul

- Ce auzim de la fiecare? Recitește primul fragment din text, pentru a răspunde corect.**
 - Unește corespunzător.**

vânt	fetiță	insecte	frunze	păsări
zumzet	foșnet	vuiet	vorbe	cântec

- Găsește și alte exemple, completând corespunzător tabelul de mai jos.**

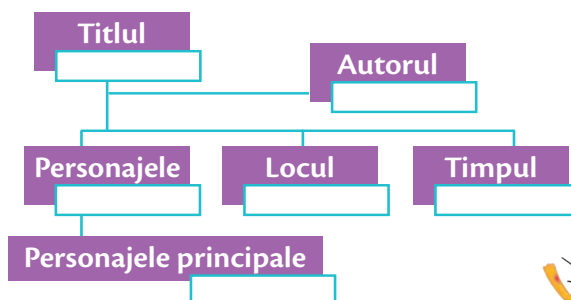
ploaie		izvor	aripi			
	clinet			ciripit		

- Formulează enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor:** elan, mare, mai, dar.

- Caută în dicționar sensurile diferite ale cuvântului *rost*. Formulează enunțuri cu două dintre sensurile acestui cuvânt.**

Îmi organizez informațiile

- Completează harta textului.**



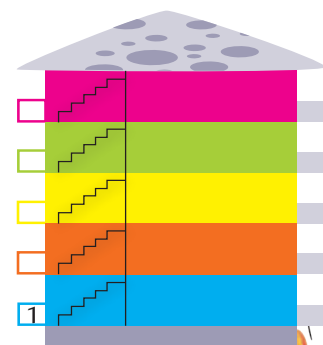
REȚINE!

- Personajele care participă la toate momentele acțiunii se numesc **personaje principale**.

8 JOC Scara ideilor

- Formulați **ideile principale** pentru fragmentele delimitate prin culoare. Scrieți aceste idei sub formă de: ● **întrebare** ● **răspuns** ● **titlu**.
- Ce conține fiecare fragment delimitat prin culoare? Stabiliți ordinea corectă a conținutului fiecărui fragment, numerotând corespunzător. Completează **Scara ideilor**.

- Cauza care determină acțiunea povestită/narată
- Situația de început: loc, timp, personaje principale
- Situația finală
- Depășirea situației deosebite
- Desfășurarea acțiunii



REȚINE!

- Textul în care un povestitor/narator prezintă o acțiune desfășurată de unul sau mai multe personaje se numește **text narativ**.
- Textul *Fii tu însuși!* este un text narativ.

9 **Minidezbateri: Cea mai interesantă idee**
 Fiecare copil notează cea mai interesantă dorință de transformare prezentată în text, apoi o prezintă colegilor de echipă. Pe rând, colegii își exprimă părerea: *Cred că a ales această transformare, deoarece ...*. Ultima explicație o dă cel care și-a prezentat cea mai interesantă idee.

10 Recitește fragmentul încadrat, apoi răspunde la întrebări.

Ce ai auzit citind textul?

Ce ai văzut citind textul?

Ce ai simțit?

11 Realizează o ilustrație/un desen adecvat pentru fragmentul încadrat în dreptunghi.

Scriu corect

12 Observă forma verbelor în construcțiile scrise cu **mov**.

- Alcătuiește enunțuri cu aceste construcții.
- Formulează îndemnuri folosind verbe: *să fii, să scrii, să vii, să știi, să ții*.
- Scrie, după model, forma corectă a verbelor dintre paranteze.

Tu (a veni) acasă. → Tu vii acasă. → Să vii acasă!

- Tu (a ști) adresa școlii.
- Tu (a ține) minte multe detalii.
- Tu (a descrie) cerul toamnei.

REȚINE!

• Când însoțesc pronumele personal **TU**, verbele care se pronunță cu **i** final, într-o singură silabă, se scriu cu **ii**.

Exemple: TU → vii • scrii • știi • ții.

TU → să vii • să scrii • să știi • să ții.

• Regula se aplică și celorlalte verbe înrudite cu ele: *a reveni, a deveni, a reține, a deține, a rescrie, a descrie*.

13 **Extrageți din text enunțuri care conțin virgula în următoarele situații:**

- enumerare
- adresare directă
- explicație suplimentară
- separarea cuvintelor personajului de cele ale naratorului.

Recunosc părțile de vorbire

14 Identifică părțile de vorbire, notându-le inițiala, conform schemei:

substantiv	adjectiv	pronume	verb
s	a	p	v

- Copila descoperi un ardei gras, galben, frumos, dar foarte trist.
- Tu ești atât de colorat: verde-închis la exterior, misterios și roșu-aprins în interior, dulce și gustos.
- Eu m-am săturat să fiu ascunsă în pământ, să mă lupt cu insectele și cu viermii.
- Am visat, stând în cutia mea, să fiu un contrabas.

Investighez **Legume și fructe**

15 Prezintă leguma și fructul pe care le preferi, pornind de la întrebările date.



16 **Realizați un sondaj la nivelul clasei, privind fructele și legumele preferate. Ilustrați într-un grafic rezultatele obținute. Prezentați rezultatele sondajului într-un articol pentru revista clasei.**

17 Caută informații despre efectele benefice ale consumului de ardei și de pepene pentru sănătatea omului. Prezintă informațiile într-un articol pentru revista clasei.

CREIONAȘUL FERMECAT

- Imaginează-ți un alt final al textului. Completează-l în 5-7 rânduri.
- Scrie, la alegere, un text cu titlul *Povestea picăturilor de ploaie* sau *Povestea lacrimilor*.

Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește textul *O să fiu verde!*, de Elia David.

O călătorie spre țările calde


de Adina Popescu

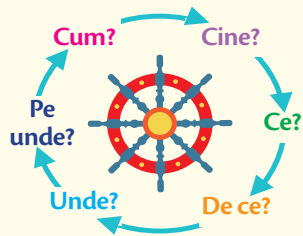
Înainte de a audia textul

Răspund la întrebări


1 Lumea din jurul nostru se schimbă permanent. Natura capătă o altă înfățișare de la un anotimp la altul.

- Cum este vremea astăzi?
- Cum arată cerul?
- De ce pleacă păsările călătoare?

2 **JOC**  **Cârma căpitanului** Formulați întrebări și răspunsuri folosind „masca paginii” și schema dată.



În timpul audierii textului

3  Textul va fi audiat pe fragmente, așa cum sunt marcate de imaginile cu păsări. La fiecare oprire, răspundeți la întrebarea:

- Cine credeți că este...? sau
- De ce credeți că...?
- Ce credeți că s-a întâmplat în continuare?

După audierea textului

Observ

- 4 Acest text este
- un text informativ
 - un text narativ
 - o poezie
 - o scrisoare
 - un jurnal.

În ziua în care stăpânii săi au plecat la țară ca să culeagă via, Trăncănilă a descoperit că uitaseră ușița coliviei deschisă. S-a hotărât îndată să facă o plimbare prin împrejurimi, sătul de colivia în care, din cauza lipsei de mișcare, se îngărășase vizibil.

Așadar, s-a strecurat afară din colivie și a tulit-o pe fereastră. Ajunse în curte, unde era un du-te-vino de nedescris! Un aeroport **ticsit** de păsări călătoare ce se pregăteau să plece spre țările calde...

— Faceți loc! Faceți loc! striga un bărzoii cu o cască de pilot pe cap, probabil un conducător de stol. Vom decola peste cinci minute!

Aliniat în spatele lui, berzele făceau exerciții pentru a-și dezmozi aripile.

— Toți cocorii să vină la mine! ordonă mai-marele cocorilor, un individ cam cu nasul pe sus. Haideți să vă spun care e ruta de zbor!

Iar cocorii își luau conștiințioși notițe.

Trecu și un graur, agitat și transpirat, pentru că întârziase și se rătăcise de stolul său.

— Și noi? Noi ce ne facem? auzi Trăncănilă un glăscior speriat.

Se întoarse și văzu un stol de rândunele tinere și **debusolate**. Cărau o grămadă de papornițe și priveau pline de emoție la păsările care decolau de pe aeroport.

— Cum ce facem? zise o rândunea cu ochelari de vedere. *O luăm din loc*, că ne prinde iarna pe aici!

— Bine, bine, o luăm din loc... dar în ce direcție? lansă întrebarea arzătoare o alta, cu o basma roșie pe cap. Unde or fi țările astea calde? Nu vezi că nu vrea să ne spună nimeni?!

Trăncănilă pricepu că rândunelele erau la primul lor zbor peste mări și țări, că nu aveau un conducător de stol experimentat și nici nu știau încotro să se îndrepte. Atunci, îi veni ideea:

— Bună ziua! le salută el pe rândunele, făcând o plecăciune galantă. Mă numesc Trăncănilă și vin tocmai din țările calde. Pot să vă ofer serviciile mele, ca **ghid**.

Adevărul era că se născuse în captivitate și nu zburase nicio dată mai departe de bucătărie, însă tare își dorea o aventură! Rândunelele îl priviră încrezătoare. Îi admirară penajul **exotic**, ciocul galben și aripile puternice.

— E un papagal, constată rânduneaua cu basma roșie. Este posibil să vină din țările calde. Ei acolo trăiesc.





— Sigur că da, minți Trăncănilă. M-am născut chiar pe malul Nilului, la **est** de **piramide**.

— Nil? Piramide?

— Păi, acolo trebuie să ajungem! zise rânduneaua cu ochelari. Cât ne-ar costa serviciile duminale, domnule Trăncănilă?

— Ei, doi-trei saci cu grăunțe, livrați la destinație, ar fi suficient!

Rândunelele acceptară, iar Trăncănilă plecă spre colivie, să-și facă bagajul. Vru să ia niște hărți și un atlas geografic, căci habar n-avea în care parte a lumii se găseau piramidele. Renunță însă, căci nu mai încăpură în valiză.

Întors la aeroport, alinie stolul și își luă greoi zborul deasupra orașului. Dar, la marginea lui, hotărî că e momentul pentru un popas.

— Atât de repede? întrebă rânduneaua cu basma. Noi n-am obosit...

— Trebuie să ne dozăm forțele, îi explică papagalul. Vom lua prânzul, apoi *ne vom face siesta*.



Siesta lui Trăncănilă se prelungi până a doua zi dimineață, când *se urni la drum* cu **grimase** de durere, căci avea, deja, febră musculară. Decretă popasuri dese, iar rândunelele îl ascultau. În fond, el era conducătorul de stol... Vremea era din ce în ce mai rece, iar călătoarele deveniseră îngrijorate. Cu toate acestea, nu aveau curajul să-i spună deschis că erau în întârziere.

— Uite marea! exclamă o rândunică din stol, care văzuse în depărtare o întindere albastră, nesfârșită. Dincolo de ea sunt țările calde!

— Marea?! se strâmbă Trăncănilă, alarmat că, deasupra mării, nu aveau unde să facă popasuri.

Dar *nu mai putea da înapoi!* Continuară călătoria. După o zi și o noapte, simțea furnicături prin aripi și era convins că își va găsi sfârșitul în valurile mării. Dacă nu se gândise să-și pună în bagaj și un colac!

— Un vapor! cârâi cu ultimele puteri, când văzu un vas la **orizont**. Popas!

— Niciun popas! i-o întoarse rânduneaua cu ochelari. Tu știi măcar dacă suntem pe calea cea bună?

— Păi, zburăm. Asta contează!

Rândunelele *își dădură seama* că Trăncănilă nu cunoștea drumul spre țările calde.



— Ești un... papagal! se înfuriară ele. Nu știi decât **să trăncănești**.

O rândunică scoase din buzunar o **busolă** și o studie cu atenție.

— **Sudul** este încolo!

— Atunci eu *o să fac un popas* pe vapor! bâigui Trăncănilă. Pa, fetelor!

Spre norocul lui, vaporul chiar se îndrepta spre țările calde. Trăncănilă se împrieteni cu bucătarul, care își dorea de multă vreme să trăncănească cu cineva.

Zilele treceau și, într-o dimineață, se trezi într-un port din care se zăreau palmierii și piramidele.

— Am ajuns, spuse bucătarul. Mai departe, te descurci singur!

Trăncănilă se pomeni într-un oraș aglomerat și fără niciun sfânt în buzunar. Pentru că nu se mai putea baza pe grăunțele promise de rândunele (...), uneori ciugulea de pe tarabele vânzătorilor de fructe, atunci când ei se uitau în altă parte.

Așa îl găsiră rândunelele, care se descurcaseră singure până la finalul călătoriei. Îl **denunțară** autorităților păsărești, că le făcea neamul de râs, și fu închis într-o dubă întunecoasă.

— Ai permis de **rezidență**? îl întrebă un pelican bătrân și gușat.

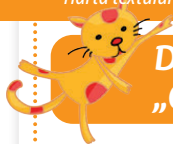
— N-am, se bâlbâi Trăncănilă. Numai păsările călătoare au permis. Eu sunt un biet papagal domestic!

— Atunci vei fi trimis înapoi în țară! hotărî pelicanul.



După doar două luni, Trăncănilă era în colivia sa, cu ușița închisă cu grijă. Adesea, **nostalgic** după viața de pe vapor, cânta cântece marinărești. Totuși, învățase ceva din toată povestea asta: orice călătorie, mai ales una peste mări și țări, se face cu cap.





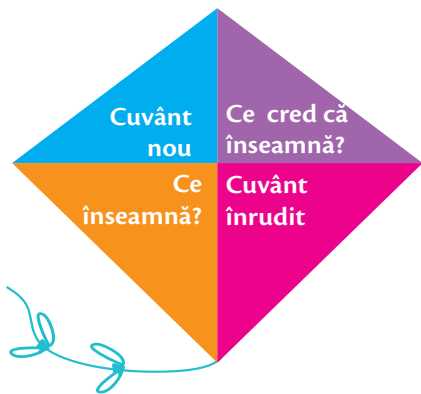
Descoperă universul textului „O călătorie spre țările calde”!

Am înțeles ce am citit

- Completează fiecare enunț, alegând varianta corectă.
 - Trăncănilă era un rândunel un papagal un cocor un bărzoii.
 - Trăncănilă s-a născut în captivitate pe malul Nilului la est de piramide în via de la țară.
 - Pentru a ajunge la destinație, rândunelele au folosit indicațiile papagalului hărți un atlas geografic o busolă.
- Răspunde la întrebări.
 - De ce se îngrășase Trăncănilă?
 - Care era destinația rândunelelor?
 - Ce instrument de orientare au folosit rândunelele abandonate de Trăncănilă?
 - Ce a învățat papagalul Trăncănilă din această experiență?

Îmi îmbogățesc vocabularul

- JOC** **Zmeul**
 - Explicați sensul cuvintelor scrise cu **mov**. Comparați cu explicația din dicționar.



- Formulați enunțuri cu aceste cuvinte. Evaluați-vă reciproc.
- JOC** **Licitația de idei**

- Găsiți sensul expresiilor, așa cum reiese din text.
 - A o lua din loc înseamnă... • a-și face siesta.
 - A se urni la drum • a face popas.
 - A da înapoi • a-și da seama.
- Identificați expresiile cu sens asemănător.



Recunosc structura textului

- Recitește textul, acordând atenție principalelor momente ale acțiunii, prezentate în ordine cronologică. Completează ideile principale ale textului.
 - Trăncănilă iese în curte.
 - ...
 - Trăncănilă descoperă un stol de rândunele fără conducător.
 - ...
 - Trăncănilă pornește cu rândunelele spre țările calde.
 - ...
 - Epuizat total, papagalul abandonează stolul de rândunele.
 - ...
 - După aventura în țările calde, Trăncănilă revine în colivia sa, mai înțelept.

REȚINE!

- Recunosc **textul narativ** după următoarele trei elemente prezente:
 - povestitor
 - acțiune
 - personaje.

- Delimitează textul în fragmente, după **planul de idei** completat la exercițiul 5.
- Povestește un fragment, la alegere.

Îmi organizez informațiile

- Identificați **personajele** care participă la **acțiunea povestită**. Completați tabelul, după model.

Personaje-individ	Personaje-grup
mai-marele cocorilor	cocorii
...	...

Îmi exprim părerea

- De ce crezi că stăpânii l-au numit pe papagal Trăncănilă?
- JOC** **Minidezbateri: Personajul în care mă regăsesc**
 - Fiecare copil identifică personajul cu care se aseamănă cel mai mult, apoi prezintă colegilor această alegere. Pe rând, colegii își exprimă opinia: *Cred că a ales această asemănare, deoarece...*

- La final, cel care și-a prezentat alegerea personajului cu care se aseamănă își argumentează alegerea.

Scriu corect

- 11 Găsește un nume potrivit pentru fiecare pasăre-personaj din textul *O călătorie spre țările calde*, de Adina Popescu. Formulează enunțuri în care să explici alegerea fiecărui nume.

Realizez portretul unui personaj

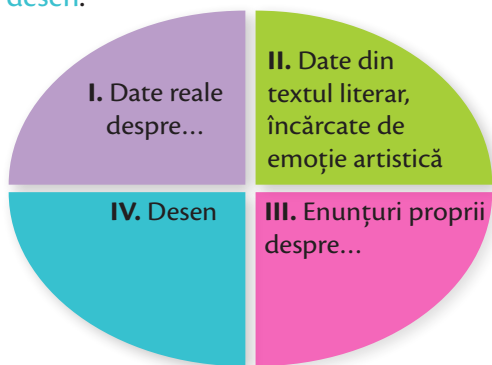
- 12 **Proiect**  **Puzzle: Cercul scriitorilor**

Fiecare grup de lucru va completa câte un cerc cu informații despre una dintre păsările prezentate în textul *O călătorie spre țările calde*, de Adina Popescu:



Pentru completarea pieselor de puzzle, vor fi folosite:

- I. **date reale**, extrase din texte informative găsite în atlase, dicționare, pe internet etc.;
- II. **date extrase din textul literar** *O călătorie spre țările calde*, de Adina Popescu;
- III. **creații literare personale**, la alegere: scurtă descriere folosind expresii deosebite, ghicitori, expresii care conțin denumirea păsării;
- IV. **desen**.



Valorificarea proiectului se va realiza prin:

- ✓ prezentare în fața clasei;
- ✓ publicare în **revista** clasei.

- 13  **Alegeți un personaj dintr-un film vizionat de voi.**

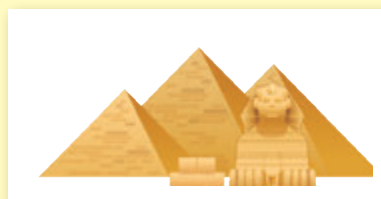
- a) Formulați o listă de întrebări și răspunsuri, pornind de la întrebările din schema de mai jos.



- b) Realizați un *portret al personajului*, folosind modalități diferite de exprimare: **text**, **desen/colaj**, **ritm/melodie**, **antomimă** etc.
c) Prezentați portretul în fața clasei.
d) Comentați portretele realizate de colegi.

Investighez *Călătorind prin lume*

- 14 Identifică, pe harta lumii, România și Nilul. Marchează traseul parcurs de Trăncănilă în aventura sa spre țările calde.
- 15 Caută informații despre piramidele din Egipt. Notează cinci idei, pe care le consideri cele mai interesante. Prezintă-le colegilor, argumentând alegerea lor.



Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, manualul digital . Citește textele propuse la această rubrică.

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 Observă imaginile de mai jos.

- Despre ce crezi că este vorba în text?
- Ce frunze recunoști dintre cele ilustrate?



- Ce poți să spui despre fructele ilustrate?



- Ce știi despre păsările ilustrate?



În timpul citirii textului

Lectură cu predicție

2 Citiiți cu atenție fiecare fragment, apoi răspundeți la întrebări.

După citirea textului

Observ

- 3 Acest text este ○ un text informativ ○ o poezie ○ o descriere.

Dicționar

- azur: albastrul cerului
- bondoci: pitici, mici de statură
- clinti (a se ~): a se mișca din loc
- panică: spaimă, neliniște
- picoteală: somnolență
- tângui (a se ~): a se văita
- tichie: căciuliță

Substantivul



Descoperă!

1 Citește textul de mai jos.

„S-a scurs o bună bucată de vreme de când Morcoveață observă visător o frunză din vârful unui plop uriaș. Așteaptă să se clintească. Pare că-i desprinsă de plop și că trăiește o viață a ei, singuratică, liberă. În fiecare zi se aurește sub razele de soare. A rămas așa de la amiază, încremenită, mai degrabă pată decât frunză. Morcoveață își pierde răbdarea, supărat, când, în sfârșit, ea face un semn. Dedesubt, o frunză apropiată face același semn. Altele îl repetă, îl împărtășesc frunzelor învecinate, care-l trec cu grabă mai departe. **E semn de primejdie, căci în zare se ivește marginea unei tichii cafenii.**”

- a) Ce anume i-a captat atenția lui Morcoveață?
- b) Ce credeți că reprezintă „tichia cafenie” ivită în zare?
- c) Ce primejdie credeți că se apropia?

„Plopul a și început să tremure. Neliniștea lui cuprinde fagul, un stejar, castanii. Toți copacii din grădină încep să-și facă semne, dându-și de știre că marginea întunecată a tichiei se lățește tot mai mult pe cer. **La început, copacii își zburcunță crengile subțiri, amuțind păsărețul: mierla ce zvârlea o notă la întâmplare, ca un bob de mazăre crud, turtureaua pe care Morcoveață o zărise vârsându-și în rafale gunguritul din gușa-i pestriță și coțofana cea nesuferită, cu coada ei coțofonească.** Apoi, pentru a-și înfricoșa vrăjmașul, încep să-și frământă brațele vânoase și lungi.”

- d) Ce sentimente pun stăpânire pe toate viețuitoarele?
- e) Cine credeți că era „vrăjmașul”?
- f) Ce reprezintă „brațele vânoase și lungi”?
- g) Ce credeți că se va întâmpla mai departe?

„Tichia vineție se boltește peste tot cerul. Alungă azurul și înainteașă peste sat. Începe panica, izbucnesc țipete. Copacii își amestecă mânioși umbrele. Vârfurile lor se încovoie și se îndreaptă, ca niște capete trezite brusc din picoteală.

Cârduri, cârduri, frunzele își iau zborul, se abat îndărăt și încearcă să se prindă la loc. Plăpândeale frunze de salcâm suspină, cele ale mesteacănului jupuit se tânguie, ale castanilor șuieră, iar cele de curcubețică se fugăresc într-un freamăt pe zid. **Ceva mai încolo, merii bondoci își scutură poamele, care cad bufnind surd la pământ.** Puțin mai departe, tufele de coacăze sângerează picuri roșii, iar cele de porumbar picură cerneală. Departe de tot, ca îmbătate, verzele mișcă din urechile lor de măgar, iar cepele mâniate se izbesc între ele, spărgându-și măciuliile doldora de semințe.”

(fragmente din *Furtuna frunzelor*, de Jules Renard)

- h) Ce credeți că era „tichia vineție”? Găsiți și alte expresii pentru a reda această imagine.
- i) Care secvență v-a impresionat mai mult în aceste fragmente?
- j) Ce credeți că a urmat?

Exersează!

- 1 a) Identifică substantivele din enunțurile scrise cu **portocaliu**. Ce ai constatat?
numărul singular **numărul plural**
semn *semne*
- b) Notează-le în coloana potrivită, apoi completează și forma celuilalt număr, după model.
- c) Transcrie enunțurile, eliminând substantivele. Ce ai observat?

AMINTEȘTE-ȚI!



Oamenii folosesc cuvinte pentru a comunica. Așadar, cuvintele fac parte din vorbirea noastră. Ele sunt **părți de vorbire**.

- **SUBSTANTIVUL** este **cuvântul care denumește** ființe, lucruri, fenomene ale naturii, sentimente sau acțiuni. *Exemple:* copil, bursuc, copac, vânt, bucurie, căutare
- Unele substantive **indică denumirea** unor ființe și se scriu cu literă inițială mică. Alte substantive **indică nume** de persoane și se scriu cu literă inițială mare.

Exemple:

băiat	oraș	țară	râu	planetă
Emil	București	România	Dunărea	Terra

➤ **Numărul substantivelor**

- Substantivele pot fi folosite la **numărul singular**, când denumesc o singură ființă, un singur lucru, un singur fenomen etc., și la **numărul plural**, când denumesc mai multe ființe, lucruri, fenomene etc.

Exemple:

singular	om	cal	caiet	ploaie	bucurie	aruncare
plural	oameni	cai	caiete	ploi	bucurii	aruncări

- Unele substantive au **doar formă de singular** sau **doar formă de plural**.
Exemplu: mazăre, foame, sete, tenis ← → ochelari, călți, Carpați, tăieței.
- Unele substantive au **la forma de singular înțeles de plural**. *Exemplu:* păsăret

➤ **Genul substantivelor**

masculin	un – doi	un băiat – doi băieți
feminin	o – două	o fată – două fete
neutru	un – două	un stilou – două stilouri

2 **JOC** **Evantaiul substantivelor**

Pentru fiecare fragment, completează câte un evantai de substantive.



3 **Observă enunțul:** *Frunza de plop se aurește sub razele de soare.*

- Identifică substantivul la genul feminin.
 - Schimbă numărul primului substantiv și rescrie noul enunț. Ce ai observat?
 - Rescrie enunțul, schimbând ordinea cuvintelor. Găsește cât mai multe variante.
- Transcrie enunțurile despre Morcoveață.
 - Cine poate fi acest personaj? Argumentează răspunsul.
 - Explică folosirea majusculei în scrierea cuvântului Morcoveață.
 - Dă exemple de substantive care se scriu cu majusculă, indiferent de locul lor în propoziție.
 - Elimină intrusul din seria de substantive.
 - vreme • Morcoveață • visător • frunză • plop
 - neliniștea • fagul • copacii • semne • zbcuciumă

- panica • țipete • mânioși • umbrele • vârfurile
 - răbdarea • supărat • semn • frunză • grabă
 - crengile • mierla • zvârlea • notă • întâmplare
- 6 Identifică în text substantivele corespunzătoare următoarelor descrieri:
- „încremenită, mai degrabă pată”
 - „își scutură poamele”
 - „își zbcuciumă crengile subțiri”
 - „a început să tremure”
 - „ca îmbătate, mișcă din urechile lor de măgar”
 - „mâniate, se izbesc între ele”

- 7 Formează substantive, pornind de la cuvintele date, după model.
- bună – bunătate**
singuratică, liberă, încremenită, supărat, apropiată, învecinate
 - a începe – începutul, începerea**
a tremura, a cuprinde, a lăți, a se zbcuciuma, a zvârli, a zări, a înfricoșa, a frământa
- 8 a) Transcrie ultimul fragment. Notează cu **s** substantivele.
 b) Grupează substantivele într-un tabel, după număr.




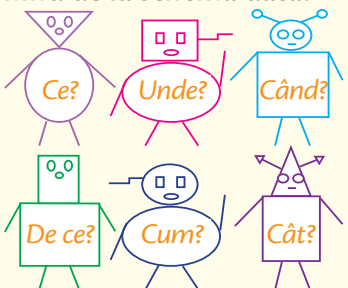
Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 Calculatorul și internetul au devenit instrumente necesare în activitatea noastră de zi cu zi.

- De la ce vârstă utilizezi un dispozitiv digital? Descrue-l.
- Ce reprezintă pentru tine internetul?
- Când folosești internetul?
- De ce este important să știi să folosești un computer?




2  **Formulați întrebări și răspunsuri despre dispozitivele digitale, pornind de la schema dată.**



În timpul citirii textului

Lectură activă

3 Citește textul cu creionul în mână. Folosește simbolurile date. Adu-gă și alte simboluri.

		
Știu.	Vreau să știu!	Am nevoie de explicații suplimentare.

După citirea textului

Observ

4 Acest text este

- un text informativ
- un text narativ
- un e-mail
- o scrisoare
- o pagină de jurnal.

Satul global

de Vasile Poenaru

— Acum, copii, în liniște ne deplasăm spre Laboratorul de Informatică. În ora aceasta vom învăța ce înseamnă internet. (...)

Lui Luca i se păru că învățătoarea semăna în ziua aceea cu Cosânzeana, logodnica Vântului Turbat.

— V-ați îmbrăcat și v-ați coafat așa de frumos pentru această oră? o întrebă Luca, plin de curiozitate.

Tânăra doamnă fu surprinsă de întrebarea lui.

— Da. Consider că este o oră foarte importantă pentru voi toți, deci și pentru mine, pentru că internetul anunță lumea viitorului. Dar cum de ți-ai dat tu seama?

Luca se rușină și nu mai spuse nimic.

Copiii intrară în Laboratorul de Informatică. Se așeză fiecare la o masă. Pe fiecare masă se afla câte un calculator. La aceste calculatoare învățau în mod obișnuit copiii din clasele mai mari, dar clasa lui Luca mai făcuse ore și în alte rânduri aici. Învățaseră să deschidă un calculator, să scrie o scurtă scrisoare, să facă operații matematice simple, precum adunarea și scăderea...

— Copii, deschideți calculatoarele!

Fiecare apăsa pe butonul corespunzător și calculatoarele se deschiseră.

— Acum, deschideți programul Netscape Navigator. Pentru aceasta, fixați săgeata mouse-ului pe simbolul acestui program și apăsați de două ori pe butonul mouse-ului.

Copiii executau comenzile pe măsură ce le primeau. Doamna i-a învățat cum să-și trimită unul altuia mesaje prin poșta electronică, după ce i-a acordat fiecăruia „o adresă” de poșta electronică. Apoi i-a întreat:

— Cum credeți că este posibil ca mesajele pe care le scrieți voi pe un calculator să ajungă să fie citite pe un alt calculator?

Laura, o fetiță cu ochii negri și cu o codiță lungă, castanie, răspunse:

— Păi, calculatoarele sunt legate cu fire între ele!

— Foarte bună observația, zise învățătoarea. Într-adevăr, mesajul transmis este preluat de programul Netscape Navigator și dirijat apoi din calculator în calculator, prin firele care leagă calculatoarele între ele, la destinație. Toate calculatoarele din această sală sunt legate între ele, astfel încât ele formează ...

— O rețea de calculatoare, completă Dragoș, un băiat slăbuț, scund și inteligent, care stătea în fundul clasei.

— Da, o rețea de calculatoare. Aceasta este rețeaua noastră de calculatoare, adică rețeaua de calculatoare a școlii. Spunem că este o rețea locală.

— Dar și Primăria are o rețea de calculatoare. Mama mea lucrează acolo și știu, zise Violeta, cea mai înaltă din clasă.





— De ce nu-i trimiți un mesaj? zise învățătoarea.
— Dar rețeaua noastră este legată la rețeaua lor?
— Da, Violeta, zise învățătoarea. Aproape toate rețelele locale sunt legate între ele prin cabluri sau prin fibre optice și formează rețeaua națională, adică rețeaua întregii țări.

Dragoș avu o curiozitate:

— Dar rețelele naționale, ale tuturor țărilor din Europa, sunt legate între ele?

— Tu ce crezi? zâmbi învățătoarea.

— Eu cred că da, că se leagă între ele și formează rețeaua continentală a Europei și că toate rețelele continentale sunt legate între ele, formând rețeaua...

— Rețeaua...?

— Cum i s-ar putea spune? se strădui Dragoș să răspundă... Rețeaua Pământului sau rețeaua planetară...

Învățătoarea zâmbi:

— I se spune internet și, într-adevăr, după cum singuri ați descoperit, internetul este...

Violeta se grăbi să completeze:

— Internetul este rețeaua planetară de calculatoare prin care oamenii care lucrează la calculatoare pot să comunice între ei.

— Așa este, așa este. Sunteți niște copii foarte inteligenți.

Dragoș întrebă:

— Dar cum se leagă rețelele continentale între ele? Nu cred că se pot lega prin cabluri sau fibre optice care să treacă peste oceane și mări...

— Se leagă prin unde radio, prin intermediul sateliților de comunicații, spuse Luca.

Învățătoarea le arătă apoi copiilor cum pot să vadă, fiecare pe ecranul propriului calculator, paginile de informații — așa-zisele pagini de web — ale unor muzee din America, ale unor fabrici de jucării din Japonia, ale unor cunoscuți interpreți de muzică ușoară...

— Acum, tastați, adică introduceți cu ajutorul tastelor, următoarea adresă de internet: www.guv.ro; veți vedea pe ecran pagina de informații, numită și pagina de web, a Guvernului României. Nume, portrete, explicații. Orice copil sau orice om din lume poate să afle tot ce îl interesează despre guvernul țării noastre, în doar câteva secunde! Prin aceasta, distanțele se micșorează enorm și putem spune că întreaga planetă a devenit — ca urmare a dezvoltării comunicațiilor la mare distanță, dar mai ales datorită internetului — un fel de sat, în care ne simțim foarte apropiați unii de alții, chiar dacă unii dintre noi locuiesc în România, alții în Vietnam, alții în Argentina sau în Statele Unite ale Americii. Acestui „sat” i se spune „satul global”.

Luca oftă:

— Ce bine ar fi dacă întregul Univers ar fi o rețea de rețele de calculatoare și i s-ar spune „satul global”!

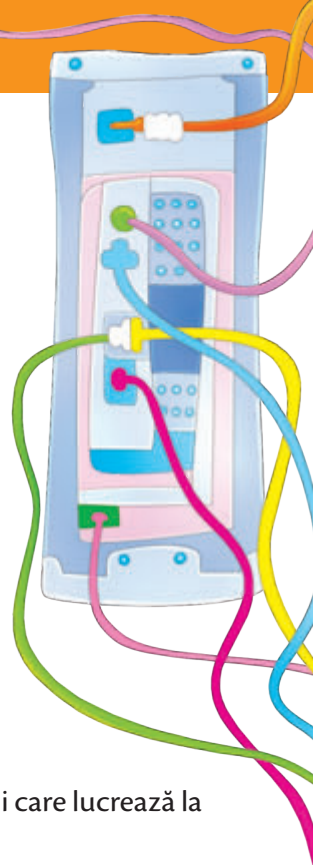
— Nu știu însă cum ar circula informația, zise învățătoarea. Undele radio au viteza luminii. Dacă trimiți cu această viteză un mesaj pe internet, el circulă suficient de repede, dar, dacă-l trimiți fie și la cea mai apropiată Stea, Alpha din Centauri, îi ia patru ani și patru luni să ajungă acolo, iar răspunsul îl primești peste alți patru ani și mai bine...

Luca se încruntă.

— Informația ar trebui să circule cu viteza gândului și atunci nu ar fi nicio problemă...

— Asta în povești, dragul meu, zâmbi învățătoarea.

— Nu, nu numai în povești, vru să spună Luca, dar își aminti că-i promisese Vântului Turbat că va păstra totul secret, așa că nu mai spuse nimic.





Descoperă universul textului „Satul global”!

Am înțeles ce am citit

- 1 Răspunde la întrebări.
 - a) Ce învățaseră Luca și colegii săi la orele desfășurate în Laboratorul de informatică?
 - b) Cum au deschis copiii programul Netscape Navigator?
 - c) Ce formează mai multe calculatoare legate între ele?

Îmi organizez informațiile

- 2 Grupează într-un tabel cele două categorii de personaje întâlnite în text:
 - a) posibil reale
 - b) imaginare/fantastice
- 3 Transcrie expresiile care descriu portretul fiecărui personaj, după schema dată.
 - învățătoarea,...
 - Laura,...
 - Dragoș,...
 - Violeta,...

Numele personajului

Descrierea personajului
- 4 a) Numerotează **ideile principale**, în ordinea în care au fost prezentate în text.
 - Trimiterea unui e-mail
 - Deplasarea spre Laboratorul de Informatică
 - Deschiderea programului Netscape Navigator
 - Comunicarea interplanetară
 - Definirea internetului
 - Accesarea unei pagini de web

b) Delimitează fragmentele textului, după **planul de idei**.

Investighez



Harta lumii

- 9 Localizează, pe harta lumii, România, apoi țările despre care se vorbește în text. Folosește internetul, pentru a afla poziția lor geografică.
- 10 Caută informații pentru a completa rubricile **!** și **?** de la exercițiul 3, pagina 34.



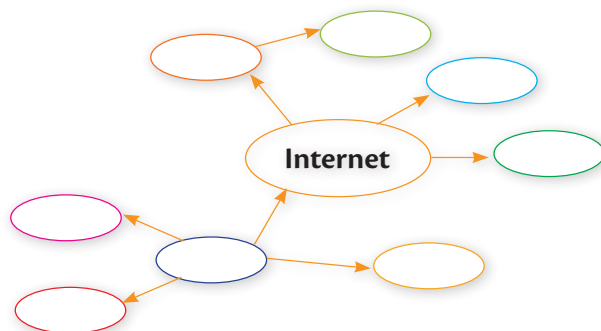
Îmi exprim părerea

- 5 Alege fragmentul care te-a impresionat cel mai mult. Povestește-l, apoi răspunde la întrebări.
 - Ce te-a impresionat în acest fragment?
 - Ce ai simțit citind acest fragment?
 - Ce întâmplare asemănătoare ai trăit?/Ce amintiri îți trezește acest fragment?

Scriu corect

- 6 **JOC** **Ciorchinele**

Completează caracteristici ale internetului, exprimate prin substantive.




- 7 Scrie, în cinci minute, ce ai învățat despre internet, din acest text. Subliniază substantivele.
- 8 Întocmește două liste de substantive, pornind de la ilustrațiile textului.

Substantive la numărul *singular*


Substantive la numărul *plural*

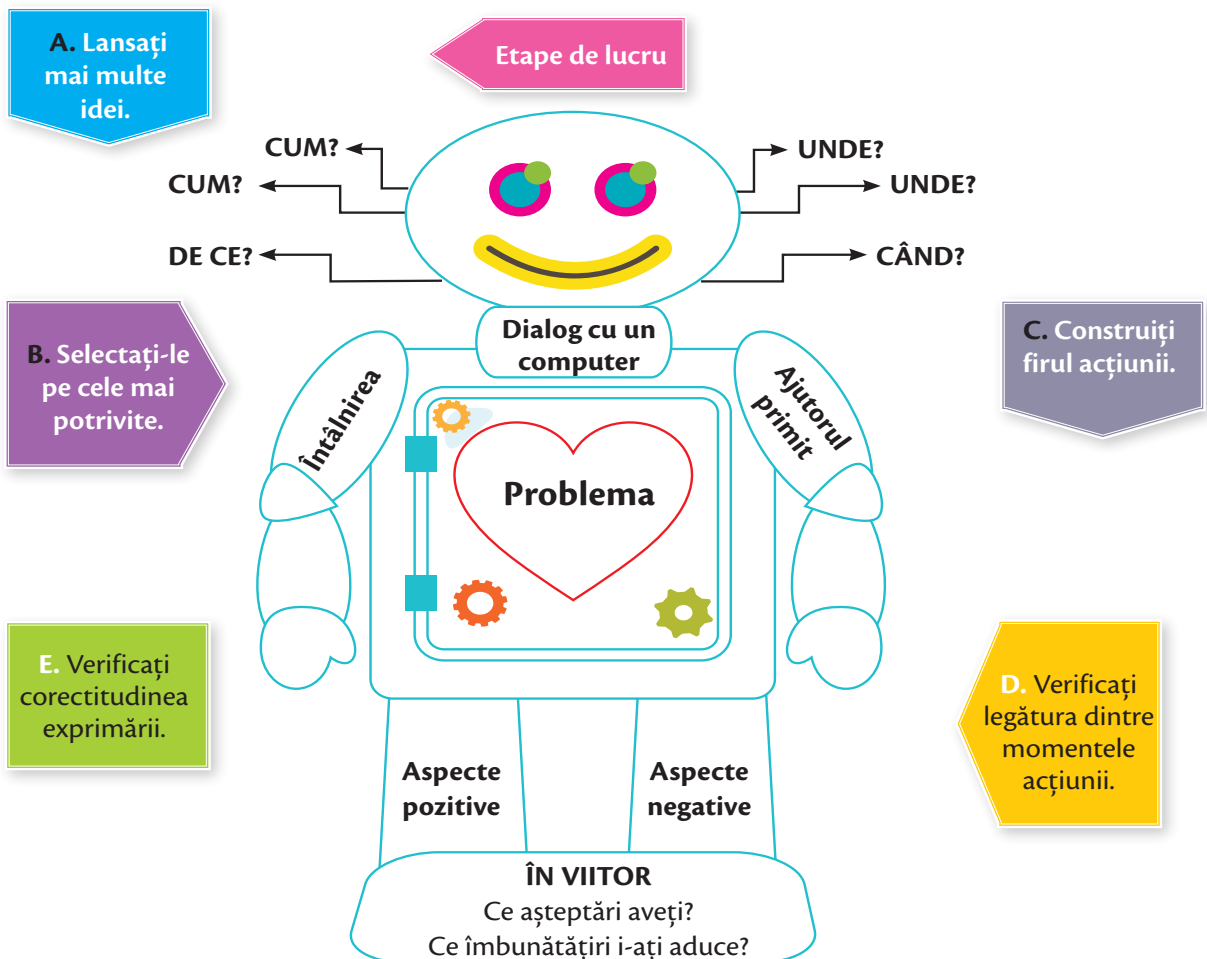
Relatarea unei întâmplări imaginate

Îmi imaginez

- 1  Observați imaginea alăturată.
 - a) Găsiți un titlu potrivit întâmplării ilustrate.
 - b) Răspundeți la întrebări, pornind de la această ilustrație.
 - ▶ Când are loc întâmplarea ilustrată?
 - ▶ Unde se petrece acțiunea?
 - ▶ Ce personaje observați în imagine?
 - ▶ Ce nume credeți că li se potrivesc?
 - ▶ Cum arată fiecare?
 - ▶ Când s-au cunoscut/întâlnit?
 - ▶ Despre ce credeți că vorbesc personajele?
 - ▶ Cum credeți că reușesc să se înțeleagă?



- 2  Observați imaginea.
Realizați o bandă desenată pornind de la schema de mai jos.
Combinați desenul cu mesajele scrise. Pentru aceasta...
 - a) Identificați și transcrieți *Planul de idei*.
 - b) Descoperiți și transcrieți *Etapete de lucru*.




CUM

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 Omul comunică permanent cu cei din jurul său.

- Când crezi că ai început să comunicai cu cei de lângă tine?
- Cum ai comunicat în primul an de viață? Dar la 4 ani?
- Ce mijloc de comunicare folosești cel mai des acum?

2  Formulați întrebări și răspunsuri despre simbolurile de mai jos.



În timpul citirii textului

Lectură activă

3 Citește textul cu creionul în mână. Folosește postituri cu simbolurile date. Adaugă și alte simboluri.



Din cele mai vechi timpuri, oamenii au depus eforturi uriașe pentru a comunica cu semenii lor. Pentru aceasta, au inventat coduri, alfabet și limbaje care să sprijine nevoia acestora de a comunica. Fie prin viu grai, fie în scris, oamenii și-au transmis informații, inventând, de-a lungul timpului, numeroase instrumente care să le înlesnească COMUNICAREA.



Înainte de inventarea scrierii, oamenii preistorici realizau diverse pictograme pentru a-și transmite ideile, gândurile. Acestea au fost descoperite îndeosebi în peșteri.



3200-2800 î.H.

Aventura încercării de a transmite informații continuă cu inventarea scrierii cuneiforme, de către sumerieni, a scrierii cu hieroglife, de către egipteni, și a culminat cu inventarea primului alfabet, de către fenicieni.

A .--	J .---	S ...	2 .---
B	L ---	T _	3
C ---.	L ...	U ...	4
D ---.	M ---	V ...	5
E	N _	W ---	6
F	O ---	X ...	7
G ---.	P ---.	Y ...	8
H	Q ---.	Z ...	9
I ..	R ...	1 .---	0



Samuel F.B. Morse (1791-1872)

1838 Samuel F.B. Morse a inventat alfabetul Morse, ideal pentru a transmite mesaje telegrafice. Acesta folosea doar două tipuri de semnale: unul lung, numit linie, și unul scurt, numit punct.



Dicționar

- cuneiform: în formă de cui
- hieroglifă: semn de scriere, reprezentând figuri de ființe și obiecte
- papirus: foiță prelucrată din tulpina plantei cu același nume
- pergament: piele prelucrată pentru a se putea scrie pe ea
- pictograme: desene simbolice folosite înainte de apariția scrierii
- preistoric: care a trăit înainte de apariția primelor documente scrise



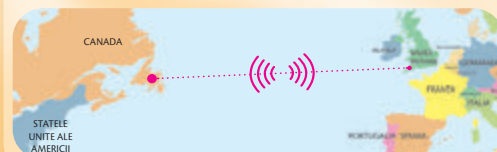
Alexander Graham Bell (1847-1922)

1876 Alexander Graham Bell a inventat telefonul, permițând, astfel, transmiterea vocii la mare distanță.



Guglielmo Marconi (1874-1937)

1901 În acest an, italianul Guglielmo Marconi a realizat prima transmisie radio de pe un țărm pe altul al Atlanticului, din Cornwall (Marea Britanie) în Newfoundland (Canada).



COMUNICĂM?

Apariția calculatoarelor, a rețelilor interconectate, adică a internetului, a produs schimbări majore în domeniul comunicării. Informații uriașe pot fi transmise foarte rapid. Dar, până la apariția internetului, omeni-rea a parcurs pași importanți. Să descoperim împreună momentele care au schimbat felul oamenilor de a comunica!



după anul 500 î.H.

În jurul acestui an încep să fie întrebuințate, ca suport pentru scriere, primele **papyrusuri** și **pergamente**.

Multă vreme, scrisul și cititul au fost rezervate unui număr restrâns de oameni. Primele cărți erau scrise cu litere de mână, de către marii învățați ai vremii, și erau bogat ornamentate.



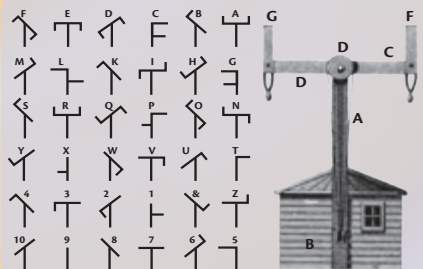
Johannes Gutenberg
(aprox. 1400-1468)

1440 Este anul în care Johannes Gutenberg inventează **presa de tipar**, care va face posibilă răspândirea cărților în lumea întreagă.



Claude Chappe
(1763-1805)

1793 Claude Chappe a inventat un dispozitiv de transmitere a mesajelor, cunoscut sub numele de **semafor la distanță**. Acesta era format din niște brațe mobile așezate pe niște piloni, însemnate cu cifre și litere.



Timothy John Berners-Lee (n. 1955)

1990 În acest an, Timothy John Berners-Lee a inventat **World Wide Web**, care a asigurat traficul rapid al informațiilor pe internet. În doar câțiva ani, internetul, această super-rețea de calculatoare, a modificat esențial conceptul de comunicare. Astăzi, miliarde de oameni folosesc poșta electronică pentru a comunica de la un capăt la altul al Pământului.



După citirea textului

Observ

- 4** Acest text este
- un text informativ
 - un text narativ
 - o scrisoare
 - un jurnal.

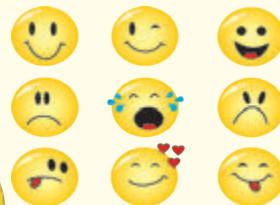
Îmi imaginez

- 5** Textul prezintă
- portretele inventatorilor internetului
 - evoluția celor mai importante mijloace de comunicare
 - reguli de comunicare
 - opt definiții ale internetului.

6 **Observați portretele celor șase inventatori. Scrieți cel puțin trei substantive care să denumească trăsături ale acestora.**

7 **Cum apreciezi informațiile aflate din acest text?**

- Răspunde folosind cel mai potrivit emoticon.
- Explică alegerea făcută.





Descoperă universul textului „Cum comunicăm?”!

Am înțeles ce am citit

1 Completează enunțurile, alegând varianta corectă.

- a) Alfabetul a fost inventat de chinezi fenicieni greci romani.
- b) Prima presă de tipar a fost făcută din metal papirus piatră lemn.
- c) Prima presă de tipar a fost inventată în secolul al XV-lea al XIV-lea al IX-lea al VIII-lea.
- d) Primul telefon a fost inventat de Samuel Morse Alexander Graham Bell Valdemar Poulsen.

2 Răspunde la întrebări.

- a) Care sunt principalele invenții legate de comunicare, realizate *înainte de Hristos*?
- b) Câte sute de ani au trecut de la inventarea papirusului până la inventarea tiparului de lemn? Dar până la inventarea presei de tipar din metal?
- c) Ce a inventat Guglielmo Marconi?
- d) Cine este inventatorul World Wide Web?

A . - -	J . - - -	S . . .	2 . . - - -
B - . . .	L - . -	T -	3 . . . - -
C - . . .	L . . .	U . . -	4 . . . - -
D - . .	M - -	V . . . -	5
E .	N - .	W - - -	6 -
F	O - - -	X - . . -	7 -
G - . -	P	Y - . - -	8 -
H	Q - - - -	Z - . . .	9 -
I . .	R . - .	1 . - - - -	0 -

Aplic

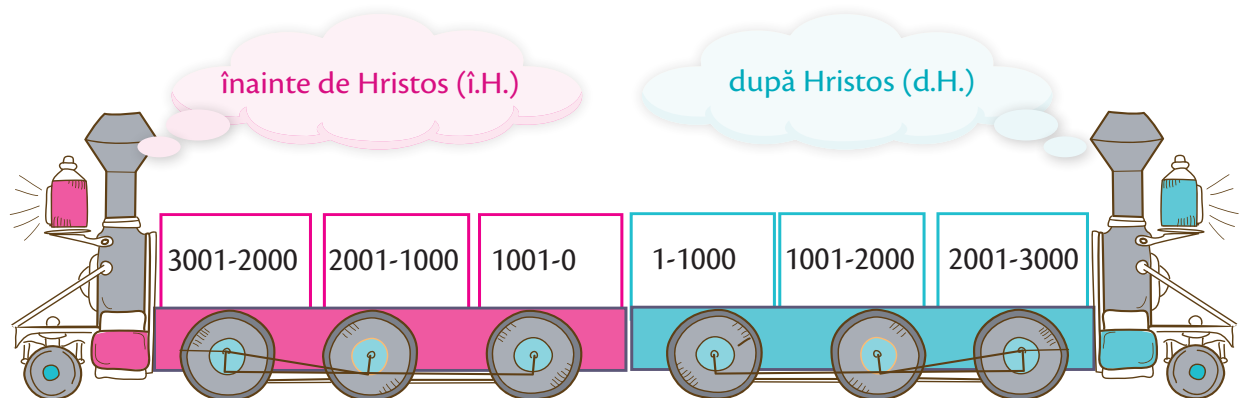
3 Scrie-ți numele, folosind alfabetul Morse.

Utilizez scheme și reprezentări grafice

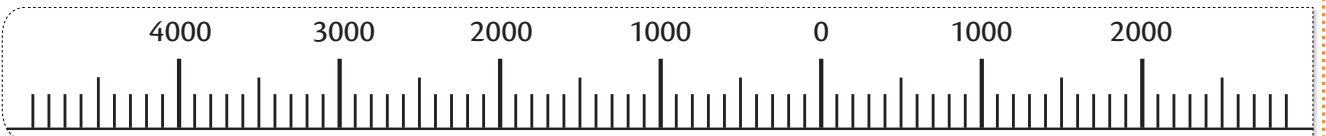
4 Ordonează cronologic numele inventatorilor în domeniul comunicării.

Johannes
Gutenberg

5 Observați imaginea. Cele două trenuri simbolizează cele două mari perioade din istoria omenirii. Notați fiecare invenție în vagonul corespunzător perioadei în care a fost realizată.

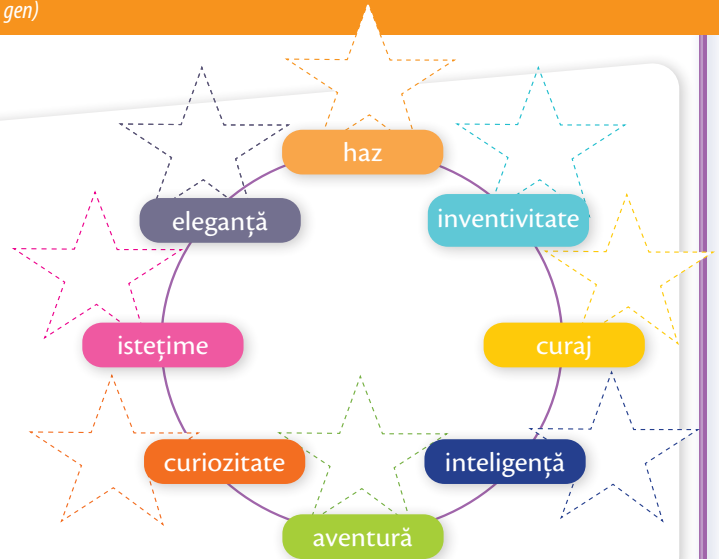


6 Colorează, pe banda timpului, secolele cu cele mai multe invenții în domeniul comunicării.



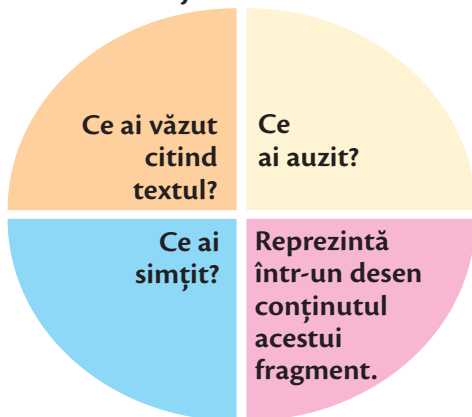
1 JOC Caruselul personajelor

- ▶ Dați exemple de personaje care au făcut dovada calităților exprimate prin substantivele din caruselul alăturat.
- ▶ Discutați, analizați și alegeți personajul cel mai potrivit pentru fiecare dintre trăsăturile enumerate.
- ▶ Argumentați fiecare alegere: *Am ales acest personaj, având în vedere faptul că .../luând în considerare răspunsul/soluția/reația sa...*



2 JOC Cadranele

Din textele studiate, alege un fragment care te-a impresionat în mod deosebit. Justifică această preferință, răspunzând cerințelor din cadranele de mai jos.



3 JOC Turul galeriei

Expuneți cadranele completate. Identificați textele din care fac parte fragmentele alese de ceilalți colegi. Notați cel puțin trei titluri recunoscute.

4 JOC Licitația de idei

Găsiți sensul expresiilor de mai jos.



Pe negândite sau cât ai putea spune „pește”

se aurește sub razele de soare

- 5 a) Identifică personajul, apoi răspunde la întrebare.

Tu, de exemplu, când ai lăsat ultima oară semințe la fereastră?



- b) Identifică personajul, apoi prezintă cum ți-ai pregăti tu o astfel de călătorie.



... orice călătorie, mai ales una peste mări și țări, se face cu cap.

- 6 Care este invenția pe care o consideri cea mai interesantă în evoluția mijloacelor de comunicare? Scrie, în cinci minute, un text în care să argumentezi răspunsul la această întrebare.
- 7 **Recunosc substantivele** Recitește fragmentul care prezintă internetul, la pagina 39. Extrage substantivele și precizează, la fiecare, genul și numărul. Indică substantivele care au formă de plural.
- 8 Descrie un dispozitiv digital pe care îl folosești mai des. Subliniază substantivele.
- 9 Selectează, din lista dată, substantivele care au formă **doar pentru singular** sau **doar pentru plural**.

• câlți • Vasile • Bucegi • Carpați • Iași • zori • tăieței
• icre • înțelepciune • șale • văi • Olt • sete • tenis

Test de evaluare

Citește cu atenție textul de mai jos, apoi rezolvă cerințele date.

A fost odată ca niciodată, că, dacă n-ar fi, nu s-ar povesti. Trăiau odată un iac și un zimbru, care s-au împrietenit la cataramă. Iacul trăia pe culmile abrupte ale muntelui Himalaya, iar zimbrul, la câmpie.

Era greu să-și mențină prietenia, fiindcă zimbrul, obișnuit să meargă pe câmpie, de fiecare dată când urca la munte, să-și viziteze prietenul, obosea, amețea și simțea că puterile îl părăsesc. Iacului i se întâmpla tocmai invers: când cobora la câmpie, i se făcea foarte cald, își pierdea toată energia și abia se mai putea târî înapoi.

Când și-au dat seama amândoi cât se chinuiau, unul urcând și altul coborând, s-au întreat:

— Ce putem face?

Însă niciunul nu găsea nicio soluție.

Într-o zi, au auzit vorbindu-se despre un înțelept care trăia în junglă. S-au hotărât să-i ceară sfatul. Au mers mult și bine până să ajungă la refugiul lui. Înțeleptul i-a primit, iar ei i-au povestit, cu lacrimi în ochi, necazul lor.

— Cel mai important în viață este să găsești, dacă se poate, „punctul de echilibru”.

— Punctul de echilibru? I-au întreat, cu mirare, bovinele.

— Da, a spus înțeleptul.

— Și asta ne ajută prietenia?



1 Adevărat (A) sau fals (F)?

- a) *Punctul de echilibru*, de Angelica Lambru, este un text informativ.
- b) Personajele textului sunt imaginare.
- c) Personajele textului sunt: un iac, un zimbru, un înțelept, povestitorul și Snowie.

2 Bifează varianta corectă.

- a) Unde trăia zimbrul?
 la câmpie la munte în junglă
- b) Ce soluție le-a recomandat înțeleptul, pentru problema lor?
 un punct de greutate un punct de echilibru un punct de vedere
- c) Ce trebuia să facă iacul pentru a ajunge pe terenul intermediar?
 Trebuia să urce. Trebuia să coboare.
 Trebuia să stea pe loc.

3 Recunoaște personajul după propriile acțiuni. Notează în dreptul fiecărui personaj literele corespunzătoare.

◆ Iacul _____

◆ Zimbrul _____

- a) obosea
b) i se făcea foarte cald
c) simțea că puterile îl părăsesc
d) își pierdea toată energia
e) amețea
f) abia se mai putea târî înapoi

4 Scrie cuvinte cu sens asemănător.

- refugiu _____ • tocmai _____
• a-și da seama _____

5 Găsește în text cuvinte și expresii cu sens asemănător.

- teren intermediar _____
• punct de echilibru _____
• sfat _____

— Desigur, i-a asigurat bătrânul. Vă voi spune ce aveți de făcut: căutați împreună un teren intermediar, în care să vă puteți întâlni ori de câte ori veți dori să vă vedeți. Fiecare dintre voi să cedeze puțin. Tu, iacule, să cobori până unde nu ți se va face rău. Iar tu, zimbrule, să te sui doar cât îți va sta în putință. Vă veți întâlni pe acest teritoriu de mijloc. Fiecare va ceda un pic și așa veți găsi punctul de echilibru.

I-au ascultat sfatul și, din ziua aceea, zimbrul și iacul s-au văzut mult mai des. Până la urmă, au găsit cea mai bună metodă pentru a-și ține în viață prietenia: „calea de mijloc”.

Gânduri din fotoliu

Este o lecție importantă, dragii mei, cea pe care au învățat-o iacul și zimbrul de la bătrânul înțelept. Și nouă ne prinde bine, de ce să nu recunoaștem? Cei pe care îi iubim sunt diferiți de noi, tocmai lucrul acesta ne atrage la ei! Ca să le fim aproape, trebuie să găsim, la rândul nostru, calea de mijloc prin care să putem accepta atitudini, păreri, reacții diferite la tot ce ne înconjoară. Să facem în așa fel încât să ne fie bine și nouă, și lor.

Și să mai știți de la mine un secret: la rândul lor, adevărații voștri prieteni trebuie să facă la fel. **Punctul de echilibru al unei prietenii este cheia tărâmului imaginat al respectului reciproc și al toleranței, în care jucăm pe rând, fiecare, jocurile preferate ale celuilalt.**

— Cred că am înțeles ce vrei să zici, mieună Snowie. Eu nu mă amestec în casoleta lui Azorel, iar el să facă bine să nu-și bage nasul în cronțânele mele!

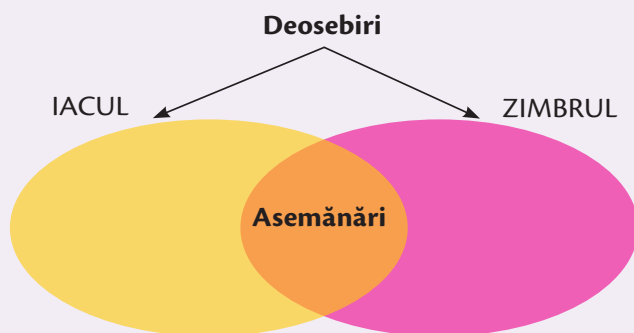
— Nu-i tocmai ce încercam să spun, dar începutul e bun, draga mea...

(Punctul de echilibru, de Angelica Lambru)

6 Răspunde la întrebări.

- Unde trăia iacul?
- Ce i-a sfătuit bătrânul înțelept pe cei doi prieteni?
- Cum explici faptul că, la câmpie, iacului i se făcea foarte cald?

7 Completează diagrama cu cel puțin trei asemănări și trei deosebiri.



8 Recitește fragmentul încadrat.

- Cine este Snowie?
- Transcrie cuvântul care te-a ajutat să găsești răspunsul.
- Subliniază substantivele.

9 Formulează enunțuri cu sensurile diferite ale cuvântului marcat cu mov. Precizează ce parte de vorbire este în fiecare caz.

10 Prezintă, într-un text de 10-15 rânduri, o situație dificilă pe care ai depășit-o folosind un punct de echilibru. Subliniază enunțul care conține prezentarea punctului de echilibru.

Autoevaluare

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
FB	3	3	5	3	3	3	6	3	4	3
B	2	2	3	2	2	2	4	2	3	2
S	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1

Criterii de acordare a calificativului

- ✓ Exprimare clară
- ✓ Scriere corectă
- ✓ Respectarea cerinței

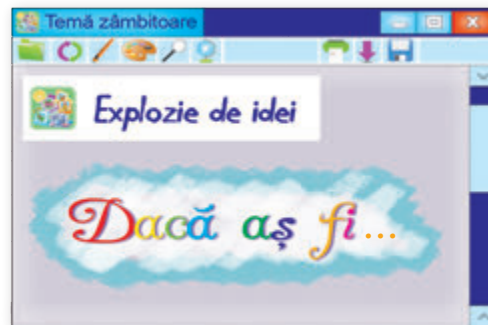
TEME ZÂMBITOARE, folosind instrumente digitale

Ce veți face?

- Veți crea un perete/avizier virtual al clasei, folosind o pagină web pentru publicarea de texte, imagini, clipuri video și/sau adrese de internet pentru documentare pe diverse teme.
- Veți realiza **TEME ZÂMBITOARE**, în format electronic.

Cum veți face?

- Identificați o aplicație gratuită pentru postarea unor idei sau teme pe un **perete digital**.
- Realizați un grup al clasei, în mediul online.
- Transmiteți adresa peretelui, printr-un e-mail, tuturor colegilor și profesorilor clasei.
- Creați **Peretele digital al clasei**.
- Pregătiți prima **TEMĂ ZÂMBITOARE**:
Explozie de idei cu titlul: *Dacă aș fi ... o pasăre, mi-ar plăcea să...* (un computer, un dovleac, un papagal, Moș Crăciun etc.)
 - ✓ Postați ideile pe acest perete.
 - ✓ Proiectați *Peretele digital* pe tabla din clasă. Comentați ideile exprimate de colegi. Adresați-le colegilor întrebări lămuritoare.
- Pregătiți materiale pentru **REVISTA CLASEI**: texte, imagini (desene, fotografii realizate personal), scurte secvențe filmate, realizate la activități interesante, recomandări de pagini web cu informații despre anumite teme discutate la școală sau cu aplicații folositoare în realizarea temelor.
 - ✓ Realizați o pagină digitală: *Explozie de idei*: **Titlul revistei clasei noastre**
 - ✓ Votați propunerile și alegeți titlul revistei.
 - ✓ Repartizați-vă roluri/sarcini pentru acest proiect: ♦ *Ce face fiecare?* ♦ *Cine se înscrie la realizarea fiecărui tip de material?* ♦ *Până când trebuie realizat materialul?* ♦ *Ce dimensiune să aibă?* ♦ *Cine realizează Cuprinsul revistei?* ♦ *Cine găsește o aplicație gratuită pentru afișarea revistei în format electronic?*
 - ✓ Postați materialele pe pagina **Peretele digital al clasei**.
 - ✓ Selectați materialele pentru primul număr al revistei.
 - ✓ Ordonăți materialele într-un *Cuprins*.
 - ✓ Realizați *revista clasei*, în format electronic și tipărit (letric).



De ce vei face?

Beneficiile proiectului

- Vei rezolva temele pentru acasă cu mai multă plăcere. Nu uita: Sunt teme zâmbitoare! 😊
- Vei avea mai mult curaj în a-ți împărtăși ideile, opiniile.
- Vei avea mai multă stimă de sine și te vei simți mândru/ă de performanțele tale în folosirea instrumentelor digitale.
- Vei descoperi avantajele temelor digitale: instrumente de scris, de desenat, pagini în diferite forme, explicații pentru folosirea lor, posibilitatea de a le transmite părinților on-line, bucuria de a crea diverse produse în mai multe variante etc.

Mult succes și inspirație!



Dorințe împlinite

IATĂ CE SUPERPUTERI VEI EXERSA ÎN ACEASTĂ UNITATE:

- Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- Formularea de concluzii simple, pe baza lecturii textelor literare
- Redactarea unor texte funcționale scurte, pe suport de hârtie – scrierea unei invitații
- Recunoașterea și utilizarea corectă a adjectivelor
- Descrierea unui personaj dintr-o carte/dintr-un film/a unui personaj imaginar, urmărind un set de repere
- Redactarea unei descrieri tip portret, pe baza unui plan simplu
- Realizarea de afișe pentru promovarea unor evenimente din școală; concurs de afișe

Aventurile lui Tom Sawyer

după Mark Twain

Înainte de a audia textul

Răspund la întrebări

- 1 • Îți este ușor să îți faci noi prieteni/prietene? De ce?
• Ce ai făcut ultima dată pentru a te împrieteni cu un coleg/colegă?

Scriu

- 2 Scrie cuvinte care fac parte din familia cuvântului **școală**.



În timpul audierii textului

- 3 Notează întrebări de clarificare, privind conținutul textului audiat.

După audierea textului

Observ

- 4 Acest text este
- un text informativ
 - un text narativ
 - o poezie
 - o scrisoare
 - o pagină de jurnal.



Dicționar

- **bălai**: blond
- **bucluc**: încurcătură, necaz
- **disprețuitoare**: batjocoritoare
- **gjumbușluc**: ghidușie
- **șovăială**: nesiguranță, ezitare



Într-o zi, Tom Sawyer se îndrepta spre casă, când, deodată, a văzut în grădina unei locuințe o fetiță drăgălașă, mică, cu ochii albaștri și părul bălai împletit în două coade lungi. Purta o rochie albă și pantalonași lungi, brodați.

S-a uitat, **pe furie**, la acest înger frumos, până și-a dat seama că și ea l-a văzut. Atunci, a început să facă tot felul de gjumbușlucuri ca să-i câștige admirația. S-a maimuțărit așa un timp, dar, în toiul unor acrobații primejdioase, trăgând cu coada ochiului spre fetiță, a văzut că ea se îndrepta **nepăsătoare** spre casă. Tom a făcut câțiva pași, sperând că fetița va mai zăbovi un pic. Ea s-a oprit o clipă pe trepte, apoi a pășit spre ușă. Băiatul a oftat adânc, dar fața i s-a

luminat îndată, căci, înainte de a dispărea, ea a aruncat o floare peste gard. Tom a alergat, a luat floarea, apoi, țopăind într-un picior și ținând strâns comoara, **a dispărut** după colț.

În altă zi, când a ajuns târziu la școală, o clădire mică, din scânduri, Tom a intrat rapid în clasă, ca și cum până atunci ar fi alergat într-un suflet, și-a agățat pălăria în cuier și s-a trântit la locul lui, cu un aer prefăcut de seriozitate.

— Thomas Sawyer! a strigat învățătorul.

Tom știa că, atunci când numele i se pronunța în întregime, era **bucluc**.

— Da, domnule!

— De ce-ai întârziat iar?

Tom tocmai se pregătea să spună o minciună, când, deodată, văzu două codițe lungi de păr bălai, atârând pe spate. Recunoscu imediat această fetiță drăguță. Lângă ea, era singurul loc **liber** din clasă.

Tom spuse îndată:

— M-am întâlnit pe drum cu Huckleberry Finn și **am stat de vorbă** cu el.

Învățătorul încremeni, privind uimit la Tom. Murmurul din clasă încetă. Toți școlarii se minunau, întrebându-se dacă năzdrăvanul de Tom își pierduse mințile. Învățătorul spuse:

— Thomas Sawyer, asta-i mărturisirea cea mai nerușinată pe care-am auzit-o vreodată. Pentru obrăznicia asta n-ai să scapi nepedepsit. Du-te și stai cu fetele și altă dată să te înveți minte!

Băiatul părea rușinat de râsetele înfundate care străbăteau clasa, dar, în realitate, era încântat de norocul ce îl copleșise. Se așeză la capătul băncii, iar fata se trase departe de el, cu o mișcare disprețuitoare a capului. Prin clasă, copiii își dădeau coate, își făceau semne și șopteau, dar Tom stătea liniștit, cu brațele pe pupitrul lung, părând cufundat în cartea de citire.

Curând, atenția se abătu de la el, iar obișnuitul murmur al clasei se înalță iarăși.

Acum, băiatul începu să privească pe furiș spre fată. Ea băgă de seamă, se strâmbă la el, apoi îi întoarse ceafa și stătu așa timp de un minut. Când întoarse iar capul, cu băgare de seamă, zări o piersică pe pupitrul ei. O împinse deoparte. Tom o puse înapoi, ea iar o împinse în lături, dar cu mai puțină dușmănie. Tom o puse iarăși la loc, răbdător. După asta, ea o lăsă acolo. Tom mâzgăli pe tăblița lui: „Te rog, ia-o, am mai multe!”. Fata aruncă o privire asupra șirului de cuvinte, dar nu schiță niciun gest.

Din nou, băiatul începu să deseneze ceva pe tăbliță, ascunzându-și opera cu mâna stângă. Pentru puțin timp, fata nu voi să ia în seamă ce făcea el, dar, până la urmă, **biruită** de curiozitate, întoarse capul. Băiatul continua să lucreze, de parcă n-ar fi știut nimic. Fata aruncă o privire, aparent întâmplătoare, dar băiatul se făcea că nu observă. În cele din urmă, ea cedă ispitei și șopti cu **șovăială**:

— Lasă-mă să văd și eu.

Tom lăsă să se vadă, în parte, caricatura stângace. Era o casă, cu câte un turn ascuțit la amândouă capetele. Interesul fetei asupra operei lui Tom a devenit din ce în ce mai mare și ea a uitat de orice altceva. Când desenul a fost terminat, fata a privit o clipă, apoi a șoptit:

— Ce drăguț! Fă un om.

Artistul înalță în curtea casei un om, care semăna mai degrabă cu o macara. Simțul critic al fetei nu era prea ascuțit. Era mulțumită de monstrul desenat. Șopti:

— Este un om frumos! Acum, desenează-mă pe mine venind spre casă.

Tom desenează o clepsidră cu o lună plină și niște paie în loc de brațe și picioare, apoi înzestră degetele răsfirate cu un evantai. Fata spuse:

— Vai, ce frumos! Aș vrea să știu și eu să desenez.

— E foarte ușor, șopti Tom. Te învăț eu.

— Da? Vrei? Când?

— La prânz. Mergi acasă la masă?

— Stau aici dacă vrei.

— Bine, ne-am înțeleș. Cum te cheamă?

— Becky Thatcher. Dar pe tine? A, știu, Thomas Sawyer.

— Așa mă strigă învățătorul, când fac ceva rău. Când sunt cuminte, îmi zice Tom. Zi-mi Tom, da?

— Bine, a răspuns frumoasa fetiță cu ochii albaștri și părul bălai.







Descoperă universul textului „Aventurile lui Tom Sawyer”!

Am înțeles ce am citit

- 1** Alege varianta corectă.
 - a) Personajele principale sunt un băiat și o fetiță cinci copii doi căței.
 - b) Băiatul se numește Sid Sawyer Tom Sawyer Huckleberry Finn.
- 2** Răspunde la întrebări.
 - a) Ce a văzut Tom în grădina unei locuințe?
 - b) De ce făcea băiatul tot felul de giambuș-lucuri?
 - c) Cum a primit Tom pedeapsa profesorului?
 - d) Cum i-a atras atenția Tom lui Becky?
 - e) Ce l-a rugat Becky pe Tom?
- 3** Asociază expresiile de mai jos cu explicația potrivită.

● „o clădire mică din scânduri”	● o școală
● „caricatura stângace”	● o casă
● „semăna mai degrabă cu o macara”	● o fată
● „o clepsidră cu o lună plină și niște paie în loc de brațe și picioare”	● un om
- 4** Alege unul sau mai multe titluri care se potrivesc fragmentului citit. Propune și tu un alt titlu.

<input type="checkbox"/> Ore fericite	<input type="checkbox"/> Un profesor sever
<input type="checkbox"/> Teme dificile	<input type="checkbox"/> Un chip frumos
- 5** Delimitează textul în fragmente logice. Scrie ideile principale ale textului.
- 6** Povestește oral fragmentul tău preferat. Realizează un desen care să illustreze fragmentul.
- 7**   **Provocarea** Formați două echipe. Un elev din prima echipă adresează o întrebare referitoare la conținutul textului citit și provoacă un copil din cealaltă echipă să răspundă, rostind numele acestuia. După ce a răspuns, al doilea copil provoacă, la rândul său, un membru din echipa adversă. Pentru fiecare răspuns corect, echipa primește un punct. Pentru fiecare răspuns greșit, echipa pierde un punct. Câștigă echipa care obține cel mai mare punctaj.

Îmi exprim părerea

- 8** Descrie o situație în care tu (sau un coleg de clasă) ai întârziat la școală. Cum ai procedat la intrarea în clasă? Cum crezi că ar fi trebuit să își motiveze întârzierea Tom?

Îmi îmbogățesc vocabularul

- 9** Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **bleu**.
- 10** Formulează câte un enunț pentru fiecare dintre sensurile cuvântului **semăna**.

Îmi imaginez

- 11** Imaginează-ți un alt final pentru textul citit. Prezintă finalul în fața colegilor tăi.


Recunosc părțile de vorbire


- 12** Citește cu atenție fragmentul încadrat cu chenar, din textul *Aventurile lui Tom Sawyer*. Indică:
 - două pronume
 - două substantive de genul neutru
 - verbul cu sens asemănător care poate înlocui expresia *a băga de seamă*.
- 13** Transformă substantivele date, după model. Ce părți de vorbire sunt cuvintele obținute?
Model: frumusețe – frumos
 - primejdie – ...
 - admirație – ...
 - curiozitate – ...
 - nepăsare – ...
 - șovăială – ...
 - seriozitate – ...

Scriu corect

- 14** Transformă următoarele replici ale personajelor, după modelul dat.

— Lasă-mă să văd și eu.  Becky i-a spus lui Tom să o lase și pe ea să vadă.

— Este un om frumos! Acum, desenează-mă pe mine, cum vin spre casă.  Becky a spus că... și...

— Aș vrea să știu și eu să desenez.  Fetița ...

Lecturile copilăriei mele

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește textele propuse la această rubrică.



Invitația

Descoperă!

1 Observă invitația alăturată.

a) Identifică următoarele elemente:

- titlul
- formula de adresare
- data, ora
- evenimentul
- locul, adresa
- confirmarea
- formula de încheiere
- semnătura

Invitație

Dragă Becky,

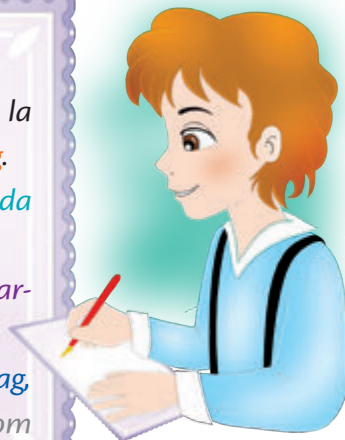
Vineri, 30 noiembrie, ora 17:00, te invit la
Concertul extraordinar al Corului din St. Petersburg.

Se va desfășura la Sala Mică a Teatrului, strada
Alunilor, numărul 7.

Am un bilet și pentru tine. Te rog să confirmi par-
ticiparea până în ziua de 28 octombrie.

Te aștept cu drag,

Tom



b) Răspunde la întrebări.

- | | |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> • Cine a scris invitația? • Pentru ce eveniment este adresată invitația? • Unde se va desfășura evenimentul? | <ul style="list-style-type: none"> • Cui i-a fost trimisă invitația? • Când se va desfășura evenimentul? • La ce adresă se va desfășura evenimentul? |
|--|---|

AMINTEȘTE-ȚI!



• **Invitația** este un scurt text prin care una sau mai multe persoane sunt invitate să participe la un eveniment.

Poate fi transmisă • personal, într-un plic • prin poștă sau • e-mail.

Invitația: ✓ se realizează pe hârtie sau la calculator;

✓ se scrie citeț, caligrafic, fără greșeli, tăieturi sau ștersături;

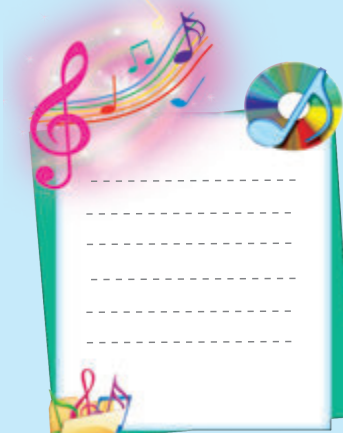
✓ se decorează și se ilustrează în funcție de eveniment.

Exersează!

2 CREIONAȘUL FERMECAT

Scrie invitații pentru următoarele situații:

- Petrecerea zilei tale de naștere
- Lansarea unui CD cu muzică pentru copii
- Serbarea de Crăciun



Adjectivul

Poziția adjectivului față de substantiv



Descoperă!

1 Citește cu atenție textul.

— Te rog să-mi mai spui câte ceva despre Becky, Ileana. Văd că ai citit cu atenție cartea.

— Maria, Becky este colega lui Tom. O **frumoasă** **fetiță** cu **ochii mari**, **albaștri** și **părul bălai**, pe care și-l împletește în două **cozi lungi**.

— Parcă te descrii pe tine, Ileana.

— Nu, eu am **ochii verzi** și **părul** mult mai **scurt**.

a) Ce exprimă cuvintele scrise cu **roz** în textul de mai sus? Alege varianta corectă.

ființe acțiuni însușiri numere.

b) Cum sunt așezate cuvintele scrise cu **roz** în raport cu substantivele pe care le însoțesc?

AMINTEȘTE-ȚI!

• Partea de vorbire care exprimă **însușirea** unui substantiv (ființă, obiect, fenomen al naturii) se numește **adjectiv**.

• Un substantiv poate fi însoțit de unul sau mai multe adjective.

Exemplu: **ochi mari**, **albaștri**

• Adjectivul poate sta **înaintea substantivului** pe care îl însoțește sau **după substantiv**.

Când vrem să evidențiem o însușire, așezăm adjectivul în fața substantivului.

Exemplu:

o fată frumoasă → *o frumoasă fată*; *o veste interesantă* → *o interesantă veste*

Exersează!

2 Elimină intrusul din șirul adjectivelor date.

a) roz, albastru, cenușiu, drăguț

b) mic, mare, interesant, lung

c) sărat, ușor, dulce, acru

d) pătrat, mic, oval, rotund

e) blond, șaten, ondulat, brunet

3 Identifică adjectivele din textul de mai jos.

În fața lui Tom se ivise un băiat. Purta o pălărieuță frumoasă și o hăinuță din postav albastru, încheiată până-n gât, nouă și curată.

4 Transcrie propozițiile, adăugând câte un adjectiv fiecărui substantiv subliniat.

a) Copacii se legănau în bătaia vântului.

b) În fața ușii se afla un câine.

c) Păsările își luară zborul spre cer.

5 Adaugă câte un adjectiv înainte și după fiecare substantiv dat. Formează câte un enunț cu trei dintre structurile obținute.

Model: frumoasa fetiță blondă

● ... copil ... ● ... glas ... ● ... priviri ... ● ... elev ...

6 Pornind de la imaginea de mai jos, realizează un scurt text în care să folosești cel puțin 10 adjective. Subliniază cu o linie adjectivele aflate înaintea substantivelor și cu două linii adjectivele așezate după substantive.



Adjectivul

Acordul adjectivului cu substantivul

Descoperă!

1 Citește cu atenție textul.

Da, se hotărâse asupra carierei sale. Pirat are să se facă! Lumea întreață o să răsune de numele lui. Ce falnic va brăzda **mările furtunoase** cu **corabia** lui **lungă, joasă, neagră** și mai iute ca vântul! Îi va zice „Vijelia”! Iar când va fi în culmea gloriei, are să apară îmbrăcat cu **pantaloni** bufanți și cu pieptar de **catifea** neagră, încălțat cu **cizme** înalte până la genunchi, încins cu un **brâu** stacojiu. Din pălăria cu **marginile** mari, îi va flutura o cascadă de pene și în mâini va ține un **steag** negru. Cum îi va mai crește inima de încântare, când va auzi șoptindu-se în preajmă: „E Tom Sawyer, piratul!”

- a) Observă substantivele scrise în text cu **bleu**. Precizează genul și numărul fiecărui substantiv. Ce gen și ce număr au adjectivele scrise cu **roz**?
- b) Continuă identificarea adjectivelor care însoțesc substantivele scrise cu **bleu**. Ce gen și ce număr au acestea?



2 Transcrie textul, înlocuind substantivele scrise cu **bleu** cu cele precizate mai jos.

- **mările** → oceanul
- **corabia** → vaporul
- **pantaloni** → mâneci
- **catifea** → mățăsuri
- **cizme** → bocanci
- **steag** → drapel

AMINTEȘTE-ȚI!

- **Adjectivul** își modifică forma în funcție de **genul** și **numărul** substantivului. Așadar, adjectivul se acordă în gen și număr cu substantivul pe care îl însoțește.

Gen	MASCULIN	FEMININ	NEUTRU
Număr			
SINGULAR	băiat înalt	fată înaltă	scaun înalt
PLURAL	băieți înalți	fete înalte	scaune înalte

Exersează!

3 Realizează acordul fiecărui adjectiv cu substantivele date. Ce observi?

înalt	acru	argintiu	gri
<ul style="list-style-type: none"> • copil • scaune • copac 	<ul style="list-style-type: none"> • struguri • pere • lapte 	<ul style="list-style-type: none"> • fulgi • podoabă • rochii 	<ul style="list-style-type: none"> • pasăre • fotolii • haine

4 a) Transformă structurile, trecându-le la numărul plural.

- vânt năprasnic
- vis îndrăzneț
- zi însorită
- nor pufos
- peisaj fabulos
- frunză arămie

b) Construiește enunțuri cu structurile obținute.

5 Acordă adjectivele cu substantivele date.

- bluze **albastre** → pantaloni ...
- pantaloni **noi** → fuste ...
- **simpatice** pisică → ... căței
- o fetiță **vitează** → niște băieți ...

6 Transcrie textul, realizând acordul în gen și număr al adjectivelor din paranteză.

După ce s-a îmbrăcat, fata (**grijuliu**) îl mai dichisi pe Tom: îi încheie până la gât haina (**curat**), îi răsfânse peste umeri gulerul (**mare**) al cămășii (**alb**), îi zbârli cu peria cărlionții (**scurt**) și, la urmă, îi așeză pe creștet pălăria (**pestriț**) de pai. Mary nu a uitat nici de ghețele (**negru**), (**uns**) cu vaselină. Acum arăta ca toți băieții (**îngrijit**).

Singur pe lume

după Hector Malot

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

- 1 **Prietenia este una dintre cele mai frumoase relații pe care le poți stabili cu cei din jur.**
 - Te-ai simțit vreodată singur/singură? Ce ai făcut pentru a nu te mai simți astfel? La cine ai apelat?
 - Care este cel mai bun prieten al tău?
 - Este adevărat proverbul *Câinele este cel mai bun prieten al omului*? De ce?
 - Ți se pare dificil să înveți să faci un lucru nou? Ce faci ca să reușești?

Scriu

- 2 **Scrie cuvinte care fac parte din familia cuvântului prieten.**



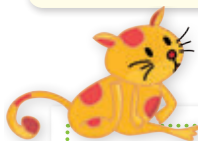
În timpul citirii textului

- 3 a) Notează-ți cuvintele necunoscute.
b) Scrie numele personajelor.

După citirea textului

Observ

- 4 **Acest text este**
 - un text informativ
 - un text narativ
 - o pagină de jurnal.



Dicționar

- **galon:** șiret de mătase cusut ca podoabă pe haine sau pălării
- **joben:** pălărie înaltă, cu boruri înguste
- **sadea:** autentic, adevărat

Frânt de oboseală și ud până la piele, tremuram tot de frig.
— Remi, îți clănțâne dinții, îmi spuse Vitalis. Uite o cămașă uscată, cu care să te îmbraci!
Prea îmi intrase frigul în oase ca să pot dormi! Deodată, am simțit o **răsuflare** caldă pe obraz. Capi se apropiase de mine și mă mirosea. În aceeași clipă, am simțit că se culcă alături de mine și începe să-mi lingă mâna. L-am mângâiat pe botișorul lui rece. Capi a scheunat înăbușit, și-a pus laba în mâna mea și a rămas **nemișcat**. Am uitat de oboseală; nu mai eram singur pe lume: aveam un prieten.



A doua zi, am pornit la drum dis-de-diminează. Nu mai ploua și cerul era **senin**. Până atunci, nu ieșisem niciodată din satul meu și eram tare curios să văd cum arată un oraș. Trebuie să recunosc, însă, că Ussel nu mi-a făcut cine știe ce impresie. Casele lui **bătrânești** m-au lăsat cu totul nepăsător.

Dar, hotărât lucru, Vitalis era omul cel mai bun de pe lume și cel mai darnic! După pantofi, el îmi **cumpără** o haină de catifea albastră, o pereche de pantaloni de stofă și o pălărie. De-abia așteptam să îmbrac hainele acelea frumoase! Însă, înainte de a mi le da, Vitalis tăie pantalonii până la genunchi. Văzând că mă holbez la el, îmi explică:

— Ce suntem noi? Artiști, nu-i așa? Artiști comici care numai prin înfățișarea lor trebuie să stârnească curiozitatea. Crezi tu că, dacă ne-am duce în piață îmbrăcați ca niște simpli orașeni, i-am mai face pe oameni să se uite la noi? Nu-i așa că nu? Învață deci că, în viață, aparențele joacă uneori un rol hotărâtor. E un **adevăr** cam trist, dar ce să-i faci?!

Pantalonii mei se opreau, așadar, la genunchi. Vitalis îmi prinse ciorapii cu niște șireturi roșii, pe care le încrucișă de mai multe ori în jurul pulpei, apoi îmi împodobi pălăria cu panglici multicolore și cu un buchet de flori de lână.

Mie mi se părea că sunt foarte **chipeș**. Și așa era, căci prietenul meu, Capi, după ce mă privi cu atenție, îmi întinse laba cu un aer mulțumit.

În timp ce îmi puneam hainele cele noi, Suflețel se oprise în fața mea și îmi imita toate mișcărilor, exagerându-le. Iar după ce **isprăvii** să mă gătesc, își puse mâinile în șold și începu să râdă, scoțând niște strigăte mici.

— Acum, că te-ai gătit, îmi spuse Vitalis, o să ne-apucăm de treabă, ca să putem da mâine o mare reprezentație. O să joci teatru împreună cu câinii mei și Suflețel.

— Dar nu știu să joc teatru! am strigat eu, speriat.

— Tocmai de aceea o să te învăț. Îți închipui și tu că nu de la sine merge Capi atât de grațios pe labele de dindărăt, după cum nici Dolce nu pentru plăcerea ei sare coarda. A fost nevoie să muncească multă vreme pentru a dobândi aceste talente; numai așa au ajuns artiști **iscusiți**. Tot astfel, și tu trebuie să înveți rolurile pe care le vei juca împreună cu ei. Așa că, la treabă!

Neștiind de unde să încep, Vitalis bătu din palme, râzând în hohote:

— Tocmai pentru asta ești minunat. Mâine-poimâine o să știi tot ce trebuie. Îți prezic un succes grozav.

Repetiția noastră ținu trei ore. Mare îmi fu mirarea când văzui de câtă răbdare și blândețe da dovadă Vitalis. Cât timp dură această lungă repetiție, el nu se înfurie nici măcar o singură dată.

— Hai, de la-nceput! spunea cu severitate când nu ieșea cum ceruse el. Nu-i bine, Capi, nu ești atent! Mă supăr pe tine, Suflețel!

Asta era tot și totuși era destul.

— Ei, îmi zise la sfârșitul repetiției, crezi c-ai să te obișnuiești să faci teatru?

— Îmi place.

— Atunci, o să fie bine. Ești deștept și ceea ce e și mai de preț e că știi să fii atent. Cu atenție și cu ascultare ajungi să faci orice.

Tovarășii mei de teatru, câinii și maimuțoiul, aveau față de mine avantajul că erau deprinși a juca în public. Ei urmau să facă ceea ce mai făcuseră de o sută de ori până atunci. Pe când mie îmi lipseau siguranța și liniștea lor. Ce-or să zică spectatorii? Grijă aceasta îmi tulbură somnul.

A doua zi, când am plecat de la han ca să ne ducem în piață, unde urma să aibă loc reprezentația noastră, eram cât se poate de tulburat. Vitalis mergea în fruntea trupei, cu capul sus, cântând un vals dintr-un fluier de metal. În urma lui venea Capi, pe spatele căruia călărea domnul Suflețel, în costum de general englez, cu haină și pantaloni roșii, împodobiți cu galoane de aur și cu un joben în vârful căruia era înfiptă o pană lată. Apoi, la o **distanță** respectabilă, înaintau, pe un singur rând, Zerbino, Dolce și, în sfârșit, eu.

Reprezentația se termină într-un adevărat triumf și aplauzele izbucniră din toate părțile.

În drum spre han, Vitalis îmi făcu multe complimente, iar eu, ca actor sadea ce mă aflam, am fost mândru de aceste cuvinte de laudă.



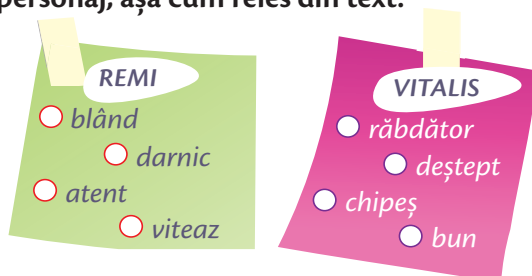


Descoperă universul textului „Singur pe lume”!

Am înțeles ce am citit

- 1 Alege varianta corectă.**
 - a) Vitalis i-a dat lui Remi o bluză uscată o pereche de cizme negre o cămașă uscată.
 - b) Remi a simțit pe obraz răsuflarea caldă a lui Capi Suflețel Dolce.
 - c) Vitalis i-a cumpărat băiatului o haină, o pereche de pantaloni și o pălărie o haină, o pereche de cizme și o pălărie o haină, o pereche de papuci și o pălărie.
- 2 Adevărat (A) sau fals (F)?**
 - a) Remi nu se împrietenește cu Dolce.
 - b) Copilul nu mai văzuse niciun oraș.
 - c) Vitalis i-a cumpărat băiatului o pereche de saboți.
 - d) Maimuțica Suflețel imită toate mișcările lui Remi.
 - e) Vitalis îl învață pe Remi să cânte.
 - f) Prima reprezentație a băiatului a fost un real succes.
- 3 Răspunde la întrebări.**
 - a) De ce Remi nu s-a mai simțit singur pe lume?
 - b) Cum arăta noul costum al băiatului?
 - c) De ce Remi îl consideră pe Vitalis un om darnic?
 - d) Care erau talentele lui Capi și ale lui Dolce?
 - e) De ce a tăiat Vitalis hainele cele noi?
 - f) De ce avea emoții Remi înainte de spectacol?
- 4 Alege unul sau mai multe titluri care se potrivesc fragmentului citit. Motivează-ți alegerea. Propune și tu un alt titlu.**

<input type="checkbox"/> Noi prieteni	<input type="checkbox"/> Micul actor
<input type="checkbox"/> O sarcină dificilă	<input type="checkbox"/> Primul succes
- 5 Selectează însușirile corespunzătoare fiecărui personaj, așa cum reiese din text.**



- 6 Delimitează textul în fragmente logice. Scrie ideile principale ale textului.**

- 7 Povestește oral fragmentul tău preferat. Realizează și un desen care să illustreze acest fragment.**

Îmi imaginez

- 8** Imaginați-vă că vă întâlniți cu Remi după spectacolul susținut, pentru a-l felicita. Interpretați dialogul în fața clasei.

Îmi exprim părerea

- 9 Amintește-ți prima serbare la care ai participat. Ce ai simțit înainte, în timpul și după interpretarea rolului pe care l-ai jucat?**

Minidezbateri

- 10 Un vechi proverb spune că *Nu haina îl face pe om*. Împărțiți în două echipe, găsiți argumente *pro* și *contra* acestei afirmații. La ce concluzie ați ajuns?**

Îmi îmbogățesc vocabularul

- 11 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **bleu**.**
- 12 Formează enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor *mai, până și roșii*.**

Recunosc părțile de vorbire

- 13 Identifică adjectivul din textul de mai jos. Precizează genul și numărul acestora.**

Vitalis îmi prinse ciorapii cu niște șireturi roșii, apoi îmi împodobi pălăria cu panglici multicolore și cu un buchet de flori de lână. Prietenul meu, Capi, mă privi cu atenție și îmi întinse laba cu un aer mulțumit.

Scriu corect

- 14 Citește enunțurile date.**
 - a) Vreau **să-i** spun adevărul./Amicii **săi** sunt draguți.
 - b) E **cam** târziu./Știam **c-am** greșit.

Realizează enunțuri cu formele corecte ale cuvintelor marcate.
- 15 Realizează un afiș în care să anunți că în localitatea ta vor susține o reprezentație Remi și prietenii săi. Amintește-ți toate informațiile pe care trebuie să le conțină un afiș.**



Lecturile copilăriei mele

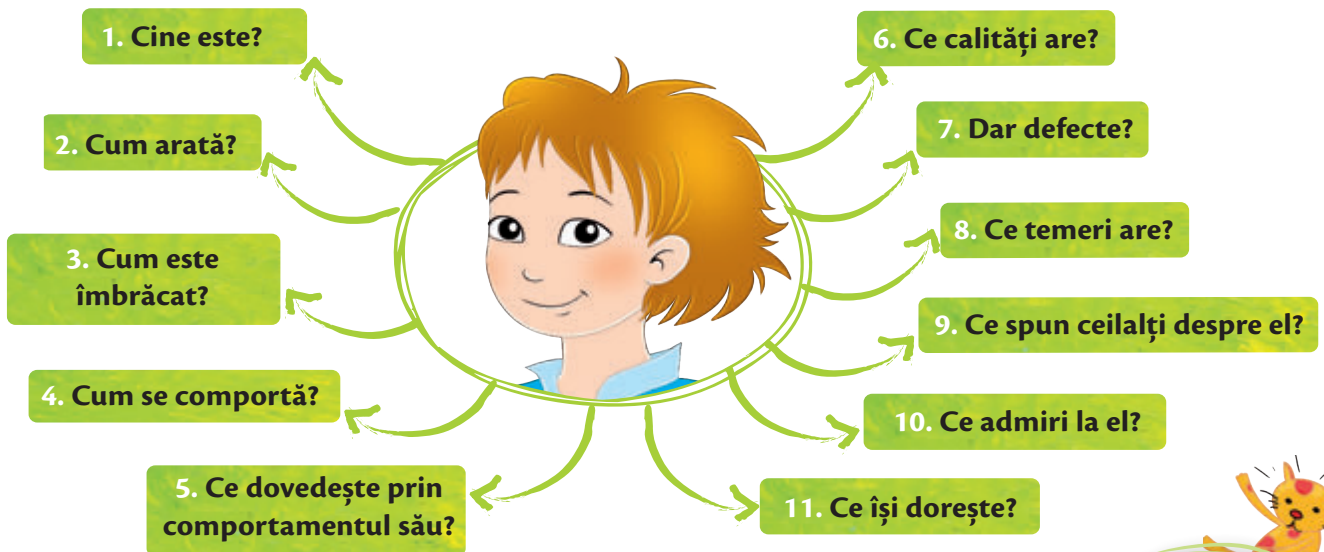
Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește textele propuse la această rubrică.

Descrierea unui personaj

Descoperă!

1  Identifică, în textul *Singur pe lume*, răspunsul la următoarele întrebări:



REȚINE!

✓ Pentru a realiza **DESCRIEREA UNUI PERSONAJ**, extragem informații din text, referitoare la **trăsăturile fizice** și **trăsăturile morale** ale acestuia.

Trăsăturile fizice se referă la aspectul fizic al personajului: vârstă, chip (ochi, păr, nas, frunte, gură etc.), părți ale corpului (umeri, mâini, picioare, mers), statură, vestimentație, alură.


Trăsăturile morale se referă la: calitățile intelectuale (înțelept, inteligent etc.) sau morale (generos, milos, cinstit etc.), defectele intelectuale (analfabet, needucată etc.) sau morale (mincinos, răsfățat, încrezut etc.).

✓ Toate aceste trăsături reies:

- din cuvintele autorului
- din cuvintele celorlalte personaje
- din modul în care se comportă
- din ceea ce spune, simte sau gândește personajul.

Exersează!

2 Cum este Vitalis? Citește enunțurile referitoare la Vitalis și completează casetele cu trăsăturile care alcătuiesc portretul lui Vitalis.

3  Gândiți-vă la un personaj dintr-o operă studiată în manual. Realizați o listă în care să notați însușiri fizice și morale ale acestuia. Faceți schimb de liste și încercați să ghiciți, fiecare, despre cine e vorba.



Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

- Cine este cel mai bun prieten al tău/cea mai bună prietenă a ta?
 - De când este prietenul tău/prietenă ta?
 - Care este cea mai importantă calitate a lui/a ei? Dar cel mai enervant defect?
 - Cum arată prietenul tău/prietenă ta?
 - Cum te simți atunci când te gândești la prietenul tău/prietenă ta? De ce?
 - Ai avut vreodată un prieten imaginar? Cum îl chema?

Observ

- **Privește cu atenție imaginea care însoțește textul.**
 - Scrie cel puțin trei trăsături fizice ale băiatului din imagine.
 - Care crezi că este preocuparea preferată a copilului? Ce detaliu din portretul băiatului te-a făcut să te gândești la această preocupare?



Dicționar

- **acvilă:** pasăre răpitoare cu ciocul drept la bază și încovoiat la vârf
- **calități morale:** însușirile sufletești, spirituale ale unei persoane
- **fictiv:** care nu există în realitate; imaginar
- **figurat:** (referitor la *sensul unui cuvânt*) care este folosit cu alt înțeles decât cel obișnuit, propriu
- **savant:** persoană care deține cunoștințe temeinice într-un domeniu; învățat, erudit
- **vânjos:** puternic, viguros

Bunul meu amic, Ilie

de Aurora Ionescu

Ce înseamnă să ai un amic? Să nu cumva să spunei că nu servește la nimic! După părerea mea, amicul este cel care, la nevoie, îți sare în apărare. Îți aduce temele când ești răcit și te iartă când ai greșit.

Există printre voi, dragi copii, vreunul care să nu fi fost învățat, încă de mic, că e musai să aibă cel puțin un amic?! În numele vostru, răspund negativ și vă spun un secret: la grădiniță, am avut mai întâi un prieten **fictiv**. Îl chema Fănuș și era, de fapt, un cățel de pluș. Cât a ținut grădinița, el s-a făcut vinovat de toate câte mi s-au întâmplat. Asta până ce, într-o bună zi, bunicul a insistat să i-l prezint pe amicul care, de atâta vreme, îmi face zile amare. Dar, ce era de explicat?! Prins asupra faptului, i l-am arătat. Vă întrebați dacă a fost surprins? Dacă m-a certat? Nicidecum. S-a comportat ca și când s-ar fi așteptat ca, în loc de un băiețel în carne și oase, să-i arăt un cățel cu năsuc de mătase. Dar eu m-am simțit vinovat și mi-am propus ca, pe viitor, să-mi fac un amic adevărat. Unul cuvântător, așadar, de care toată familia mea să aibă habar.

Gata cu vorba, că se răcește ciorba! Pe scurt, vă zic că a sosit momentul să vi-l ofer pe tavă pe bunul meu amic. Stați, nu e de mâncare, e doar un amic căruia vreau să-i fac o caracterizare!

Țin să vă dezvălui că amicul meu este unul foarte **încrezut**. Ce? Sunt rău, ați spune, și asta încă de la început. Sunt un invidios... Greșit. Nici una, nici alta, nu mă cobor atât de jos. Că sus, oricum, nu se poate, dar, treceți peste această stângăcie și dați-mi voie să vă vorbesc despre... Ilie.

Care este numele său de familie, o să mă întrebați? Stați, nu vă agitați, vă spun imediat: îl cheamă Ilie Xenopol. Râdeți or mi se pare mie? Rușine, rușine să vă fie!

Să începem, așadar, căci nu-i timp de pierdut: am atâtea lucruri importante azi de făcut! Să începem cu înfățișarea, adică cu aspectul, deși eu nu sunt adeptul acestei descrieri forțate. Dar, la o adică, las de la mine și se poate.

Cum arată Ilie? E înalt, așa de înalt, încât pare că, uneori, umblă numai cu capul în nori. Iar eu, cel care vi-l descriu, o să ziceți, sunt un pitic, un pitic rău și invidios. Nicidecum. Și eu sunt un băiat înalt și, fără **modestie** o spun, chiar frumos.

Dar, să revenim la Ilie. Că este înalt, ați reținut deja. Are părul blond, un blond-deschis, cam spălăcit îmi pare mie, dar cine sunt eu, ca să-l judec așa de aspru pe amicul Ilie? Mai adaug că are ochii verzi, cam bulbucați, și că, dacă-ar fi să mă întrebați, aduce mult cu un extraterestru. Vai, sunt un adevărat maestru al răutăților, veți comenta. Nicidecum, am zis și eu așa, adică am făcut o comparație amicală, ca pentru un coleg de școală.



Să mai adaug că are nasul un pic coroiat, ca o acvilă... Ah, iar am exagerat!...

Dar să continuăm și să adăugăm că înălțimea lui e pe deplin justificată sau, mai bine spus, direct proporțională cu talentul pe care îl are într-o anumită artă... Ce artă? Arta scrisului, evident. Ce are arta scrisului cu înălțimea? Păi are, cum să nu aibă! Căci, de când s-a apucat de scris, a început să crească **vânjos**... mai ceva ca Făt-Frumos! Cu cât scrie mai mult, cu atât se face mai înalt și capătă un aer de **savant**. Crește și la propriu, și la figurat. Da, domnule, căci scrie..., ceva de speriat! De pildă, la școală, nici nu ni se dă bine un text de redactat, că el, gata, a și terminat! Și ce imaginație are! De unde îi vin toate acele idei? Stau uneori și mă-ntreb.

De la piață. De unde altundeva să le iei! Nu, am glumit, cică ar avea acasă o bibliotecă deasă-deasă. Greșit, voiam să zic bogată, adică încărcată cu fel de fel de volume, care fac foarte bine la **imaginație**! Cică el citește și iar citește, iar în felul acesta, o hrănește. Ce senzație trebuie să trăiască! Să-și hrănească imaginația și, totodată, să crească.

Gata, am înțeles, să revenim la caracterizare, la amicul Ilie și să vorbim despre calitățile sale morale. Da, aici recunosc că le are pe toate, chiar și pe cele mai rare. De pildă, e foarte cinstit. Ceva ce n-ați mai întâlnit! Odată, în pauză, a dărămat o călmară cu cerneală. Iar cea cerneală, ca orice lichid fără minte, s-a luat, cu alte cuvinte, pe picioarele năzdrăvanilor din școală. Dar Ilie, cinstit cum se știe, s-a dus singur în fața doamnei și a recunoscut, chiar și neîntrebat, că se face vinovat de o asemenea grozăvie. Evident că a fost iertat. V-am spus eu, cine mai e ca Ilie?

Și acum, vă rog să fiți cuminți și să nu adormiți. Vă voi enumera într-o frază prin ce alte **calități** se mai evidențiază. O frază? Prea puțin. Ilie este un băiat cu suflet mare-mare, căci împarte cu ceilalți tot ce are. Și, să nu uit, mai are o mare calitate: nu-i vorbește pe ceilalți pe la spate.

Fapt pentru care, vă rog să interpretați acest text ca o caracterizare a unui băiat oarecare.



Descoperă universul textului „Bunul meu amic, Ilie”!

Am înțeles ce am citit

1 Alege varianta corectă.

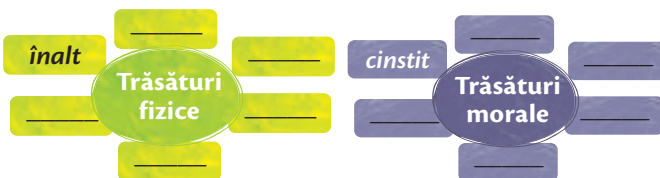
- a) Primul amic al povestitorului a fost bunicul Ilie un cățel de pluș.
- b) Amicul Ilie își hrănește imaginația visând cu ochii deschiși jucându-se pe calculator citind foarte mult.
- c) Amicul Ilie își recunoaște greșeala de a fi vârsat cerneala de teamă să nu afle doamna învățătoare pentru că este o persoană cinstită pentru că se teme de urmările greșelii sale.

2 Despre cine este vorba? Alege personajul corespunzător, din lista dată.

Ilie Fănuș bunicul povestitorul

- Are ochii verzi, cam bulbucați.
- A fost prietenul imaginar al povestitorului.
- A aflat de prietenul imaginar al povestitorului.
- Ar putea trece drept invidios pe amicul său.

3 Realizează portretul amicului Ilie, continuând completarea casetelor cu însușirile corespunzătoare.



Îmi îmbogățesc vocabularul

- 4 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **bleu**.
- 5 Realizează câte un enunț cu fiecare expresie dată: a face cuiva zile amare a vorbi pe la spate pe cineva.

Scriu corect

- 6 Formulează enunțuri în care să folosești următoarele cuvinte: **sar / s-ar** **săi / să-i** **sa / s-a**
- 7 Scrie un scurt text despre calitățile cu care te mândrești. Pune un titlu textului tău și citește-l în fața clasei, din **Fotoliul scriitorului**.

Portofoliu

Lecturile copilăriei mele

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește textul *Mătura din dulap*, de Bianca Andreea Toderiuc.



Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

- 1 Ziua de 1 Decembrie este un prilej de mare sărbătoare pentru toți românii.
 - Ce eveniment important marchează această zi?
 - Ce știi despre împrejurările care au dus la înfăptuirea Marii Uniri? Unde s-a înfăptuit Marea Unire? În ce an?

Observ

- 2 Observă harta.
 - a) Numește principalele regiuni istorice ale țării noastre.
 - b) În ce regiune este situată localitatea ta natală?
 - c) Numește cele trei principate române existente înainte de realizarea Unirii.

Îmi exprim părerea

- 3 Spune ce înțelegi prin cuvintele: „Unde-i unul, nu-i putere, unde-s doi, puterea crește”.
- 4 De ce crezi că strămoșii noștri și-au dorit atât de mult înfăptuirea Marii Uniri?
 - Care sunt avantajele unei țări mari și unite?



LEGENDĂ

 Teritoriul României



Noi vrem să ne unim cu țara!

de Vasile Poenaru

Noi vrem să ne unim cu țara!
Bunicii noștri au decis
La Alba-Iulia, punând
În fapt **străvechiul** nostru **vis**.

La Întâi Decembrie, mai blând
Istoria privește-n noi
Și-nalță-n soare, rând pe rând,
Dragi **chipuri** de români eroi.

Să ne-amintim mereu de ei,
Să-i prețuim, căci ne-au dat viață,
Mereu să căutăm în ei
Tărie, 'ncredere, **povață**.

La Întâi Decembrie auzim
În suflet limpedea și clara
Strigare a unui neam întreg:
Noi vrem să ne unim cu țara!

Dicționar

- **povață**: îndrumare, sfat
- **prețui** (a ~): a aprecia
- **străvechi**: străbun, strămoșesc, foarte vechi

Descoperă universul textului „Noi vrem să ne unim cu țara!”

Am înțeles ce am citit

1 Alege varianta corectă.

- a) Această poezie are 3 strofe 4 strofe
 8 strofe.
- b) Fiecare strofă are 3 versuri 4 versuri
 8 versuri.
- c) Primul vers al poeziei este același cu ultimul vers din a treia strofă a doua strofă
 ultima strofă.

2 Răspunde la întrebări.

- a) Despre ce vis al românilor este vorba în poezie?
- b) De ce ne îndeamnă poetul să ne amintim de eroii români?
- c) Când și unde s-a împlinit visul românilor, prezentat în aceste versuri?


3 Identifică în versurile poeziei cuvintele care rimează.

- decis – ... • blând – ... • viață – ... • clara – ...

Îmi exprim părerea

- 4 a) De ce crezi că titlul poeziei este *Noi vrem să ne unim cu țara!*?
- b) Care este mesajul acestei poezii? Ce exprimă el, după părerea ta?

Minidezbateri Mândria de a fi român

- 5  Împărțiți în două echipe, realizați câte o listă care să cuprindă 10 motive de mândrie că sunteți români. Comparați listele, bifând asemănările.

Îmi îmbogățesc vocabularul

- 6 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **bleu**.
- 7 Formulează câte un enunț în care cuvintele *noi*, *neam* și *tărie* să aibă alt sens decât în poezie.
- 8 Scrie cel puțin cinci cuvinte înrudite cu substantivul **suflet**.

Recunosc părțile de vorbire

- 9 a) Realizează acordul adjectivelor dintre paranteze cu substantivele date.
- figuri (*drag*)
 - (străvechi) datini
 - râuri (*limpede*)
 - (viteaz) eroi
- b) Alcătuieste enunțuri cu expresiile obținute.

10 Grupează corespunzător substantivele date.

- țări
- vis
- istorie
- soare
- chipuri
- eroi
- viață
- povață
- neam
- strigare

MASCULIN	FEMININ	NEUTRU
	țări	

Scriu corect

11 Citește enunțurile de mai jos.

- a) • Dacă **n-oi** veni la timp, să mă certți!
• Am pantofi **noi**.
- b) • Ieri **ne-am** dus la serbare.
• Ce **neam** frumos avem!

Realizează câte un enunț cu fiecare dintre cuvintele marcate la punctele a) și b).

12 Completează dialogul cu semnele de punctuație corespunzătoare.

- Sărut mâna bunico spuse nepotul, în timp ce își îmbrățișă cu drag bunica
- Să crești mare dragul bunicii Ce mai faci
- Bunico sunt foarte emoționat
- De ce ai emoții S-a întâmplat ceva
- Măine vom avea serbare cu prilejul Zilei Naționale a României
- Felicitări Sunt și eu invitată
- Desigur Ai lipsit vreodată de la vreo serbare bunico
- N-aș lipsi pentru nimic în lume


Investighez Costumul popular românesc

- 13 Informează-te asupra principalelor piese care alcătuiesc costumul tradițional din zona în care locuiești. Adaugă și o fotografie. Realizează un text în care să descrii acest costum.



Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește poeziile *Scumpă țară românească!* de George Coșbuc și *Țara-ncepe chiar cu mine!* de Vasile Poenaru.

Scrierea corectă a adjectivelor



Descoperă!

1 Citește cu atenție textul.

— Vânticelule **cumsecade**, poartă-mă, te rog, dincolo de acești codri **pustii**, îmi imploră norișorul **gri**. Hai, te rog! M-am plictisit de atâta întuneric.

— Pentru că ești un nor respectuos, nu ca alți nori **gri**, o să-ți fac pe plac! Unde vrei să te port?

— Nici eu nu știu. Unde vezi lumină, te oprești.

— Gata, știu. Ține-te bine! Ești un norișor viteaz, nu-i așa?! Vom ajunge de îndată.

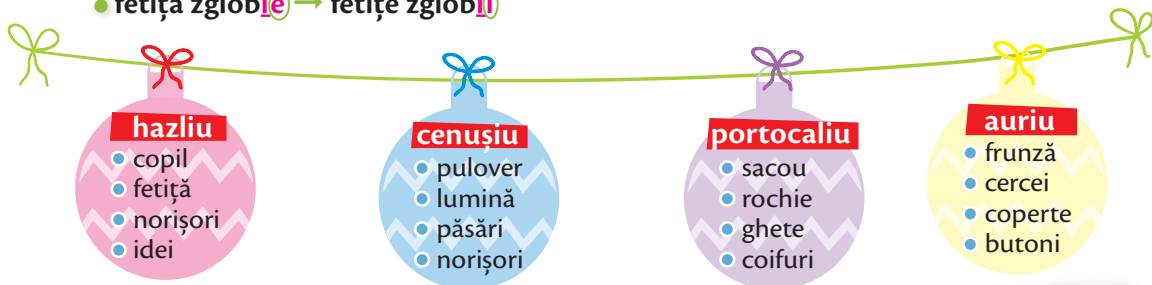
Și așa a fost. Norișorul se trezi brusc în mijlocul unui luminiș încântător. Mai întâi, îi atraseră atenția luminițele **argintii** care brăzdau întunericul nopții. Spre căsuțele cu ferestre luminate se îndreptau câțiva spiriduși îmbrăcați în hăinuțe **vișinii**. Un alt spiriduș ținea în mână un felinar **auriu**.

— Ce ființe **hazlii**! Și ce de globulețe au! șopti norișorul, privind cu încântare toată agitația din luminiș.

- a) Observă cu atenție adjectivele scrise în text cu **roz**. Precizează genul și numărul acestor adjective.
- b) Extrageți din text construcțiile alcătuite din adjectivele scrise cu **bleu** și substantivele pe care le însoțesc. Precizați numărul și genul adjectivelor. Ce ați observat?
- c) Realizează acordul adjectivelor cu substantivele date, după model.

Model: ● copil zglobiu → copiii zglobii

● fetiță zglobie → fetițele zglobii



REȚINE!

- Există adjective, precum **cumsecade**, **perspicace**, **feroce**, **eficace**, **mov**, **grena**, **gri**, **maro**, **roz**, care nu își modifică forma, indiferent de genul sau numărul substantivului.

Exemplu: ✓ om **cumsecade** – oameni **cumsecade**, fată **cumsecade** – fete **cumsecade**

✓ băiețel **perspicace** – băieței **perspicace**, fată **perspicace** – fete **perspicace**

✓ rochie **gri** – rochii **gri**, nor **gri** – nori **gri**

- Adjectivele care se termină la numărul singular în **-iu** sau **-ie** se scriu la plural cu **-ii**.

Exemplu: ✓ cercei **argintiu** – cercei **argintii**, bluză **argintie** – bluze **argintii**

Exersează!

2 a) Transcrie expresiile, trecându-le la numărul plural.

- spiriduș hazliu ● fundiță roz ● fulg străveziu
- haină argintie ● globuleț mov ● cer fumuriu
- amintire dragă ● ultima zăpadă

b) Scrie enunțuri în care să folosești patru dintre grupurile de cuvinte obținute. Subliniază adjectivul.

REȚINE!

- Indiferent de genul substantivului, adjectivul *cuminte*, *moale*, *veche* și *limpede* prezintă o formă pentru singular și una pentru plural.

Exemplu:

- ✓ băiat *cuminte* – băieți *cuminți*
fată *cuminte* – fete *cuminți*
- ✓ pulover *moale* – pulovere *moi*
căciulă *moale* – căciuli *moi*
- ✓ râu *limpede* – râuri *limpezi*
apă *limpede* – ape *limpezi*

- La numărul plural, adjectivul *drag* are aceeași formă, indiferent de genul substantivului.

Exemplu:

- ✓ copil *drag* – copii *dragi*
- ✓ fată *dragă* – fete *dragi*

3 Scrie forma de plural a structurilor date.

- prima idee → ... ● ultimul fulg → ... ● prieten drag → ... ● prietenă dragă → ... ● dragul meu prieten → ... ● draga mea prietenă → ...

4 Completează forma corectă a fiecărui adjectiv.

- a) ● Pe cer se așternuseră nori (*plumburiu*).
 ● Din cauza gerului, fetița avea obrajii (*trandafiriu*).
 ● Bunicul a aprins instalația cu beculețe (*auriu*).
- b) ● Globurile (*mov*) stăteau în vârful bradului.
 ● În haită, lupii sunt niște animale (*feroce*).
 ● Vecinii mei sunt niște oameni (*cumsecade*).
- c) ● Câte amintiri (*drag*) avea din vacanță!
 ● Animalele pădurii se adapă din izvoarele (*limpede*).
 ● Ce de hăinuțe (*moale*)!
 ● Copiii (*cuminte*) își așteptau cadourile.

5 Identifică adjectivul din textul dat. Precizează genul și numărul fiecărui adjectiv identificat.

Ninel este un băiețel fericit. Are o sanie albastră, cu tălpile argintii. Ca să fie o săniuță deosebită, bunicul i-a pus niște clopoței mici, aurii, ce scot sunete vesele.

Acum, săniuța lui Ninel a prins o viteză incredibilă. Ce zi frumoasă pentru derdeluș! Și câte întâmplări minunate le va povesti dragilor săi prietenii!



6 Transcrie propozițiile, adăugând câte un adjectiv fiecărui substantiv scris îngroșat.

- a) Zăpada trosnește sub picioare.
 b) Bunicul îmi spune povești.
 c) Fulgii plutesc prin văzduh.
 d) Soarele se zărește printre nori.

7 Completează casetele cu adjective potrivite. Realizează acordul cu substantivele pe care le însoțesc.

- a) minge se prăbuși în curtea vecină.
 b) În fața lor apăru un peisaj .
 c) Munții străpungeau cerul cu crestele lor .
 d) Deodată, se auziră niște sunete .
 e) perdele de fum cuprinseseră valea.

8 CREIONAȘUL FERMECAT

Observă cu atenție ilustrația de mai jos. Pornind de la această ilustrație, scrie un text cu titlul *Magia sărbătorilor de iarnă*. Subliniază adjectivul din textul realizat.



Colind de Crăciun

Charles Dickens

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 Iarna este magică, iar sărbătorile sunt la fel.

- Care sunt momentele tale preferate din timpul sărbătorilor de iarnă?
- Povestește o întâmplare magică petrecută de Crăciun. Folosește cuvintele de legătură: *mai întâi, apoi, după aceea, în final.*
- De unde crezi că vine expresia „magia Crăciunului”?

Observ

2 Pornind de la titlul și ilustrația din pagina alăturată, despre ce crezi că este vorba în text?

3 Acest text este

- un text informativ
- un text narativ.

După citirea textului

4 Personajul principal al fragmentului dat este:

Bob Cratchit



Ebenezer Scrooge



Fred, nepotul lui Scrooge



Micuțul Tim, fiul lui Bob Cratchit



Bătrânul Ebenezer Scrooge iubea un singur lucru: banii! Îi împrumuta celor nevoiași și avea grijă să îi recupereze cu orice preț, chiar cu dobândă. Nu avea prieteni, nu-și iubea familia și nu ajuta pe nimeni niciodată. Tot așa, nu iubea nici Crăciunul și nu îi suporta deloc pe cei care îi aminteau de această sărbătoare, inclusiv pe nepotul său. Dar, după vizita spiritului fostului partener de afaceri, Jacob Marley, care îi arată toate greșelile din trecut ...

Scrooge se trezi brusc singur. Era din nou în pat. Era propriul lui pat și era încă în viață. Cel mai bun și mai fericit lucru care i se putea întâmpla. Acum putea face totul altfel.

„Voi trăi în trecut, în prezent și în viitor!” repetă Scrooge și se ridică din pat. „O, Jacob Marley, îți mulțumesc! Spun asta căzând în genunchi, Jacob!”

Se întoarse în pat și luă o draperie în brațe.

„Draperiile mele sunt încă aici! Sunt aici, eu sunt aici, iar umbrele viitorului pot fi destrămate. Nici nu mai știi ce să fac!” își spunea el, dansând în jurul camerei. „Sunt fericit ca un înger, vesel ca un băiat de școală. Un Crăciun fericit tuturor! Un An Nou fericit pentru toată lumea!”

Se rotea dansând fericit prin dormitor și prin camera de zi.

„Uite ușa prin care a intrat duhul lui Jacob Marley! Iată colțul în care stătea Spiritul Crăciunului Prezent! Iată fereastra prin care am văzut toate spiritele care zburau în aer! E totul așa cum trebuie, totul este adevărat, totul s-a petrecut cu adevărat! Ha, ha ha!”

Deși nu mai râsese de ani de zile, Scrooge avea un râs minunat. „Nu știi ce zi a lunii este!” continuă Scrooge. „Nu știi cât timp am fost cu spiritele!”

În acel moment, toate clopotele bisericii începură să sune tare, cum nu le auzise vreodată. Alergă la fereastră și o deschise. Ceața se risipise și era o zi luminoasă și clară. O zi minunată!

— Ce zi este astăzi? strigă Scrooge către un băiat din stradă.

— Ce? Întrebă băiatul.

— Ce e azi, tinere? Întrebă el din nou.

— Astăzi? Astăzi e Crăciunul!

— Este Crăciunul, spuse Scrooge, nu l-am pierdut!

Apoi strigă din nou către băiat:

— Au vândut cumva curcanul acela mare de la prăvălia din colț?

— Care, acela la fel de mare ca mine? E încă de vânzare, răspunse băiatul.

„Ce băiat încântător, își zise Scrooge, este o plăcere să stai de vorbă cu el!”

— Du-te și cumpără-l pentru mine. Adu-l pe negustor și îți voi da niște bănuți. Dacă te întorci cu negustorul în mai puțin de cinci minute, îți dau dublu. Băiatul fugi cât de repede îl ținură picioarele.

„I-l voi trimite lui Bob Cratchit, spuse Scrooge. Nu va ști cine l-a trimis. Curcanul ăsta e de două ori mai mare decât Micuțul Tim, fiul lui Bob!”

Scrooge coborî în fața casei pentru a aștepta curcanul. Când băiatul veni înapoi, Scrooge notă adresa lui Cratchit cu mâna tremurândă. Râdea în timp ce îi plătea negustorului curcanul. Râdea și când îi plătea băiatului bănuții promiși. Se duse în casă și râse până dădu în plâns. Apoi își puse cele mai bune haine și ieși pe stradă.

Străzile erau aglomerate și pline de oameni, așa cum văzuse când colindase alături de Spiritul Crăciunului Prezent. Mergea cu mâinile la

spate, iar pe chip avea un zâmbet încântător. Acest zâmbet atrase atenția celor pe lângă care trecea:

— Bună dimineața, domnule. Să aveți un Crăciun fericit!

Lui Scrooge i se păreau cele mai frumoase cuvinte auzite vreodată. Apoi, îl văzu pe bărbatul care intrase în biroul său cu o zi mai înainte, cerând bani pentru a-i ajuta pe cei săraci. Scrooge se gândi că probabil bărbatul nu ar vrea să vorbească cu el, dar, cu toate astea, încercă să-l prindă din urmă.

— Dragul meu domn, spuse Scrooge, un Crăciun fericit îți doresc! Sper că **ai izbândit** ieri ce ți-ai propus. A fost un gest foarte frumos din partea dumitale, domnule!

— Domnul Scrooge?

— Da, acesta este numele meu și mi-e teamă că nu este un nume plăcut pentru dumneata, dar te rog să-mi permiți să-ți cer iertare. Mi-ar plăcea să te ajut. Și, dacă ai avea bunătatea ... și îți șopti ceva la ureche.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, domnule! exclamă bărbatul. Chiar vorbești serios?

— Da, răspunse Scrooge, dând mâna cu el.

— Nu știu ce să spun despre o sumă atât de mare!

— Nu spune nimic, te rog. Vino să mă vezi mâine.

— Voi veni negreșit! promise bărbatul.

Scrooge petrecu mai multe ore străbătând străzile orașului. Îi privea pe trecătorii grăbiți, le vorbea copiilor, îi întreba pe cei fără adăpost despre viața lor. Se uita prin ferestre în bucătării și camere de zi. Tot ce vedea îl făcea fericit.

După-amiaza, merse la casa nepotului său. Nepotul și soția lui Scrooge erau în sufragerie, făcând pregătiri pentru cina de Crăciun.

— Fred! strigă Scrooge, în timp ce intră pe ușă.

Soția lui Fred aproape căzu de pe scaun, de surprinsă ce era.

— Dumnezeu să mă apere! Cine e acolo? strigă Fred, care era întors cu spatele la ușă.

— Sunt eu, unchiul tău, Scrooge. Am venit să iau cina cu tine. Mă primești?

Să îl primească?! Noroc că nu i-a smuls brațul când i-a strâns mâna. După cinci minute, era ca și cum Scrooge ar fi fost mereu acolo. Toți prietenii și familia sosiseră. Petrecerea era exact așa cum o văzuse cu fantoma, doar că, de data asta, era și el acolo.

În dimineața următoare, sosi la birou devreme. Bob întârziase aproape douăzeci de minute!

— Îmi pare rău, domnule, spuse Bob speriat.

— Cred și eu că îți pare, spuse Scrooge, imitând vocea sa **obișnuită** de dinainte. În consecință, zise el zâmbind, de astăzi te voi plăti de două ori mai mult ca să ai grijă de tine și de familia ta. Crăciun fericit, Bob!

Scrooge chiar făcu asta și chiar mult mai mult decât făgăduise. Era ca un al doilea tată pentru Micuțul Tim, care, în realitate, nu murise. Scrooge deveni un om bun și un bun prieten. Toată lumea spunea acum că domnul Scrooge știe cum să sărbătorească Crăciunul.

Și, ca pentru **încheiere**, să ne amintim urarea Micuțului Tim: Crăciun binecuvântat tuturor!





Descoperă universul textului „Colind de Crăciun”!

Am înțeles ce am citit

1 Alege varianta corectă.

- a) Scrooge cumpără curcanul pentru că dorește
 să-l pregătească pentru masa de Crăciun
 să i-l ofere lui Fred, nepotul său să i-l trimită lui Bob Cratchit, pentru micuțul Tim.
- b) Străbătând străzile aglomerate ale orașului, Scrooge îl întâlnește pe Fred, nepotul său pe bărbatul care intrase în biroul său cu o zi înainte pe angajatul său, Bob Cratchit.
- c) După-amiaza, Scrooge merse la casa nepotului său angajatului său bărbatului care ceruse bani pentru a-i oferi celor săraci.

2 Răspunde la întrebări.

- a) Cu ce stare de spirit se trezește Scrooge în dimineața Crăciunului?
- b) Ce fapte bune decide să facă Scrooge?
- c) Ce reacție au Fred și soția acestuia atunci când Scrooge decide să li se alăture la masa de Crăciun?
- d) Ce spuneau oamenii despre noul Scrooge?

3 Asociază corespunzător.

- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> îl aduce pe negustor | <input type="checkbox"/> Fred, nepotul său |
| <input type="checkbox"/> întârzie la birou | <input type="checkbox"/> bărbatul care intrase cu o zi înainte în biroul lui Scrooge |
| <input type="checkbox"/> strânge bani pentru săraci | <input type="checkbox"/> Bob Cratchit |
| <input type="checkbox"/> se bucură de prezența lui Scrooge la masa de Crăciun | <input type="checkbox"/> băiatul din stradă |

4 Identifică, în rezumatul marcat cu roșu și în fragmentul dat, însușirile lui Scrooge.

ÎNAINTE DE A SE ÎNTÂLNII CU SPIRITELE	DUPĂ ÎNTÂLNIREA CU SPIRITELE
<input type="checkbox"/> ...	<input type="checkbox"/> ...
<input type="checkbox"/> ...	<input type="checkbox"/> ...
<input type="checkbox"/> ...	<input type="checkbox"/> ...



- 5 Delimitază textul în fragmente logice. Scrie ideile principale ale textului.
- 6 Povestește oral fragmentul tău preferat. Realizează și un desen care să illustreze fragmentul ales.

Îmi exprim părerea

- 7 Crezi că, după sărbătoarea Crăciunului, Scrooge va reveni la obiceiurile de dinainte? De ce?

Îmi îmbogățesc vocabularul

- 8 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **bleu**.
- 9 Scrie forma alintată a cuvintelor.
 nepot – ... cameră – ... sărac – ...
 bărbat – ... negustor – ... vorbă – ...
- 10 Scrie șase cuvinte din familia cuvântului **bun**.
- 11 Formulează enunțuri cu sensurile diferite ale verbului **a trece**.

Recunosc părțile de vorbire

- 12 Identifică substantivele din textul de mai jos. Precizează genul și numărul fiecărui substantiv.
 În acel moment, toate clopotele bisericii începură să sune tare, cum nu le auzise vreodată. Alergă la fereastră și o deschise. Ceața se risipise și era o zi luminoasă și clară. O zi minunată!
- 13 Realizează acordul fiecărui adjectiv cu substantivul dat.
 (gesturi) frumos (sărbătoare) binecuvântat
 (zile) luminos (trecători) grăbit
 (diminețile) următor (străzi) plin

Scriu. Creez

- 14 Compune un scurt text în care să-l descrii pe unul dintre membrii familiei tale. Subliniază adjectivele folosite în text.

Îmi imaginez

- 15 Imaginează-ți și scrie o continuare a poveștii lui Scrooge. Realizează și un desen care să illustreze continuarea poveștii. Nu uita! Dacă vrei să evidențiezi anumite trăsături, așază adjectivele înaintea substantivelor.

Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește textele propuse la această rubrică.



Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.

Puf-Pufos, mi-e milă de tine. Aștepți la fereastră și primăvara nu vine. Afară ninge, ninge mereu. Iarna e lungă, omătul e greu. Oricât ne-am lua cu vorba, cu poveștile, ele nu pot să înlocuiască **veștile** pe care le-așteptăm de la prieteni ori de la frați. Ce-or face ei acum? Or fi veseli? Or fi supărați?

Cine știe, de unde să știe? Mai poți umbla doar pe vânt, doar în zbor, aici, pe pământ. Și tare mi-e dor de Moș-Martin-țin-cojoc-foarte-fin.

— Puf-Pufos, ieși până afară puțin, zice năzdrăvan Fulgul-de-Nea, urcă-n spinarea mea și spune-mi la care dintre prietenii de-astă vară să te duc?

— Fulg-de-Nea, du-mă-ntâi la Corbul-Uituc. Stă la blocul-turn dintr-un stejar, creanga a noua, primul lăstar. Așa țin eu minte. Acum s-ar putea să fie răcit și să aibă nevoie de un ceai fierbinte. Lăstarul e și el **înghețat** sub vântul turbat. Dar, pe-o asemenea vreme, e nevoie de-un prieten bun, pe care la inimă să-l pun.

— Acum, lasă-te, Fulg-de-Nea, mai în jos, până la **scorbura întunecoasă**. Poate este Veverița-Rița pe-acasă. I-am adus niște alune foarte, foarte bune.

Fulg-de-Nea este mai fericit decât v-ați așteptat!

— Unde mai mergem, stăpâne, Puf-Pufos, spune!

— La Ghiocel-Mititel cu inima sunătoare ca un clopoțel. Iată-l, încă mai doarme drăguțul de el... Semn că primăvara-i departe. (...) Acum însă, mie mi-e frig, m-am făcut covrig. Ai fost bun cu mine peste măsură. Pofteste, Fulg-de-Nea, în casa mea, la căldură!

Prostuțule, Puf-Pufos, prietenul tău nu-i **friguros**. Din toată **făptura** lui măiastră a rămas doar o lacrimă albastră.

— Fulg-de-Nea, dragul meu, n-am vrut **să-ți pricinuiesc** niciun rău. Te voi pune aici, în glastă, la rădăcina acestei flori din fereastră. Are bobocul mai roșu decât focul! Tu, Fulg-de-Nea, inima mea, ajută-l să crească și să înflorească, să putem continua jocul.

(Fulg-de-Nea, de Petre Ghelmez)



1 Răspunde la întrebări.

- În ce anotimp se petrece acțiunea?
- Cum se numesc prietenii lui Puf-Pufos?
- Ce îi duce Puf-Pufos Veveriței-Rița?
- Ce s-a întâmplat cu Fulg-de-Nea?

2 Delimitează textul în fragmente. Scrie ideea principală corespunzătoare fiecărui fragment.

3 Scrie cel puțin trei însușiri ale lui Puf-Pufos și trei însușiri ale lui Fulg-de-Nea.

4 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **bleu**.

5 Formulează enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor:

noua

dor

ori

6 Identifică adjectivele din textul *Fulg-de-Nea*, de Petre Ghelmez. Precizează genul și numărul fiecărui adjectiv identificat.

7 Transcrie expresiile, trecându-le la numărul plural. **ceai fierbinte** **lăstar înghețat** **făptură măiastră** **boboc roșu** **scorbura întunecoasă**

8 Scrie enunțuri cu forma corectă a cuvintelor: **nea/nea** și **sar/s-ar**.

9 Explică, în 5-6 enunțuri, proverbul următor: *Drumul către casa unui prieten nu este niciodată lung.*

10 În enunțul:

„— Puf-Pufos, ieși până afară...”, virgula este

folosită deoarece separă

- cuvântul care exprimă o adresare directă
- o explicație suplimentară
- o enumerare.

11 Ce i-ai spune lui Puf-Pufos, dacă ai putea comunica cu el, pentru a-i alina durerea de a-l fi pierdut pe Fulg-de-Nea? Formulează răspunsul detaliat, într-un text cu titlu potrivit. Subliniază cu o linie substantivele și cu două linii adjectivele folosite în text.

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele.

Când a rămas până la Anul Nou doar un mâine și un poimâine, s-a auzit afară scârțâit de omăt și... un brăduț a intrat înaintea tatei în casă! O zvărlugă de fată, răsărind în preajmă, a prins a-i cânta: *O, ai trecut peste prag, Bradule verde și drag!*

Cum au simțit că Bradul e în casă, tot felul de păsăruici, veverițe cu nuci în gură, fluturi cu căpșune în spate s-au urcat în ramurile lui. Bătrân cum era și cu desaga pe umăr, Moș Crăciun dormea dus la poalele Bradului, unde îi veghea somnul Albă-ca-Zăpada.

Apoi s-au aprins luminițele și Pomul de Iarnă, cu toți oaspeții săi, era gata de Anul Nou. Dar Anul Nou nu vine așa!... Lui îi place să audă pe la case zurgălăi și strigăte: „Hăi, hăiii!”

În seara de Ajun, iaca, mama scoate prăjiturile din cuptor, iar Doinița se cuibărește la fereastră. Și Pomul de Iarnă ascultă cu toate urechile oaspeților săi. Devala, undeva în sat, răsună zurgălăii.

„Anul Nou trebuie să fie pe aproape”, își zise copila. „Unde va auzi zurgălăi, acolo are să se ducă... De-ar veni măcar Guguță cu uratul!”

Pe cărare însă nu se arăta nimeni. S-a posomorât Doinița și Bradul a clipit din luminițe. „Dacă tata și-a făcut casa în pădure... Prin sat, Guguță nu se teme că sunt câini, dar, aici, mai știi ce jivină îți sare în spate?!”

La miezul nopții au sărutat-o mama, tata, unchiul, i-au pus darul în brațe și i-au dat de grijă să crească mare. Au sărutat-o, însă n-au strigat: „Hăi, hăi!”, n-au sunat din zurgălăi! Și copila s-a dus iar la geam: „Dacă tata a făcut casa în pădure...”

Fără zăbavă a venit Moș Ene și a luat-o de la fereastră. Când i-a închis moșul ochii, în urma lui – trop-trop! – au sosit și urătorii.

Era și Guguță printre ei. Aveau niște clopote cât căciulile, iar coada buhaiului era mai-mai cât Guguță de lungă.

— Hei, moș pădurar, primești urătorii? s-a auzit vocea lui Guguță.

— Primim! s-a înviorat stăpânul casei.

Și, când s-au pus băieții pe urat, zăngăneau ferestrele și se cutremura casa, nu alta:



1 Alege varianta corectă.

- a) Casa Doiniței se afla în sat în pădure la marginea satului.
- b) Fetița a fost luată de la fereastră de moș pădurar Moș Crăciun Moș Ene.
- c) Când au auzit zurgălăii, s-au grăbit să coboare vecinii fulgii urătorii.

2 Răspunde la întrebări.

- a) Cu ce au fost împodobite ramurile bradului?
- b) Ce consideră Doinița că îi place Anului Nou să audă?
- c) Din ce motiv era tristă fetița pădurarului?

3 Ordonează ideile, conform desfășurării evenimentelor prezentate în text.

- Bucuroasă, fetița se alătură colindătorilor.
- La miezul nopții, fetița adoarme.
- Doinița așteaptă nerăbdătoare sosirea colindătorilor.
- Guguță și colindătorii ajung la casa Doiniței.
- În dimineața Anului Nou, fetița împarte semănătorilor o poală de nuci și prăjituri.
- Începe să ningă cu fulgi mari și deși.

4 Citește enunțurile scrise în text cu roz. Precizează trei trăsături ale Doiniței, așa cum reies din aceste enunțuri.

Măine anul se-nnoiește,/Plugușorul se pornește/Și începe a ura,/Pe la case a colinda.../Strângeți roata, măi flăcăi,/Și sunați din zurgălăi,/Hăi, hăăăii!

Doinița sărea în sus de bucurie, de și-a pălit de câteva ori capul de tocul ferestrei, dar nu avea când s-o doară. Acum nu-i părea rău că tata și-a făcut casa în pădure.

— Sculați, că-i Anul Nou! a trezit pădurarul vietățile din Pomul de Iarnă.

Afară a început a ninge. Auzind de sus zurgălăii, veneau fulgi câtă frunză, câtă iarbă, să asculte urătura. Iată, omătul din pădure e până la genunchii băieților, dar ei nu se dau duși.

Omătul a crescut până la brâu, urătorii însă erau tot la fereastră!

A prins a ninge cu fulgi cât mânușile Doiniței și zăpada a îngropat băieții până la subsuori, dar ei cum fluturau așa din clopoței?!...

Dacă a văzut Doinița că zăpada a ajuns la bărbia urătorilor, iar lui Guguța i se vede numai vârful căciulii, a îmbrăcat în fugă paltonul, a pus mâna pe lopată și i-a scos din zăpadă.

Au urat băieții toată noaptea. Fiica pădurarului a rămas cu dânsii afară, să strige „Hăi, hăăăii!”, iar în locul ei, la fereastră, ședea tata, mama, unchiul și Pomul de Iarnă, cu toți musafirii săi.

Dimineața, cum s-a trezit, Doinița a alergat la geam. Din toate părțile o semănau musafirii **dalbi**. Iar un fulg, legănându-se, îi cânta:

Hei, Doiniță, soră-mea,/Nu suntem de ici-colea,/Coborâm de pe o Stea!/Uite câți semănători/Ți-au venit la sărbători!

Și au semănat fulgii cerdacul, casa, curtea, pădurea, până au înălbit totul în jur. Era dimineața Anului Nou!

Și a ieșit fiica pădurarului cu o poală de nuci și prăjituri să le împartă semănătorilor, dar fulgii nu aveau buzunare și... n-au luat nimic. Au mulțumit însă Doiniței, au fluturat din căciulile dalbe și s-au dus pe la alte case, că-s atât de multe în satul de sub pădure...

(Noaptea de Anul Nou, de Spiridon Vangheli)



Lecturile copilăriei mele

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital. Descoperă textele propuse la această rubrică.

Portofoliu



5 Completează fiecare spațiu cu un adjectiv potrivit.

- urători sosesc la casa Doiniței.
- Zurgălăi răsuna în vale.
- Fulgii dansau prin văzduhul .
- S-a speriat auzind vocea a lui Guguța.

6 Grupează în tabel substantivele din lista dată.

- urătorii • sat • zurgălăii • subsuori • cuptor
- desagă • buhai • toc • clopot • omăt

MASCULIN	FEMININ	NEUTRU

7 Scrie forma de plural a următoarelor grupuri de cuvinte: • văzduh argintiu • luminiță aurie • fetiță cumsecade • căciuliță roșie • fulg moale.

8 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **bleu**.

9 Compune un scurt text în care să descrii personajul preferat din textul *Noaptea de Anul Nou*. Precizează trăsăturile fizice și morale, folosind cel puțin trei adjective.

Autoevaluare

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
FB	3	3	6	3	5	10	5	4	3
B	2	2	4	2	4	8	4	3	2
S	1	1	3	1	2	5	2	2	1

Criteria de acordare a calificativului

- ✓ Expresie clară
- ✓ Scriere corectă
- ✓ Respectarea cerinței



ORGANIZAREA UNUI EVENIMENT

Ce veți face?

- Organizați serbarea de Crăciun a clasei voastre.

Cum veți face?

- Stabiliți detaliile organizării acestui eveniment. În acest sens, întocmiți o listă cu **principalele acțiuni** de pregătire a serbării.
 - Alegeți **denumirea evenimentului** organizat (de exemplu: Spiridușii lui Moș Crăciun).
 - Fixați **data și locul** în care se va desfășura evenimentul.
 - Distribuiți **cu exactitate sarcinile** ce revin fiecărei echipe de elevi. *Exemplu:* pregătirea costumelor, a măștilor, decorarea sălii, urmărirea repetițiilor, promovarea evenimentului.
 - Fixați **programul serbării:** conținutul exact al serbării (colinde, scenete, dansuri etc.), succesiunea momentelor, ce rol revine fiecărui elev participant (Spiriduș, Ren, Crăciuniță, Fulg-de-Nea etc.), când vor avea loc **repetițiile**.
 - Stabiliți **cum veți promova evenimentul.** De exemplu, puteți realiza un **afiș** care să anunțe evenimentul pe care îl pregătiți. Afișul va trebui să conțină următoarele elemente: **denumirea evenimentului, ziua, locul și ora desfășurării.**
- Organizați o **expoziție de afișe.** Realizați turul galeriei, apoi alegeți-l pe cel mai reușit, având în vedere următoarele **criterii:** **1.** Are o ilustrație sugestivă. **2.** Cuprinde toate elementele unui afiș. **3.** Denotă originalitate și creativitate.
- Nu uitați să transmiteți fiecărei persoane dragi câte o **invitație** la serbarea de Crăciun!



De ce veți face?

Beneficiile proiectului

Iată câteva dintre **câștigurile** pe care le veți obține prin realizarea proiectului:

- Vă veți petrece timpul împreună, în mod plăcut și util.
- Vă veți cunoaște mai bine colegii, comunicând și acceptând părerile fiecăruia.
- Vă veți pune în evidență talentul și priceperea.
- Veți căpăta încredere în a vă exprima gândurile, opiniile și sentimentele.
- Veți învăța să lucrați mai bine în echipă.

Pentru toate acestea aveți nevoie de:



Jocurile copilăriei

IATĂ CE SUPERPUTERI VEI
EXERSA ÎN ACEASTĂ UNITATE:

- Citirea unor texte despre specificul copilăriei
- Scrierea unor scurte texte despre momente petrecute în timpul liber
- Comunicarea orală, pentru a prezenta propriile opinii despre diverse situații și personaje
- Recunoașterea pronumelor personale



Ghibul
Lomnicotocus

Proiect | Scrierea în cerc
(pag. 84)

Oprește timpul, te rog!


de Aurora Ionescu

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 Copilăria este vârsta întâmplărilor jucăușe. Răscolește în sertarul cu amintiri și răspunde la următoarele întrebări.

- Care sunt „cele mai vechi amintiri” ale tale? Ce vârstă aveai atunci?
- Când ai povestit ultima dată despre întâmplări trăite în urmă cu câțiva ani?
- De ce este important să îți împrășpezi amintirile frumoase?

2  Formulați întrebări și răspunsuri despre amintiri hazlii din copilărie.

CÂND? CUM?
DE CE?
CU CINE?
UNDE?



În timpul citirii textului

Lectură activă

3 Citește textul cu creionul în mână.

- Încercuiește cuvintele și expresiile cu formă incorectă.
- Subliniază expresiile prin care povestitorul se adresează direct cititorului.

După citirea textului

Observ

- 4 Acest text este
- un text informativ
 - un text narativ
 - o scrisoare un e-mail un jurnal.

Eram în clasa a IV-a. Da, așa îmi amintesc. Era o frumoasă zi de iarnă, pe care eu mi-o petreceam așa cum îmi plăcea mie. Așezat comod pe săniuță, în fața casei. Ce repede trecuse vacanța! Înțelegeam, pentru prima dată, de ce mă dojenea bunica ori de câte ori îi spuneam că vreau să cresc mai repede. Ea rămânea mereu pe gânduri, spunând încetișor: „De-ar sta timpul în loc, după voia noastră, ce bine ar fi!”

Așa este, parcă mai ieri eram ca Piciul. Dar clar nu eram la fel de cicălitore ca el. Spun asta pentru că, deseori, liniștea îmi era întreruptă de văicărelile prelungi, foarte enervante, ale Piciului.

— Bunico, ia-l, te rog, de pe capul meu! Te rog! Ce se tot miorlăie pe lângă mine?

— Vrea și el să mergi cu el la apă. Hai, puiule, du-te cu el la tușa Anica! Hai, fie-ți milă de el, că-i mititel și n-are minte multă!

— De țe ziți așa? De țe? se trezi Piciul comentând. De țe ziți că n-am mințit? De țe? Te spui lu' mama. Te spui... Te spui...

— Hai, termină odată, ia-ți gălețușa și hai!..

— Melgem la tușa Anica? Mă duc să-mi iei gălețușa, lepede...

— Bunico, abia dacă înțeleg ce vorbește, atâta le pocește...

— Lasă, Săndele, că nici tu nu erai mai breaz, spuse bunica, pe un ton împăciuitor. Acu' ți-e ușor să zici, după atâta școală...

Piciul despre care vă vorbesc este fratele meu, în vârstă de numai patru anișori, un prichindel grăsun, cu ochi albaștri și păr bălai. O frumusețe, nu alta, după cum spune bunica în fiecare seară, când încearcă să-i desfacă, după multe rugăminți, cărlionții încâlciți mai ceva ca firele din ghemul lăsat la îndemâna motanului Mitică.

Da, piciul despre care vă vorbesc, auzind că merg cu el să luăm apă, mi-a spus grăbit:

— Așteaptă-mă că viu, să nu pleți fălă mine, da? Apoi s-a făcut nevăzut.

— Te aștept, dar repede, că mai am treabă, i-am spus eu grăbit, știind că Piciului îi plăcea să stea de vorbă cu tot ce-i apărea în cale.

Așadar, ca de fiecare dată, mă înarmam cu multă răbdare. După ceva vreme, își făcu apariția și Piciul nostru. Dar nu oricum. Avusese grijă să-și schimbe ținuta. De ce? Rămâne un mister. Însă, ce e interesant e felul în care reușise să se îmbrace. Să începem cu puloverul. Făcut de bunica, din cea mai fină lână, nu care cumva să-l ciupească pe puișor, era pus cu fața la spate. Din motanul Mitică, pe care bunica i-l croșetase, la loc de cinste, pe pieptul puloverului, se mai zărea doar codița. Da, am uitat să vă spun... Piciul nostru avea o slăbiciune pentru Mitică. Iar Mitică, evident, pentru Pici. De aceea, când s-a dus la grădiniță și i s-a interzis să-l ia cu el pe Mitică, după multe zile de trânteli și văicăreli, bunica a decis: i-a croșetat chipul lui Mitică pe pulover, apoi pe pantalonași...

— Ce-ai făcut, Piciule? Cum te-ai îmbrăcat? Unde e Mitică? îl întrebai eu.

— Mitică e în dud! răspunse fericit Piciul.

— Nu. Mitică de pe puloverul tău. De ce l-ai pus invers? Nu ți-am spus cum să faci?... Mitică trebuie să vină în față, corect?



— Colect! repetă Piciul, încercând să-și întoarcă gâtul la spate, în căutarea lui Mitică.

Nerăbdător să revin la treburile mele, îi așezai puloverul, apoi încălțările și tot așa. Într-un final, eram gata de plecare. Când să ieșim pe poartă, Piciul descoperi cu uimire:

— Am uitat să-mi iei gălețușa, mă întolc lepede...

Se întoarse, e drept, repede, însă cărând din greu gălețușa.

— Ce-ai pus în ea, Piciule?

— Apă, am pus apă de la noi.

— Păi de ce? Doar mergem să luăm apă de la tușa Anica.

— Și melgem așa, fălă nimic?

N-am avut încotro. A trebuit să car gălețușa până la tușa Anica. Eu, căci Piciul nostru a fost tare ocupat. S-a așezat „flumos” pe săniuță și mi-a ordonat când și unde să poposim. Prima oprire, în mijlocul uliței, unde a prins în flagrant niște ciori care încercau să fure hrana unor vrăbiuțe. „Hoțelol! Hoțelol!”, le-a strigat el, supărat foc, însă nu l-a lăsat inima și le-a împărțit generos din semințele date de bunica la plecare. A doua oprire, în fața unei găște care rătăcea pe drum. Pe aceasta a dojenit-o îndelung: „Nu-i flumos să pleți de acasă singulă! Tu n-ai pălinți să te celte?!” Profund rușinată, gășca a găgâit de câteva ori, apoi a început să scurme prin neaua pufoasă.

Iată-ne ajunși la tanti Anica. Aici, alte conversații, cu toți cei ai casei. Într-un sfârșit, am umplut gălețușa cu apă bună, din fântâna tușii, și, tocmai când eram gata de întoarcere, tanti Anica și-a amintit că e musai să-i arate ceva Piciului.

Tanti Anica s-a întors repede, ținând în brațe un ghemotoc maroniu, acoperit cu o blană lăptoasă și deasă. Piciul l-a smuls din brațele tușii, a spus mulțumesc, apoi a tulit-o pe poartă, ca nu cumva să-i fure cineva minunea. Eu, după el. Fuga-fuga, să-mi dau sufletul, nu alta. Apropiindu-se de casa noastră, Piciul s-a pus pe țipat:

— Buni, buni, am plimit, am plimit!...

— Ce-ai primit, scumpule?

— Am primit un câine-Mitică.

— Cum așa? Cine ți l-a dat?

Bunica se uita la mine, crezând că eram de vină. Am ridicat din umeri, arătând spre casa tușii.

— Dar nu îl ai tu pe Mitică, motanul? Ce-ți mai trebuie un alt Mitică?

— Îmi tlebuie, că n-aveam câine. O să-l cheme tot Mitică. Acum am doi. Așa lămâne!

Și așa a rămas. Mitică s-a numit și câinele. Vă imaginați ce harababură a fost în curtea noastră! Când chemai motanul, sosea țanțoș câinele, iar când chemai câinele, venea dând din coadă motanul.

În curând, câinele-Mitică a început să crească. Mai ceva ca Făt-Frumos! Năucit de cât de iute creștea, Piciul, care crezuse că va rămâne pentru totdeauna cât un ghem, mă întreba aproape în fiecare zi:

— Mai clește mult?

— O să mai crească, pe măsură ce trece timpul! îi răspundeam.

— Atunci, oplește timpul, te log, te log mult!

Tare aș fi vrut să o pot face, dar n-am reușit. Am găsit însă o formulă mai bună: în fiecare zi, îi făceam Piciului câte un desen în care i-l înfățișam pe câinele-Mitică. El lua fiecare desen și îl așeza cu grijă într-un caiet de-al meu, pe care îl numisem, mai pretențios, **JURNAL**. Așa am înțeles eu, la vremea aceea, să țin timpul pe loc. La fel și amintirile...





Descoperă universul textului „Oprește timpul, te rog!”

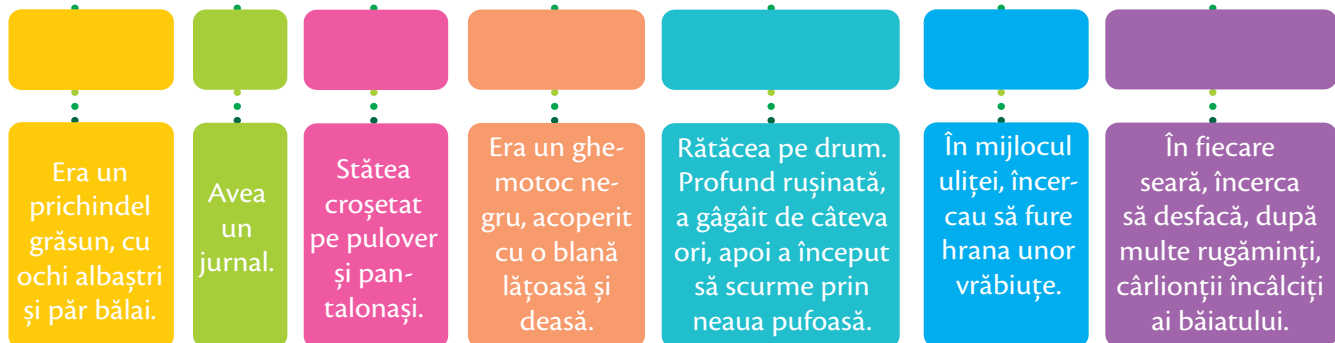
Am înțeles ce am citit

- Adevărat (A) sau fals (F)? Notează corespunzător.**
 - Întâmplarea povestită s-a petrecut într-o vacanță de iarnă.
 - Piciul era fratele mai mic al povestitorului.
 - Pe pulover, bunica îi croșetase băiatului un motan.
- Răspunde la întrebări.**
 - Cum se numeau cei doi frați?
 - Câți ani avea fiecare?
 - Unde voia să meargă Piciul?
 - De unde credea Piciul că poate afla orice răspuns?
 - Ce a primit Piciul de la mătușa Anica?
 - De ce țipa Piciul, când s-a întors acasă?
 - De ce crezi că își dorea Piciul ca timpul să se oprească?
- Completează detalii în schema traseului parcurs de băieți până la tușa Anica.**

acasă a doua oprire

prima oprire tușa Anica
- Recunoaște personajele după descrierea dată. Completează numele lor.**
 - Adaugă și alte trăsături, desprinse din comportamentul lor. Folosește adjective.
 - Cine lipsește? Completează schema.

PERSONAJE



5 JOC Licitația de idei

Găsiți sensul expresiilor de mai jos. Formulați enunțuri în care să le folosiți.

- a rămâne pe gânduri • a se miorlăi
- a avea o slăbiciune pentru ceva • a fi musai

6 Recunoaște personajul. Găsește adjectivul corespunzător fiecărei descrieri.

- Avea darul de a întreba despre tot și despre toate.
- Nerăbdător să revin la treburile mele, îi așezai puloverul, apoi încălțările și tot așa.
- A spus „Mulțumesc!”.

7 Delimitați textul în fragmente. Formulați ideile principale. Prezentați-le colegilor, argumentând alegerea făcută.

8 Povestește oral, apoi în scris, fragmentul preferat. Argumentează alegerea.

Scriu corect

9 Observă scrierea cuvintelor și explicația corespunzătoare. Continuă, după model.

n-are minte			n-avem		n-au
nu are minte	nu am	nu ai		nu aveți	

10 Formulează enunțuri cu ortogramele explicate.

- | | |
|--------------------|--------------------|
| • să-i arate | • că-i mititel |
| • să îi arate | • că e mititel |
| • pantalonașii săi | • căi de rezolvare |
| • ce-i apărea | • ce-ai pus |
| • ce îi apărea | • ce ai pus |
| • cei mici | • ceai de tei |



- 11 a) Transcrie replicile personajului Piciul, corectând greșelile de exprimare.
b) Identifică tipurile de greșeli din exprimarea Piciului.

Îmi îmbogățesc vocabularul

- 12 **JOC**  **Spune altfel!**

Scrieți pe un bilet două substantive și două adjective extrase din text. Pentru două dintre ele adăugați simbolul =, iar pentru celelalte simbolul ◀▶. Amestecați biletele într-un bol. Extrageți, pe rând, câte un bilet și găsiți cât mai repede cuvinte cu *sens asemănător* pentru cele notate cu = și cuvinte cu *sens opus* pentru cele notate cu ◀▶.

Îmi exprim părerea

- 13 În care personaj te regăsești cel mai mult? Explică de ce.
14 Completează o pagină de *Jurnal*, în care să prezinți ce te-a impresionat mai mult astăzi.

Recunosc părțile de vorbire


- 15 **JOC**  **Jucării din cuvinte**

► Scrieți pe un bilet patru cuvinte extrase din text:

- un substantiv
- un adjectiv
- un verb
- un pronume personal.

- Schimbați biletele cu alt grup.
- Formulați, cât mai repede, enunțuri care să conțină toate cuvintele scrise pe bilet.
- Expuneți și citiți enunțurile formulate. Câștigă cei care termină primii rezolvarea corectă.


Îmi imaginez

- 16 Desenează o scenă din text. Spune ce te-a ajutat să ți-o imaginezi.
17  Citiți pe roluri, apoi continuați, oral, următorul text:

— Piciule!
Niciun răspuns...
— Piciule!
Niciun răspuns. „Ce-o fi cu băiatul ăsta?!”
— Piiciuulee!

- 18 Imaginează-ți că ai descoperit o mașină a timpului pe care o folosești pentru a redeveni bebeluș. Nu poți merge, nu poți vorbi, dar ai rămas cu mintea pe care o ai acum. Scrie un text de 10-15 rânduri, în care să prezinți ce simți și ce gândești.



- 19  a) Citiți poezia următoare. Este un cvintet. Observați cu atenție structura cvintetului. Din câte versuri este alcătuit?
b) Versul al patrulea este o propoziție din patru cuvinte. Identificați părțile de vorbire din care sunt alcătuite celelalte versuri.


larna	→	_____
Albă, strălucitoare,	→	_____
Ninge, viscoleşte, sărbătorim.	→	_____
lubesc anotimpul cadourilor dulci.	→	_____
Zăpadă.	→	_____

- c) Scrieți un cvintet, pornind de la cuvântul **copilărie**. Respectați structura cvintetului.

Copilărie

Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește textele *Poveste de iarnă* de Petre Ghelmez și *Căciula lui Guguță* de Spiridon Vangheli.

Pronumele personal

Descoperă!

1 a) Observă scenele de mai jos. Recunoaște personajele.

A

Bunico, ia-**l**, **te** rog, de pe capul meu!
Te rog! Ce se tot miorlăie pe lângă **mine**?

Vrea și **el** să meargă cu tine la apă.
Hai, puiule, du-te cu **el** la tușa Anica!
Hai, fie-ți milă de el, că-i mititel și n-are minte multă!

B

Ce-ai pus în **ea**?
Apă, am pus apă de la **noi**.



AMINTEȘTE-ȚI!

Cuvintele care țin locul unor substantive se numesc **pronume personale**. Acestea sunt: eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele.

b) Ce sunt cuvintele **el**, **ea**, **noi**, din replicile personajelor?

c) Pentru cuvintele scrise cu portocaliu, identifică substantivele pe care le înlocuiești.

-l	te	mine	el	ea	noi
<input type="checkbox"/> Piciul	<input type="checkbox"/> Piciul	<input type="checkbox"/> Piciul	<input type="checkbox"/> Piciul	<input type="checkbox"/> bunica	<input type="checkbox"/> Piciul, Săndel și bunica
<input type="checkbox"/> Săndel	<input type="checkbox"/> motanul	<input type="checkbox"/> Săndel	<input type="checkbox"/> Săndel	<input type="checkbox"/> sania	<input type="checkbox"/> Piciul și tușa Anica
<input type="checkbox"/> motanul	<input type="checkbox"/> bunica	<input type="checkbox"/> motanul	<input type="checkbox"/> motanul	<input type="checkbox"/> găletușa	<input type="checkbox"/> Săndel, Piciul și tușa Anica

2 a) Recunoaște pronumele personale prezente în replicile personajelor din imagini.

A

Cristi, eu aș vrea să pornesc. Tu ce faci?
Bine, Laura! Aștept să vină Mircea. Apare și el imediat. Aproape a ajuns.



B

Noi plecăm. Este târziu. Voi mai stați?
Nu mai stăm. Aceasta a fost ultima tură. Uite, au mai rămas doar doi copii. Ei stau aproape. Să mergem!



b) Completează tablele, folosind imaginile A și B.

A	pronume	substantiv
Persoana care vorbește		
Persoana cu care se vorbește		
Persoana despre care se vorbește		

B	pronume	substantiv
Persoanele care vorbesc.		
Persoanele cu care se vorbește		
Persoanele despre care se vorbește		

REȚINE!

Pronumele personale pot indica trei categorii de persoane.

	PERSOANA I	PERSOANA a II-a	PERSOANA a III-a
Numărul singular	EU  Persoana care vorbește	TU  Persoana cu care se vorbește	EL/EA  Persoana despre care se vorbește
Numărul plural	NOI  Persoanele care vorbesc	VOI  Persoanele cu care se vorbește	EI/ELE  Persoanele despre care se vorbește

3 Identifică substantivele, apoi completează tablele, precizând genul substantivelor (M → masculin, F → feminin) și pronumele cu care pot fi înlocuite.

	Genul (M, F)	Pronumele personal
Mona desenează.	___	
Daniel se plimbă.	___	
Maria și Daria citesc.	___, ___	
Cristi și Costin se joacă.	___, ___	
Mircea și Ana cântă.	___, ___	

	Genul (M, F)	Pronumele personal
Câinele latră.	___	
Pisica toarce.	___	
Gâsca se plimbă.	___	
Mama și tata au plecat.	___, ___	
Bunica tricotează.	___	
Motanul și cățelul s-au împrietenit.	___, ___	

4 Completează tabelul cu pronumele personale corespunzătoare.

Numărul	PERSOANA I	PERSOANA a II-a	PERSOANA a III-a	
			masculin	feminin
	Cine vorbește?	Cu cine se vorbește?	Despre cine se vorbește?	
singular				
plural				

REȚINE!

• La persoana a III-a, pronumele personal are forme diferite pentru *genul masculin* și *feminin*.

Scriu corect

5 Completează propozițiile cu pronumele personale potrivite. Scrie toate variantele posibile. Ce ai observat?

• _ scriu. • _ scrie. • _ scrii. • _ scriem. • _ scrieți.

6 Scrie forma corectă a verbelor.

Pronumele personal	Verbe				
	a veni	a fi	a ști	a reține	a lua
Eu					
Tu		ești.			
El/Ea				reține.	ia.
Noi	venim.				
Voi			știți.		
Ei/Ele					

REȚINE!

• Verbele care la persoana I se termină în **-iu** sau **-in**, la persoana a II-a se termină în **-ii**.

Exemplu: Eu știu. – Tu știi. Eu țin. – Tu îți.

7 Transcrie propozițiile, schimbând numărul pronumelor personale.



- Ea sosește. • Noi sărim. • Ei vin.
- Voi reveniți. • El povestește. • Tu îți.
- Ele zboară. • Eu observ. • Voi știți.

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 • Ai cunoscut vreun copil care locuiește în altă țară? Prin ce se deosebește viața lui de a ta?

• În ce țară/loc din lume ți-ar plăcea să ai un prieten foarte apropiat? Motivează alegerea.

2  Acoperiți paginile cu „masca paginilor”, printabilă din manualul digital , pentru a păstra doar imaginile care însoțesc textul.

a) Stabiliți principalele idei sugerate de imagini.

b) Realizați o povestire după imagini și planul de idei.

În timpul citirii textului

Lectură activă

3 Citește textul cu creionul în mână. Folosește postituri colorate, pentru a nota:

- idei
- observații
- curiozități.



După citirea textului

Observ

4 Acest text este
 un poster un text informativ un text narativ o poezie
 o pagină de jurnal.

O ZI ALĂTURI DE ...

... un copil ca tine

Stilul tău de viață este adaptat la un climat temperat, cu patru anotimpuri. Traiul este asigurat de părinți, care au ocupații diverse, în zone accesibile, dotate cu mijloace de transport în comun. Hrana și hainele ți le poți procura de la magazine specializate.

LOCUIȚA

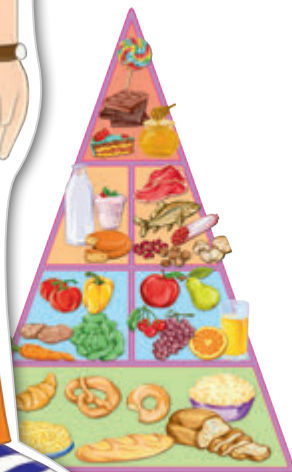
Locuiești într-o casă modernă, cu mai multe încăperi, adaptată la stilul de viață specific familiei tale. În zilele reci, te „cuibărești” lângă o sursă de căldură, aflând cum trăiesc inuiții dintr-un documentar TV, de pe internet, din reviste, cărți etc.



MENIU

Alimentația ta zilnică include o varietate de produse, care-ți asigură necesarul de vitamine și minerale: carne, lactate, fructe, legume și, bineînțeles, dulciuri.

De carne crudă nici nu poate fi vorba. Sistemul nostru digestiv nu este pregătit pentru așa ceva.



EDUCAȚIE

Ai șansa de a primi educație în școli cu dotări moderne, aproape de casă, sub îndrumarea unor persoane specializate.



DISTRACȚIE

Și ție îți place să mergi la săniuș, la pescuit sau în parc, cu animalul de companie, dar ai și multe alte posibilități: să practici un sport, să vizionezi un film, să citești o carte sau să te distrezi cu jocuri pe computer.



... un copil inuit

LOCUIȚA

Iarna, când își însoțesc părinții la pescuit sau la vânatoare, copiii de inuiți trăiesc în igluuri din blocuri de gheață sau din mormane de zăpadă, căptușite cu piei de animale. Dorm pe paturi de nuiele, acoperite cu blănuri de ren. În puținele zile de vară, locuiesc în corturi din piei de animale.

iglu



În zilele noastre, inuiții trăiesc în condiții normale. Însă, cum majoritatea se ocupă cu vânătoria și pescuitul, departe de domiciliu, stilul lor de viață este adaptat la mediul cu temperaturi foarte scăzute, în ținuturi acoperite aproape în permanență cu zăpadă sau ghețuri, în care singura posibilitate de transport este sania trasă de câini sau reni.

MENIU

Pentru a face față frigului permanent, inuiții au nevoie de foarte multe calorii. Principala sursă de hrană o constituie peștele, dar și karibu și mamiferele marine, de cele mai multe ori în stare crudă.

Alimentele de origine vegetală sunt aproape inexistente în meniul copiilor inuiți.



EDUCAȚIE

Pentru că trebuie să-și însoțească părinții la vânatoare sau la pescuit, majoritatea copiilor inuiți primesc educație acasă, în familie.

DISTRAȚIE

În timpul lunilor de iarnă, inuiții se distrează spunând povești transmise din generație în generație, dansând și cântând sau jucându-se în zăpadă. Și, bineînțeles, nelipsitul *De-a v-ați ascunselea*.



5 Textul prezintă

portretele a doi copii stilul de viață specific copiilor din două regiuni diferite ale lumii reguli de supraviețuire povestea a doi prieteni.

6  Observați

imaginile cu cei doi copii. Pentru fiecare copil, întocmiți o listă cu structuri alcătuite din substantiv și adjectiv. Găsiți cât mai multe exemple.

Copilul român

- Chip zâmbitor
-

Copilul inuit

- Privire serioasă
-

Îmi exprim părerea

7 Prezintă primele trei informații pe care le consideri cele mai interesante. Argumentează alegerea.


8 Ce poți spune despre fragmentele de început, care nu au titlu?

9 Cum apreciezi informațiile aflate din acest text? Răspunde folosind cel mai potrivit emoticon. Explică alegerea făcută.



Organizarea informațiilor într-un tabel

Descoperă!

- 1  Informațiile aflate din textul *O zi alături de un copil ca tine și un copil inuit* pot fi reținute mult mai ușor dacă le sintetizezi într-un tabel. Pentru aceasta, este nevoie să parcurgeți câțiva pași importanți:

PASUL 1

- Stabilirea numărului de coloane necesare (capul/rubricile tabelului)

Formulare de întrebări:
Despre cine?
Ce?, Cum?...?

PASUL 2

- Identificarea scheletului/planului de idei sau stabilirea titlurilor fragmentelor

Ce vrem să reținem despre aceste idei?
Completarea primului rând (capul tabelului) și a primei coloane

PASUL 3

- Extragerea detaliilor importante

Recitirea fragmentului și extragerea informațiilor considerate importante

PASUL 4

- Discuții pe marginea ideilor selectate

Discuții în colectiv, cu părinții, cu prietenii: *Opinii despre.../Știai că...?*

PASUL 1

- 2 Răspundeți la întrebări.

- a) Despre cine este vorba în text?
b) Care sunt ideile/titlurile despre care se vorbește în text?
c) Ce ai aflat despre locuințele celor doi copii?

PASUL 2

- C₂, C₃
→ C₁
→ R₂, C₁, R₂, C₂

COLOANĂ (C)

RÂND (R)

Aspecte de viață	Un copil ca tine	Un copil inuit
Locuință		
Meniu		
...		
...		

PASUL 3

- 3 Recitiți fragmentele intitulate *Locuința*. Extrageți, din fiecare, cuvintele-cheie despre locuință.

Exemplu: casă modernă, cu sursă de căldură; iglu – iarna și cort – vara.

Procedează la fel pentru celelalte fragmente.

PASUL 4

- 4 *Turul galeriei* Expuneți tablele realizate. Verificați cum au completat ceilalți colegi/celelalte colege. Adăugați comentarii, recomandări, întrebări.

* Puteți adăuga rânduri sau coloane speciale, de tipul: R₆ *Îmbrăcăminte*, C₄ *Interesant*, C₅ *De căutat* etc.

Pronumele personal de politețe

Descoperă!

1 Citește *ghidul de interviu* de mai jos.

— Bună ziua, ...! Eu sunt Ama Stănculescu, elevă în clasa a IV-a. Am aflat că dumneavoastră sunteți ilustrator. Puteți să-mi acordați 10-15 minute, pentru a răspunde la câteva întrebări?

- Desigur, cu mare plăcere!
- Vă mulțumesc!



- Unde v-ați petrecut copilăria?
- ...
- Când v-a venit ideea de a deveni ilustrator?
- ...
- Ce studii ați făcut pentru această profesie?
- ...
- Vă rog să numiți persoana/persoanele care v-au inspirat/influențat în alegerea acestei profesii.
- ...
- Ce instrumente folosiți în realizarea unei ilustrații de text?
- ...
- Care sunt etapele de lucru?
- ...
- Care este cea mai dragă ilustrație pe care ați realizat-o?
- ...
- Vă mulțumesc și vă doresc succes și inspirație în activitatea de ilustrator.

2 Răspunde la întrebări.

- a) Cine este persoana care ia interviul?
- b) Cine este persoana care dă/acordă interviul?

Pentru fiecare răspuns, precizează:

- **substantivul** care o denumește;
- **pronumele personal** care îi ține locul și **persoana** acestuia.

3 Selectează varianta corectă.

- a) Pentru adresarea directă, politicoasă, reporterul a folosit cuvântul tu dumneavoastră.
- b) Adresarea politicoasă, directă, s-a realizat la persoana a II-a singular plural.

4 **JOC de ROL** Imaginați-vă că sunteți reporter sau ilustrator. Interpretați acest dialog în perechi.

- Pronumele personale care exprimă respectul față de o anumită persoană sunt **pronume personale de politețe**.

REȚINE!

Numărul	PERSOANA a II-a	PERSOANA a III-a	
		masculin	feminin
Singular	<p><i>dumneata, dumneavoastră, matala, mata</i></p> <p>Persoana cu care se vorbește</p>	<p><i>dumnealui</i></p> <p>Persoana despre care se vorbește</p>	<p><i>dumneaei</i></p> <p>Persoana despre care se vorbește</p>
Plural	<p><i>dumneavoastră</i></p> <p>Persoanele cu care se vorbește</p>	<p><i>dumnealor</i></p> <p>Persoanele despre care se vorbește</p>	

5 Realizează un *intervi*u, după modelul dat, pentru a afla detalii despre o altă profesie. Folosește pronume personale de politețe. Cere permisiunea de a înregistra interviul. Transcrie dialogul realizat. Postează interviul, în format scris și audio, pe peretele virtual al clasei, la ... 😊 **Teme Zâmbitoare**. Publică-l în următorul număr al revistei clasei.

Recapitulare

1 Transcrie replicile următoare.



— Ce-ai făcut, Piciule? Cum te-ai îmbrăcat?
Unde e Mitică? îl întrebai eu.



— Mitică e în dud, răspunse fericit Piciul.



— Buni, buni, am plimit, am plimit...



— Dar nu îl ai tu pe Mitică, motanul?

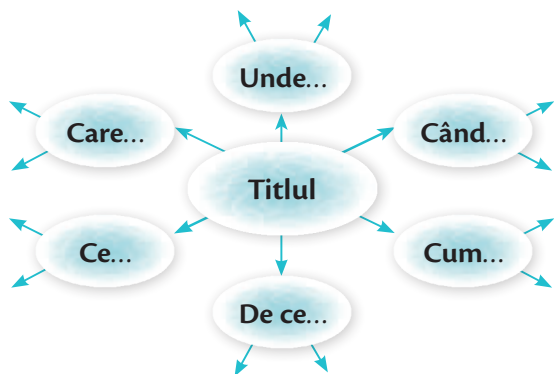
- Identifică **pronumele personale** și precizează **substantivele pe care le înlocuiesc**.
- Dacă Piciul ar folosi **pronume personal de politețe** când i se adresează bunicii, care ar fi acesta? Argumentează răspunsul.
- Numește **personajele** prezente în aceste enunțuri. Despre fiecare, formulează câteva enunțuri.
- Observă **folosirea virgulei**. Notează situațiile în care este folosită, utilizând codul culorilor.
 - ▶ Adresare directă
 - ▶ Explicație suplimentară
 - ▶ Enumerare
 - ▶ Separarea cuvintelor personajului de cele ale povestitorului
- Alcătuiește câte un enunț cu **sensurile diferite ale cuvintelor** care:
 - ▶ se pronunță la fel, dar se scriu diferit → *ce-ai, ceai*;
 - ▶ se pronunță diferit, dar se scriu la fel → *buni, buni*;
 - ▶ se pronunță și se scriu la fel → • unde • dar.



2 Imaginează-ți o discuție între personajul Piciul și o găscă.

Scrie un **text** de 10-15 rânduri. Adaugă un **desen** potrivit.

3 Povestește o întâmplare trăită în această iarnă, folosind schema de întrebări și imaginea de mai jos. Găsește un titlu potrivit.



4 a) Realizați un **ghid de interviu** pentru a afla cum este viața unui copil din altă parte a lumii. Exemplu: un copil indian, un copil african, un copil norvegian etc.



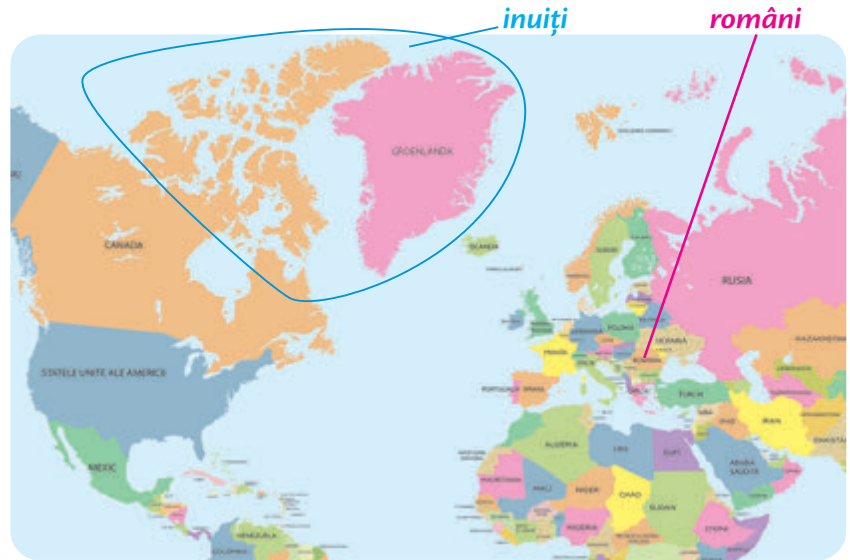
Ce ați vrea să aflați despre viața lui? Inspirați-vă din textul *O zi alături de un copil ca tine și un copil inuit*. Încercați să obțineți și alte informații.

- Documentați-vă și scrieți un **articol** cu titlul *Născut în ...*. Alegeți o țară sau o regiune din altă parte a lumii. Adăugați și imagini.
- Prezentați articolul în fața clasei.

5  **Exercițiu de reflecție:**
 Ce-ar fi fost dacă ... te-ai fi născut în altă parte a lumii?

a) Discutați despre viața copiilor din alte țări sau regiuni de pe harta lumii. De unde aveți informații? De unde puteți afla mai multe informații? Ce v-ar interesa să știți, în mod deosebit?

Găsiți cel puțin cinci aspecte din categoria:
 Mă bucur că sunt român!



b) Observați cu atenție înfățișarea copiilor din imaginile de mai jos. Prin ce se aseamănă? Prin ce se deosebesc?



ASEMĂNĂRI	
•	...
•	...
•	...
•	...
•	...

DEOSEBIRI	
•	...
•	...
•	...
•	...
•	...

c) Care dintre ei sunt români? După ce i-ați recunoscut?

d) Ce alte naționalități ați mai recunoscut?

6  Scrieți un **cvintet**, pornind de la cuvântul ROMÂN. Respectați structura indicată.

○	→	1 substantiv
○ ○	→	2 adjective
○ ○ ○	→	3 verbe
○ ○ ○ ○	→	1 propoziție din 4 cuvinte
○	→	1 substantiv (esența temei/ideii)

Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.



A fost odată, în căsuța unui nor, în care mama zăpadă albea hăinuțele tuturor copiilor ei mici, mulți și dragălași, un fulg de nea oleacă mai îndărătnic. De fapt, nu era îndărătnic, ci doar foarte, foarte tulburat de gândul că, dacă o să apuce să facă un pas în afara căsuței, nu o să poată să se mai întoarcă niciodată. Fiindcă niciunul dintre frații săi, care chiuiau acum prin văzduh, în cele mai strălucitoare straie de sărbătoare, nu avea să revină acasă...

Mama zăpadă îi zicea mereu:

— Trebuie să te avânți și tu, dacă vrei să cunoști bucuria de a fi...

— Eu vreau să cunosc bucuria de a sta cu tine, răspundea atunci fulgul cel subțirel, pe care nimeni nu îl putea convinge că este extraordinar să ningi...

Dacă văzu că nu reușește deloc să-l trimită în lume, mama zăpadă se gândi să consulte vântul:

1 Alege varianta corectă.

- a) Acest text prezintă o întâmplare adevărată o poveste.
- b) Personajele sunt din lumea reală imaginare.
- c) Personajele sunt oameni fenomene ale naturii.

2 Răspunde la întrebări.

- a) Unde locuiau fulgii de zăpadă?
- b) În ce anotimp începe întâmplarea prezentată?
- c) Ce personaje participă la dialog?

3 Ce simțea micul fulg de nea, așa cum reiese din fragmentul încadrat? Bifează variantele corecte.

- curaj teamă neîncredere
- curiozitate nesiguranță bucurie

4 Identifică explicația potrivită.

- ▶ A da de furcă → a da de lucru a crea probleme a găsi furca

- ▶ A avea inimioara cam slabă → a fi slab a fi sensibil a fi curajos
- ▶ A nu se lăsa înduplecat → a nu se lăsa convins a nu pleca a nu se lăsa învins

5 Recunoaște și transcrie, din fragmentul de mai jos, părțile de vorbire indicate.

- a) un pronume personal, persoana a III-a, gen feminin, număr singular →
- b) un pronume personal de politețe →
- c) un substantiv, gen neutru →

— Bine, bine, și cum să-l ajut? întrebă ea. M-am gândit că poate mi-l iei dumneata într-o zi și-l înveți să se bucure de zbor.

6 Transcrie, din text, trei enunțuri care să conțină virgula în următoarele situații:

a) Adresare directă

b) Enumerare

c) Separarea cuvintelor personajului de cele ale povestitorului

— Uite, vântule, copilul ăsta al meu îmi dă de furcă.

— Sau poate că are inimioara cam slabă, zise vântul, a cărui asprime dispărea subit când se întâlnea cu zăpada.

— Bine, bine, și cum să-l ajut? întrebă ea. M-am gândit că poate mi-l iei dumneata într-o zi și-l înveți să se bucure de zbor.

Dar vântul nu se lăsă înduplecat, fiindcă bucuria nu se învață. Și nici alegerea nu o poate face altcineva în locul tău.

— Mai lasă-l, zise cu glas hruit, de parcă ar fi trăit toată viața ascuns prin hornuri. Încă nu i-a venit vremea să ia viața în piept.

Și ea îl mai lăsă o zi, două, trei, până când se apropie primăvara și fulgul îi zise:

— Cred că acum a venit vremea să fiu fericit.

Deși zăpada suferea după fiecare copil care o părșea, totuși, bucuria de a-i vedea împliniți în menirea lor era de o mie de ori mai mare. Așa că zise:

— Du-te, fiul meu! Să dea Domnul să aduci lumină în ochii cui te-o mai zări!

— Mulțumesc, mamă! grăi fulgul.

Și ieși pe ușa căsuței din nor, umplând, singur, întreg văzduhul...

(Ultimul fulg, de Elia David)



Portofoliu

Lecturile copilăriei mele

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital 📖. Citește textul *Fulg-de-Nea*, de Claudia Groza. Descoperă și alte texte propuse la această rubrică.

7 Completează enunțurile, așezând fiecare cuvânt la locul potrivit.



□ își dorea ca fulgul cel mic să plece în lume. De aceea, □ spus că e timpul să își □ rămas-bun și să se avânte după frații □. □ chiuiau prin văzduh, în hainele lor strălucitoare.

— Du-te, fiul meu! Să □ cu tine dragostea mea și □ bucuri pe toți cei care te vor vedea!

8 Rescrie cuvintele indicate, înlocuind cratima cu litera corespunzătoare.

n-avea	să-l trimită	și-l înveți
n-are	s-aduci	să-l ajut

9 Continuă enunțurile, așa cum reiese din text.

- Mama zăpadă îi zicea mereu că trebuie să se avânte și...
- Atunci, fulgul cel subțirel, pe care nimeni nu îl putea convinge că este extraordinar să ningi, îi răspunde că...
- Cu glas hruit, de parcă ar fi trăit toată viața ascuns prin hornuri, vântul îi zise să..., deoa-rece...

10 Imaginează-ți că ești un fulg de nea. Într-un text de 10-15 rânduri, descrie drumul parcurs din căsuța unui nor, până pe umărul unui om de zăpadă. 😊 Folosește dialogul. 😊 Subliniază două expresii frumoase și pronumele personal de politețe.

Autoevaluare

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
FB	3	3	3	3	3	3	6	6	3	3
B	2	2	2	2	2	2	4	4	2	2
S	1	1	1	1	1	1	2	3	1	1

Criterii de acordare a calificativului

✓ Expresie clară

✓ Scriere corectă

✓ Respectarea cerinței



SCRIEREA ÎN CERC

Antrenament de scriere creativă în grup, folosind instrumente digitale

Ce veți face?

- Veți crea o **poveste în grup**, folosind drept gazdă peretele virtual al clasei (**pagina web** creată pentru publicarea de texte, imagini, clipuri video și/sau adrese de internet pentru documentare pe diverse teme).
- Veți realiza o nouă **TEMĂ ZÂMBITOARE, în format electronic**. 😊

Cum veți face?

➤ Pregătiți **TEMA ZÂMBITOARE: Poveste în cerc**

- ✓ Stabiliți reguli de redactare: • termen de completare (două zile) • exprimare frumoasă • idei năstrușnice • personaje hazlii etc.
- ✓ Trageți la sorți ordinea în care veți completa povestea de grup.
- ✓ Afișați lista în clasă și pe pagina virtuală/peretele virtual al clasei. Este bine să o transmiteți și prin e-mail.
- ✓ Realizați o pagină digitală: **Explozie de idei: Titlul poveștii**.

➤ Realizați povestea în cerc, în format electronic și tipărit (letric).

- ✓ Votați propunerile și alegeți titlul poveștii.
- ✓ Postați propriile completări/fragmente, în ordinea de pe listă, pe pagina *Peretele digital al clasei*.
- ✓ Primul din listă începe povestea, apoi următorul de pe listă adaugă o continuare potrivită. Se continuă completarea până la ultimul de pe listă. Acesta poate încheia povestea sau o poate lăsa deschisă pentru primul de pe listă. Nu există un număr limită de intervenții. Împreună hotărâți când vreți să încheiați povestea.
- ✓ Adăugați imagini, desene, fond sonor (vânt, vuiet, clinchete, glasuri de copii, ciripit de păsărele etc.). Astfel, puteți crea o **poveste... 3D!** 😊

* Povestea în cerc mai poate fi realizată și altfel: ♦ transmițând prin e-mail documentul în care o scrieți ♦ completând-o în clasă, pe o foaie mare de flipchard sau pe foi obișnuite.

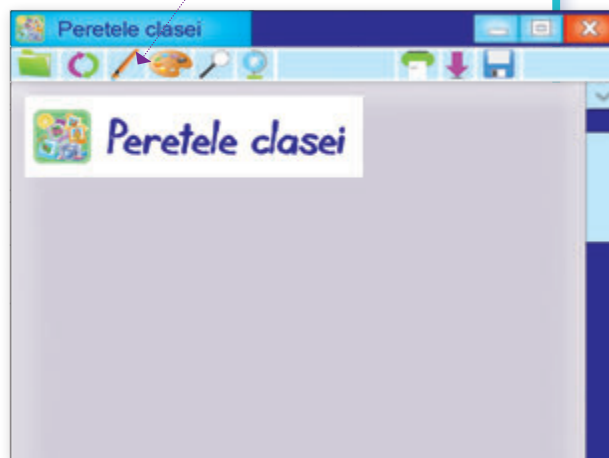
De ce vei face?

Beneficiile proiectului

- Te vei obișnui să rezolvi temele pentru acasă cu zâmbetul pe față. Nu uita: Sunt teme zâmbitoare! 😊
- Vei căpăta încredere în a-ți împărtăși ideile, opiniile.
- Îți vei dezvolta competențele digitale și de comunicare: vei învăța să utilizezi variat instrumente de scris, de desenat, pagini în diferite forme, fond sonor etc.
- Vei fi mândru/ă de performanțele tale în folosirea instrumentelor digitale.
- Vei împărtăși această bucurie cu părinții, prietenii, colegii de clasă, cărora le poți trimite povestea creată în grup.

Mult succes și inspirație!

Instrumente de scris



Vise însorite

IATĂ CE SUPERPUTERI VEI EXERSA ÎN ACEASTĂ UNITATE:

- Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- Formularea de concluzii simple, pe baza lecturii textelor literare
- Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii
 - inventarea unui alt final la o poveste
 - imaginarea unei continuări a unei scene de poveste
 - relatarea unor întâmplări, având ca suport banda desenată
- Recunoașterea verbului
- Intuirea persoanei, a timpului verbului
- Redactarea unor texte funcționale scurte pe suport de hârtie – scrierea cărții poștale

Stigletele

de Mihail Sadoveanu

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 Odată cu succesiunea anotimpurilor, natura își schimbă veșmintele.

- Ce anotimp ți se pare că transformă cel mai frumos natura? De ce?
- Ce se întâmplă cu plantele și cu viețuitoarele iarna?
- Ce fenomene ale naturii se întâlnesc în fiecare anotimp?
- Cu ce culoare ai asocia fiecare anotimp?

În timpul citirii textului

Lectură activă

2 Citește textul cu creionul în mână.

- Notează cuvintele necunoscute și denumirile păsărilor.
- Identifică cuvintele cu formă învechită.

Dăscălaș petecit
 Casa ne-a înveselit.

A fost odată, demult tare, o iarnă grozavă pe la noi. Vifornițele astu-paseră cu omăt văile și, pe unele locuri, vârtejurile clădiseră munți albi. În toate casele din sat, copiii cei mărunței priveau pe ferestruici și se minunau de atâta zahăr.



Era frig ca într-o pustie de la mările albe. Iar păsările, înfricoșate, s-au strâns sub streașina bisericii, în **sobor** mare. Țipau zgribulite și-n ochii lor sticleau săgeți mărunte de gheață. Veniseră acolo toate locuitorile văilor și munților, toate neamurile de zburătoare, de la câmpie și de la baltă, și toți cântăreții cei mărunți din dumbrăvi și livezi. Toate se rugau în limba lor, cereau milă și se văitau că îngheată în **strai**le lor de pene.

După mult zvon, pajura, împărăteasa cea bătrână de la munte, a bătut în clopotele turlei ca să se facă liniște și a grăit astfel:

— Alt chip nu este, dragile mele, fără decât să facem ca omul: să furăm oleacă de foc din cer. Altfel, pierim, cum ar fi pierit el, dacă n-ar fi fost viclean și meșter.

— Foarte bine! Adevărat cuvânt! Țipă neamul păsăresc, din toate părțile. Înțelept cuvânt ai rostit, Măria Ta!

— Fără îndoială! răspunse împărăteasa. Eu nu greșesc niciodată. Rămâne numai de văzut cine se duce să aducă un grăunte de foc.

Păsările cele mici începură a țărâi cu **entuziasm**:

— Măria Ta trebuie să te duci. Ești împărăteasă, ai putere asupra văzduhului, singură tu poți **răzbate** la cer.

Pajura clătină din cap și le privi cu milă.

— Se poate una ca asta? cloncâni ea. Cum să **rămâie** lumea fără stăpânire?

— Atunci cine se duce? întâmpină corbul. Cu dragă inimă m-aș jertfi eu, dar sunt bătrân și nu mai pot.

Pe loc, păsările cele mari, învăluind în lături pe cele mărunte, dovediră cu tărie și dreptate unele că sunt **nevolnice**, altele că sunt de neprețuit folos neamului aici, pe pământ.

Drept aceea, împărăteasa, în înțelepciunea ei, hotărî:

— Se cuvine și rânduim să se ducă una din păsările cele mărunte și **sprintene**.

Croncăniri de pliscuri amenințătoare **încuviințară**. Bătăi mari de aripi aplaudau. Iar cântărețele cele mititele se strânseseră într-un cotlon, uitându-se înfricoșate una la alta, cu ochișorii lor de bolduri.



Dicționar

- **botgros**: pasăre cu pene roșietice pe piept și brune pe restul corpului
- **funingine**: scrum, negreală
- **întâmpina** (a ~): (aici) a răspunde, a replica
- **nevolnic**: neajutorat, slab, neputincios
- **pajură**: pasăre răpitoare mai mică decât vulturul
- **sobor**: adunare, întrunire, sfat
- **stiglete**: (forma literară) sticlete
- **țarcă**: coșofană
- **zăpor**: sloiuri de gheață formate primăvara într-un punct al unui râu

— De vreme ce vouă vi se cuvine această cinste, vorbi iar pajura, hotărâți. Dacă nu aduceți o fărâmă de foc, pierim și a voastră va fi vina!

— Măria Ta, întâmpină cu subțire îndrăzneală cintețul, noi nu avem putere; noi nu știm decât să cântăm.

— Auzi dumneata cutezare și nerecunoștință! Și lipsă de dragoste de neam! croncănire indignate păsările cele mari. Auzi dumneata lipsă de cuviință și lașitate!

Atunci, stigletele, care era cel mai mic din tot neamul, se arătă convins și ieși înainte cu **sfială**.

— Nu vă supărați! De vreme ce trebuie și tot murim altfel, iată, mă duc eu!

Și, rămânând toți mulțumiți, deși neîncrezători, el îndată a plecat. Biserica, soborul și satul nostru rămaseră pe câmpia albă și înghețată; el flutura din aripioare spre cerul senin. A mers așa multă vreme, netrudit și hotărât, până ce intră în vârtejul soarelui. Înaintea lui, în volbură albă, fierbea un cuptor nemărginit și orbitor, iar el părea un fir de funingine rătăcită. Însuflețit în cea din urmă sforțare, se avântă până la izvorul focului veșnic și prinse o rază. Aproape orbit, cu penele pârлите, sărac și gol, abia suflând, stigletele se rostogoli îndărăt spre pământ, cu puțină viață, dar cu soarele în cioc.

Soborul de jos simți îndată ca o dulce alinare. Raza de soare adusă de sol creștea și zăpezile, asudate deodată, începură să scadă. În curând, porni cu spumă și **larmă** zăporul și se arătară ostroave de iarbă. Când stigletele ajunse pe pământ, cele dintâi flori ridicau cupele albe din frunzele moarte și-l salutau.

În raza de soare, soborul începu a se veseli foarte. Împărăteasa și tovarășii ei cei mari făcură semne de prietenie spre cântărețul cel mititel. Apoi își luară zborul spre sălașuri, în blândețea începutului de primăvară.



Țarca băgă de seamă goli-ciunea și rușinea eroului, iar păsărelele rămaseră împrejurul stigletelui, privindu-l cu milă și încercând să-l mângâie.

Botgrosul, după o lungă cugetare, ridică un degețel și glăsui **mișcat**:

— Fraților și surioarelor! Să ne întovărășim cu toții și să-l îmbrăcăm, săracul! E păcat să-l lăsăm gol pe lume.

— Să-l îmbrăcăm, să-l îmbrăcăm! ciripiră păsărelele toate. Și să cântăm **isprava** lui!

Țărâind și săltând, cântărețele duseră cu alai pe stiglete în dumbrăvioara de-aproape. Acolo fiecare dădu câte o pană și înjghebară pentru tovarășul cel sărac un strai în felurite colori. El se lăsă în voia lor, încă nedumerit și cu inimioara bătând. *De-atuncea* are stigletele așa îmbrăcăminte ciudată: fesuşor purpuriu și surtuc din bucăți. Poate de aceea a rămas tot rușinos și **modest** și rar îl zărește omul în zilele primăverii, deși, după cum se vede, el a readus pe pământ soarele, în plisc.



Descoperă universul textului „Stigletele”!

Am înțeles ce am citit

1 Completează harta textului.

titlu	...			
autorul	...			
personaje	etc.
timpul	anotimpul	vremea		
		
locul	...			
semne ale iernii
semne ale primăverii				



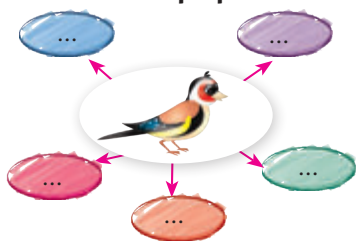
2 Răspunde la întrebări.

- Din ce cauză se văitau toate păsările?
- Ce soluție a găsit împărăteasa cea bătrână?
- Ce i-au spus cu entuziasm păsările mici împărătesei?
- Ce au afirmat păsările cele mari la răspunsul timid al cintezului?
- Cine s-a oferit să salveze neamul păsărilor de la piele?
- Ce s-a întâmplat cu sticlele după ce a prins o rază de soare din izvorul focului veșnic?
- Cum l-au recompensat păsările pe sticle?

3 Completează A pentru enunțurile adevărate și F pentru enunțurile false.

- Păsările, înfricoșate, s-au strâns sub streșina casei.
- Păsările țipau zgribulite și-n ochii lor sticleau săgeți de gheață.
- Împărăteasa cea tânără a bătut clopotele turlei, pentru a chema păsările.
- Neamul păsăresc a fost de acord cu hotărârea pajurei.
- Corbul era bolnav și nu putea să ia puțină căldură din cer.
- Păsările mici nu aveau putere și știau doar să cânte.

- 4 **Ordonează cronologic momentele acțiunii.**
- Toate viețuitoarele suferă din pricina frigului groaznic.
 - Pajura încearcă să găsească o soluție pentru salvarea păsărilor.
 - Împărăteasa păsărilor hotărăște ca o pasăre mărunță și sprintenă să meargă să aducă un pic de foc din cer.
 - Sticlețele își arde penele la atingerea razei de soare.
 - Pe pământ se instalează primăvara.
 - Păsărelele, mișcate de gestul sticletelui, îi refac straiile.
- 5 **Delimitează textul în fragmente logice.**
- 6 **Povestește oral fragmentul tău preferat. Realizează și un desen care să illustreze acest fragment.**
- 7 **Scrive cel puțin cinci însușiri ale micului cântăreț care a readus soarele pe pământ.**



Îmi exprim părerea

- 8 **Ești de acord cu decizia pajurei? Ce decizie ai fi luat în locul ei? De ce?**
- 9 **Completează enunțul, exprimându-ți părerea despre personajul preferat.**
 😊 Cel mai mult mi-a plăcut _____, deoarece _____.

Îmi imaginez

- 10 **👤👤 Imaginați-vă un alt final pentru textul citit. Prezentați finalul în fața colegilor.**

Minidezbateri

- 11 **Realizați două echipe, reprezentând păsările mari, respectiv, păsările mici. Identificați argumente pentru a vă susține atitudinea față de situația prezentată în text. Formulați câteva concluzii ale acestei dezbateri.**

Îmi îmbogățesc vocabularul

- 12 **Scrive cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu roz și cu sens opus celor scrise cu albastru.**

- 13 a) **Care este sensul cuvântului sol în enunțul dat? Transcrie enunțul, înlocuind cuvântul subliniat.**

Raza de soare adusă de sol creștea și zăpezile începură să scadă.

- b) **Alcătuiește enunțuri cu celelalte sensuri ale cuvântului sol.**

- 14 **Transcrie din text, după model, expresii care sugerează:**

- **imagini vizuale** vârtejurile clădiseră munți albi
- **imagini auditive** țipau zgribulite

- 15 **Formulează enunțuri folosind cuvintele alai și a trudi. Caută, într-un dicționar explicativ, sensul exact al acestor cuvinte.**

Scrive corect

- 16 **Transcrie din text câte un enunț în care:**
- virgula separă o adresare directă;
 - două puncte sunt folosite înaintea redării cuvintelor unei persoane;
 - virgula separă o explicație suplimentară.
- 17 **Transcrie cuvintele folosite în text într-o formă învechită. Adaugă forma corectă a acestora, folosită în prezent.**

Recunosc părțile de vorbire

- 18 **Identifică substantivele și adjectivele din următorul enunț, apoi completează tabelul.**

De-atuncea are stigletele așa îmbrăcăminte ciudată: fesușor purpurii și surtuc din bucăți.

Cuvântul	Partea de vorbire	Genul	Numărul

- 19 **Formează adjective și substantive, pornind de la verbele date, după model.**

Model: a înțelege → înțelegere → înțelegător

- a hotărâi ● a colora ● a îndrăzni ● a se rușina

- 20 **Adaugă fiecărui adjectiv câte un substantiv potrivit.**

Model: ___ moi → pene moi

- dragi ___ ● ___ limpezi ● ___ cuminte
- ___ purpurii ● ___ duioase ● ___ veche

Scrive. Creez

- 21 a) **Redactează un text informativ despre una dintre păsările prezentate în text.**

- b) **👤👤 Strângeți textele realizate într-o carte intitulată Despre păsări/În lumea păsărilor, prezentată atât în format letric, cât și digital.**

Verbul



Dicționar

- **cerdac:** terasă prevăzută cu stâlpi și balustradă, situată la intrarea unei case
- **lăuruscă:** viță sălbatică
- **microscopice:** foarte mici, minuscule
- **sfadă (a se lua la ~):** a se certa
- **tropice:** zonă situată la tropice

Descoperă!

1 a) Citește cu atenție versurile.

După-atâta frig și ceață,
Iar s-arată soarele.
De-acum, nu ne mai îngheață
Nasul și picioarele!

Sub cerdac, pe lăuruscă,
Cum trecură Babele,
A ieșit un pui de muscă,
Să-și usuce labele.

Păsările migratoare
Se re-ntorc din tropice.
Gâzele depun la soare
Ouă microscopice.

Toată lumea din ogradă
Cântă fără pauză.
Doi cocoși se iau la sfadă,
Nu știu din ce cauză.

Un curcan stă sus, pe-o bârnă,
Nu vrea să se bucure.
Moțul roșu îi atarnă
Moale ca un ciucure.

Doar Grivei, bătrânul, n-are
Cu ce roade oasele,
Că, de când cu postul mare,
Toate-i merg de-a-ndoasele...

(Primăvara, de George Topîrceanu)

b) Completează în tabel acțiunile personajelor.

soarele	un pui de muscă	păsările migratoare	gâzele	toată lumea	doi cocoși	Grivei

REȚINE!

■ Partea de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența ființelor, a lucrurilor sau a fenomenelor naturii se numește **verb**.

Exemple:

Verbe care exprimă acțiunea: merge, dansează, cântă, pleacă, urcă.

Verbe care exprimă starea: stă, așteaptă, tace, râde.

Verbe care exprimă existența: este, există, se află.

Exersează!

2 Grupează cuvintele în coloana potrivită.

- vine • noi • curată • cald • voi • soare
- gard • verde • se ceartă • bârnă • ele • iarbă
- a zburat • cușcă • eu • cerdac • ar roade

Verb	Substantiv	Adjectiv	Pronume

3 Pentru verbele date, scrie altele, cu sens asemănător și cu sens opus.

- vorbește • adună • se bucură
- termină • se arată • plânge

4 Completează casele cu forma potrivită a verbelor din listă.

Soarele mândru **ce face?** pe cerul azuriu. Norii pufoși **ce fac?** veseli în văzduh. Câmpia **ce face?** de trilurile minunate ale cântăreților. Fluturi rozalii **ce fac?**, mișcându-și finele aripioare. Natura întregă **ce face?** sosirea Zânei Primăverii. Florile **ce fac?** fericite, mângâiate de razele soarelui.

- a străluci • a pluti • a răsuna
- a dansa • a sărbători • a râde

Persoana și numărul verbului

Descoperă!

- 1 a) Citește dialogul.
- b) Identifică verbele din dialogul alăturat. Stabilește numărul și persoana care face acțiunea fiecărui verb identificat.



AMINTEȘTE-ȚI!

Verbul are două numere:

- **singular:** Acțiunea este făcută de o singură persoană.
Exemple: eu stau, tu cânti, el are, ea dă
- **plural:** Acțiunea este făcută de mai multe persoane.
Exemple: noi stăm, voi cântați, ei au, ele dau

REȚINE!

Verbul își modifică forma după număr (singular sau plural) și după persoană. Astfel:

- **persoana I:** acțiunea este făcută de persoana care vorbește.
• *singular:* Eu știu. Cunosc.
• *plural:* Vorbim. Noi avem.
- **persoana a II-a:** acțiunea este făcută de persoana cu care se vorbește.
• *singular:* Tu știi. Vei afla.
• *plural:* Voi credeți. Spuneți.
- **persoana a III-a:** acțiunea este realizată de persoana despre care se vorbește.
• *singular:* El/Ea aduce. Parcurge.
• *plural:* Ei/Ele aduc. Parcurg.

Exersează!

- 2 Trece verbele date la numărul plural, după model.
 - Eu discut. → Noi ...
 - El vine. → Ei ...
 - Eu tac. → Noi ...
 - El scrie. → Ei ...
 - Tu știi. → Voi ...
 - Ea spune. → Ele ...
 - Tu ești. → Voi ...
 - Ea râde. → Ele ...
- 3 Precizează numărul și persoana verbelor din poezia *Primăvara*, de George Topîrceanu, de la pagina 90.
- 4 Completează tabelul cu forma corespunzătoare a fiecărui verb, după model.

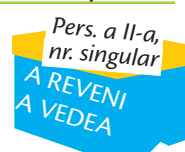
VERBUL	SINGULAR			PLURAL		
	Persoana I	Persoana a II-a	Persoana a III-a	Persoana I	Persoana a II-a	Persoana a III-a
a merge	merg					
a privi						
a lua						

- 5 Transcrie propozițiile, trecând la plural fiecare grup de cuvinte subliniat, după model.

Model: Copacul a înverzit din nou. → Copacii au înverzit din nou.

- Frunza a zâmbit pentru prima oară soarelui.
- Vrăbiuța s-a așezat pe creanga înverzită.
- Floarea privește cu jind spre soare.
- Firul de iarbă a încolțit devreme.
- Furnica a ieșit după mâncare.
- Albina se plimbă din floare în floare.

- 6 Formulează câte un enunț cu verbele alăturate, la persoana și numărul indicate.



Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

- 1 Odată cu sosirea primăverii, întreaga natură se trezește la viață.
- Care sunt semnele sosirii primăverii?
 - Ce flori de primăvară cunoști?
 - Ce fel de floare este păpădia? Când înfloresce? Cu ce se aseamănă?

Scriu

- 2 Completează petalele florii cu cât mai multe cuvinte care au legătură cu primăvara.



Observ

- 3 Acest text este
- un text informativ
 - un text narativ
 - o scrisoare
 - o poezie
 - o pagină de jurnal.

După citirea textului

- 4 Ce alt titlu i-ai da textului citit? De ce?

Păpădia

adaptare după Ion Agârbiceanu



(...) Zile de-a rândul se purtă război mare prin văzduh până ce birui primăvara. Norii grei și întunecați fură alungați spre miazănoapte și cerul rămase curat ca lacrima, de-a dragul să se plimbe, pe drumul lui, soarele cel tânăr, vărsându-și argintul peste lume.

Dintr-o zi într-alta, înverzeau luncile și răzoarele tot mai tare.

Într-o dimineață, Anicuța rămase incremenită când deschise porțița grădinii: văzu un covor nesfârșit de floricele galbene. Floricelele păreau că i-au furat ochii și copila nu mai putu face niciun pas: privea covorul de bănuși galbeni, ba parcă de luminițe – și încet-încet i se însenină toată fața, cât părea că o sărută soarele. (...)

— Nicule! Ni-cu-le! Începu să strige tot mai ascutit. Unde-o fi frate-său de nu o aude?

— Ce-i cu tine, Anicuță? Ce strigi așa?

— Haide să vezi!

Anicuța fugi la el, îl prinse de mână și începu să-l tragă întins către porțița grădinii. Deschise ușa și întinse brațul. Parcă erau și mai dese floricelele galbene.

— Da! A înflorit păpădia, șopti el parcă oftând ușor.

— Ce-a înflorit? îl întrebă copila.

— Păi, floricelele astea, așa le cheamă. Tu nu știi?

Anicuța clătină din cap. Nu știa!

— Așa le zice: păpădie.

— De ce le zice așa?

— Toate florile își au numele lor. Pe păpădie cum s-o cheme altfel?

Anicuța nu fu mulțumită de răspuns, dar își uită în grabă nemulțumirea. Începu să urmărească cu privirea albinele. I se părea că sunt cam supărate. Nu se opreau mult pe-o floare, treceau pe alta, tot cufundându-și capul în puful acela galben. În liniștea mare, din covorul cu stelute de aur, se ridică un zumzet ușor: copila nu știe dacă florile cântă sau albinele? „Acum sunt tot mai multe: aproape nu-i floare fără albină”, își face copila socoteala. Câte vor fi? Cine le poate număra? „Nici bunica nu poate”, își zise Anicuța. Privea covorul de flori și plimbarea domoală a albinelor. Le vedea bine pe cele de aproape: tot supărate îi păreau și acum! Poate nu află în flori destulă miere?

(...) Tot privind, uită de albine și vede iarăși numai florile, multe-s, Doamne! Și cum râd în soare! Poate Nicu nu știe cum le cheamă și a spus așa și el o vorbă, să se laude că știe. Va întreba-o pe bunica! Ea pe toate le știe.



Dicționar

- **birui** (a ~): a învinge
- **luncă**: șes de-a lungul unei ape
- **răzor**: strat de flori

Se ridică **târziu** din pajiște. (...)

- Haide să mănânci ceva.
- Nu mi-e foame, bunico!
- Da' ce-ai făcut atâta vreme în grădină?
- M-am uitat la flori și la albine.
- Da, mi-a spus Nicu că a înflorit păpădia.
- Și dumneata le zici așa?
- D-apoi cum, dacă ăsta le e numele? (...)

Copila tăcu și intră în casă. În gând, ea le pusese alt nume; le va zice: *luminițe*.

Peste zi, se strecură de mai multe ori în grădină să le vadă: parcă erau tot mai multe, tot mai dese și albinele se țeseau pe deasupra lor neostenite. Dar, când se duse, după ce trecu umbra înserării peste grădină, Anicuța rămase iar încremenită. Nu mai era nicio floare, nu mai zbura nicio albină.

Se răci toată și se duse plângând în casă.

— Ce-i? Ai căzut? o întrebă bunica.

Ea clătină din cap, plângând mereu.

— Te-ai înspinat pe undeva? De ce umbli desculță prin grădină?

Copila se uită cu ochii înlăcrimați la bătrână:

— Bunică, s-au dus toate! Nu mai e niciuna în grădină.

— Cine s-au dus?

— Luminițele!

— Luminițele? Ce luminițe?

— Floricelele cele galbene.

— Păpădiile?

Copila înclină din cap.

— Unde să fugă?

— Nu mai e niciuna în grădină. Vino și vezi! Și Anicuța o luă de mână pe bunică-sa.

Umbrele căzuseră de mult peste grădină.

Bătrâna privi la florile **închise** toate și începu să râdă.

— N-a fugit nicio floare, s-au închis de umbră. Ele nu-și arată fața decât în lumina soarelui.

Bunica rupse o floare de păpădie și-i desfăcu bănuțul de aur.

— Vezi? Toate s-au închis până dimineață, când le va bate din nou lumina soarelui. Așa sunt florile astea: numai în soare le place să se uite și ele la lumea asta.

Anicuța oftă. Părea mai împăcată și părăsi grădina cu bunica de mână.

— Mâine vin iar și albinele, bunico?

— Până țin florile, vin și ele după ce dă soarele și se deschide păpădia.

Copila strâmbă din năsucul ei cărn! Mâine îi va spune bunicii să le zică și ea: luminițe. Și-i va spune și lui Nicu! Numai dacă ar înflori iar dimineața!

Și cum dormea, cu părul de aur buclat ca o coroniță în jurul capului, cu obraji **palizi**, părea ea însăși o floare deschisă de păpădie.

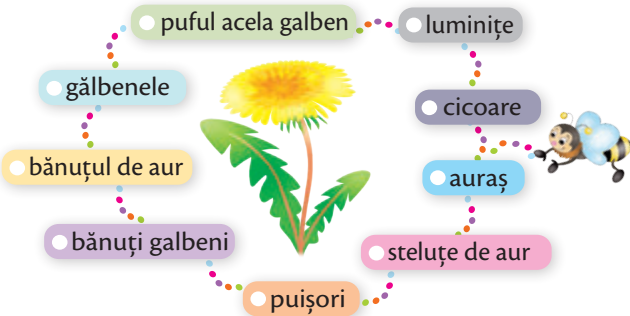




Descoperă universul textului „Păpădia”!

Am înțeles ce am citit

- 1** Adevărat (A) sau fals (F)? Explică varianta aleasă pentru fiecare enunț.
 - Norii gri și întunecați fură alungați spre mi-zănoapte.
 - Anicuța a rămas încremenită când a văzut co-vorul argintiu nesfârșit.
 - Fetei i se părea că albinele sunt supărate pentru că nu se opreau mult pe-o floare.
 - Anicuța s-a întristat când s-au stins luminițele.
 - Fata plângea pentru că se întâpase.
 - Păpădiile înfloresc la lumina soarelui, pentru că le place să se uite și ele la lume.
- 2** Alege denumirile păpădiei, întâlnite în text:



- 3** Răspunde la întrebări.
 - Care sunt semnele sosirii primăverii?
 - Ce a descoperit Anicuța într-o dimineață?
 - De ce își închipuie fetița că sunt supărate al-binele?
 - Ce a descoperit Anicuța când a venit însera-rea?
 - Ce i-a explicat bunica fetiței?
- 4** Transcrie din text enunțurile care o descriu pe Anicuța. Adaugă și tu trei enunțuri care să con-tinue descrierea fetiței. Completează portretul Anicuței cu un desen realizat de tine.
- 5** Delimitează textul în fragmente logice. Scrie ideile principale ale textului.
- 6** Povestește oral fragmentul tău preferat. Realiz-ează și un desen care să ilustreze acest frag-ment.

Îmi imaginez

- 7** Imaginați-vă că vă aflați împreună cu Anicuța, în poiana de narcise. Interpretați un posibil dialog în fața colegilor.

Îmi exprim părerea

- 8** Bunica afirmă despre păpădii: „Așa sunt florile astea: numai în soare le place să se uite și ele la lumea asta”. Ce alt motiv crezi că ar mai avea majoritatea florilor să înflorească doar ziua?

Îmi îmbogățesc vocabularul

- 9** Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **albastru**.
- 10** Formează câte un enunț pentru fiecare dintre sensurile cuvintelor **braț** și **război**.

Scriu corect

- 11** Transcrie enunțurile scrise între ghilimele. Explică folosirea ghilimelelor. Formulează și tu un enunț în care să utilizezi ghilimelele.

Folosesc părțile de vorbire

- 12** Identifică verbele din propozițiile de mai jos. Precizează persoana și numărul fiecărui verb identificat.
 - Bunica rupse o floare de păpădie.
 - Copila strâmbă din năsul ei cărn!
 - Nu mai era nicio floare, nu mai zbura nicio albină.
 - Dintr-o zi într-alta, înverzeau luncile și răzoa-rele tot mai tare.
- 13** Identifică verbele din propozițiile date. Scrie propozițiile, modificând numărul verbului.
 - A înflorit frumoasa păpădie.
 - Norii gri și întunecați fură alungați.
- 14** Identifică substantivele, apoi stabilește genul și numărul acestora.

Copila strâmbă din năsul ei cărn! Măine îi va spune bunicii să le zică și ea: luminițe. Și-i va spune și lui Nicu!

Investighez Parfum de primăvară

- 15** Caută informații despre o floare care înflorește primăvara. Prezintă colegilor tăi informațiile găsite. Însoțește prezentarea de câteva imagini sugestive ale florii alese.

Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital Citește poezia *Vestitorii primăverii*, de George Coșbuc. Descoperă și alte texte.



Cartea poștală

Nicule, scrie-le despre mine că îmi petrec mult timp în grădina bunicii.

Anicuța, acum scriu o carte poștală pentru mama și pentru tata. În cinci minute, mergem în grădina să vedem luminile.



Descoperă!

- 1 Răspunde la întrebări.
 - a) Cui îi scrie Nicu o carte poștală?
 - b) Ce îi promite Nicu Anicuței?
 - c) Ce îi cere Anicuța lui Nicu?
- 2 Descrie imaginea de pe fața cărții poștale.



- 3 Identifică, în cartea poștală de mai sus, elementele numerotate în continuare:

- | | | |
|--------------------------|--------------------------|--------------|
| 1. data și locul | 2. formula de adresare | 3. mesajul |
| 4. formula de încheiere | 5. numele destinatarului | 6. semnătura |
| 7. adresa destinatarului | 8. timbru poștal | |


REȚINE!



- **Cartea poștală** este o modalitate de **corespondență scrisă deschisă** (se expediază fără plic).
- Pe fața cărții poștale există **imagini** care ilustrează locul în care se află expeditorul. Pe verso, se notează **numele și adresa destinatarului**, precum și **mesajul** către acesta.

Exersează!

Îmi imaginez

- 4 Imaginează-ți că Nicu este coleg de clasă cu tine. Trimite-i o carte poștală dintr-unul dintre locurile vizitate în vacanță.
- 5 Ce lipsește din mesajul de mai jos? Completează mesajul, astfel încât să conțină toate elementele unei cărți poștale.
- 6  Faceți schimb de adrese și expediați colegului/colegei de bancă o carte poștală. Citiți în fața clasei mesajele primite. Realizați o expoziție cu toate cărțile poștale.



Amintiri din copilărie

de Ion Creangă

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 Indiferent de vârstă, oamenii se lasă purtați pe aripile amintirilor.

- Ce amintiri îți vin imediat în minte atunci când te gândești la copilărie?
- Care sunt persoanele de care te leagă cele mai multe amintiri?

Scriu

2 Completează fiecare fereastră a căsuței cu câte un cuvânt care are legătură cu familia.



Dicționar

- **aciui** (a se ~): a se stabili
- **benchi** (azi **zbenghi**): semn făcut pe fruntea cuiva ca să fie ferit de deochi
- **colb**: praf
- **de-a mijoarca**: de-a v-ați ascunselea
- **motocei**: ciucuri
- **opaiț**: lampă care are un fitil introdus într-un recipient umplut cu ulei
- **opsas**: talpă
- **păli** (a se ~): a (se) lovi
- **prichici**: margine ieșită în afară, a hornului, a cuptorului
- **struni** (a ~): a ține în frâu un cal, a conduce
- **șfară**: sfoară
- **talangă**: clopot care se atârna la gâtul vitelor
- **tină**: noroi



Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu **motocei** la capăt, de crăpau **mâțele** jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie! (...)

Și mama, care era **vestită** pentru năzdrăvăniile sale, îmi zicea cu zâmbet **uneori**, când începea **a se ivi** soarele dintre nori după o ploaie îndelungată: „leși, copile cu părul bălan, afară și râde la soare, doar s-a îndrepta vremea” și vremea se îndrepta după râsul meu...

Știa, vezi bine, soarele cu cine are de-a face, căci eram feciorul mamei, care știa a face multe și mari minunății: alunga nourii cei negri de pe deasupra satului nostru și abătea grindina în alte părți, înfigând toporul în pământ, afară, dinaintea ușii; închega apa numai cu două picioare de vacă, de se încrucea lumea de mirare; bătea pământul sau peretele, sau vrun lemn, de care **mă păleam** la cap, la mână sau la picior, zicând: „Na, na!”, și îndată-mi trecea durerea...

Când vuia în sobă tăciunele aprins, care se zice că face a vânt și vreme rea, sau când țiuia tăciunele, despre care se zice că te vorbește cineva de rău, mama îl muștra acolo, în vatra focului, și-l buchisea cu cleștele, să se mai potolească dușmanul; și mai mult decât atâta: oleacă ce nu-i venea mamei la socoteală **căutătura** mea, îndată pregătea, cu degetul îmbălat, puțină tină din colbul adunat pe opsasul încălțării ori lua funingine de la gura sobei, zicând: „Cum nu se deoache călcâiul sau gura sobei, așa să nu mi se deoache copilașul!” și-mi făcea apoi câte-un benchi boghet în frunte, ca să nu-și prăpădească odorul! (...)

Așa era mama în vremea copilăriei mele, plină de minunății, pe cât mi-aduc aminte; și-mi aduc bine aminte, căci brațele ei m-au legănat și mă alintam gângurind și uitându-mă în ochi-i cu drag! Și sânge din sângele ei și carne din carnea ei am împrumutat, și a vorbi de la dânsa am învățat.

Ce-i pasă copilului când mama și tata se gândesc la **neajunsurile** vieții, la ce poate să le aducă ziua de mâine sau că-i frământă alte gânduri pline de îngrijorare? Copilul, încălecat pe bățul său, gândește că se află călare pe un cal de cei mai strașnici, pe care aleargă, și-l bate cu biciul și-l strunește cu tot dinadinsul, și **răcnește** la el din toată inima, de-ți ia auzul; și de cade jos, crede că l-a trântit calul, și pe băț își descarcă **mânia** în toată puterea cuvântului...

Așa eram eu la vârsta cea fericită, și așa cred că au fost toți copiii, de când îi lumea asta și pământul.

Când mama nu mai putea de **obosită** și se lăsa câteoleacă ziua să se odihnească, noi, băieții, tocmai atunci ridicam casa în slavă. Când venea tata noaptea de la pădure din Dumesnicu, înghețat de frig și plin de promoroacă, noi îl speriam sărindu-i în spate pe întuneric. Și el, cât era de ostenit, ne prindea câte pe unul, ca la „baba-oarba”, ne ridica în grindă zicând: „tâta mare!” și ne săruta pe fiecare. Iar după ce se aprindea opaițul, și tata se punea să mănânce, noi scoteam mâțele de prin ocnite și le șmotream, de le mergea colbul; și nu puteau scăpa biete de mâțe din mâinile noastre până ce nu ne zgâriau.

— Ha, ha! bine v-au mai făcut! Că nicio lighioaie nu se poate aciu pe lângă casă de răul vostru.

— la lasă-i și tu, măi nevastă, lasă-i, că se bucură și ei de venirea mea, zicea tata, dându-ne huța. Ce le pasă? (...) Numai de-ar fi sănătoși să mănânce și să se joace acum, cât îs mititei; că le-a trece lor zburdăciunea când or fi mai mari și i-or lua grijile înainte. (...) Și-apoi nu știi că este-o vorbă: „Dacă-i copil, să se joace; dacă-i cal, să tragă; și dacă-i popă, să citească...”

— Ție, omule, zise mama, așa ți-i a zice, că nu șezi cu dânșii în casă toată ziua, să-ți scoată peri albi! (...) Câte drăcării le vin în cap, toate le fac. Când începe a toca la biserică, Zahei al tău cel cuminte fuga și

el afară și începe a toca în stative, de pârâie pereții casei și duduie ferestrele. Iar stroșitul de Ion, cu talanca de la oi, face o hodorogală și un tărăboi, de-ți ia auzul. Apoi își pun câte-o țoală în spate și câte-un coif de hârtie în cap și cântă „aliluii” și „Doamne miluiește, popa prinde pește”, de te scot din casă. Și asta în toate zilele de câte două-trei ori!

— ‘Poi dă, măi femeie, tot ești tu bisericoasă, de s-a dus vestea; ți-au făcut și băieții biserică aici pe loc, după cheful tău, macar că-ți intră biserică în casă!

— Ei, apoi, minte ai, omule? Mă miram eu de ce-s și ei așa de **cuminți**, mititeii; că tu le dai nas. Ia privește-i cum stau toți **treji** și se uită țință în ochii noștri, parcă au de gând să ne zugrăvească. (...) Hai, la culcat, băieți, că trece noaptea! (...)

Și după ce ne culcam cu toții, noi, băieții, ca băieții, ne luam la hârjoană, și nu puteam adormi de incuri, până ce era nevoită biata mamă să ne facă musai câte-un șurub, două prin cap și să ne deie câteva tapangele la spinare.





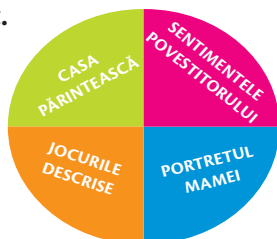
Descoperă universul textului „Amintiri din copilărie”!

Am înțeles ce am citit

- Alege varianta corectă.
 - Amintirile copilăriei îi provoacă povestitorului
 tristețe bucurie durere.
 - Mama povestitorului era vestită pentru
 bucate năzdrăvăni poveștile sale.
 - În copilărie, povestitorul avea părul roșu ca focul negru ca tăciunele bălan.
 - Încălcând pe un băț, copilul se gândea
 că se află călare pe cel mai strașnic cal
 la neajunsurile vieții la brânza din puțină.
 - Când copilul se lovea, mama îl ungea cu funinginea de la gura sobei lovea peretele sau bățul de care se lovea muștra focul.
- Împarte textul în fragmente. Precizează ideea principală a fiecărui fragment.
- Povestește oral fragmentul tău preferat. Realizează și un desen care să ilustreze acest fragment.
- Completează tabelul cu informații desprinse din text.

Năzdrăvăniile mamei	Motivul
Înfigea toporul în pământ, dinaintea ușii	ca să alunge nourii cei negri de pe deasupra satului. ca să treacă durerea.
Mustra tăciunele în vatra focului, și-l buchisea cu cleștele...	ca să nu se deoache copilășul.

- Completează cadranele cu informații desprinse din text.



- Identifică trei însușiri ale mamei și trei ale copilului, așa cum reies din text.



Îmi exprim părerea

- Povestitorul afirmă despre mama lui că era „plină de minunății”. Ce părere ai despre faptele acesteia, așa cum reies din text?
- Identifică în text un gest sau o faptă cu care nu ești de acord. Explică alegerea făcută.

Îmi îmbogățesc vocabularul

- Recitește enunțurile în care apar expresiile.
 - a-și aduce aminte • a i se duce cuiva vestea
 - a-i lua cuiva auzul • a da huța pe cineva
 - a scoate cuiva peri albi • a vorbi pe cineva de rău
 - a da nas cuiva
 Explică sensul fiecărei expresii.
- Scrive cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **albastru**.
- Scrive enunțuri cu sensurile cuvântului **minte**. Scrive în dreptul fiecărui cuvânt ce parte de vorbire reprezintă.

Scriu corect

- Folosind un dicționar, scrie forma literară a cuvintelor date:

șfară nourii a se încruci îi
 vrun să ne deie lighioaie îs

- Observă cuvintele scrise cu cratimă. Explică folosirea cratimei.
 - că-i frământă alte gânduri • de ce-s și ei așa de cumiți • și-l strunește cu tot dinadinsul
 - îndată-mi trecea durerea

Recunosc părțile de vorbire

- Alcătuiește propoziții după schemele date.
 - adjectiv + substantiv + verb + substantiv
 - pronume + verb + substantiv + adjectiv
 - verb + substantiv + adjectiv
 - substantiv + verb + adjectiv + substantiv

Scriu. Creez

- Scrive un text informativ despre locul nașterii scriitorului Ion Creangă. Caută informații în cărți, reviste, pe internet. Dacă ai posibilitatea, redactează textul pe computer.

Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește fragmentul *La cireșe*, de Ion Creangă.



Relatarea unor întâmplări având ca suport banda desenată

Descoperă!

1 a) Observă fiecare moment ilustrat.



- b) Reconstituie pățania lui Nică, personajul principal al operei *Amintiri din copilărie*, numerotând imaginile în ordinea corespunzătoare.
- c) Relatează întâmplarea redată în imaginile de mai sus, ținând cont de recomandările lui Dominic.

Secretele unui bun scriitor

Atunci când povestești o întâmplare, în scris sau oral, este bine să ai în vedere următoarele aspecte:

- Prezintă în ordine desfășurarea evenimentelor, folosind cuvintele de legătură: *mai întâi, apoi, în cele din urmă*.
- Povestește oferind răspuns la întrebările-cheie: **CÂND? UNDE? CINE? CE? CUM? DE CE?**
- Acordă atenție așezării corecte în pagină a textului realizat (titlu, alineate etc.).
- Scrie corect, acordând atenție majusculilor, semnelor de punctuație, despărțirilor în silabe etc.
- Folosește expresii frumoase.



Timpul verbului

Descoperă!

1 a) Observă cu atenție imaginile. Citește propozițiile.

ÎN TRECUT



M-ai trezit cu noaptea-n cap în toate zilele!

ÎN PREZENT



Așa, te așez aici, în puțină!

ÎN VIITOR



Te voi duce la iarmaroc și te voi vinde.

b) Pornind de la întrebările date, stabilește *când* se desfășoară fiecare acțiune prezentată în imagini.

- Ce a făcut pupăza în fiecare zi? • Ce face Nică cu pupăza? • Ce va face Nică cu pupăza?

REȚINE!

- Acțiunea exprimată de verb poate avea loc în **trecut**, **prezent** sau **viitor**.
- Forma pe care o ia verbul pentru a arăta când se petrece acțiunea față de momentul vorbirii se numește TIMP. Astfel, verbul are, în principal, trei timpuri.

Timpul trecut exprimă o acțiune care s-a petrecut înainte de momentul vorbirii.

Exemple: Ieri am alergat.
Acum o lună am fost la bunici.

Timpul prezent exprimă o acțiune care are loc în momentul vorbirii.

Exemple: Acum alerg.
În acest moment sunt la bunici.

Timpul viitor exprimă o acțiune care va avea loc după momentul vorbirii.

Exemple: Mâine voi alerga.
În curând, voi fi la bunici.

- Dintre cuvintele care pot ajuta la identificarea timpului unui verb, oferind, astfel, precizări asupra momentului în care are loc acțiunea, amintim:

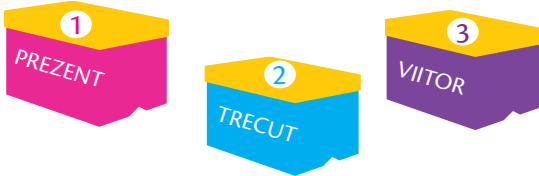
- **trecut:** săptămâna trecută, ieri, acum o lună, acum mult timp etc.
- **prezent:** astăzi, acum, în acest moment etc.
- **viitor:** peste un an, mâine, în curând etc.



Exersează!

2 Grupează propozițiile de mai jos în funcție de momentul în care are loc acțiunea.

- a) Soarele s-a ivit pe cer.
- b) Pupăza se înalță în văzduh.
- c) În curând, grădina se va umple de flori.
- d) Prietenele mele vor veni în vizită.
- e) Ieri, Maria a rezolvat foarte multe exerciții.
- f) O să ies cu rolele prin parc.
- g) Cumpărase un buchet mare de flori pentru mătușa ei.



3 Scrie câte un enunț cu fiecare verb, respectând indicațiile date.

- a **lucra**: timpul trecut, persoana a III-a, numărul singular
- a **veni**: timpul viitor, persoana I, numărul plural
- a **picta**: timpul prezent, persoana a II-a, numărul plural
- a **vorbi**: timpul trecut, persoana I, numărul plural

4 Așază enunțurile respectând ordinea logică a desfășurării acțiunilor.

- a) • Astăzi vreau să îi ajut în grădină.
 - Ieri am ajuns la bunici.
 - Măine voi merge cu bunicii în vizită la rudele noastre.
- b) • În acest moment mă pregătesc pentru un nou concurs.
 - Și pe viitor sper să am rezultate la fel de bune.
 - Anul trecut am obținut locul I la înot.

5 Completează forma potrivită a verbelor, respectând persoana și numărul, după model.

TRECUT	PREZENT	VIITOR
• dansa	• dansează	• va dansa
• ...	• citim	• ...
• știam	• ...	• ...
• ...	• ...	• vom tăcea
• au chemat	• ...	• ...
• ...	• aranjează	• ...
• ai coborât	• ...	• ...
• ...	• ...	• voi înnota

SCRIEREA CORECTĂ A UNOR VERBE

REȚINE!

- ▶ TU **știi, scrii, ții, vii, devii, revii**
- ▶ EL/EA/EI/ELE **afișează, înfățișează, aranjează, se furișează, așază**
- ▶ EU **creez, agreez**

6 Alcătuieste enunțuri cu formele corecte ale verbelor exemplificate mai sus.

7 Trece verbele din listă la timpul prezent, la persoana și numărul indicate între paranteze.

- a veni (pers. a II-a, sg.)
- a ști (pers. a II-a, pl.)
- a rescrie (pers. a II-a, sg.)
- a fi (pers. a III-a, pl.)
- a târî (pers. a II-a, pl.)
- a tăcea (pers. a II-a, pl.)
- a lucra (pers. a III-a, pl.)
- a vedea (pers. I, pl.)

8 Completează tabelul cu formele corecte ale verbului **a lua**, la timpul indicat în model.

Trecut	Prezent	Viitor
Eu <i>am luat.</i>	<i>iau</i>	<i>voi lua</i>
Tu
El/Ea
Noi
Voi
Ei/Ele

9 Completează spațiile cu forma corectă a verbelor.

- Eu **așez**. El ... • Eu **voiam**. Ei ... • Eu **țin**. Tu ...
- Eu **știu**. Tu ... • Eu **voi ști**. Tu ... • Eu **eram**. Ea ...

10 Trece la timpul indicat propozițiile de mai jos.

- a) I-am scris un bilet. (*timpul prezent*)
- b) Natalia nu înoată cu grijă. (*timpul trecut*)
- c) Și-au reluat activitățile. (*timpul prezent*)
- d) Ne petrecem timpul împreună. (*timpul viitor*)

11 Scrie câte o propoziție inspirată de fiecare imagine. Respectă timpul indicat în dreptul fiecărei imagini.





Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește textele propuse la această rubrică.

1 Alege varianta corectă.

- a) După somnul lung de iarnă, s-a trezit
 o gărgăriță o albiniță o furnicuță.
- b) Ea s-a uitat pe fereastră să afle dacă a trecut
 noaptea toamna iarna.
- c) Albinuțele au ieșit din stup și au zburat spre
 un măr un vișin un păr.

2 Răspunde la întrebări.

- a) Ce i-au cerut mărului albinuțele?
- b) De ce nu le-au putut ajuta mărul și vișinul pe albine?

Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.

Sosise primăvara. Soarele **alungase** zăpada de pe câmpii. Prin iarba îngălbenită, rămasă din toamna **trecută**, își făceau loc firicele tinere de un verde-crud. Pe crengile copacilor plesneau mugurii și se desfăceau frunzulițele gingașe.

Iată că, după somnul lung de iarnă, s-a trezit și o albinuță. Și-a spălat ochișorii cu lăbuțele-i catifelate, pufoase, și-a sculat prietenele și s-au uitat cu toatele pe fereastră să afle: oare s-au dus zăpada și gheața și vântul rece de miazănoapte?

Văd albinuțele că afară strălucește soarele. E o zi caldă și pretutindeni este lumină. Ies din stup și zboară spre un măr:

— Nu cumva, mărul, ai ceva pentru biete albinuțe? Toată iarna n-am avut ce mânca.

— Nu, le zice mărul, prea devreme ați venit la mine. Florile mele stau încă ascunse în muguri. Încercați la vișin. Zboară mai departe albinuțele și-i spun vișinului:

— Dragă vișinule! N-ai cumva o florică pentru niște albinuțe flămânde?

— Treceți mâine pe aici, drăguțelor! le răspunde vișinul. Astăzi n-am nicio floare desfăcută. Îndată ce o să înflorească, voi fi bucuros de **oaspeți**.

S-au îndreptat albinuțele spre o lea, s-au uitat **înăuntrul** cupei sale pestrițe, dar n-au găsit acolo nectar și nici **mireasmă** n-avea.

Triste și **flămânde**, albinuțele se pregăteau să se întoarcă acasă, când, deodată, au zărit sub un tufiș o florică **sfioasă**, de un albastru-închis. Era o violetă care și-a desfăcut pentru ele cupa-i plină de mireasmă și de sevă dulce.

Au băut și au mâncat pe săturate albinuțele și apoi, vesele și zgłobii, și-au luat zborul spre casă.

(*Albinuțele își caută de mâncare*, Konstantin Ușinski)

- c) Cine le-a ajutat, într-un sfârșit, pe albine?
 d) Care sunt primele flori care apar primăvara?

3 Numerotează enunțurile, în ordinea desfășurării evenimentelor prezentate în text.

- Albinuțele au ieșit din stup.
- Nici mărul și nici vișinul nu le-au putut ajuta pe albine.
- Ele s-au dus la un măr pentru a căuta de mâncare.
- Zăpada s-a topit.
- Doar o floare mică, o violetă, le-a oferit albinelor seva ei dulce.

- 4 Completează spațiile cu semnele sosirii primăverii, așa cum reieș din text.



- 5 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **albastru**.
- 6 Observă modelul și transformă corect.

nu am	n-am
nu aveam	
nu are	
nu ai	
nu aveți	

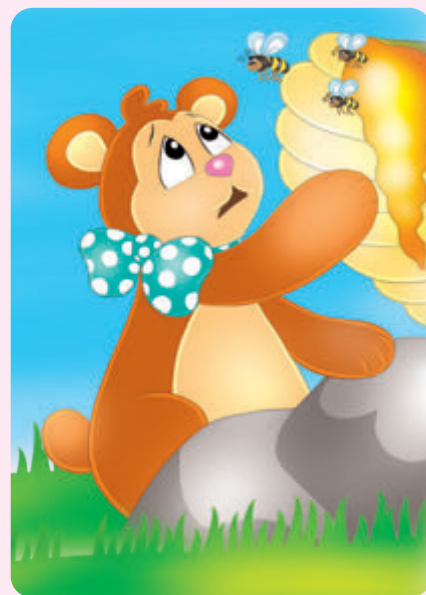
- 7 Citește cu atenție următorul fragment.

Văd albinuțele că afară strălucește soarele. E o zi caldă și pretutindeni este lumină. Ies din stup și zboară spre un măr...

a) Alege varianta corectă.

- În fragmentul dat există trei substantive patru substantive șase substantive.
- Toate verbele sunt la timpul trecut prezent viitor.
- În fragmentul dat există două adjective nu există niciun adjectiv există doar un adjectiv.


b) Trece la timpul trecut verbele din fragmentul dat.



- 8 Ce cuvânt înlocuiește litera „i” în expresiile următoare? Asociază corespunzător.


- | | |
|----------------------------------|-----------|
| • cupa- i plină de nectar | • este |
| • și- i spun vișinului | • ei, sa |
| • nu- i încă aici | • lui, îi |


- 9 Selectează, din textul *Albinuțele își caută de mâncare*, cinci verbe. Precizează persoana, numărul și timpul acestora.
- 10 Observă cartea poștală de mai jos și completează datele corespunzătoare.



Dragă Alina,
Îți trimit salutări
vesele din însorita
Poiană Verde.

Laura





Destinatar: _____

Str. _____ Nr. _____

Bl. _____, Sc. _____, Ap. _____

Localitatea _____

Județul _____

Cod poștal _____

Brașov

Predeal

Alina Popa

50045

Alunilor, nr. 25, bl. R2, sc. E, ap. 76

- 11 Descoperă ordinea cronologică a secvențelor ilustrate mai jos. Scrie un text inspirat din aceste imagini. Subliniază câte două verbe folosite la timpul trecut (*mov*), prezent (*verde*), viitor (*albastru*).

D Citește cu atenție textul de mai jos, apoi rezolvă cerințele date.

Era o dimineață răcoroasă. Sub bolta cerului roșiatic, își făceau veacul păsărelele zgribulite, care sperau în minunea încălzirii vremii și ciripeau melodios, dorind să trezească soarele.

— Ah, dar mult se mai lasă așteptat! Este oare vreun domn de viță nobilă? ciripi, puțin răutăcioasă, o rândunică.

— Surată, oferă-i răgaz! Numai el știe câte treburi are de făcut și câte probleme duce pe umeri, îi răspunse **îngăduitoare** o vrăbiuță.

Șueta celor două fu întreruptă de puiul vrăbiuței, care zbură speriat, căutându-și cu privirea mama.

— Bună dimineața, dragule! Cum ai dormit? îl întreabă aceasta.

— Mamă, mamă! Ce se întâmplă? Un domn cu brațele strălucitoare, asemănătoare cu săgețile, îmi **cercetează** patul de ceva vreme și îmi arde aripioarele, stricându-mi somnul.

Vrăbiuța se uită înspre cuib. Întinzându-și razele ca după un somn profund și odihnitor, soarele își făcea intrarea.

Rândunica se simțea în al nouălea cer. De bucurie, își desfăcu aripile și respiră aerul proaspăt, simțind cum renaște.

— Să ghicesc... cineva zărește pentru prima dată soarele, își dădu cu presupusul rândunica, citind nedumerirea în ochii puiului.

— Da, micuțul meu cunoaște astăzi lumina soarelui! zise melancolică vrăbiuța.

— Cine este soarele? Ce vrea de la noi? De ce ne deranjează? suspină mititelul.

Calmă și **grijulie** ca întotdeauna, vrăbiuța îl luă de aripă și, fără să sufle o vorbă, zbură alături de el deasupra norilor. Prichindelul era speriat de înălțime, dar voia să îi arate mamei că se poate baza oricând pe ajutorul lui. Până să își dea seama, ajunseră în dreptul unui râu.

— Vezi cum sclipește apa?

Puiul ateriză timid, supravegheat îndeaproape de vrăbiuță și se apropie de apă, cuprinzând în aripă o picătură.

— Ce caldă este! se minună, spre bucuria ierbii proaspăt înverzite, care își retrăia copilăria.

— Soarele a încălzit-o. Bunătatea lui nu cunoaște limite! Dacă stai în lumina lui o oră, vei avea energie cât pentru toată săptămâna, piticule! își împărtășe cunoștințele un pai de smarald, dorind să fie de folos.

— Dumneavoastră cine sunteți? îl întreabă micuțul, privindu-l suspicios.

— O, dă-mi voie să mă prezint! Sunt un fir de iarbă de culoarea frunzelor primăvăratice, adus chiar de Regina Primăverii.

— Regina Primăverii? Nu era Regina Iernii? continuă **întrebările** puiul vrăbiuței.



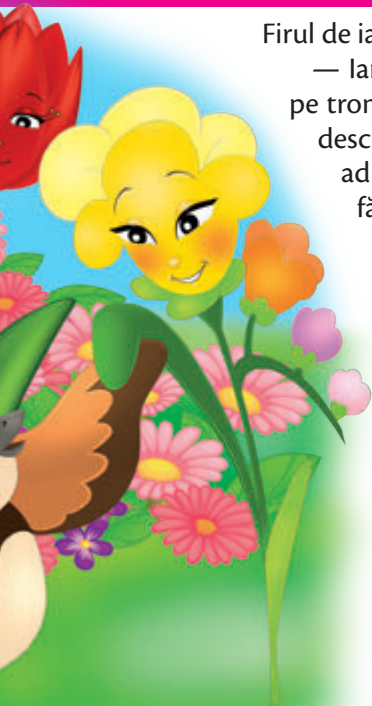
1 Alege varianta corectă.

- a) Puiul de vrăbiuță s-a speriat de soare pentru că îl văzuse pentru prima oară îl trezise din somn avea brațe strălucitoare.
- b) Paiul de smarald afirmă că cine stă o oră în lumina soarelui își va arde aripioarele va avea energie pentru o săptămână va simți că renaște.
- c) Firul de iarbă fusese adus de Regina Iernii Regina Verii Regina Primăverii.

2 Completează tabelul cu informații desprinse din text.

Anotimpul	...	VARA	TOAMNA	...
Beneficii	deschide orizonturile florilor, prospețimii și iubirii.	omoaă microbii ce se ascund în praf.





Firul de iarbă izbucni în râs, iar mama încercă să îl lămurească:

— Iarna și răutatea ei și-au luat tălpășița. Nu ne vom mai întâlni cu ele până la anul. Vor veni pe tron, pe rând, primăvara, vara și toamna. Fiecare anotimp este frumos în felul lui... Primăvara deschide orizonturile florilor, proștețimii și iubirii, vara ne alintă în leagănul relaxării, toamna ne aduce fructe succulente, iar iarna omoară microbii ce se ascund în praf, îl consolă firul de iarbă, făcându-i cunoscută povestea celor patru regine.

Auzind discursul, freziile, zambilele și lălelele **cugetară** să li se alătore. Frezia îi vorbi în numele tuturor:

— Scuzați-ne îndrăzneala, dar este cineva trist aici?! Venirea primăverii este întotdeauna un motiv de fericire. Soarele s-a născut pentru a mia oară, iar păsările călătore s-au întors acasă, regăsindu-și liniștea. Ce poate fi mai frumos? visă, cu ochii deschiși, frezia.

— Dragul mamei, aceasta este o frezie multicoloră, **îndrăzneță** și ambițioasă. Mireasma ei este înțepătoare, dar nu **deranjantă**, șopti vrăbiuța, învățându-l cât mai multe lucruri.

— Îmi pare bine de cunoștință! Dă-mi voie să îți spun că ești superbă! o complimentă puiul, întinzându-i aripioara.

— Și mie! Îți mulțumesc! răspuse aceasta, înroșindu-se mai ceva ca surata ei, lăleaua.

Veni rândul zambilei să se prezinte. Făcu un pas în față și își etală petalele violete, învărtindu-se de două ori.

— Eu sunt Zambila și sunt încântată să mă aflu astăzi aici! După cum puteți observa, petalele mele se aseamănă cu...

— Florile de conopidă! își exprimă părerea puiul, uitându-se cu atenție la aceasta.

Toți zâmbiră pe sub mustăți, așteptând reacția zambilei, pe care o știau mândră și mai puțin glumeață. Dar, spre surprinderea lor, le urmă exemplul, ba chiar încurajă ideea micuțului, zâmbind:

— Voiam să spun fundițe, dar cred că tu ai găsit o comparație mai bună. Mulțumesc!

Ultima, dar nu cea din urmă, era lăleaua. Gingașă, romantică și săritoare nu mai avea nevoie de prezentare. Își ridică frunzele lungi pentru a nu atinge solul și invită **musafirii** la vals, parcă plutind pe iarba deasă.

— Puiule, îmi acorzi acest dans? Promit că îți voi îndruma pașii! Trebuie doar să te lași purtat de val.

Puțin speriat, acesta se uită cu coada ochiului la vrăbiuța, care îi dădu încântată aprobarea, apoi luă frunza lălelei în aripioara sa, conducându-și partenera în mijlocul poienței.

— Valsezi minunat! Dacă nu îți citeam **teama** în privire, aș fi spus că faci asta de ani buni! îl laudă lăleaua, uimită de reușita noului ei prieten.

— Ei... tuturor ne este teamă de necunoscut. Lucrurile care trebuie descoperite reprezintă provocările noastre. Niciodată nu vom cunoaște îndeajuns de bine lumea, deoarece, cât trăim, învățăm... dar asta numai și numai dacă ne dorim! adăugă vrăbiuța, dansând și ea, în compania firului de iarbă.

(Puiul de vrăbiuța, de Cristina Beatrice Preda)

3 Răspunde la întrebări.

- Ce dorea puiul de vrăbie să îi arate mamei lui?
- Cu ce flori a făcut cunoștință puiul de vrăbiuța?
- Care sunt însușirile lălelei?

4 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **bleu**.

5 Citește enunțurile care conțin expresiile de mai jos. Identifică sensul acestora.

a-și face veacul **a se simți în al nouălea cer**
a-și da cu presupusul **a-și lua tălpășița**

6 Completează în tabel câte un verb din fragmentul marcat.

Persoana I, numărul singular
Persoana a II-a, numărul singular
Persoana a III-a, numărul singular
Persoana a II-a, numărul plural
Persoana a III-a, numărul plural

Precizează timpul verbelor completate.

7 Continuă textul *Puiul de vrăbiuța*, adăugând încă 10-15 enunțuri.

Autoevaluare							
	1	2	3	4	5	6	7
FB	3	4	3	10	4	5	10
B	2	3	2	8	3	4	7
S	1	2	1	5	2	2	4

Criterii de acordare a calificativului

- ✓ Exprimare clară
- ✓ Scriere corectă
- ✓ Respectarea cerinței

1, 2, 3 – MESAJ TRIMIS!
Mesajul-text

Descoperă!

- 1** Închipuiește-ți că Nică a descoperit telefonul mobil. Citește mesajele pe care i le trimite mamei.

Ce face Nică? Alege varianta corectă:

- Își cere iertare.
- O roagă pe mama să îl asculte.
- Cere de mâncare.

REȚINE!

- ▶ Atunci când comunică în scris, poți transmite un mesaj utilizând telefonul sau tableta.
- ▶ Mesajele scrise trebuie să fie corect formulate, scurte și potrivite destinatarului.
- ▶ Este indicat ca în redactarea mesajului să respecti semnele de punctuație și să eviți folosirea prescurtărilor. Acestea din urmă pot îngreuna citirea și înțelegerea mesajului.



- 2** Știi că Marcel Fernandez Filho, un adolescent de 17 ani din Brazilia, a intrat în *Cartea Recordurilor*, în anul 2014, redactând un text de 25 de cuvinte în doar 17 secunde? Citește mesajul scris de Marcel, apoi scrie-l pe telefon. În cât timp ai reușit să scrii mesajul?

„Piranha cu dinți ascuțiți din speciile *Serrasalmus* și *Pygocentrus* sunt cei mai feroce pești de apă dulce din lume. În realitate, ei rareori atacă omul”.

- 3** De când nu ai mai scris un mesaj de mulțumire colegului tău/colegei tale de bancă, pentru că ți-a transmis tema atunci când ai fost bolnav/bolnavă sau te-a ajutat la rezolvarea unui exercițiu? Acum este momentul să o faci.

Ce veți face?



Organizați un concurs antrenant, numit **1, 2, 3 – Mesaj trimis!** Redactați un mesaj de mulțumire, apoi trimiteți-l colegului/colegei de bancă.

Cum veți face?

La semnalul profesorului, începeți să redactați pe telefon, rapid și fără greșeli, mesajul adresat colegului/colegei. *Cine a scris cel mai frumos mesaj? Cine a redactat cel mai rapid și fără greșeli?* Va exista un singur câștigător: cel care va primi cele mai multe voturi din partea colegilor.

De ce veți face?

Beneficiile proiectului



Veți învăța să acordați atenție atât exprimării în scris, cât și mesajului pe care îl transmiteți celor apropiați.



Textul de mulțumire scris de oricare dintre voi va putea deveni câștigătorul concursului.







**Mult succes
și inspirație!**



În ritm de primăvară



IATĂ CE SUPERPUTERI VEI EXERSA ÎN ACEASTĂ UNITATE:

-  Formularea de concluzii simple, pe baza lecturii textelor informative sau literare
-  Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative, pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
-  Observarea dezacordului sau a altor abateri
-  Recunoașterea subiectului
-  Recunoașterea predicatului
-  Intuirea relațiilor dintre subiect și predicat



Ghibul
Sominicolecus

Proiect | Bucuria
Paștelui (pag. 124)



PRIETENI MICI

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

- 1 Ai stabilit deja numeroase relații de prietenie cu cei din jur.
 - a) Ce așteptări ai de la prietenii tăi? Cine sunt aceștia?
 - b) Ce animal de companie crezi că ți-ar putea fi bun prieten? De ce?
 - c) Ce fel de animal este câinele?
 - d) Ce foloase aduce el omului?
 - e) Ce face omul pentru câine?

Observ

- 2 Observă ilustrațiile care însoțesc textul. Despre ce crezi că este vorba în text?

În timpul citirii textului

- 3 Citește textul cu creionul în mână. Lipește postituri cu însemnări pe marginea textului.

După citirea textului

- 4 Acest text este
 - un text informativ
 - un text narativ
 - o pagină de jurnal.



Câinele a fost primul animal domesticit de om, cu peste 15 000 de ani în urmă. De-a lungul timpului, a devenit paznic al casei și al altor animale domestice, ajutor la vânătoare sau animal de tracțiune.

PRIMUL ANIMAL DOMESTICIT DE OM

Inteligența și capacitatea câinilor de a detecta diverse mirosuri au făcut din câini ajutoare de încredere ale omului. Astăzi, câinii sunt antrenați pentru a fi folosiți în tot mai multe domenii: salvează viața celor prinși de avalanșe, îi descoperă ușor pe cei prinși sub dărâmături, în caz de cutremur; ajută persoanele nevăzătoare sau pe cele cu nevoi speciale; iau urma unor răufăcători sau descoperă substanțe și arme ascunse în bagaje.



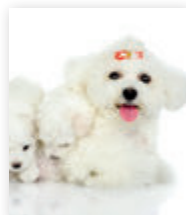
RASE DE CÂINI

De-a lungul timpului, rasele de câini s-au diversificat foarte mult, astăzi ajungând la peste 400.

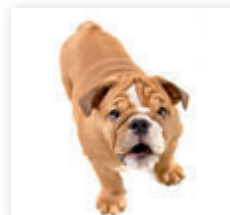
İată câteva caracteristici ale unor rase!



Yorkshire suportă bine orașul și este un campion al longevității în lumea câinilor.



Canișul este foarte jucăuș, deci trebuie să te joci foarte mult cu el.



Buldogul este un câine mic și afectuos, dar are nevoie de multă mișcare și... sforăie foarte tare!



Schnauzerul este un companion plin de energie. Trebuie să îi perii zilnic barba și mustățile.



Golden retrieverul este un câine prietenos, care adoră să se joace.



Beagle este un cățeluș plin de energie, foarte sociabil, iubitor și curios.



În Alaska, **husky** sunt indispensabili pentru transportul săniilor pe întinderea de gheață.



Dicționar

- **companion:** camarad, tovarăș
- **longevitate:** viață lungă
- **sociabil:** care stabilește relații cu cei din jur; prietenos, apropiat

CU SUFLETE MARI



DESPRE DRESAJ

Câinii sunt animale foarte inteligente, capabile să înțeleagă în jur de 200 de cuvinte. Bineînțeles, dacă cineva îi învață aceste cuvinte. În general, dresajul este însoțit de oferirea unor mici recompense, sub formă de hrană, mângâieri sau felicitări. La începutul dresajului, vor fi folosite comenzi simple, de genul „Șezi!”, „Culcat!”, „Dă lăbuța!” etc.

ALEGEREA UNUI CĂTEL

Vrei să fii stăpânul unui câine? Adopția unui cățel îți schimbă viața. Iată câteva lucruri pe care trebuie să le ai în vedere!

- ✓ Când îți alegi prietenul patruped, informează-te asupra caracteristicilor rasei. Drăgălașul bulgăraș se poate transforma într-un uriaș!
- ✓ Dacă locuiești în oraș, un câine mare nu se va acomoda în spațiul mic dintr-un apartament.
- ✓ Dacă alegi un câine energic, care iubește spațiile deschise și mișcarea, gândește-te la timpul pe care i-l poți acorda.
- ✓ Poate că ar fi bine să ții câteva zile la tine câinele unui prieten. Ai înțelegere mai bine ce responsabilități te așteaptă.
- ✓ Nu-ți lua un câine dintr-un impuls de moment sau dintr-un moft! El este o ființă, nu un obiect! Te va îndrăgi și va suferi dacă îl părăsești.
- ✓ La sosirea micului prieten în casă, este bine să fie deja stabilite sarcinile privind îngrijirea lui: cine îi perie zilnic blana, cine iese cu el la plimbare etc.
- ✓ Cum va fi dependent de tine, învață să-i înțelegi reacțiile. El nu poate vorbi, dar îți poate spune în multe feluri ceea ce vrea.

✓ Coadă și urechile ridicate arată că este atent la ceea ce se întâmplă în jurul lui.

✓ Coadă între picioare și urechile lăsate spre spate exprimă teama de amenințare.

✓ Atunci când latră, un câine anunță o primejdie sau se simte singur, izolat.

✓ Când scheaună și dă din coadă, te roagă să-l scoți la plimbare.

✓ Dacă dă din coadă, stă cu picioarele din față pe sol și cu limba scoasă, sigur așteaptă să te joci cu el.

Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital 📖. Citește textul propus la această rubrică.

Descoperă universul textului „Prietenii mici cu suflete mari”!



Am înțeles ce am citit

1 Adevărat sau fals?

- Câinele a fost domesticit de om acum 10 000 de ani.
- Astăzi există peste 400 de rase de câini.
- Husky sunt câini mici și afectuoși.
- Coadă și urechile ridicate arată teama câinelui de o amenințare.

2 Completează cadrulul cu informații despre câine, desprinse din text.

Domenii de utilizare	Alegerea unui câine
Dresaj	Reacții

Îmi exprim părerea

3 Ce părere ai despre câinii abandonați? Ce reacție ar trebui să aibă comunitatea pentru a veni în ajutorul acestora?

Îmi imaginez

4 Redactează un text cu titlul *Eroul*, în care personajul principal este câinele tău sau un câine imaginar.

5 Redactează un text informativ despre un animal de companie pe care îl ai sau ți-ar plăcea să îl ai. Folosește culori pentru a sublinia diferitele caracteristici prezentate (referitoare la talie, hrană etc).

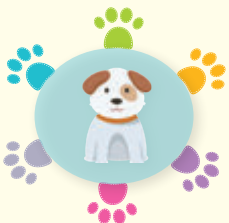
Dragă Năsturel

de Petre Ghelmez

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

- 1 **Prietenia este una dintre cele mai frumoase relații stabilite între oameni, dar nu numai.**
 - a) Care este cel mai bun prieten al omului? De ce crezi că se spune acest lucru?
 - b) Ce animal de companie ți-ar plăcea să ai? Cum ar trebui să fie animalul tău de companie?
 - c) Ce nume ai pune animalului tău de companie?
- 2 **Scrive cât mai multe cuvinte la care te gândești când rostești cuvântul *câine*.**



Observ

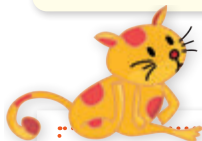
- 3 **Acest text este**
 - un text informativ
 - un text narativ
 - o pagină de jurnal.
- 4 **Observă ilustrațiile care însoțesc textul. Despre ce crezi că este vorba în text?**



numele nașilor, în primul rând: Tudor, Maria, Marin, Alexandru... De la vreo întâmplare fericită: Norocel! De la sfinții din calendar: Ion, Ioana...

Cățeii însă nu au nași, de la care să împrumute numele, și nici calendar. Pe căței îi botează copiii. Iau un nume din filmele care le-au plăcut lor cel mai mult și, pe loc, pe fruntea cățelului – Tarzan! Ehei, cui nu i-ar plăcea ca și cățelul său să se bată, ca **vestitul** personaj, cu fiarele junglei?! Rex! În limba latină, *rex* înseamnă rege, stăpân, conducător. Dar care copil se mai gândește la asta când își botează cățelul Rex? Gogu! Se mai întâmplă și așa! Ți se pare că prietenul tău de joacă îi seamănă cățelului și, gata, i-ai și furat numele. Eu cred însă că numele ăsta se potrivește cel mai bine motanilor. Motanul Gogu!

Pe cățelul Băiatului însă nu-l chema nici Tarzan, nici Rex și nici Gogu. Îl chema Năsturel. Și asta pur și simplu pentru că era tot negru și strălucea ca un nasture de haină, ce abia se mai ținea în două ațe, atunci când Năsturel îi sărea Băiatului cu labele pe piept. Botul îi era negru. Ochii căprui și coada tot neagră. Doar încălțările îi erau albe. Câteva pete pe labele **sprintene**. Adidași! Fiindcă Năsturel, ca un sportiv de performanță, de cum îl întâlnea pe Băiat, o ținea tot într-o goană în jurul lui. Sărea când într-o parte, când în cealaltă, lătrând **viteaz** la pisici, ștergându-și, din când în când, prietenul pe obraz, cu limba lui roz și **catifelată**. Zi-i Năsturel și-atât!



Dicționar

- **fiare:** aici, animale sălbatice
- **glădici:** arbust cu frunze ascuțite și cu flori albe
- **orătanie:** pasăre de curte
- **sprinten:** iute, vioi
- **ulucă:** scândură

Acum, Băiatul mergea hotărât la școală. (...) Îl rugase pe Năsturel să rămână acasă. Să-l aștepte cuminte, până ce Doamna învățătoare va termina să le spună copiilor ce avea dânsa de spus, iar ei or să înceapă, după aceea, joaca din nou, dând la pământ iarba și florile din grădina Bunicii, zburătăcind orătăniile din ogradă. Ți-ai găsit! Lui Năsturel pe-o ureche-i intraseră, iar pe cealaltă-i ieșiseră spusele Băiatului. „Pentru că ești un câțel rău și neascultător, de-aia mă necăjești! zicea Oprică, în gândul său, tot mai înciudat. O să mă faci de răs. Ce, școala este pentru căței?!” Boc! Boc! sunau pașii Băiatului, pe drumul de țară. (...) „Te superi tu pe mine, dar n-ai dreptate! Tu ești prietenul meu cel mai bun și d-aia vin cu tine! Știi eu ce știi! O să vezi tu!” zicea câțelul, tot în gând, trăgând cu coada ochiului la Băiat. „Te iubesc!” Eu nu știi cum s-o zice „Te iubesc” în limba cățelilor. Dar știi că Năsturel așa zicea: „Te iubesc, Băiatule!” Clip-clip! Clip-clip! făceau lăbuțele câțelului prin praful răcoros al dimineții.

Deodată, bocănitul bocancilor nu se mai auzi. Bunica îi cumpărase Băiatului bocanci noi, cu care să înceapă școala. Năsturel ciula urechile. Deci, asta era! Bănuise el! În răscrucea drumului, mare cât o matahală, Dulău, câinele Omului cu părul roșu, îl aștepta pe Băiat, proptit vârtos pe labelle de dinainte, mârâind, arătându-și colții **infricoșători**.

- Te rog, lasă-mă să trec, întârzii la școală și Doamna noastră o să se supere pe mine! se rugă Băiatul.
- Mârrr! Ham! Mârrr! își arăta Dulău colții.
- Uite, îți dau plăcinta mea cu brânză, pe care mi-a pus-o Bunica în rucsac!
- Mârrr! Ham! Ham! răspundea Dulău, ridicându-se în patru labe și înaintând tot mai amenințător.

Băiatul nu era fricos. Își scoase cu grijă rucsacul din spate, prinzându-l zdravăn de cele două curele, gata să se apere. Dintr-un **salt**, Dulău fu asupra Băiatului. Și mai ager decât el se arătă însă Năsturel. Ca un fulger, scurt și negru, căzu în spatele Dulăului roșcat, înfigându-și colții ascuțiți în ceafa **groasă** și păroasă a acestuia. Urlând de durere, Dulău îl lăsă în pace pe Băiat, răsucindu-și gâtul într-o parte și alta, ca să se descotorosească de Năsturel. Câțelul însă se ținea tare. Cu rucsacul greu de cărți și caiete, Băiatul îl pocni îndată pe Dulău. Năucit, Dulău se rostogoli în țărână.

Își reveni repede însă și, orbit de furie, se aruncă asupra câțelului care, desprinzându-i-se din spinare, dispăru pe una dintre crăpăturile gardului învecinat. Dulău – după el. Și, deodată, poc, zdronc! – izbindu-se cu capul de căpriorii gardului, ulucile **se prăvăliră** morman peste el. Lat, cât o zi de post, pe marginea drumului, Dulău visa stele verzi.

În clasă, Doamna îl certă pe Băiat că a venit cu hainele în dezordine, prăfuite, zgâriat pe mâini și pe față. „Nu se cade, pentru un școlar cuminte și silitor!” zicea Doamna. „Copiii nu sunt căței, să umble toată ziua cu nasul zgâriat de pisici!” (...)

La prânz, când porni spre casa bunicilor, cine-l aștepta în fața școlii pe Băiat? Năsturel! Trecură veseli pe lângă poarta Omului cu părul roșu, dar nimeni nu le mai aținu calea. De după gardul înalt și vopsit în negru, nu se știe de ce, dintre niște tufe de glădice, s-auzea mârâitul înfundat al lui Dulău.

— Mârrr! Mârrr! Mârrrr!

Băiatul și Năsturel se făcură că nu-l aud. Zâmbeau pe sub mustăți și-și făceau cu ochiul.





Descoperă universul textului „Dragă Năsturel”!

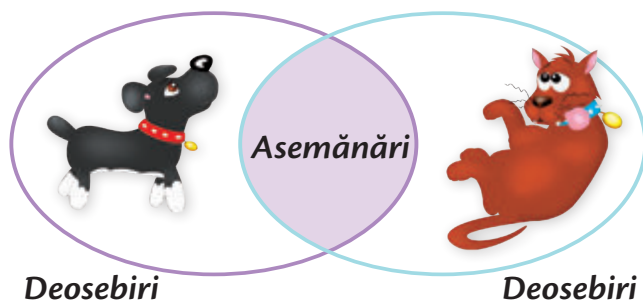
Am înțeles ce am citit

- 1 Alege varianta corectă.**
 - a) Pe Băiat îl chema Oprică Norocel Tudorel.
 - b) Pe cățelul Băiatului îl chema Năsturel, pentru că era mic și negru negru și dolofan alb cu pete negre.
 - c) Băiatul mergea la teatru grădiniță școală.
 - d) Dulău era un câine mic și roșcat mare și roșcat mare și alb.
 - e) Dulău l-a atacat pe Oprică Năsturel Norocel.

- 2 a) Completează tabelul cu informații din text.**

NUMELE	DE UNDE PROVINTE?
Oprică	Mama și Tata se bucuraseră când el venise pe lume, când „se oprise” la ei, să le aducă bucurie.
...	ca să treacă durerea
...	de la numele nașilor
Norocel	...
...	de la sfinții din calendar

- b) De unde provine numele tău? Ce semnificație are?**
- 3 Răspunde la întrebări.**
 - a) Ce îl rugase Oprică pe Năsturel?
 - b) De ce crezi că nu l-a ascultat Năsturel pe stăpânul său?
 - c) Ce îi oferă Băiatul lui Dulău pentru a-l liniști?
 - d) Cine sare în ajutorul Băiatului?
 - e) Ce se întâmplă cu Dulău după ce scapă din conflictul cu Năsturel?
 - f) De ce îl ceartă Doamna pe Oprică?
 - 4 Completează diagrama cu asemănările și deosebirile dintre Năsturel și Dulău.**



- 5 Delimitează textul în fragmente logice. Scrie ideile principale ale textului.**
- 6 Povestește oral fragmentul tău preferat. Realizează și un desen care să ilustreze acest fragment.**

Îmi imaginez

- 7** **Imaginați-vă că Oprică reușește să îl îmbuneze pe Dulău, adresându-i cuvinte frumoase, iar Dulău devine prietenos. Interpretați această scenă în fața colegilor.**

Îmi exprim părerea

- 8 Ce crezi că s-ar fi întâmplat cu băiatul, dacă ar fi fost singur pe drum? Ce demonstrează reacția lui Năsturel în această împrejurare?**

Minidezbateri

- 9** **Câinele este prietenul omului. Adevărat sau fals? Formați două echipe și căutați argumente pro și contra acestei afirmații. Analizați-le și formulați câteva concluzii.**

Îmi îmbogățesc vocabularul

- 10 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu roz și cu sens opus celor scrise cu albastru.**
- 11 Formulează enunțuri cu sensurile diferite ale cuvântului *fiare*.**
- 12 Explică expresiile subliniate.**
 - Lui Năsturel pe-o ureche-i intraseră, iar pe cealaltă-i ieșiseră spusele Băiatului.
 - Ca un fulger, scurt și negru, căzu în spatele Dulăului roșcat.

Scriu corect

- 13 Transformă verbele, după model.**
Model: se ridică → ridicându-se
 - se uita → ... • se spunea → ... • se auzea → ...
 - se știa → ... • se ținea → ... • se ivea → ...
- 14 Transcrie din text: • o exclamare • o întrebare • o afirmație.**
- 15 a) Scrie enunțul, schimbând verbele la timpul trecut.**
Pentru că ești un cățel rău și neascultător, de-aia mă necăjești.
b) Precizează genul și numărul adjectivelor din enunțul dat.



Cuvântul - parte de propoziție

Descoperă!

1 Privește imaginile, apoi răspunde la întrebări.



• Unde se duce Oprică?



• Ce face Năsturel?



• Ce face Dulăul?

- 2 Formulează și alte trei propoziții care să exprime: • o întrebare • o exclamare • o constatare.
3 Transcrie doar propozițiile.

Copacii
au înflorit.

Flori
parfumate

Adieri ușoare
de vânt

Păsărelele
ciripesc vesele.

REȚINE!

• **Propoziția** este o comunicare spusă sau scrisă, alcătuită din cuvinte.

Astfel, cuvintele devin **părți de propoziție**. Fiecare parte de propoziție poate fi descoperită cu ajutorul unor întrebări: ✓ *cine ...?* ✓ *ce face ...?* ✓ *ce fel de ...?* ✓ *unde ...?* ✓ *când ...?* ✓ *cum ...?* etc.

Exersează!

4 Ordonează cuvintele pentru a alcătui propoziții.

• călătorește • din • calde • țările • se întorc • păsările
• aleargă • prin • Năsturel • iarbă • vesel
• în • se joacă • bunicii • ograda • Oprică

5 Completează spațiile cu părțile de propoziție care lipsesc, ajutându-te de întrebările date.

Norii (care?) au dispărut. (cine?) strălucește mândru în văzduhul azuriu. Copiii veseli (ce fac?) prin poiană. Rândunelele ciripesc voios (unde?). Vântul adie (cum?) printre frunzele proaspăt înmugurite.

6 a) Citește propoziția de mai jos și întrebările la care răspunde fiecare parte de propoziție.

Acum, Băiatul mergea hotărât la școală.

Când mergea? Cine mergea? Ce făcea Băiatul? Cum mergea? Unde mergea?

b) Descoperă schema fiecărei propoziții, după modelul de la punctul a).

- Năsturel aleargă vesel prin curte.
- Dulău privește uimit o pasăre.
- Soarele strălucește cu putere.
- Pomii au înflorit de curând.

7 Alcătuește câte o propoziție după schemele date:

- a) cine? • ce face? • unde?
b) cine? • ce fel de? • ce face?
c) cine? • ce face? • când?

8 Alcătuește propoziții în care substantivul **cățeluș** să fie parte de propoziție care răspunde la întrebările: **Cine ...?** **Al cui ...?** **Pentru cine ...?**

9 Redactează un scurt text despre tine și prietenul tău cel mai bun. Subliniază cu verde toate părțile de propoziție care răspund la întrebările: **Ce fac ...?** **Ce face ...?** **Ce facem ...?**

Subiectul

Descoperă!

1 a) Observă cu atenție imaginile, apoi citește propozițiile.



• Urechilă a pictat ouă.



• El a dus ouăle în sat.



• Copiii îl întâmpină cu veselie.

b) Transcrie propozițiile.

c) Subliniază cu două linii părțile de propoziție care răspund la întrebările:

- Cine a pictat ouă?
- Cine a dus ouă în sat?
- Cine l-a întâmpinat pe Urechilă?

d) Scrie sub fiecare cuvânt subliniat ce parte de vorbire reprezintă.

REȚINE!

- Partea de propoziție care arată cine face acțiunea sau despre cine se vorbește în propoziție se numește **subiect**.
- Subiectul răspunde la întrebarea **Cine ...?**
- Subiectul poate fi exprimat prin:

substantiv

- * Urechilă a pictat ouă.
- * Copiii l-au întâmpinat.

pronume

- * El a dus ouăle în sat.

altă parte de vorbire

- * Al treilea s-a spart.

2 Completează propozițiile cu subiectele potrivite, din lista alăturată.

- _____ s-a topit. _____ s-au ivit fericite. _____ au revenit din țările calde.
 _____ lucrau de zor la construirea cuiburilor. A sosit _____ de Paști. _____ au scris iepurașului.
 _____ a ieșit din vizuină. _____ a ronțăit un morcov delicios, și-a spălat dinții și a pornit spre sat.

- berzele
- zăpada
- rândunicile
- florile
- vacanța
- lepurilă
- copiii
- el

Exersează!

- 3 Identifică subiectele din propozițiile date, adresând corect întrebarea, după model.

Model: Pe cer, strălucește **soarele**.
(**Cine** strălucește?)

- Dimineața aceasta este minunată!
- Ina și Matei s-au întâlnit în parc.
- Câinele a ațipit la umbra copacului.
- Vrăbiuța a prins iute o insectă.

- 4 Subliniază cu două linii subiectele din textul de mai jos.

Ana este sora mea. Ea adoră florile de primăvară. Și mama este topită după flori. Amândouă moștenesc această pasiune de la bunica.

Anul trecut, Ana și mama au plantat sute de flori. Le-am dat și eu o mână de ajutor.

Acum, grădina noastră arată ca un colț de rai. Florile ne îmbată cu parfumul lor.

- 5 Formulează propoziții în care cuvintele de mai jos să aibă rol de subiect. Folosește întrebările date.

• eu • buburuza • florile
• Urechilă • noi • ea • ei

- Cine ascultă? • Cine a aterizat? • Cine zâmbesc?
- Cine vine bucuros? • Cine aleargă prin grădină? • Cine cântă prin poieniță?

- 6 Subiectul poate ocupa diverse poziții în propoziție. Observă modelul și completează tabelul.

La începutul propoziției	În interiorul propoziției	La finalul propoziției
<u>Albinele</u> au cules miere de dimineață.	De dimineață, <u>albinele</u> au cules miere.	De dimineață, au cules miere <u>albinele</u> .
<u>Copacii</u> înfloresc primăvara.
...	În poiană, <u>copiii</u> adună flori.	...
...	...	Pe crenguțe cântă <u>vrăbiuțele</u> .

- 7 Alcătuieste trei propoziții în care subiectul să fie așezat:

- ✓ la începutul propoziției
- ✓ în interiorul propoziției
- ✓ la sfârșitul propoziției

- 8 Pune întrebarea potrivită și subliniază subiectul, după model.

Model: Rândunelele, guguștiucii și turturelele cântă minunat. **S**
Cine?

Vișinii, caișii și piersicii au înmugurit. Violetele și lăcrămioarele răspândesc în aer un parfum de vis. Privighetorile și mierlele se întrec în triluri.

- 9 Completează propozițiile cu subiecte potrivite.

a) și au plecat la teatru. A venit apoi și .

și au cântat minunat.

b) În ogradă erau , , și . și erau două pisici cafenii. și lătrau la vrăbiuțe.

- 10 Transcrie enunțurile în care cuvântul subliniat este subiect.

- A vorbit cu noi.
- Noi am plecat la școală
- Am cumpărat cărți noi.

- Are o rochie roșie.
- Ana a mâncat roșia.
- Roșia era pe masă.

- Broasca a sărit în lac.
- Închid broasca cu cheia.
- Dan a văzut broasca.

- Eu car sacul.
- Nae încarcă fân în car.
- Sosea un car plin.

- 11 Înlocuiește fiecare subiect cu altul potrivit, din listă.

• noi • ea • el • ei • voi • ele

- **Ilie** se îndreaptă spre casă.
- Cu pași mici, **veverița** se apropie de alune.
- **Ioana și Dan** sunt colegi de școală.
- **Tu și el** ați obținut cel mai bun punctaj.
- **Cele două** au cerut și un atlas.

- 12 Formulează propoziții pornind de la imaginile date. Subliniază subiectele.



Predicatul



Descoperă!

- 1 Observă cu atenție imaginea alăturată.
 - a) Formulează într-o propoziție răspunsul la fiecare întrebare.
 - Ce face soarele? • Ce face melcul? • Ce face copilul?
 - Ce face cățelul? • Ce face mînzul? • Ce face iepurașul?
 - b) Subliniază cu **verde** partea de propoziție care răspunde la întrebarea **Ce face?** în fiecare enunț formulat de tine.
 - c) Ce parte de vorbire sunt cuvintele subliniate?

• Partea de propoziție care arată **Ce face?**, **Ce este?**, **Cum este?** sau **Ce se spune despre subiect?** se numește **predicatul**.

• O propoziție are un singur predicat.

- Exemple: ✓ Soarele strălucește. Ce face soarele?
 ✓ Năsturel este un cățel. Ce este Năsturel?
 ✓ Cerul este senin. Cum este cerul?
 ✓ Pomii au înflorit. Ce se spune despre pomi?

REȚINE!



Exersează!

- 2 a) Observă cu atenție următoarele cuvinte:
 sare | parfumat | ochi | râdeau | a cules | va dărui
- b) Transcrie părțile de vorbire care pot fi predicate. Alcătuește câte un enunț cu fiecare cuvânt transcris. Subliniază predicatele.
- 3 Completează propozițiile cu predicatele potrivite.

a) Soarele <input type="text"/> pe cer.	• a străluci
b) Păsărelele <input type="text"/> pe rămurele.	• a ciripi
c) Băiatul <input type="text"/> prin toată curtea.	• a alerga
d) Năsturel <input type="text"/> de bucurie.	• a lătra
e) Fluturașii <input type="text"/> prin flori.	• a zbura
f) Mînzul <input type="text"/> iarbă.	• a mânca
g) Mama <input type="text"/> fericită.	• a zâmbi
- 4 a) Subliniază cu două linii subiectele și cu o linie predicatele din textul de mai jos.

Cerul s-a înseninat încă de dimineață. Acum, soarele blînd al primăverii îi îmbie pe copii la plimbare. Dana și Alin se bucură de vremea frumoasă. Amândoi au pornit prin parc, cu rolele. Aici, cei doi s-au întâlnit cu Ileana. Aceasta îi însoțește pe tot traseul. Ea are o bicicletă nouă. Cei trei se vor distra de minune!

- b) Completează tabelul cu predicatele subliniate, după model.

Predicatul	Prin ce se exprimă	Timpul	Persoana	Numărul
s-a înseninat	verb	trecut	a III-a	singular

- 5 Formulează propoziții care să conțină predicate exprimate prin verbele date.
 - ✓ a asculta: la timpul trecut, persoana a III-a, numărul singular
 - ✓ a privi: la timpul prezent, persoana a II-a, numărul plural
 - ✓ a citi: la timpul viitor, persoana I, numărul singular
- 6 Predicatul poate ocupa diverse poziții în propoziție. Observă modelul și completează tabelul.

La începutul propoziției	În interiorul propoziției	La finalul propoziției
<u>Aleargă</u> Năsturel prin ogradă.	Năsturel <u>aleargă</u> prin ogradă.	Prin ogradă, Năsturel <u>aleargă</u> .
<u>Înfloresc</u> lalelele în grădină.
...	Furnicile <u>pornesc</u> la drum.	...
...	...	În poiană, copiii <u>zburdă</u> .

7 Alcătuieste propoziții după schemele date.

a) **Subiect** exprimat prin pronume, persoana a II-a, numărul singular + **Predicată** exprimat prin verb la timpul trecut

b) **Predicată** exprimat prin verb la timpul viitor + **Subiect** exprimat prin substantiv, gen feminin, număr plural

8 Observă imaginile de mai jos. Răspunde în scris la întrebarea din dreptul fiecărei imagini.



Ce face băiatul?

Cum este loana?

Ce se spune despre cocoș?

9 a) Transformă propozițiile date, după model. Stabilește la ce timp se află fiecare verb. Subliniază predicătele.

Model: ● Astăzi, poștașul trece pe aici. (**prezent**)

ieri, poștașul a trecut pe aici. (**trecut**)

Măine, poștașul va trece pe aici. (**viitor**)

- Astăzi, mama le spune o poveste.
- Astăzi, loana se duce la antrenament.
- Astăzi, mă întâlnesc cu Vali.

b) Transformă afirmațiile de mai sus în negații, după model.

Model: ● Astăzi, poștașul nu trece pe aici. (**prezent**)

ieri, poștașul nu a trecut pe aici. (**trecut**)

Măine, poștașul nu va trece pe aici. (**viitor**)

10 a) Rescrie propozițiile, înlocuind subiectul cu cel indicat.

- Copilul s-a așezat pe bancă. → Copiii ...
- Ea se va bucura de rezultatul obținut. → Ele ...
- Ana se va plimba în parc. → Ana și Matei ...
- Eu creez un vas de lut. → Noi ...

b) Subliniază predicătele propozițiilor obținute și precizează, pentru fiecare, timpul verbului, persoana și numărul.

11 CREIONAȘUL FERMECAT

Alcătuieste un scurt dialog între personajele din imaginea dată. Subliniază subiectele și predicătele.



12 Observă cu atenție imaginile de mai jos. Formulează câte un enunț pornind de la fiecare imagine. Folosește timpurile verbale indicate. Subliniază subiectele și predicătele.



Relația dintre subiect și predicat

Descoperă!

1 a) Observă cu atenție imaginile, apoi citește propozițiile.



b) Transcrie enunțurile. Subliniază cu două linii subiectele și cu o linie predicatul.

c) Care este diferența dintre cele două enunțuri? Ce număr are substantivul care este subiect în prima propoziție? Dar cel din a doua propoziție?

d) De ce s-a modificat forma verbului care este predicat în al doilea enunț?

REȚINE!

● Între **subiectul** și **predicatul** unei propoziții există o strânsă legătură.

Forma unuia influențează forma celuilalt. Această relație existentă între subiect și predicat poartă numele de **acord**.

Iată câteva exemple!



Buburuza s-a așezat pe floare.

singular



Buburuzele s-au așezat pe floare.

plural

acord
în număr



Albina este veselă.

feminin



Fluturile este vesel.

masculin

acord
în gen



Ea admiră florile.

persoana
a III-a



Noi admirăm florile.

persoana I

acord
în persoană

● Un predicat poate avea **mai multe subiecte**. În acest caz, verbul prin care se exprimă predicatul se folosește la plural.

Exemple: **Buburuza, albina și fluturile** s-au așezat pe floare.

● De asemenea, același subiect poate avea mai multe predicate exprimate prin verbe.

Exemple: **Buburuza** a privit florile cu atenție, a ales una și s-a așezat pe generoasele ei petale.

● Între subiect și predicat nu se pune niciodată virgulă!

Exersează!

2 Realizează corespondența și scrie propozițiile obținute.

- Eu
- Tu
- Ina
- Copiii
- Voi
- Copacii

- alergați.
- am dormit.
- vor învăța.
- citește.
- înfloresc.
- privești.

3 Alege forma corectă a subiectului.

Norul/Norii s-au împărțiat. Codrul/Codrii au înverzit. Firul/Firele de iarbă au încolțit. Un fluturaș/Niște fluturași a zburat pe o floare. Albinele/Albina au cules miere. Veverița/Veverițele a ieșit din scorbură. Căprioara/Căprioarele s-a așezat la umbra copacului.

4 Trece propozițiile la plural, după model.

Model: ● Fata a împletit o coroniță din flori.
Fetele au împletit o coroniță din flori.

- Băiatul i-a oferit ajutor.
- Eu iau autobuzul.
- Veverița strânge alune.
- El este fericit.
- Furnica se duce grăbită spre mușuroi.
- Șoricelul s-a speriat la vederea motanului.
- Tu știi limba franceză foarte bine!

5 Rescrie propozițiile, realizând acordul predicatului cu subiectul.

- Vrăbiuțele (*a zbură* – viitor) spre cuiburile lor.
- Prietenele mele (*a pregăti* – prezent) o surpriză.
- Toți copiii (*a îndrăgi* – trecut) poveștile.
- Tu (*a ști* – prezent) drumul.
- Copilașii (*a fi atent* – prezent).

6 Alcătuieste propoziții în care cuvintele de mai jos să fie subiecte. Realizează acordul predicatului cu subiectul.

copiii rândunica noi
Andrei Ela și Ana tu

7 Transformă enunțurile la plural, înlocuind corespunzător.

- eu → noi ● tu → voi ● el → ei ● ea → ele
- a) Eu ascult ciripitul păsărilor.
- b) Tu știi numele fiecărei flori.
- c) El a luat urma unei vulpi.
- d) Ea este fermecată de frumusețile naturii.

8 Scrie câte o propoziție folosind cuvintele date.

- a) gheața, a topi, soare
- b) fluturii, a-și lua zborul, văzduh
- c) copiii, a se bucura, primăvară

9 a) Scrie câte o propoziție care să răspundă la fiecare dintre întrebările date.

- Cine mănâncă?
- Ce face motanul pe pervaz?
- Cine zboară printre flori?
- Ce se spune despre insecte?
- Ce este rândunica?

b) Subliniază cu două linii subiectele și cu o linie predicatelor din enunțurile realizate.

10 a) Alcătuieste enunțuri, astfel încât:

- subiectul să fie exprimat prin substantiv comun, numărul plural;
- predicatul să fie exprimat prin verb, persoana a III-a, numărul plural;
- subiectul să fie exprimat prin pronume personal, persoana a II-a, numărul singular.
- b) Subliniază subiectul cu două linii și predicatul cu o linie.

11 CREIONAȘUL FERMECAT



- a) Scrie câte două propoziții, pornind de la fiecare imagine dată, respectând următoarele: subiectul primei propoziții să fie exprimat prin *substantive*, iar în cea de a doua, prin *pronume personale*.
- b) Subliniază subiectele și predicatelor.



Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.

A apărut Tata, cu un Pui de iepure de casă în brațe.

— Lasă-i, femeie, să se joace!... Uite, copii, v-am adus un prieten mai mic decât voi...

— Numai că lucrurile date peste cap de ei trebuie să le pun eu la loc și nu cine le ia apărarea! adăugă Mama.

Băiatul, Mânzul și Năsturel se făcură că n-auz vorbele ei. Erau tare preocupați de noul lor prieten. Băiatul îl ținea în brațe, ocrotindu-i trupul plăpând. Acesta zvâcnea din când în când, vrând să scape din strânsoare. Avea niște urechi mari și lucioase ca frunza proaspătă de ștevie. Blana brumărie era netedă și moale, ca de catifea... De sub ea se simțeau oasele mici și mușchii **zvâcnind** întruna. Inima îi bătea cu putere.

Băiatul îl puse în iarbă și Puiul de iepure se tupilă pe labele de dinainte, mai mult mort decât viu. Mânzul își **apropie** botul de el. Îl mirosi. Strănută tare, gâdilat pe la nări de mustățile mari, mai mari decât mustățile lui Somnorilă, motanul alb și gras. Când Mânzul strănută, Puiul de iepure țâșni în iarbă și, aruncându-se în salturi **caraghioase**, dispăru sub frunzele de viță.

Deodată, din bucătărie, se auzi **larmă** mare de cratițe și căldări trântite, de străchini și farfurii sparte. Izbindu-se când de un perete, când de altul, când de prag, mergând împleticit, ducându-și mereu labele din față peste cap, pe ușă apărură o **dihanie** nemaivăzută. Scheuna și se lăsa la pământ, încerca să meargă de-a-ndăratelea, vrând parcă să-și lase capul într-o parte și să-și ducă trupul în altă parte.

La început, Băiatul se sperie. Se sperie și Mânzul. Apoi, privind mai bine la arătare, Băiatul începu să rădă, ținându-se cu mâinile de burtă, sărind într-un picior, tăvălindu-se pe iarba din fața casei. Începu **să se veselească** și Mânzul, sărind în două picioare, așa cum făcea de obicei după ce-și vâra botul în pumnii Băiatului și-i fura câte o bucată de zahăr.



1 Răspunde la întrebări.

- Ce i-a adus Băiatului tatăl său?
- Ce a făcut Puiul de iepure când a strănutat Mânzul?
- Cum arăta Puiul de iepure?
- Cine era „dihania nemaivăzută”?
- Cum a scăpat Năsturel de oala de smântână care i se prinsese de cap?

2 Adevărat sau fals?

- Mama i-a dăruit Băiatului un Pui de iepure.
- Mânzul a strănutat, gâdilat de mustățile Puiului de iepure.
- Năsturel și-a prins capul în oala cu smântână.
- Năsturel a scăpat de oala cu smântână cu ajutorul Băiatului.

3 Identifică momentele distincte prezentate în text. Asociază fiecărui moment un titlu potrivit.

4 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **albastru**.

5 Construiește enunțuri cu diferitele sensuri ale verbului **a apuca**.

6 Alcătuieste două enunțuri în care cuvântul **pui** să fie, pe rând, subiect și predicat.

7 Subliniază predicatul din fragmentul dat.

Băiatul îl puse în iarbă și Puiul de iepure se tupilă pe labele de dinainte, mai mult mort decât viu. Mânzul își apropie botul de el. Îl mirosi. Strănută tare, gâdilat pe la nări de mustățile mari, mai mari decât mustățile lui Somnorilă, motanul alb și gras.



Acum însă, alta era pricina veseliei. Dihania care li se învârtea în față, orbește, era chiar Năsturel, prietenul lor, a cărui lăcomie la mâncare îl băgase, după cum se vedea, în bucluc.

Ce se întâmplase? Nimic altceva decât că, atunci când Mama începuse să-i certe pentru hărmălaia pe care-o făceau, iar Tatăl apăruse cu Puiul de iepure în brațe, Năsturel, lacom ca întotdeauna, simțind miros bun de mâncare, se strecurase în bucătărie, dibuise o oală cu smântână, își vârâse repede botul în ea, până peste urechi, iar când să scoată capul afară, pas de-l mai scoate! Din cauza urechilor, oala nu mai vrea să iasă de pe cap cățelului.

S-a muncit el cât s-a muncit să tragă oala de pe cap cu labelle sale cu gheare ascuțite, dar oala n-a vrut cu niciun chip să iasă. A stat o clipă nemișcat. A auzit pași și a crezut că a intrat Mama în bucătărie. Fuseseră însă pașii Băiatului, care se dusesse spre Tatăl său să ia Puiul de iepure în brațe. Însă, în oala cu smântână, zgomotul pașilor crescuse și, înspăimântat de ce-o să i se întâmple ca răsplată la boroboața făcută, Năsturel a vrut să fugă. Dar cum să fugi, dacă ai capul într-o oală și nu vezi încotro o apuci? A nimerit printre cratițe, peste căldări și farfurii, dărâmandu-le pe toate dintr-o izbitură.

Acum, bietul cățel se tăvălea prin iarbă, doar-doar o scăpa de cursa în care căzuse. Tata râdea pe înfundate.

Când, tot rotindu-se în jurul cozii, ca o sfârlează, Năsturel lovi oala cu smântână de trunchiul dudului. Oala se sparse, împrăștiind în jur ce mai rămăsese.

(Boroboața, de Petre Ghelmez)



8 Realizează acordul predicatului cu subiectul.

- Mânzul, Năsturel și Băiatul (*a alerga – prezent*) veseli.
- Mama (*a se supăra – trecut*) din cauza hărmălaiei.
- Cratițele, căldările și farfuriile (*a se dărâma – trecut*) brusc.
- Cățelul (*a se roti – trecut*) o vreme în jurul cozii, apoi (*a lovi – trecut*) oala cu smântână.

9 Înlocuiește substantivele subliniate cu pronumele personale corespunzătoare.

- Băiatul, Mânzul și Năsturel se făcură că n-aud vorbele ei.
- Năsturel lovi oala cu smântână de trunchiul dudului.
- La început, Băiatul se sperie.

10 Construiește enunțuri în care fiecare substantiv dat să fie subiect.

boroboața Năsturel oala Mânzul și Năsturel

11 Trece fiecare grup de cuvinte la singular sau la plural, după caz.

- bietul cățel ● frunza proaspătă ● nas umed
- urechi mari și lucioase ● motanul alb și gras

12 În enunțul: „... era chiar Năsturel, prietenul lor, ...”, virgula marchează

- o adresare directă
- o explicație suplimentară
- o enumerare.

13 Scrie un scurt text în care să prezinți o întâmplare amuzantă la care ai luat parte sau ai fost martor. Subliniază subiectele și predicatelor din textul realizat.

■ Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.

— BUNULE DOCTOR, sunt bolnav?

Aceasta fu întrebarea cu care iepurașul intră gâfâind în cabinetul medical.

În așteptarea răspunsului, buzele îi tremurau **întruna**.

Doctorul era obișnuit cu astfel de întrebări. Era obișnuit și cu iepurașii, numai că, de data asta... Ei, bine, de data asta deschise ochii atât de mari, încât ochelarii i se ridicară parcă singuri de pe nas și i se opriră pe frunte.

— Ce fel de iepure ești dumneata? întrebă doctorul, aproape speriat.

— Nu sunt iepure... sunt un iepuraș, bunule doctor.

— Ce fel de iepuraș?

Între timp, doctorul își pusese o altă pereche de ochelari și ștergea grăbit o a treia. Izbuti, în sfârșit, să dea glas nedumeririi.

— Bine, dar... iartă-mă, zise el, consult de-o viață întreagă tot soiul de iepurași: adevărați, de turtă dulce, de ciocolată, de catifea, dar nu te supăra, dumneata nu semeni a iepure! Ai avut vreun accident?

— Nu.

— Mda, se scărpină doctorul după ureche. Știi, arăți de parcă ai fi scăpat din gura unei haite de câini. Îți lipsește o lăbuță...

— Știu, bunule doctor. Asta nu-i nimic...

— Cum nu-i nimic? Ești ciung!

— Provizoriu. Am s-o capăt înapoi.

— **Nu pricep**, zise doctorul, scuturându-și capul cu atâta putere, încât boneta i se rostogoli de-a dura pe podea.

— Știți, începu să explice fără chef iepurașul, mâna am împrumutat-o cuiva.

— Cum ai împrumutat-o? Doar nu e o mână-de-fân!

— Să vedeți, continuă iepurașul, venind spre cabinet, am auzit o voce **stinsă** în scorbura unui copac. „Oricine ai fi, dă-mi, te rog, o mână de ajutor. Nu pot ieși din scorbura.” Era o biată păsărică ce își găsise acolo adăpost de frica uliului. Așa zicea întruna: „Dă-mi o mână de ajutor...”. Cum era să nu i-o dau? I-am dat-o de tot, poate mai are nevoie. Dar nu despre asta e vorba, bunule doctor, ci despre altceva, suspină iepurașul. Spuneți-mi, sunt bolnav? Grav bolnav?

— Se înțelege, fără o mână... Dar, ia stai! se încruntă doctorul. Îți lipsește și un picior! Nu cumva... l-ai împrumutat?

Iepurașul nu-și găsea astâmpărul.

— Iertați-mă, bunule doctor. Dumneavoastră vă luați cu vorba... Lăsați piciorul. Altul e **necazul**.



1 Alege varianta adevărată.

- a) Doctorul consulta tot soiul de iepurași păsări țestoase.
- b) Iepurașul arăta de parcă ar fi scăpat din gura unei haite de lupi câini.
- c) Iepurașului îi lipseau o mână, un picior și urechile o mână, un picior și codița o mână, un picior și o ureche.

2 Răspunde la întrebări.

- a) Cui i-a oferit iepurașul o mână, un picior și urechile sale?
- b) De ce a fost impresionat doctorul, după ce l-a ascultat pe iepuraș?
- c) De ce venise iepurașul la doctor?

3 Recunoaște personajele. Completează casetele cu numele fiecăruia.

s-a adăpostit într-o scorbură

s-a răsturnat pe spate

cânta minunat

4 Continuă enunțurile, făcând referire la informațiile descoperite în text.



Dacă m-aș întâlni cu iepurașul, i-aș spune...



Cel mai mult mi-a plăcut...



Dacă aș fi fost în locul iepurașului, ...

5 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu roz și cu sens opus celor scrise cu albastru.



— Cum altul? se holbă doctorul și ochelarii îi căzură parcă singuri de pe frunte în buzunarul halatului.

— Cu piciorul e limpede. Eu l-am dat...

— ??

— Mă rugase o broască țestoasă. Era răsturnată pe spate, își bălăbănea picioarele și striga: „Oricine ai fi, dă-mi, te rog, un picior, ca să mă răstorn la loc”. l l-am dat de tot. Poate mai are nevoie... dar nu asta mă aduce la dumneavoastră.

— Nici asta? Dar e nemaipomenit! Ești extraordinar...

— Altceva mă îngrijorează, bunule doctor. Și încă de mult.

— Știu! exclamă doctorul. Urechile?

— Ce-i cu urechile?

— Îți lipsește o ureche!!!

— A, da, spuse **nepăsător** iepurașul. l-am dat-o sturzului...

— De ce? Doar are ureche și încă muzicală. De ce?

— Aici nu e vina mea... Venind încoace l-am auzit cântând. Cânta într-adevăr minunat. În tufișuri, niște vrăbii ciripeau: „E sturz! E sturz!” Grăbit cum eram, îngrijorat, zăpăcit, știu eu, am înțeles: „surd”. Mi-am zis: „Cântă atât de frumos, păcat să fie surd”. Și i-am dat o ureche de-a mea.

— Sturzului?

— Da, surdului... vreau să zic sturzului. E vina mea, v-am spus. Dar nu-i nimic, urechea o pot lua înapoi. Și piciorul. Și mâna. Se pot lipi la loc. Sunt doar un iepuraș de traforaș. Altceva, repet, mă aduce la dumneavoastră. Să vedeți...

Dar doctorul nu mai asculta spusele iepurașului. Îl privea doar cu ochii blânzi, **duioși**. Și când iepurașul se opri, spuse doar atât:

— Dumneata, iepurașule, ai o inimă de aur!

Îl strângea la piept, mângâindu-l pe creștet. Dar iepurașul nu-și mai putea ține lacrimile. Începu să plângă și plângea, plângea cu hohote.

— vedeți? izbuti el în cele din urmă să vorbească. vedeți? Tocmai asta m-a adus la dumneavoastră. Toată lumea îmi spune la fel: că am o inimă de aur. E grav, doctore? E grav? Știu, la mine totul e de lemn. Asta nu mă deranjează. Dar inima, inima nu vreau să fie de aur, bunule doctor! Aș vrea o inimă adevărată. De aceea am venit... De ce **zâmbiți**? De ce? plângea iepurașul și nu se opri decât în clipa când în ochii doctorului **se iviră** două boabe limpezi și fierbinți. Atunci întrebă **liniștit**:

— Sunteți bolnav, bunule doctor? E grav? Să chem un doctor? Nu mai așteptă răspunsul. Se răsuci pe călcâi și plecă în goană.

(*Inima iepurașului*, de Mircea Sântimbreanu)

6 Recitește enunțurile care conțin expresiile date. Alege explicația corectă.

a) **A da o mână de ajutor** înseamnă a ajuta a dărui a mânui.

b) **A avea o inimă de aur** înseamnă a fi un om bun a fi un om bogat a fi un om harnic.

c) **A da glas** înseamnă a cânta a exprima a striga.

7 Subliniază subiectele și predicatelor din propozițiile următoare.

- Iepurașul a mers la doctor.
- Doctorul este uimit de spusele iepurașului.
- O păsare, o țestoasă și un sturz au primit ajutor de la iepuraș.

8 Alcătuieste enunțuri, astfel încât:

- subiectul să fie exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, numărul singular;
- predicatul să fie exprimat prin verb, persoana a II-a, numărul singular, timpul prezent;
- subiectul să fie exprimat prin substantiv comun, numărul plural.

Autoevaluare

	1	2	3	4	5	6	7	8
FB	3	3	3	3	9	3	3	3
B	2	2	2	2	7	2	2	2
S	1	1	1	1	5	1	1	1

Criteria de acordare a calificativului

✓ Expresie clară

✓ Scriere corectă

✓ Respectarea cerinței



Concursul „Bucuria Paștelui” E-mailul

Ce vei face?

Vei scrie un scurt text intitulat: *Bucuria Paștelui*, pe care îl vei transmite prin e-mail doamnei învățătoare/domnului învățător.

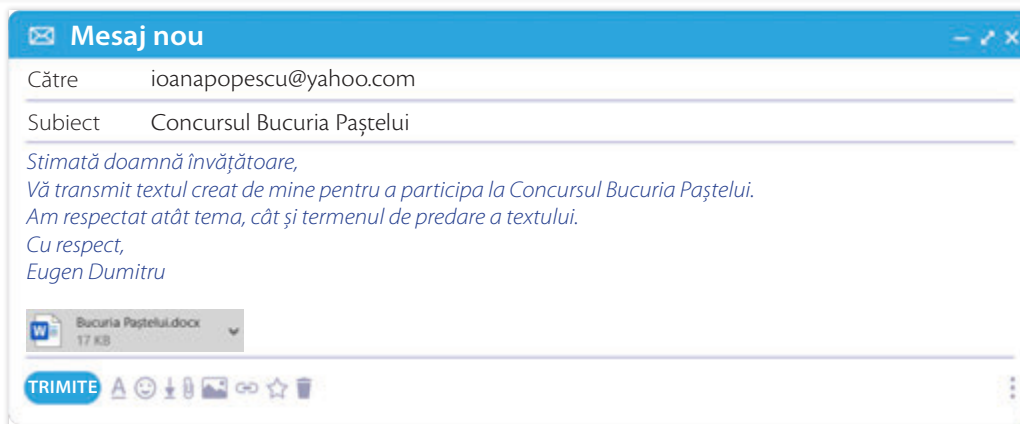
Cum vei face?

- Vei scrie textul respectând tema dată și dând dovadă de creativitate și originalitate.
- Compune un e-mail adresat cadrului didactic, prin care să transmiți textul creat pentru a participa la *Concursul de Paști*, organizat la nivelul clasei tale.



AMINTEȘTE-ȚI!

- Cu ajutorul poștei electronice (**e-mail**) se pot transmite sau primi mesaje scrise, însoțite sau nu de imagini.
- Mesajul e-mailului trebuie scris corect, respectând semnele de ortografie și de punctuație.
- Folosește formulele de adresare potrivite, în funcție de persoana căreia îi transmiți mesajul.
- Nu uita să scrii corect adresa de e-mail și să folosești o formulă de încheiere politicoasă, urmată de prenumele și numele tău.
- O adresă de e-mail poate avea forma concursuldepasti@office.ro



De ce vei face?

Beneficiile proiectului

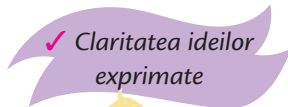
1. Vei avea ocazia să îți valorifici creativitatea și să crezi un text care să primească premiul cel mare al concursului.
2. Vei putea vota, alături de colegii tăi/colegele tale cel mai interesant text al clasei.



CALITĂȚI



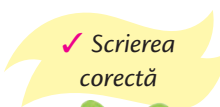
✓ Respectarea temei



✓ Claritatea ideilor exprimate



✓ Originalitatea/creativitatea



✓ Scrierea corectă



Mult succes și inspirație!

Călătorind prin lume

IATĂ CE SUPERPUTERI
ÎȚI VEI EXERSA ÎN ACEASTĂ UNITATE:

- Citirea unor texte despre călătorii
- Scrierea unor scurte texte despre călătorii, trasee turistice, frumuseți ale naturii, organizarea unei drumeții
- Comunicarea orală, pornind de la texte citite, ilustrații, scheme, hărți, trasee turistice, păreri ale unor colegi



Clubul  Semimicoticus

Proiect | Frumoasa
România (pag. 142)

Călătoriile lui Marco Polo

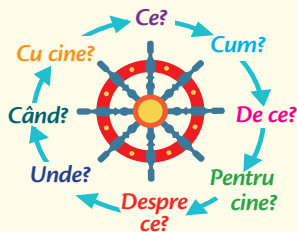
de Petre Ghelmez

Înainte de a audia textul

Răspund la întrebări

1 Planeta noastră este plină de locuri frumoase, interesante. Când călătorim, natura, oamenii, clădirile ne stârnesc interesul și ne încarcă cu amintiri pentru toată viața.

- Care este cea mai recentă excursie la care ai participat? Dar cea mai lungă? Prezintă, pe scurt, principalele informații, învârtind **Roata întrebărilor**.



- Realizează un top al preferințelor privind excursiile/călătoriile/drumețiile/plimbările la care ai participat.

Cea mai ...

frumoasă	
interesantă	
lungă	
recentă	
distractivă	
obositoare	

- Cu ce mijloc de transport preferi să călătorești? Argumentează răspunsul.



Cine a fost Marco Polo?

- Nume celebru în istoria călătoriilor și a marilor descoperiri geografice, alături de Cristofor Columb, Vasco da Gama, Fernando Magellan
- Primul mare călător din Europa, care descoperă vastul continent al Asiei și multe dintre popoarele care trăiau acolo
- Un italian, dintr-o familie de negustori bogăți, născut în Veneția, undeva în partea de răsărit a cizmei italiene, sprijinită în Marea Adriatică.
- Corăbiile care plecau din Republica Venețiană, în urmă cu sute de ani, străbăteau cutezătoare Marea Neagră, iar către apus ieșeau în largul Canalului Mânecii, de unde aduceau mari bogății pentru venețieni. Gustul pentru bogăție, negoț și călătorie al venețienilor era cunoscut în toată lumea. Marco Polo a plecat pe alt drum: spre Asia!

Neștiința care naște monștri

Acum aproape 700 de ani, în vremea în care a trăit Marco Polo (1254-1324), europenii cunoșteau foarte puține pământuri în afara continentului lor. America avea să fie descoperită abia peste 200 de ani, în 1492, iar despre Asia îndepărtată, mai răsunau încă doar unele amintiri ale cuceritorilor lui Alexandru cel Mare, care ajunsese până la fluviul Indus.

Neștiința naște monștri. Astfel, se credea că undeva, foarte departe în răsărit, se află Paradisul, dar, pentru a ajunge acolo, trebuie să străbați ținuturi populate de monștri înspăimântători, cu cap de animal și corp de om ori invers! Călătorii răzleți, care s-au avântat spre ținuturile Asiei din acel timp, vorbeau despre armata fără număr a tătarilor, mereu setoși de sânge, care înfulecau cu lăcomie orice tip de carne, indiferent de proveniența ei. Nu erau prea îmbietoare drumurile spre Asia la vremea aceea, nu-i așa?

Curajoasa expediție

Nu erau îmbietoare drumurile, dar era îmbietor gustul pentru bogăție, pentru comerț, pentru aventură. Mânați de dorința de a aduce în Veneția mărfuri scumpe din Orient, mătăsuri, mirodenii, doi negustori, Nicolo, tatăl lui Marco Polo, și Matteo, unchiul său, au făcut o călătorie de aproape 15 ani în Asia. Se pare că nu le-a mers chiar așa de rău, de vreme ce, cum au sosit la Veneția, au plănit o altă călătorie și mai mare, spre acele ținuturi îndepărtate.

Marco Polo, care, în timp ce tatăl său lipsea de acasă, crescuse aproape singur în palatul părintesc din Veneția, fiindcă îi murise mama, avea acum deja 17 ani. El va fi luat de tată și de unchiul său în temerara expediție, către Orientul Îndepărtat.

Dicționar

- **expediție:** călătorie lungă și dificilă, făcută de un grup organizat, cu scopuri științifice, comerciale etc.

Isteț, dornic de aventură, de cunoaștere, întreprinzător, tânărul Marco Polo se dovedește, în această uriașă călătorie, nu numai un bun negustor, dar și un bun observator al locurilor pe care le străbate, al popoarelor întâlnite în cale, al obiceiurilor acestora. Despre toate acestea povestește în cartea sa, *Cartea minunilor lumii*, datorită căreia oamenii din Europa iau cunoștință, pentru prima dată, pe larg și adevărat, despre continentul asiatic și despre popoarele care trăiesc acolo.

Un drum lung și greu a fost învins!

Marco Polo, însoțit de tatăl și de unchiul său, pleacă din Veneția în anul 1271, străbate Marea Mediterană, ajunge în Asia Mică, merge pe valea fluviului Tigru, străbate Persia, traversează câmpii, munți, văi, râuri, pustiuri încinse de soarele necruțător, schimbă caravane după caravane și ajunge, în sfârșit, în China, la Kai-Ping-Fu, Orașul Păcii, în apropiere de Beijing, unde domnea atunci marele han al mongolilor, renumitul Kubilai-han. Chiar și astăzi, cu mijloacele de transport moderne, un asemenea drum este foarte lung, deosebit de greu și chiar periculos. Cu avionul de pasageri, un sfert de drum, aproape în linie dreaptă, fără ocolișuri de sol, se face azi în 12-14 ore de zbor! Avionul trebuie să survoleze Munții Himalaya, care au vârfurile de peste 8.000 m, și vă închipuiți că asta nu-i deloc o joacă. Și totuși, temerarii noștri călători au învins, la vremea aceea, un asemenea drum!

Istețimea și buna purtare se răsplătesc pe măsură

Kubilai-han i-a primit cu cea mai mare cinste pe călători. Marco Polo îl uimește pe marele han cu priceperea sa și, mai ales, cu ușurința de a învăța multe limbi ale popoarelor stăpânite de acesta.

Tânărul venețian începe să îndeplinească tot mai multe funcții încredințate de han. Îi învață pe ostașii hanului să construiască aruncătoare de pietre (catapulte), folosite în Europa și pe care mongolii nu le cunoșteau. Timp de 17 ani, cât a rămas Marco Polo la curtea lui Kubilai-han, a străbătut în lung și în lat China, cunoscând relieful țării și obiceiurile oamenilor, pe care apoi le-a descris în *Cartea minunilor lumii*. Copleșiți de bogății și onoruri, cei trei călători au căpătat cu greu încuviințarea marelui han de a se întoarce în Europa. Dar faptul că, la un moment dat, s-a ivit prilejul s-o însoțească pe Cagatra, fiica marelui han, care urma să se căsătorească în Persia, i-a putut aduce pe cei trei, prin Marea Chinei, Oceanul Indian și Marea Arabiei, către Bagdad, iar apoi, pe Marea Mediterană și cea Adriatică, din nou, la Veneția.

Marco Polo scriitor

Ajunși la Veneția, în anul 1295, după aproape 25 de ani de absență, ei și-au recăpătat, nu fără dificultăți, drepturile. Având darul deosebit al povestirii, Marco Polo a fost asaltat de nobilii și marii negustori ai orașului, care cereau mereu noi amănunte despre fantastica lui călătorie. Și pentru că Marco Polo vorbea mereu despre milioanele de monede în aur ale lui Kubilai-han și despre milioane de întâmplări, a fost poreclit, în scurt timp, „Il Milione” – Milionarul! Însă, după un an de la sosire, orașul Veneția intră în luptă cu orașul rival, Genova, și „Il Milione” este făcut prizonier! În închisoare, unde rămâne aproape 2 ani, el îi povestește unui prieten, Rusticiano din Pisa, scriitor cunoscut, întâmplările nemaipomenite prin care trecuse, iar acesta le așterne pe hârtie. Așa ia naștere *Cartea minunilor lumii*!

După încheierea păcii dintre cele două orașe, Marco Polo se întoarce la Veneția, unde rămâne până la sfârșitul vieții.



În timpul citirii textului

Organizarea lecturii

2 **JOC MOZAIC** sau... *Treci pe rolul de... profesor!*

PASUL 1

Formarea echipelor

Fiecare copil primește câte un fragment, printat din manualul digital . Formați o echipă de șase copii, astfel încât, împreună, să aveți toate fragmentele textului.

PASUL 2

Formarea experților

Regrupați-vă după fragmente. Cei care au același fragment se strâng împreună, pentru a deveni **experți** în acel fragment.

Ce veți face, ca experți?

- Citiți și studiați împreună fragmentul primit.
- Analizați-l cu atenție, pentru a-i descoperi toate „secretele”.
- Căutați cele mai bune metode/căi de predare a conținutului fragmentului celorlalți colegi din grupul inițial.

Citirea fragmentului cu creionul în mână

Explicarea cuvintelor și a expresiilor mai puțin cunoscute

Formularea de întrebări și răspunsuri, oral și în scris

Organizarea grafică a informațiilor: ciorchine, tabel, hartă etc.

Noutatea cea mai interesantă

Probleme și soluții: Ce este neclar? Unde vă puteți documenta?

PASUL 3

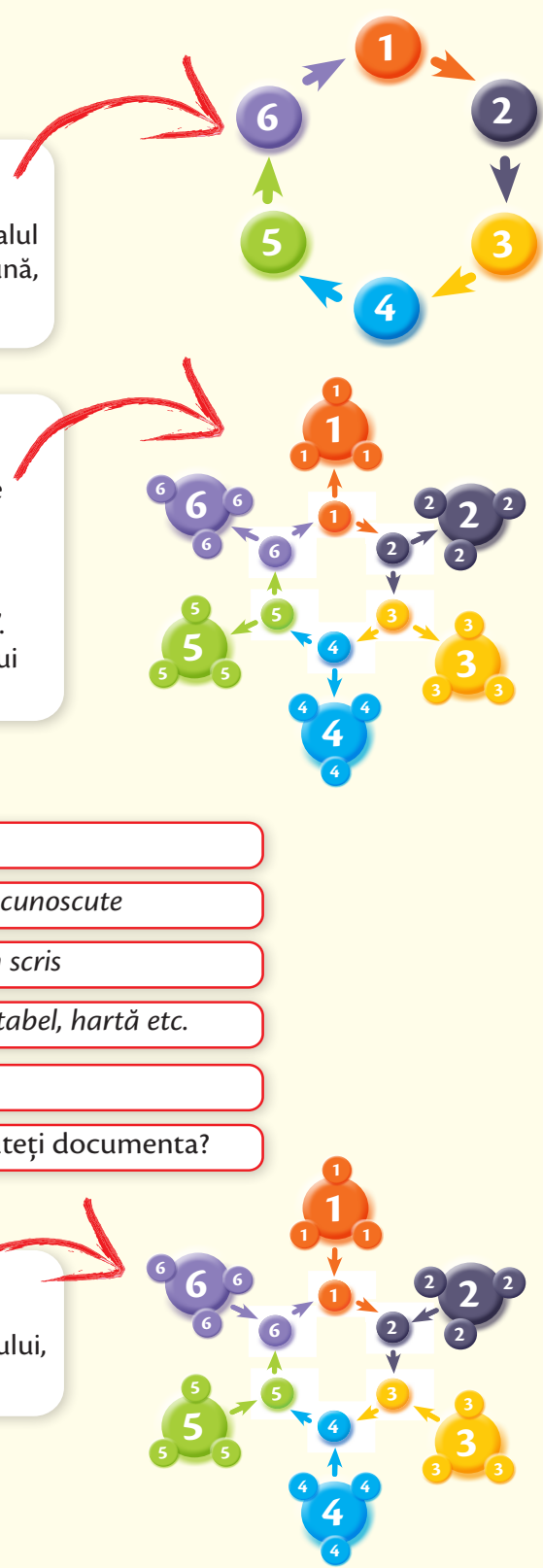
Prezentarea fragmentului

Experții revin în grupul inițial și prezintă conținutul fragmentului, asigurându-se că au fost înțeleși de colegi.

Lectură în perechi

3 **Recitiți textul. Pentru fiecare fragment, notați:**

- ✓ trei idei interesante;
- ✓ o problemă de matematică, pornind de la datele numerice din fragment;
- ✓ o informație despre care ați vrea să aflați mai multe detalii.





Descoperă universul textului „Călătoriile lui Marco Polo”!

Citește o hartă

- 1 Observă harta cu traseul parcurs de Marco Polo. Notează, într-un tabel, locurile pe care acesta le-a traversat în călătoria sa.

mări	țări	oceane

- 2 Pe unde crezi că a călătorit mai mult: pe uscat sau pe apă? Argumentează răspunsul.
- 3 Identifică enumerarea care conține ordinea corectă a apelor traversate de Marco Polo.



Investighează Marco Polo

- 4 Navighează pe ... INTERNET!
Folosiți o aplicație electronică, pentru a configura traseul lui Marco Polo. Tastați în aplicație orașul de plecare, apoi adăugați, pe rând, alte orașe identificate pe hartă, în ordinea întâlnirii lor pe traseul indicat cu săgeți roșii. Calculați distanța aproximativă parcursă de acesta.
- 5 Caută informații despre orașul unde s-a născut Marco Polo. Redactează un text de o pagină despre acest subiect.
- 6 JOC de ROL *Interviu cu Marco Polo*
 Imaginează-ți o întâlnire cu Marco Polo. Alcătuește un ghid de interviu, folosind aproximativ 10 întrebări. Realizează interviul cu un coleg de clasă.

Îmi îmbogățesc vocabularul

- 7 Pornind de la cuvintele date, completează familii și câmpuri de cuvinte, după model.

școală elevi
bănci tablă
stilou caiet
carte
exerciții informații

a învăța
învățător
învățare
învățat



- 8 Creează un *cvintet*, pornind de la substantivul Marco Polo.

Înainte de a audia textul

Răspund la întrebări

1 Fiecare dintre noi își dorește, adeseori încă din copilărie, să devină ceva anume în viață. Ne place o anumită profesie, ne vedem într-un anumit rol, știm unde vrem să ajungem.


- Tu ce îți dorești să devii? Care este profesia ta preferată? De ce?
- Dacă ar fi să poți schimba ceva în lume, ce ți-ai dori să schimbi? Numește trei schimbări, în ordinea importanței pe care le-o dai. Argumentează fiecare alegere.

2  **JOC** POVESTE după benzi desenate

Creai o poveste pornind de la titlul și ilustrația textului, realizată sub formă de benzi desenate. Un copil începe: „A fost odată...”, inspirându-se din prima imagine. Apoi, fiecare copil adaugă câteva enunțuri, fie în completarea colegului, fie folosind altă imagine, considerată a fi următoarea.

Înregistrați povestea, pentru a o putea compara cu textul autoarei.

Îmi exprim părerea

3  Audiati povestea creată de voi. Exprimați-vă părerea despre ... • cum ați lucrat • ce ați obținut • unde ați fi putut lucra mai bine.

4 Postați povestea înregistrată • pe pagina **Peretele clasei** • în revista electronică a clasei.

5 *Realizați un film sau un slide-show, folosind benzile desenate și înregistrarea audio a poveștii.

Călătoria unui bob de orez

de Adina Popescu

■ Bobul de Orez trăia în țara sa natală, care se întindea peste munți și peste văi, alături de alte 13 miliarde de boabe de orez. Nimic nu le deosebea, nici ca înfățișare, nici ca fire. Trudeau din zori și până-n seară, visând la momentul în care vor ajunge fierte în farfurie.

— Atunci se va încheia misiunea noastră pe pământ și ne vom putea odihni, obișnuia să spună un bob de orez mai în vârstă, cu părul prins într-o coadă căruntă.

— Și care e misiunea noastră? îndrăzni să întrebe Bobul de Orez, încă tânăr și destul de neliniștit cu privire la destinul său.

Bobul de orez bătrân ridică din umeri, apoi îl repezi pe tânăr:

— Doar Măria Sa Wokul poate ști! Nu se cade să punem astfel de întrebări! Oricine știe că datoria noastră este să creștem, să ne înmulțim și apoi să îngroșăm fiertura. Să nu mai pierdem timpul... la muncă!

Însă pe bobul cel tânăr nu-l încântau cuvinte ca „muncă” sau „datorie”, iar perspectiva de a ajunge, alături de ceilalți, într-un wok, nu i se părea deloc înălțătoare. Se putea spune că era un bob rebel...

■ „Ce-ar fi să o iau din loc?”, își zise el într-o zi. „S-o găsi un rost și pentru mine în lumea asta mare!” Zis și făcut! Își făcu o bocceluță, împrumutată de la un prieten un aparat de fotografiat și lăsă în urmă coloana de boabe de orez, care mășălăuia cântând spre câmp, unde urma să înceapă o nouă zi de muncă.

Mai întâi, călători până la granița țării, în desaga unui țaran sărac. Când acesta vru să vadă ce i-a mai rămas de mâncat, se arătă dezamăgit:

■ — Vai mie! Sunt atât de sărac, încât nu mi-a mai rămas decât un bob de orez! Ce caut eu pe coclauri? Mai bine m-aș întoarce acasă, la ai mei.

Astfel, bobul de orez ajunsese din nou în colbul drumului... ■ Până să se dumirească ce și cum, simți cum o greutate mare se prăvălește asupra-i. Închise ochii, crezând că e sfârșitul! Era doar înțepenit între șanțurile tălpii unei ghete de alpinist. Împreună, traversară munții și bobul văzu peisaje care îi tăiau răsufarea. Făcu o mulțime de fotografii, pe care le trimise prietenilor de acasă.

■ — la uitați! exclamă un bob de orez cam grăsun, arătându-le celorlalți o fotografie cu bobul nostru pe un vârf de munte. Vărul meu a ajuns tocmai în Himalaya!

Bobul cel în vârstă strâmbă din nas:

— Un vagabond! Ar fi trebuit să rămână acasă și să muncească alături de noi, ca apoi să stea la loc de cinste pe farfurie.

■ Însă bobului nostru nu îi mai păsa de ce o să i se întâmple. În culcușul său din talpa alpinistului, călători mai întâi cu trenul, apoi cu avionul, până când ajunse într-o țară însoțită, de pe un alt continent.

■ Aici, se despărți de alpinistul care îl purtase prin lume fără să știe și se pomeni într-un lan uriaș de grâu. Un bob voinic de grâu se holbă la el:

— Ce cauți aici? se miră el. Prin părțile acestea nu se cultivă orez.

Bobul de Orez îi povesti despre peripețiile sale.

— De fapt, am plecat în lume ca să îmi caut un alt rost decât să fierb în wok, împreună cu semenii mei...





Bobul de grâu se gândi îndelung:

— Rostul nostru, al boabelor de grâu, este să creștem și să ne înmulțim, pentru ca apoi să fim măcinate și transformate în pâine! Mi se pare un destin destul de onorabil.

— Dar este exact același lucru! se revoltă Bobul de Orez. Nu e deloc ceea ce căutam!

■ Porni la drum până când ajunse într-un oraș mare, cu clădiri ce păreau poleite cu aur. Făcu o grămadă de fotografii.

— Priviți, țipă vărul său

entuziasmat, în momentul în care primi plicul cu poze. Compatriotul nostru a ajuns tocmai la Paris!

— Vai lui! îl căină bobul cel bătrân. Nu mai are nicio șansă să ajungă într-un wok.

■ De la Paris, Bobul de Orez ajunse, cum-necum, pe puntea unui vapor, unde era gata să fie ciugulit de un pescăruș lacom. Vaporul îl purtă spre o țară de peste ocean. ■ Aici nimeri într-un lan de porumb. Boabele de porumb îl primiră cu prietenie și-i ascultară, pline de curiozitate, poveștile. În final, ajunse la partea în care Bobul de Orez își căuta un rost.

— Dar misiunea noastră pe pământ..., începu un bob de porumb.

— Știu! îl întrerupse Bobul de Orez, care, pe vapor, din plictiseală, mai citise câte ceva. Să creșteți, să vă înmulțiți, iar apoi să nimeriți în cuptorul cu microunde, unde să vă transformați în pop-corn.

Boabele de porumb îl aprobară vesele, în cor. Nu-și vedeau un alt rost pe lume.

■ Bobul nostru își continuă apoi călătoria în buzunarul unui fermier și ajunse într-un oraș și mai mare decât Parisul. A avea blocuri atât de înalte, încât, oricât de tare își lăsa capul pe spate, nu putea zări ultimele etaje, care se pierdeau undeva, în nori.

— E la New York, anunță vărul rămas acasă.

Bătrânul bob de orez se învioră puțin.

— Acolo, poporul nostru are o comunitate foarte puternică. Poate ei îl vor aduce pe calea cea bună...

Într-adevăr, după multe ore de rătăcit prin oraș, Bobul de Orez descoperi un loc care îi părea grozav de familiar: era cartierul chinezesc. Se trezi înconjurat de compatrioți care plecaseră de multă vreme din țară, ambalați în pungi de plastic sau în cutii de carton. L-au primit cu bucurie și au dat o petrecere în cinstea lui. Însă Bobul de Orez era îngândurat și abătut: „Am străbătut lumea, dar nu mi-am găsit alt rost! Cred că soarta mea este să fierb în wok.”

Se apropie de un wok uriaș, în care cei asemenea lui fierbeau mulțumiți. Tocmai se pregătea să se arunce, când o mână micuță îl luă și începu să-l studieze.

— E un bob perfect! spuse gingașa chinezoaică. E neted și are o strălucire aparte...

Bobul de Orez simți cum o mână delicată trasa pe suprafața corpului său linii foarte subțiri, care formau semne minuscule, pe care le puteai descifra doar cu o lupă. Mâna aceea delicată îl picta! Când a terminat, l-a așezat cu grijă lângă celelalte boabe de orez pictate, într-un vas cu un miros plăcut, care nu se compara cu cel al wokului. Și-a dat seama că tocmai participase la un ritual și, dintr-odată, s-a simțit împlinit. Călătoria sa se încheiase.

— Ce scrie pe mine? l-a întrebat în șoaptă pe un bob din vecinătate.

— Drumul pe care îl alegi în viață depinde doar de tine! Ce frumos! Dar pe mine ce scrie?


— Vă urez fericire!



În timpul audierii textului



Îmi exprim părerea

6  Audiati textul, pe fragmente. La fiecare oprire, răspundeți la întrebările corespunzătoare fragmentului audiat.

AUDIERE CU PREDICȚIE

1.

• Ce credeți că va face Bobul de Orez, în această situație?

2.

• De ce credeți că era dezamăgit țăranul?
• Ce credeți că s-a întâmplat cu Bobul de Orez?

3.

• Ce credeți că urmează să i se întâmple Bobului de Orez?

4.

• Ce înseamnă alpinist? De unde credeți că provine această denumire?
• Ce poate însemna expresia „peisaje care îi tăiau răsufarea”?

5.

• De ce credeți că bobul de orez în vârstă nu accepta faptele Bobului de Orez?

6.

• De ce credeți că Bobului de Orez nu îi mai păsa de ce o să i se întâmple?
• Unde credeți că a ajuns în acest moment al expediției sale?

7.

• Ce hotărâre credeți că ia Bobul de Orez, în această situație?

8.

• În ce loc credeți că a ajuns?

9.

• Ce credeți că a făcut Bobul de Orez în continuare?

10.

• În ce oraș credeți că a ajuns?

11.

• A cui putea fi mâna care l-a luat pe Bobul de Orez? De ce credeți că îl studia?

12.

• Cum credeți că s-a simțit Bobul de Orez cu noua sa înfățișare?
• Bobul de Orez și-a găsit rostul pentru care a plecat în călătoria vieții sale. Care a fost acesta?

După audierea textului

Am înțeles ce am audiat

7 **Completează fiecare enunț, alegând variantele corecte.**

- a) Acest text este un text informativ un text narativ o poezie o poveste o pagină de jurnal.
- b) Personajele sunt reale imagine din lumea plantelor din lumea oamenilor.

8 **Răspunde la întrebări.**

- a) Unde se petrece acțiunea? Precizează principalele locuri menționate în text.
- b) Cine este personajul principal?
- c) Ce alte personaje mai participă la acțiune?
- d) Prin ce se deosebește personajul principal de celelalte personaje?
- e) Ce ai învățat din acest text?

Descoperă universul textului „Călătoria unui bob de orez”!

Îmi organizez informațiile

1 Accesați pagina din manualul digital . Citiți textul.

a) Completați o **schemă cu traseul** Bobului de Orez.

b) Realizați un desen care să conțină principalele indicii ale fiecărui loc important din călătoria Bobului de Orez.

c) Marcați pe **hartă** traseul parcurs de Bobul de Orez pentru a-și împlini propriul rost în viață.



Scriu corect

2 Schimbă numărul substantivelor, după model.

*fotografi*e → *fotografi*

- călătorie • cutie • copil • farfurie
- peripeție • bucurie • datorie • linie

3 Realizează **portretul** Bobului de Orez în trei variante:

- text • desen • modelare 3D.

Îmi îmbogățesc vocabularul

4 a) Scrieți cuvinte și expresii cu sens asemănător. Dacă nu știți, căutați în dicționar.

- a trudi • cărunț • în vârstă • nu se cade
- desagă • coclauri • a mărșălui • a se dumiri
- colb • dezamăgit • entuziasmat • onorabil
- a căina • familiar • abătut • minuscule • ritual

b) Pentru cuvintele subliniate, găsiți cuvinte sau expresii cu sens opus.

5 a) Observă sensul cuvintelor scrise asemănător. Reține sensul și scrierea corectă ale fiecăruia.

Familiar = obișnuit, cunoscut
Familial = referitor la familie

b) Formulează enunțuri cu aceste cuvinte.

6 Formează **familii de cuvinte** pornind de la cuvintele date.

- gând • plin • bogat • prieten • poveste

REȚINE!

- Substantivele care la singular se scriu cu **-ie** la final, la plural se scriu cu **-ii**.

Mă exprim prin gesturi

7 **JOC de MIMĂ**

Explicați și exprimați prin mimică și gesturi expresiile de mai jos.

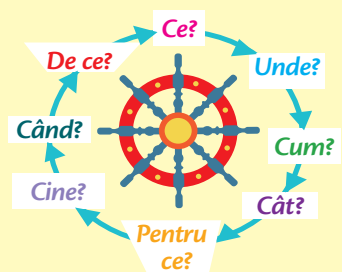
- se arată dezamăgit • închise ochii, crezând că e sfârșitul • îi tăiau răsufierea • strâmbă din nas
- ridică din umeri • nu îi mai păsa • se holbă la el
- se miră • se gândi îndelung • se revoltă • entuziasmat • îl căina • ascultară, pline de curiozitate
- plictiseală • aprobară vesele • se învioră puțin
- l-au primit cu bucurie • îngândurat și abătut
- dintr-odată s-a simțit împlinit

Investighez Cârma investigatorului

8 Căutați informații despre:

- Himalaya • orez
- grâu • porumb.

Completați întrebările din **Cârma investigatorului** și găsiți răspunsurile potrivite. Adăugați imagini adecvate.



Înainte de a citi textul

Se spune despre pădure că este plămânul verde al planetei noastre.

- Când ai fost ultima dată într-o pădure? Cu cine ai fost?
- Ce fel de plante ai întâlnit? Dar animale?
- Cum este aerul într-o pădure? Dar lumina?
- Ce ai făcut la pădure?
- Cum te-ai simțit după această ieșire?
- Ce te-a impresionat cel mai mult? Întocmește câte un clasament, **TOP 3**, pentru:

Amintiri frumoase
Amintiri interesante



Descoperă universul textului „Invitație la drumeție”!

Am înțeles ce am citit

- 1 **Observă pagina alăturată. Alege varianta corectă.**
 - a) În ce tip de publicație se încadrează? Dicționar Revistă Ziar Volum de versuri Afiș Enciclopedie
 - b) Acest text este o pagină de jurnal un articol dintr-o revistă o poveste o povestire
 - c) Imaginea care însoțește textul este o fotografie o ilustrație o pictură un desen manual.
- 2 **Ideile principale sunt marcate sub formă de titlu. Reformulează ideile sub formă de:**
 - a) 😊 alte titluri;
 - b) ♣ întrebări;
 - c) ♦ enunțuri.

INVITAȚIE LA DRUMETIE

→ aer, soare și mișcare

Mult soare pe cer și timp berechet pentru a te amuza, iată cu ce te răsfață minunata primăvară. Dacă ai ales să-ți petreci câteva zile la munte, în excursie, să știi că ai făcut foarte bine. Te vei bucura din plin de aerul curat și vei învăța lucruri minunate despre natură. Iată și câteva recomandări pentru pregătirea unei excursii.

Un prim sfat ni-l oferă un mare iubitor al naturii, scriitorul Calistrat Hogaș, în cartea sa intitulată *Pe drumuri de munte*:

Orice călătorie, afară de cea pe jos, e, după mine, o călătorie pe picioare străine; a avea la îndemână cupeaua unui tren, roatele unei trăsuri sau picioarele unui cal înseamnă a merge șezând și a vedea numai ceea ce ți se dă, nu însă și tot ce ai voi.

RESPECTĂ NATURA!

- Mergi doar pe traseele marcate și, sub niciun pretext, nu te aventura pe trasee nemarcate!
- Campează doar în locurile special amenajate!
- Strânge resturile menajere într-un săculeț de plastic și du-l la cel mai apropiat coș de gunoi!
- Nu aprinde focul în pădure!
- Nu rupe plantele întâlnite în cale! Ele fac parte din mediul natural și trebuie să ne bucurăm de existența lor. În plus, unele specii sunt protejate, iar altele pot fi otrăvitoare!
- Nu te apropia de animalele sălbatice și nu încerca să le oferi hrană! Sunt suficiente câteva bucățele de pâine pentru a tulbura aparatul digestiv al unor animale precum marmota. Atenție! Unele animale pot deveni agresive în prezența omului!



PREGĂTEȘTE-TE DIN TIMP PENTRU DRUMETIE!


Se apropie ziua plecării la munte, iar tu trebuie să îți faci bagajul! Nu lăsa pe ultima sută de metri pregătirea bagajului, deoarece riști să uiți obiecte de care ai putea avea nevoie la un moment dat. La munte, vremea este foarte schimbătoare, iar locurile pe care urmează să le străbați pot fi pline de surprize. Iată un motiv în plus pentru a fi bine echipat!

- 3 Răspunde la întrebările referitoare la fragmentul citat din Calistrat Hogaș.
- La ce mijloace de transport face referire scriitorul atunci când vorbește despre „călătoria pe picioare străine”?
 - Ce alte mijloace de transport ne pot asigura condiții „să mergem șezând”?
 - Ce expresie folosește scriitorul pentru a-și exprima opinia?
 - Referitor la „călătoria pe picioare străine”, ce avantaj și ce dezavantaje are, în opinia lui Calistrat Hogaș?
- 4 Identifică, în fragmentul citat, cuvintele folosite într-o formă învechită, specifică limbii vorbite în urmă cu aproximativ 100 de ani. Precizează forma corectă, folosită în zilele noastre.

Îmi exprim opinia

- 5 Care este opinia ta privind avantajele și dezavantajele unei „călătorii pe picioare străine”?
- 6 Care crezi că a fost scopul drumeției organizate de copiii din ilustrația textului? Argumentează răspunsul.

Îmi imaginez

- 7  **JOC de ROL** Observați imaginea care însoțește textul: cadrul în care se află copiii, expresia feței, acțiunile lor. Dați câte un nume fiecărui copil. Imaginați-vă și prezentați dialogul purtat de ei.

Scriu. Creez

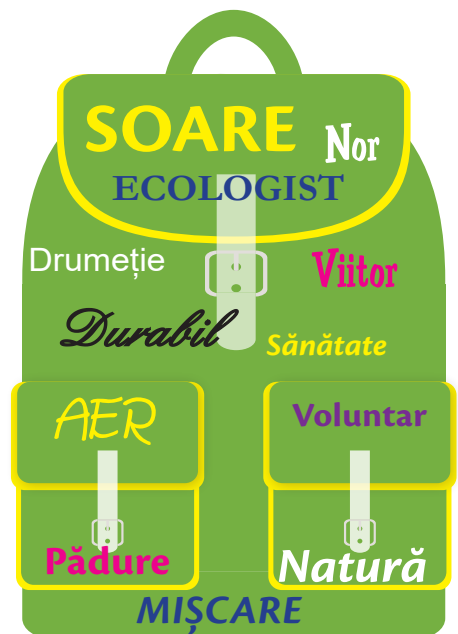
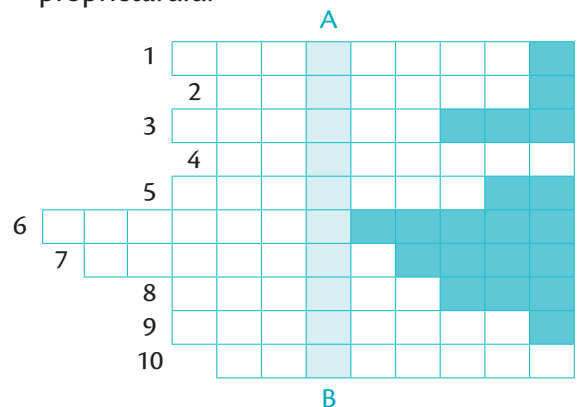
- 9 Scrie un text pornind de la ilustrația alăturată. Folosește descrierea, povestirea și dialogul. Găsește titlul potrivit, în colecția de cuvinte de pe rucsacul alăturat.
- 10 **JOC** Atelier de creație Un cuvânt – o poezie
Observă cu atenție *Norul de cuvinte*. Alege un cuvânt. Scrie-l cu majuscule, pe verticală. Adaugă cuvinte, expresii, enunțuri, care descriu cuvântul ales. Vei obține un *acrostih*.

Acrostihul este o strofă sau o poezie în care literele inițiale ale versurilor, citite vertical, alcătuiesc un cuvânt sau mai multe cuvinte.

*Exemplu:
Acoperă Pământul,
Energizează viața,
Ridică norii,
Umple spațiul,
Lasă totul să se vadă.*

Mă documentez

- 8 Întocmește o listă cu echipamentul și obiectele de strictă necesitate într-o excursie pe munte, pornind de la definițiile date. Pe verticala AB vei descoperi cuvântul care definește rolul pe care îl îndeplinesc copiii din ilustrație.
- Accesoriu pentru protejarea ochilor de soare
 - Încălțăminte cu talpă groasă și striată
 - Instrument de orientare geografică
 - Haină de protecție pentru ploaie
 - Haină de sport scurtă, uneori cu glugă
 - Costum de sport
 - Obiect de îmbrăcăminte pentru protejarea capului de soare
 - Geantă specială pentru drumeție, purtată în spate
 - Obiect util pentru spațiile întunecoase
 - Element atașat bagajului, pentru identificarea proprietarului



Organizarea unei drumeții



Mă documentez

Urmând sfatul lui Calistrat Hogaș, frumusețile naturii se văd cel mai bine în drumeții.

Când organizăm o drumeție pe un traseu montan, este bine să ținem seama de câteva aspecte foarte importante. **Antrenați-vă pentru organizarea unei drumeții, rezolvând cerințele de mai jos.**

Înainte de plecarea în drumeție

- ☀️ **Accesați și studiați hărți** cu traseul dorit!
- ☀️ **Verificați starea vremii** în ziua și în zona respective!
- ☀️ **Asigurați-vă echipamentul adecvat** anotimpului și zonei, inclusiv conținutul rucsacului!

CUM CITIM O HARTĂ TURISTICĂ?

- ▶️ Liniile curbe marchează diferențele de nivel. Dacă sunt foarte apropiate, înseamnă că diferențele de nivel sunt mari și drumul este greu de parcurs, fiind nevoie să te cațeri chiar și cu mâinile. Dacă sunt mai depărtate, indică un drum domol, cu pante line, ușor de parcurs.
- ▶️ Verdele indică zone împădurite, iar cu albastru sunt reprezentate apele.
- ▶️ În România, pentru marcajele turistice sunt folosite **patru simboluri** (**bandă verticală** = traseu principal, **cruce** = traseu de legătură, **triunghi** = traseu secundar și **punct** = circuit), desenate în trei culori reflectorizante (roșu, galben și albastru), pe un fond obligatoriu alb. Marcajele sunt situate perpendicular pe direcția de mers, pe ambele sensuri de mers, la o înălțime de 1 ½ m – 2 m de sol, astfel încât să fie ușor de observat.

În timpul drumeției

- ▶️ **Folosiți echipamentul adecvat.**
- ▶️ **Mergeți într-un ritm adecvat**, astfel încât:
 - ☀️ să nu pierdeți din frumusețile traseului;
 - ☀️ să vă păstrați energie și pentru a ajunge cu bine acasă.



Aplic

- 1 **Observați hărțile alăturate. Continuați descrierea traseului.**

Traseul este format din trei părți, fiind indicat cu marcajul „cruce albastră” (⊕ = traseu de legătură). De la Schitul Peștera, urmând marcajul ⊕, se urcă spre nord, apoi se cotește spre nord-est, de-a lungul Piciorului Babelor. Cărarea continuă, spre ...



Traseu în Bucegi: Peștera Ialomiței – Sfinxul – Babele – Peștera Ialomiței

- 2 **Completați tabelul cu informațiile cerute, identificate pe hărțile turistice ale traseului.**

	TRASEU	MARCAJE	DURATĂ
PARTEA I	Schitul Peștera – Piciorul Babelor – ...		1 ½ – 2 ore
PARTEA A II-A			1 oră
PARTEA A III-A			1 ½ – ore



1 JOC Mozaic de cuvinte

a) Amintește-ți informațiile aflate despre Marco Polo. Completează mozaicul de cuvinte, folosind codul de culori, după model.

LOCURI NATALE	LOCURI VIZITATE
ORAȘUL	DIRECȚIA
ȚARA	MIJLOC DE
CONTINENTUL	TRANSPORT PE APĂ
	ZONĂ ÎNTINSĂ
	DE PUSTIU
	ȚARA
	CONTINENTUL
	ÎMPĂRATUL

I					●					
H			●							
G	●	K	U	B	I	L	A	I		
F		●								
E	●									
D		●								
eC			●							
B			●							
A		●								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

- b) Alcătuieste două enunțuri folosind cuvântul descoperit pe verticala I6-A6: unul despre Marco Polo, celălalt despre tine.
- c) Transformă enunțurile, schimbând cuvântul, la numărul plural.
- d) Alcătuieste câte un enunț cu fiecare cuvânt completat în careu. Folosește despărțirea în silabe la capăt de rând.

2 Identifică, în careul completat la exercițiul 1, cuvântul cu cele mai puține consoane.

3 Extrageți din careu cuvântul completat în intervalul $F_3 \rightarrow F_9$.

a) Identificați, pentru el:

☀️ cuvântul cu sens opus \leftrightarrow _____ = ☀️ cuvântul cu sens asemănător.

b) Formulați enunțuri, în care acest cuvânt să fie, pe rând, altă parte de vorbire:

☀️ substantiv ☀️ adjectiv ☀️ verb

4 Identificați, în careul de la exercițiul 1, cuvinte scrise pe verticală. Transcrieți cuvintele, indicând coordonatele intervalului, după model: nuc ($E_4 \rightarrow A_4$); lac ($G_6 \rightarrow I_6$).

5 Selectează, dintre informațiile despre viața exploratorului Marco Polo, aspectele pe care le consideri potrivite a se încadra în următoarele categorii:

- a) Cea mai interesantă faptă
- b) Cea mai tristă întâmplare
- c) Cea mai periculoasă situație
- d) Cea mai grea încercare

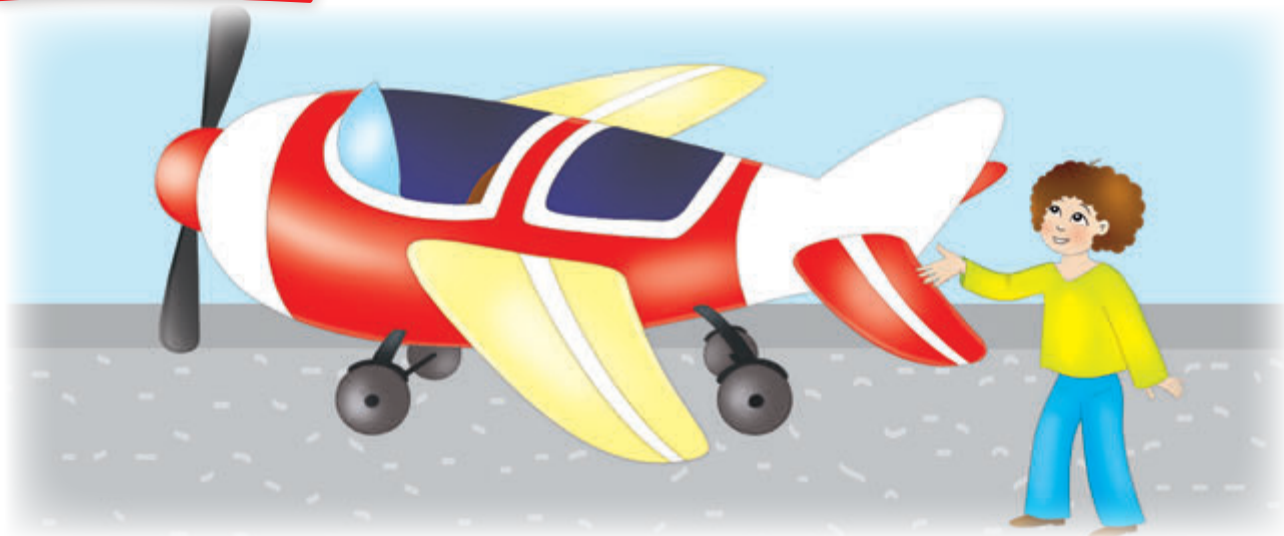
- e) Cea mai îmbucurătoare situație
- f) Cea mai mare suferință
- g) Cea mai mare realizare
- h) Cea mai mare înfrângere

• Compară alegerile tale cu cele ale colegului de bancă. Argumentați-vă răspunsurile diferite.

6 Găsește asemănări și deosebiri între cele două personaje.



7 Imaginează-ți că ai fost într-o drumeție, pe traseul reprezentat în hărțile de la pagina 136. Scrie un text în care să prezinți: ♣️ Ce ai făcut? ♣️ Ce ai văzut? ♣️ Ce ai auzit? ♣️ Ce te-a impresionat? ♣️ Cum te-ai simțit la finalul drumeției?



De când a atins Guguță cu mâna coada unui avion care abia coborâse de sus, **nu mai avea astâmpăr**. Se tot uita la cer până îl dureau ochii. Ar fi vrut să fie măcar un pițigoi, dar să zboare. Într-o zi, nu s-a apucat să meșterească niște aripi? A alergat apoi cu ele la căpițele de fân de lângă sat și s-a întors acasă șchiopătând.

De câte ori se ducea cu mama la Bălți, își găsea treabă și el pe la aeroport. O dată, a venit cu o pompă, să-l lase să umfle roțile avioanelor. Nu l-au lăsat. Altă dată, a adus o bucată din pantalonii tatei, ca să ștergă aripile avionului de praf. Tot nu i-au dat voie.

— Dar să alung caprele de pe pista de decolare, se poate? îi ruga Guguță.

L-au privit lung:

— Care capre?!

Nu i-a ajutat nici documentul pe care i l-a dat tata, cum că el știe să întoarcă un camion și poate chiar să-l dea înapoi, nici adeverința că are două clase.

Tot umblând pe la aeroport, a aflat că un țăran din satul Cucuieți are nu unul, ci doi feciori, care zboară fiecare cu avionul său și apoi aterizează în aeroporturi mari, nu ca acesta din Bălți, unde pasc caprele pe ascuns... Omul acela era chiar oleacă de neam cu Guguță ori Guguță era neam cu dânsul. S-a urcat cu tata în camion și bi-bi-bi! spre satul Cucuieți. Țăranul îi pune la masă și, pe deasupra, **le dă la mână** o hârtie cu semnătură, unde scria negru pe alb:

„Eu, tată a doi piloți din Cucuieți, cred că am dreptul să întreb: de ce, adică, să nu fie și din satul Trei lezi măcar un zburător? Are Guguță rude în văzduh? Are! Păi, n-o fi bun el, deocamdată, să ștergă de praf măcar coada avionului?!”

Omul se înfierbântă, dă cu pălăria în pământ și... hai cu dâșii la aeroport! Guguță tocmai își alegea un avion mai pe placul lui, când aude:

— A, acesta e băiețelul?! Îl știm noi! Azi vrea coada avionului, dar mâine o să pună mâna pe cârmă! Ia întrebați-l: câte clase are?!



Dicționar

- **au prins a se roti**: au început a se roti
- **căpițe**: grămezi conice de fân, clăi
- **cârmă**: piesă mobilă folosită la menținerea sau schimbarea vitezei
- **imaș**: pășune, izlaz, teren necultivat
- **mălăieț**: aici, dulce, drăguț
- **oleacă**: puțin, nițel

Și lui Guguță nu i-a rămas decât să mai umble un timp pe pământ... Adevărat că două clase, când stai să le numeri, sunt cam puține, dar el e gata să le facă pe celelalte în zbor. Își urcă banca în avion, ia cărțile, un catalog și învață de sus geografia, istoria, fizica, astronomia... De note **nu-și bate capul**, și le pune singur!

A mai mers pe la aeroport. Cum găsea în grădină un zemos mai pântecos, fuga la Bălți. Și mentă le-a dus, și busuioc, să-l pună piloții în cabină. Degeaba, nu i-au dat voie să se apropie de avion. „Dar ce-ar fi să mă mai duc

o dată? Așa, să-mi iau rămas-bun, își zice Guguță. Acum chiar să mă roage, că n-am timp: de poimăine începe școala. La anul, însă, nu mai scapă ei de mine!” Și cum sta și le făcea din mână avioanelor, aude o voce la spate:

— Tu de unde ești, băiețele? îl întreabă un pilot.

— Din Trei lezi.

— Aa, tocmai satul care îmi trebuie! îi întinde mâna pilotul. Au telefonat acum din Singureni că e prăpădenie la grădinița lor. Cică educatoarea a mâncat înghețată și o doare în gât. De alaltăieri, nu are cine să le spună povești copiilor. Taaare m-au rugat să le aduc cu avionul un moș din Trei lezi.

Guguță, auzind una ca asta, își umflă pieptul:

— Dar dacă mă duc eu în locul moșului? Că știu și *Capra cu un ied*, și *Capra cu doi iezi*, și *Capra cu patru iezi* și aceea cu cinci iezi... Ce mai: cu oricâți iezi vrei!

Pilotul îl cântărește din ochi: adică, de ce nu? Că-i din Trei lezi și băiețașul. Acolo trebuie să fie toți buni de gură. Și-l ia. Guguță, când se vede în avion, de-acum o întoarce:

— Merg, zice, dacă mă lăsați măcar un pic în cabină.

Și scoate documentul că știe să întoarcă un camion și poate să-l dea și înapoi. Pilotul zice:

— Vom vedea.

Când erau sus și Guguță căsca gura la cei de pe pământ, numai ce aude:

— Poftim! Hai, intră!

He-he-he, și când s-a văzut Guguță lângă pilot, mai aproape de aripi! „U-u-u-u!”, se auzea de jos. Care se uita la avion, care nu, dar Guguță nici că avea liniște în gândul lui:

„Iată, acela nu înalță capul. Dar ia să-l pui pe dânsul să conducă avionul – crezi că știe?!” Și deodată, către pilot:

— Ce-ar fi să zburăm și pe deasupra satului meu, ca să vă arăt casa unde trăiește moșul acela? Poate că, altă dată, eu o să fiu ocupat.

— Buuun, face pilotul și întoarce avionul.

— Uite, jos e valea Răutului, acela e satul Trei lezi...

Lui Guguță îi părea rău că nu are niște afișe, ceva, să afle lumea cine e în avionul de sus.

Deodată, băiețelul își scoate cămașa și o aruncă în aer. După dânsa zboară pantalonii și, cureaua și sandalele, una câte una.

— Oare ce să fie? se întrebau cei de jos, cu ochii în sus. Poate că s-o fi aprins avionul? Sau dă niște semnale?





Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital 📖. Citește textele propuse la această rubrică.

Unul după altul, sătenii ies de prin ogrăzi și o rup la fugă în urma avionului, făcându-i semn cu mâinile, cu pălăriile și basmalele, să aterizeze pe imaș. Cei din avion credeau că s-a întâmplat vreo nenorocire jos și au prins a se roti deasupra satului.

— Uite-l, se așază! strigă cineva și ajunge avionul din urmă.

Apoi, ajung și ceilalți, care cu o pâine, care cu o pernă, al treilea cu o sticlă cu apă... Când colo, iaca, scoate capul din avion Guguță. Zâmbea așa de mălăieț, de parcă acela nu era capul lui, ci un zemos care s-a desfăcut de plăcere.

— Dar oare de ce nu se dă jos? Vai de mine! Nu cumva a rămas fără picioare, de l-a adus avionul?! leșină mama lui Guguță, care era de față.

— Stai, femeie, nu muri: iată, îi aduc picioarele!...

Chiar așa: Mihail Iepure venea cu pantalonii lui Guguță la subsuoară, altul îi aducea cămașa, iar niște copii veneau cu sandalele și cureaua...

— Aa, iată de ce venea lumea, a surâs pilotul, când s-au înălțat în văzduh. Știu că nu se duce Guguță gol în satul unde-l așteaptă pe moșul din Trei lezi!

Și-l cheamă iar în cabină, lângă aripi.

(Guguță zboară, de Spiridon Vangheli)

1 Completează enunțurile cu varianta corespunzătoare.

- a) Acest text este o poveste o povestire
 un articol dintr-o revistă.
 b) Personajul principal este un copil o pasăre un obiect.
 c) Întâmplarea se petrece pe pământ în aer
 pe pământ și în aer.

2 Adevărat (A) sau fals (F)? Notează litera corespunzătoare, în dreptul fiecărui enunț.

- a) Numele personajului principal din text este Guguță.
 b) Aeroportul era situat în localitatea Trei lezi.
 c) Guguță era elev în clasa a IV-a.

3 Elimină varianta incorectă.

- a) Guguță își dorește/nu își dorește să zboare cu avionul.
 b) Guguță reușește/nu reușește să zboare cu avionul.
 c) Guguță este primit/nu este primit în cabina avionului.

4 Completează enunțul, selectând variantele corecte.

Pentru a se apropia de avioane, Guguță le-a propus piloților:

- să umfle roțile avioanelor
 să spele aripile avioanelor
 să le spună povești

- să alunge caprele de pe pistă
- să spele roțile avioanelor
- să ștergă praful de pe aripile avioanelor
- să le aducă apă
- să păzească avioanele de muște

5 Răspunde la întrebări.

- a) Care a fost momentul care a declanșat visul lui Guguță de a zbura?
- b) Când i se îndeplinește visul de a zbura cu un avion? Poziționează în timp acest eveniment din viața lui Guguță.
- c) Ce anume l-a ajutat pe Guguță să zboare cu avionul?



6 Enumeră cele trei documente prezentate de Guguță la aeroport, pentru a i se permite să se apropie de avioane.

7 Recitește enunțurile care conțin expresiile colorate cu roz. Alege explicațiile corecte.

Atenție! Din cele trei explicații ale fiecărei expresii, doar două sunt corecte.

- a) *Nu mai avea astâmpăr* înseamnă i se terminase astâmpărul nu mai avea liniște era nerăbdător
- b) *Nu-și bate capul* înseamnă nu se bate pe cap nu ia în seamă nu îl preocupă.
- c) *Le dă la mână* înseamnă le înmânează le dă ceva personal îi lovește peste mână.

8 Rescrie cuvintele, înlocuind cratima cu litera corespunzătoare.

- să-l pună → _____
- să-mi iau rămas-bun → _____
- unde-l așteaptă → _____

9 Transcrie următoarele replici, respectând așezarea în pagină și despărțirea cuvintelor în silabe la capăt de rând. Subliniază părțile de vorbire indicate, folosind codul de culori.

- 3 substantive • 1 pronume personal • 2 verbe

— Tu de unde ești, băiețele? îl întreabă un pilot.
 — Din Trei lezi.
 — Aa, tocmai satul care îmi trebuie! îi întinde mâna pilotul.

10 Transformă în povestire dialogul de la exercițiul 9, folosind verbe la timpul trecut.

11 Transcrie, din text, câte un enunț care conține:

- ▶ virgula în adresare directă;
- ▶ virgula pentru separarea cuvintelor povestitorului de cele ale personajului;
- ▶ două puncte înaintea unei explicații.

12 Harta de mai jos conține traseul zborului cu avionul, la care a participat Guguță. Completează denumirile locurilor traversate, așa cum ai aflat din text.



13 Recitește enunțul următor:

Lui Guguță îi părea rău că nu are niște afișe, ceva, să afle lumea cine e în avionul de sus.

- Realizează un fluturaș/flyer pentru a-i îndeplini dorința lui Guguță.
- Fii atent/ă la conținut (text, imagine), dar și la formă, pentru a transmite cât mai bine starea, sentimentele și dorința lui Guguță.



Autoevaluare

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
FB	3	3	3	4	3	3	3	3	6	3	3	4	3
B	2	2	2	3	2	2	2	2	4	2	2	3	2
S	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	1

Criterii de acordare a calificativului

- ✓ Expresie clară
- ✓ Scriere corectă
- ✓ Respectarea cerinței

FRUMOASA ROMÂNIE

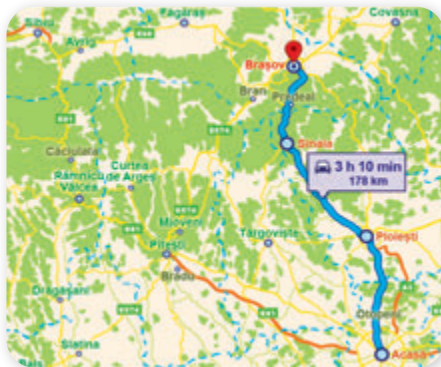
 Organizarea unei excursii folosind instrumente digitale

Ce veți face?

- Veți crea **un pachet/catalog de oferte turistice** disponibile pe peretele virtual al clasei, care va conține **trasee turistice, texte informative, imagini, clipuri video** și/sau **adrese de internet** pentru documentare privind **obiectivele turistice** recomandate spre vizitare.
- Veți realiza **TEME ZĂMBITOARE**, în format electronic. 😊

Cum veți face?

- Grupați-vă în **echipe** de lucru de câte 4 persoane.
- Repartizați **rolurile/sarcinile** în cadrul echipei: ● Ce face fiecare? ● Până când trebuie realizat proiectul? ● Ce materiale să cuprindă? ● În ce formă va fi prezentat proiectul? etc.
- Identificați o **aplicație gratuită pentru vizualizare de hărți**.
- **Explozie de idei** cu titlul: *Dacă ar fi să aleg o destinație, aceea ar fi...*
 - ✓ Comentați propunerile. Adresați-vă întrebări lămuritoare.
 - ✓ Votați propunerile și alegeți destinația excursiei.
- Stabiliți **traseul excursiei**, folosind o hartă a României. Accesați butonul **Indicații de orientare**. Tastați ca punct de plecare localitatea în care se află școala. Adăugați, pe rând, celelalte localități pe care doriți să le vizitați. Urmăriți afișarea distanței. **Atenție!** Pentru o excursie de o zi, un traseu lejer, care să vă permită suficiente popasuri, este bine să se încadreze în limita a 150 km, maximum 200 km până la destinația finală (punctul terminus).
- Pregătiți materiale pentru **documentarea excursiei**: texte, imagini, recomandări de pagini web cu informații despre anumite obiective turistice – parcuri naturale, muzee, expoziții etc.
- Realizați un **afiș/poster** de promovare a ofertei turistice a echipei.
- Grupați toate ofertele echipelor într-un **pachet/catalog de oferte turistice**, pe care să îl prezentați atât în format **letric** (pe hârtie), cât și **electronic**.



De ce vei face?

Beneficiile proiectului

- ✓ Veți realiza o temă zămbitoare călătoare! 😊
- ✓ Veți descoperi frumuseți necunoscute ale României.
- ✓ Veți avea mai multă admirație pentru frumusețile țării și veți deveni mai mândri/e că sunteți români.
- ✓ Veți fi mândri/e de performanțele voastre în folosirea instrumentelor digitale.

Mult succes și inspirație!











Pe aripile imaginației



IATĂ CE SUPERPUTERI ÎȚI VEI
VERIFICA ÎN ACEASTĂ UNITATE:

-  Citirea unor texte despre minunata lume a copilăriei
-  Scrierea unor scurte texte despre momente plăcute trăite în copilărie
-  Scrierea unor texte informative: *invitația, fluturașul*
-  Recunoașterea și utilizarea corectă a părților de vorbire studiate
-  Realizarea unei cărți cu autoportretele absolvenților clasei a IV-a
-  Comunicarea orală, pornind de la textele citite, ilustrații, păreri ale unor colegi



Clubul  Cominicolecus

Proiect | Autoportret de copil. Sunt unic/unică
și special/specială (pag. 158)

Cine poate ști?

de Ana Blandiana



Înainte de a audia textul

Răspund la întrebări

1 Fiecare anotimp are frumusețile lui: soare, zăpadă, flori, fructe, vacanță, mare, munte, sărbători...

- Care este anotimpul tău preferat? Argumentează răspunsul.
- Ce anume ai vrea să știi despre acest anotimp?
- Ce nu îți poți explica referitor la acest anotimp? Cum ai putea afla ceea ce te interesează?

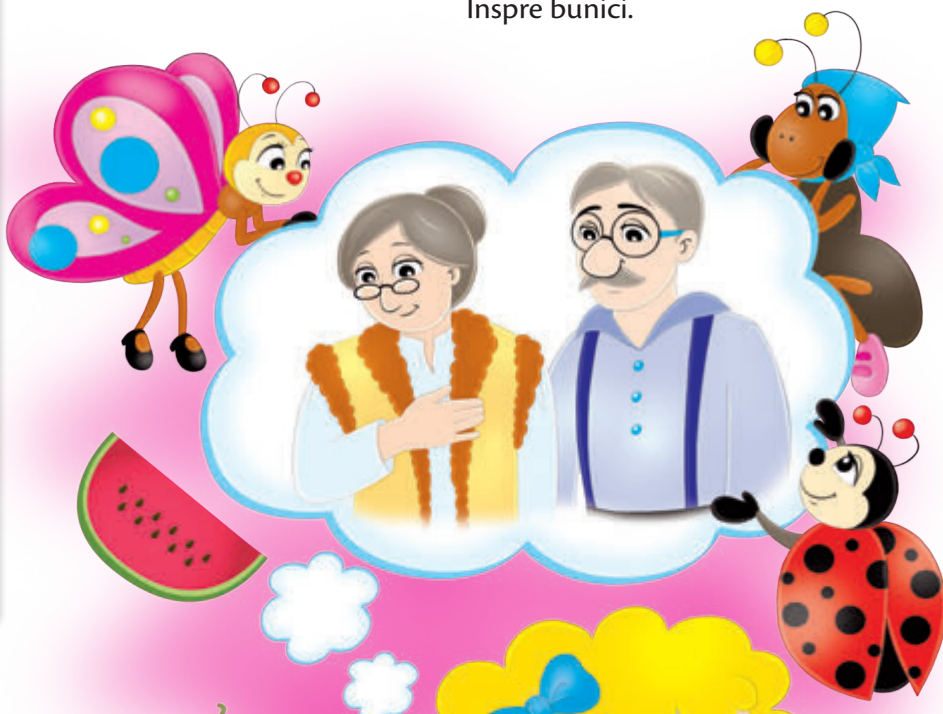
Observ

2  Acoperiți pagina cu „masca paginii”, printabilă din manualul digital , pentru a păstra doar imaginile care însoțesc textul.

- Stabiliți principalele idei sugerate de imagini.
- Realizați o scurtă povestire după imagini și planul de idei.

Cine poate ști
 De unde vine vara
 Și încotro se duce,
 Cântând,
 Caravana ei verde și aurie?
 Unii zic c-ar veni
 Din pământ,
 Că-și trage povara,
 Fierbinte și dulce,
 Din bostănărie,
 Că se naște în pepenii verzi,
 În miezul lor
 Strălucitor,

Ca un palat
 Luminat
 De rubine,
 Cu pereți de porfir și nestemate
 Și cu pardoseala purpurie.
 Tot ce se poate,
 Dar mie,
 Mi-a spus o fetiță cuminte
 Că-și aduce aminte
 Cum vara vine din copilărie
 Și cum, în miros de lapte, de fân și de fum,
 Alunecă de-aici,
 Trasă de fluturi, de buburuze și de furnici,
 Înspre bunici.



Dicționar

- **bostănărie**: loc unde se vând pepeni
- **caravană**: grup de persoane și vehicule care călătoresc împreună pe același drum
- **nestemate**: pietre prețioase
- **porfir**: rocă vulcanică dură, de culoare roșie, folosită în arhitectură
- **povară**: greutate, încărcătură
- **rubin**: piatră prețioasă de culoare roșie

Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește poezia **Dor de copilărie**, de Lidia Batali.



Descoperă universul textului „Cine poate ști?”!

Am înțeles ce am citit

- Completează enunțurile, selectând varianta corespunzătoare.
 - Acest text este o poveste o poezie o scrisoare un afiș.
 - Vara vine și se duce alergând cântând vorbind suspinând.
 - Fiecare rând din text este o propoziție un vers o strofă un titlu.
- Răspunde la întrebări.
 - Cum este considerată „povara verii”?
 - Cu ce este comparat miezul unui pepene?
 - Care sunt opiniile exprimate în poezie cu privire la locul de unde vine vara? Enumeră-le, într-un răspuns dezvoltat, alcătuit din mai multe enunțuri.

Îmi exprim părerea

- Cine crezi că face parte din caravana verde și aurie a verii? Completează exemple pentru fiecare categorie de culori.

iarba, merele verzi, ...

cireșele galbene, ...

- De ce crezi că, pentru fetiță, vara are strânsă legătură cu bunicii?
- Pentru tine, ce înseamnă vara?

Îmi îmbogățesc vocabularul

- Alcătuiește **familia cuvântului** vară. Pornind de la același cuvânt, completează și un **câmp de cuvinte**, folosind cuvinte extrase din poezie. Cu altă culoare, adaugă și alte cuvinte, care consideri că au legătură cu vara.



- Alcătuiește un scurt text, folosind cuvintele explicate la *Dicționar*. Formulează un titlu potrivit.

Scriu corect

- Scrie forma de plural a cuvintelor:
• aurie • bostănărie • purpurie • copilărie.
 - Formulează enunțuri cu formele găsite.

JOC Licitația de idei

Cea mai frumoasă comparație

Observați **comparația** folosită de poetă pentru a descrie interiorul unui pepene verde:

... „ca un palat luminat de rubine”.

Creați și voi comparații deosebite, care să conțină denumiri de pietre prețioase.

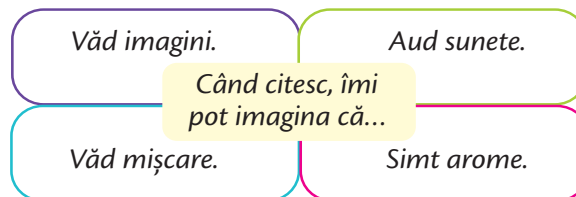


Înțeleg structura textului

- Desparte în silabe cuvintele care alcătuiesc:
 - primele patru versuri;
 - cel mai scurt și cel mai lung vers.
 Câte silabe are fiecare dintre aceste versuri?
- Transcrie perechi de cuvinte care rimează. Creează și tu versuri cu aceste rime.
- Transcrie câte un vers:
 - alcătuit dintr-un adjectiv;
 - alcătuit din două adjective;
 - alcătuit dintr-un substantiv și un adjectiv;
 - care conține o enumerare.

Îmi imaginez

- Recitiți textul și completați cadranele.



- Imaginați-vă un alt loc de unde ar putea veni vara. Descrieți-l, folosind expresiile create la exercițiul 9.

Creez

- Creați un **cvintet** și un **acrostih**, pornind de la cuvântul **VARA** sau alt cuvânt care are legătură cu vara.

Înainte de a citi textele

Răspund la întrebări

1 Filmele fac parte din viața noastră.

- Ce reprezintă pentru tine filmul?
- Ce știi despre realizarea unui film?
- Care este filmul tău preferat? Argumentează alegerea.

2 Pornind de la cuvântul **FILM**, realizați:

- a) familia de cuvinte;
- b) un câmp de cuvinte așezate într-o formă grafică la alegere.

3 Prezentați și comparați produsele obținute la exercițiul 2.



Dicționar

- **acces:** permisiune
- **breze:** cu o pată albă în frunte
- **decurge (a ~):** a rezulta
- **legitimă:** justificată
- **matineu:** film care rulează dimineața
- **net:** categoric, sigur
- **sta în dubiu (a ~):** a sta pe gânduri
- **vaier:** valet



Descoperă universul textelor!

Am înțeles ce am citit

1 Completează enunțurile cu variantele corecte.

- a) Textul **A** este un text __, __.
Textul **B** este un text __.
 în versuri o povestire rimată literar
 informativ
- b) Textul **A** prezintă __, în timp ce textul **B** prezintă __.
 un film documentar istoria reală a filmului
 istoria filmului ca o poveste un film cu cai verzi și întâmplări neobișnuite

Cai verzi și întâmplări breze

A

de Marin Sorescu

Zilei acesteia faceți-i un nod, să n-o uitați ca pe-o jucărie în pod. Veți vedea primul film din viață. Începeți, va să zică, o perioadă măreață. Da, de astăzi, acces și voi o să aveți la umbrele de pe pereți. Veți afla că filmul, acest domn, își are rădăcinile în somn. Originile lui se pierd, hăt, în depărtare, când primul om a adormit din picioare. El a început atunci să viseze fel de fel de cai verzi și întâmplări breze. Când s-a trezit, era jumătate somnoros, jumătate fericit. Parcă s-ar fi tras a doua oară dintr-o maimuță net superioară. De atunci, printre brontozauri, sulii și săgeți, care fac mare vaier, filmul plutea și el în aer.

Până când, un scamator fără pereche și-a fotografiat visul și a doua zi l-a scos din cap pe o ureche. Așa a apărut perioada filmului surdo-mut. Pentru că personajele se mișcau ca niște lemne și se-nțelegeau prin semne. (Cum spuneam, filmul anterior era așa-zisul film orb sau chior. Filmul nu numai că nu se auzea, dar nici nu se vedea. Veneau spectatorii la cinema și pe ecran nu apărea cineva. Nu se vedea nimeni, cum să vă zic? Nu se vedea nimic. Dar nici unul nu îndrăznea a pleca, pentru că nu era niciodată sigur dacă s-a terminat ori ba. Până când venea portarul: „Mai duceți-vă și acasă, oameni buni, că n-ați fi nebuni!”).

Astăzi filmul a evoluat într-un așa hal încât, dacă e vorba în el despre un cal, nu numai că-l vezi, dar îl și auzi și nu mai trebuie ca tu în locul lui să nechezi. În viitor, tehnica va face asemenea cotituri, încât se tinde să poți să și încaleci pe el și să-l furi. Ce se întâmplă în filme? Să facem acum lumină și în această beznă legitimă. Aflați că e greu să spui dinainte despre ce e vorba, în cuvinte. Trebuie să vedeți întâi filmul, măi prunci. Atunci și nici atunci îi veți vedea pe Făt-Frumos, Ileana Cosânzeana, zmei, fapte grozave, șapte pitici și tot ce mai decurge de aici. Iar când adormi la cinematograful nițel înseamnă că vezi două filme în paralel. Unul, cel de pe ecran, cu o acțiune cam plicticoasă, și altul, visul tău, pe care ți l-ai adus de-acasă. De aceea, pentru filmele proaste, directorii cinematografelor stau în dubiu dacă n-ar trebui să plătești un bilet dublu.

Dar, care-o fi pricina de nu se mai stinge odată lumina? Ar trebui să înceapă matineul, în sfârșit, de-atâta istorie am răgușit. Gata, în fața voastră, primii iepuri urecheați fugăresc primii elefanți. Nu vă tot foiți pe scaune, ci fiți și voi mai emoționați!

Îmi exprim părerea

2 Care dintre cuvintele explicate îți erau neclare sau necunoscute? Folosește-le în enunțuri noi.

3 Răspunde la întrebări.

- a) De ce crezi că se stinge lumina înainte de a începe vizionarea unui film?
- b) Care sunt noutățile aduse de tehnologia 4DX? Ce altceva mai știi despre această tehnologie?
- c) Care crezi că va fi următorul salt uriaș în evoluția filmului?
- d) Ce ai vrea să știi despre producerea unui film?

Istoria filmului, pe scurt

B

- 1 Istoria filmului începe în anul **1877**, cu o producție realizată de **Eadward Muybridge**. Folosind 24 de camere, acesta a fotografiat un cal în timp ce se deplasa cu viteză.
- 2 În **28 decembrie 1895**, **Antoine Lumière** găzduiește, la Paris, primul show cu imagini în mișcare, aceasta fiind considerată data nașterii cinematografiilor. Primele filme aveau o durată de aproximativ un minut, prezentau o singură scenă, din viața de zi cu zi sau din sport, și erau filme mute. Perioada filmelor mute a durat până în anul 1927, principalele îmbunătățiri aduse fiind creșterea duratei la 15 minute, apoi la 80 de minute și adăugarea unui fundal sonor cu muzică live.
- 3 În **1927**, apar **primele filme cu sunet**, conținând dialoguri și muzică. În anii 1980, filmele puteau fi vizionate și acasă, la video.
- 4 Anii **1990** aduc ca noutate **efectele speciale și lungmetrajele de animație**. Tot în această perioadă, începe distribuția digitală a filmelor.
- 5 Vedeta anului **2000** este **filmul documentar**, care atrage un interes crescut din partea publicului larg.
- 6 Anul **2003** este anul lansării **tehnologiei IMAX** (Image MAXimum), ceea ce înseamnă proiectarea filmului pe un ecran uriaș, de 24 m x 18 m, curbat la capete, dând spectatorului impresia că participă direct la acțiune. Aceste filme sunt 3D, vizionarea lor realizându-se cu ochelari speciali.
- 7 Cea mai nouă tehnologie este **4DX**, care teleportează spectatorul în film, făcându-l să simtă miros, mișcare, ploaie, ceață, apă, vânt, toate însoțite de imagini și de sunete spectaculoase.

După citirea textelor

- 4 **Recitiți fiecare fragment și formulați câte o întrebare și răspunsul corespunzător.**

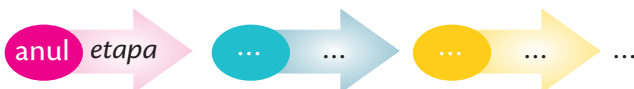


Dicționar

- **cameră:** aici, aparat de fotografiat
- **cinematografie:** tehnica și arta producerii de filme
- **documentar:** film care prezintă fapte absolut reale
- **(muzică) live:** în direct
- **lungmetraj:** film care depășește 1.000 m
- **scenă:** aici, secvență
- **show:** spectacol
- **teleporta (a ~):** a se deplasa foarte repede

Îmi organizez informațiile

- 4 **Ordonează etapele evoluției filmului, prezentate în textul A.**
 - Filmul surdo-mut Filmul participativ
 - Filmul audio Visul omului primitiv
- 5 **Fixează, pe o axă a timpului, cele mai importante etape din istoria filmului, așa cum le-ai descoperit în textul B.**



- 6 **Compară cele două texte. Grupează asemănările și deosebirile într-o diagramă, după model.**

Textul A

Textul B

Îmi imaginez

- 7 **Alege un titlu de film documentar, pornind de la un aspect din realitate, care ți se pare interesant de urmărit în detaliu. (Exemplu: *Viața într-un mușuroi de furnici.*) Realizează o listă de întrebări despre ♦ ce ai vrea să afli și ♦ cum crezi că ar trebui procedat la filmare.**

Copii eram noi amândoi

de Mihai Eminescu

Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 **Poveștile copilăriei rămân nemuritoare. Nu le uităm niciodată. Și ele nu sunt doar cele cu Făt-Frumos și Ileana Cosânzeana. Pe multe dintre ele le inventăm chiar noi, copii fiind, în jocurile copilăriei...**

- Tu ce jocuri ai inventat?
- Cu cine le-ai jucat?
- De ce obiecte ai avut nevoie pentru a le juca?

2 **Azi, o mulțime de personaje fantastice umplu universul copiilor.**

- Care este personajul tău preferat? Argumentează răspunsul.
- Ce anume admiri la acest personaj?
- Cu ce membru al familiei îți petreci cel mai mult timp?
- Cum te înțelegi cu ceilalți copii din familie?

Observ

3 **JOC** **Nor de cuvinte**
Realizează un nor de cuvinte inspirate din ilustrația textului.

Copii eram noi amândoi,
Frate-meu și cu mine.
Din coji de nucă car cu boi
Făceam și înhămam la el
Culbeci bătrâni cu coarne.

Și el citea pe Robinson,
Mi-l povestea și mie;
Eu zideam Turnul-Vavilon
Din cărți de joc și mai spuneam
Și eu câte-o prostie.

Adesea la scăldat mergeam
În ochiul de pădure,
La balta mare ajungeam
Și l-al ei mijloc înotam
La insula cea verde.

Din lut acolo am zidit,
Din stuful des și mare,
Cetate mândră la privit,
Cu turnuri mari de tinichea,
Cu zid împresurată.

Și frate-meu ca împărat
Mi-a dat mie solie,
Să merg la broaște ne-mpăcat,
Să-i chem în bătaie –
Să vedem cine-i mai tare.

Și împăratul broaștelor,
C-un oacacà de fală,
Primí – poruncí oștilor
Ca balta s-o răskoale.
Și am pornit război.

Vai! multe broaște noi am prins
– Îmi pare chiar pe rege –
Și-n turnul negru le-am închis,
Din insula cea verde.
Spre sar-am făcut pace

Și drumul broaștelor le-am dat.
Săltau cu bucurie,
În balt-adânc s-au cufundat
Ca să nu mai revie.
Noi am pornit spre casă.



Dicționar

- **culbeci:** melci
- **solie:** misiune, sarcină de îndeplinit
- **tinichea:** tablă de oțel
- **Turnul Vavilon:** Turnul Babel din Babilon, primul oraș construit după Potopul lui Noe, renumit pentru multitudinea de limbi vorbite



Lecturile copilăriei mele

Portofoliu

Accesează **Biblioteca mea de vis**, din manualul digital . Citește textul propus la această rubrică.



Descoperă universul textului „Copii eram noi amândoi”!

Am înțeles ce am citit

- Alege varianta corectă.
 - Acest text este un text literar un text informativ.
 - Autorul prezintă întâmplări reale întâmplări imaginate.
 - În text este vorba despre copilărie bătrânețe maturitate tinerețe.
- Răspunde la întrebări.
 - Ce jucării își construiau cei doi frați?
 - De unde își procurau materialele pe care le foloseau pentru a-și construi jucării?
 - Ce cărți folosea fiecare? De ce?
 - Ce ai simțit citind acest text?

Îmi exprim părerea

- Cine crezi că era mai mare: poetul sau fratele său? Explică răspunsul.
- În care **personaj** te regăsești mai mult? De ce?

Scriu corect

- Recunoaște formele învechite ale unor **cuvinte**. Transcrie aceste cuvinte, adăugând **forma corectă**, utilizată în prezent.
- Găsește **substantivele** pe care le înlocuiesc **pronumele personale** scrise colorat.

Mi-l povestea și mie. **le-am închis**
al **ei** mijloc

- Scrive **forma de plural** a cuvintelor date, după model.
copilărie → copilării
 - copil • prostie • solie • bătălie • bucurie
 - Folosește formele de plural obținute, într-un scurt text. Găsește un **titlu** potrivit.
- Ce literă înlocuiește **cratima**? Rescrie cuvintele corect, fără cratimă. Colorează litera apărută în locul cratimei.
I-al ei mijloc să-i chem cine-i mai tare
c-un oacacà s-o răscoale și-n turnul negru
spre sar-am făcut pace balt-adânc

a ă î e u

- Rescrie expresiile, trecând verbele la timpul prezent.
făceam și înhămam le-am închis
le-am dat drumul
- Desparte în silabe cuvintele: • înhămam • înotam • împresurată • împărat • nempăcat • închis.

Îmi exersează vocabularul

- Explică expresiile:
le-am dat drumul am împresurat-o
am făcut pace
- Alcătuiește enunțuri cu formele diferite ale cuvintelor: • ca să • casă • nu mai • numai.
- Cuvintele subliniate în text au mai multe sensuri. Formulează enunțuri cu aceste cuvinte, având alte sensuri decât cele din text.
• noi • car • coarne • mie • mai • mare • mijloc

Recunosc structura textului

- Găsește câte un **titlu** pentru fiecare **strofă**. Atenție! Titlul trebuie să exprime subiectul, esența, principala idee în jurul căreia este construită fiecare strofă.
Exemplu: strofa I → Carul cu boi
- Transcrie, la alegere, două strofe din text, despărțind cuvintele în **silabe**. Înregistrează într-un tabel numărul de silabe din fiecare **vers**.

Strofa	Număr de silabe				
	Versul 1	...			Versul 5
Strofa ...					
Strofa ...					

- Transcrie cuvintele care au **rimă**.
 - Găsește rime pentru următoarele cuvinte:
spuneam el pădure mare rege pace casă

Recunosc părțile de vorbire

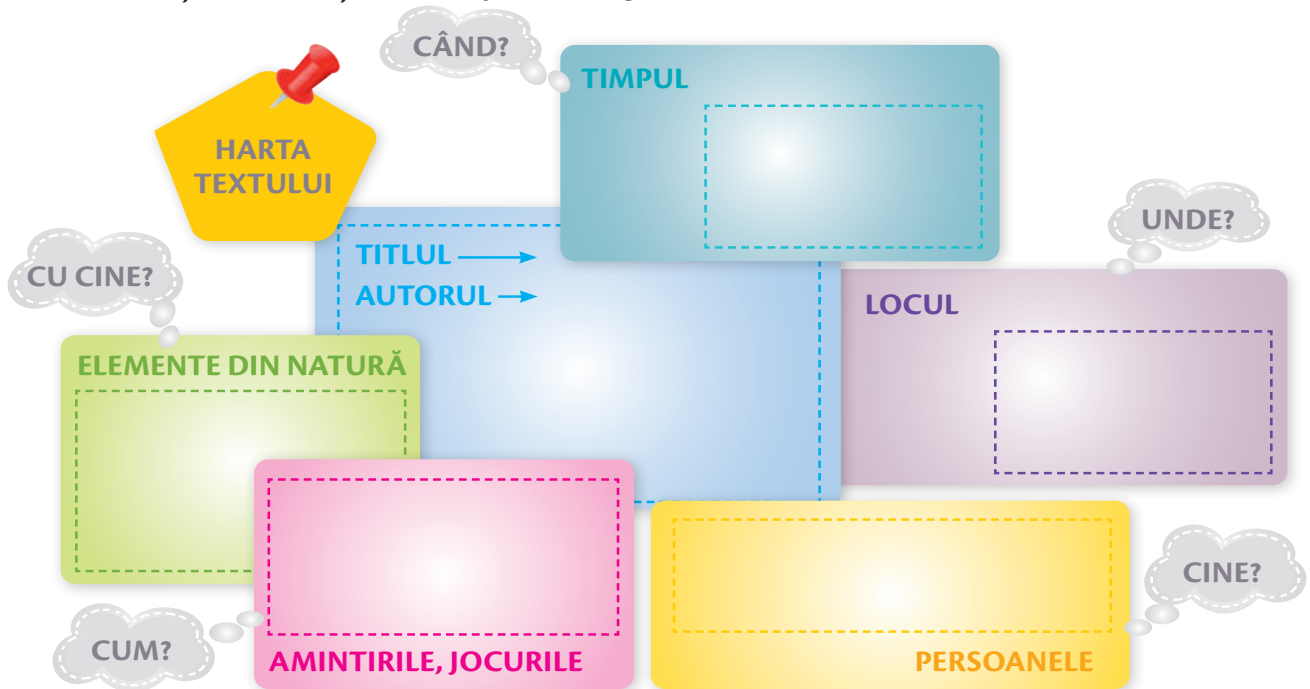
- Identifică și transcrie din text câte un exemplu din următoarele **categorii de cuvinte**:

	substantive	adjective
masculin, plural		
feminin, singular		
neutru, singular		

	pronume	verbe
persoana I, singular		
persoana I, plural		
persoana a III-a, singular		

Îmi organizez informațiile

- 18 a) Completați **Harta textului**, ținând seama de indicațiile formulate în fiecare zonă a hărții. Puteți completa folosind • *enunțuri proprii despre informațiile descoperite în text* sau • *o listă de cuvinte-cheie*. Atașați fiecărei prezentări în cuvinte *un desen adecvat*. **Atenție!** Puteți realiza harta și în format electronic, sub formă de slide-uri, cărora le puteți asocia un fond sonor și chiar animație!
- b) Prezentați harta în fața clasei, explicând alegerile făcute.



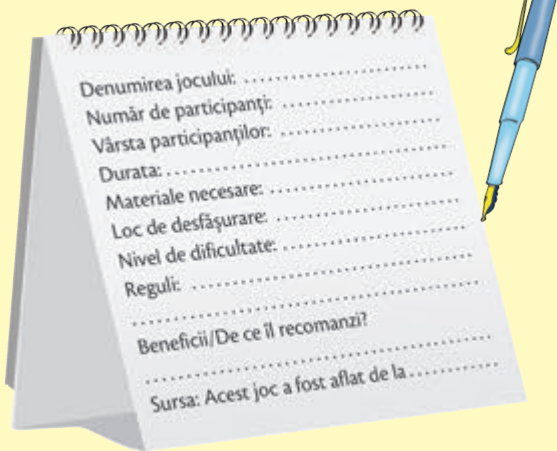
- 19 **Loc de joacă** → *Careuri și cuvinte încrucișate*
Completați careurile cu acele cuvinte care corespund indiciilor date.

Informații din text	Cuvinte cu sens opus	Cuvinte cu sens asemănător															
<ol style="list-style-type: none"> Părți din nuci, folosite pentru car Rolul melcilor Material folosit pentru turnuri Material natural folosit pentru ziduri Locul unde au zidit cetatea 	<table border="0"> <tr> <td>Bătrân</td> <td>Multe</td> </tr> <tr> <td>Mare</td> <td>Zidit</td> </tr> <tr> <td>Verde</td> <td>Mândră</td> </tr> <tr> <td>Mijloc, centru</td> <td>Bucurie</td> </tr> <tr> <td>Seară</td> <td>Bătălie</td> </tr> </table>	Bătrân	Multe	Mare	Zidit	Verde	Mândră	Mijloc, centru	Bucurie	Seară	Bătălie	<table border="0"> <tr> <td> Armistițiu</td> </tr> <tr> <td> A ajunge</td> </tr> <tr> <td> Ordin</td> </tr> <tr> <td> Fală</td> </tr> <tr> <td> Culbeci</td> </tr> </table>	Armistițiu	A ajunge	Ordin	Fală	Culbeci
Bătrân	Multe																
Mare	Zidit																
Verde	Mândră																
Mijloc, centru	Bucurie																
Seară	Bătălie																
Armistițiu																	
A ajunge																	
Ordin																	
Fală																	
Culbeci																	

JOCURI DE AZI

Investighez Jocurile copilăriei


- 20 Discută cu părinții și/sau bunicii despre jocurile copilăriei lor. Alege unul dintre jocurile prezentate de ei, care ți s-a părut cel mai interesant. Completează *fișa de identitate a jocului*.



Denumirea jocului:
 Număr de participanți:
 Vârsta participanților:
 Durata:
 Materiale necesare:
 Loc de desfășurare:
 Nivel de dificultate:
 Reguli:
 Beneficii/De ce îl recomanzi?
 Sursa: Acest joc a fost aflat de la

- 21 Completează o altă fișă de identitate, de data aceasta pentru a prezenta *jocul tău preferat*. Prezintă-le colegilor alegerea ta. Adaugă și o scurtă povestire a unei întâmplări trăite, referitoare la jocul prezentat.








Creez

- 22  Organizați-vă în echipe de lucru. Discutați și propuneți variante de joc care pot fi organizate și desfășurate având la dispoziție doar trei dintre materialele enumerate, plus unul din afara listei, ales de voi. Jocurile pot fi gândite ca jocuri de interior sau jocuri în aer liber.

- 1 foaie de hârtie A4
- 2 paie
- 1 bidon de plastic
- 1 minge
- 1 cutie de carton
- 4 nuci
- 1 zar
- 1 ceașcă
- 1 farfurie
- 2 markere
- 1 ghem de sfoară/1 papiotă cu ață
- 2 baloane

- 23 Ce înseamnă pentru tine jocul?

Alege una dintre formele în care să prezinți răspunsul la această întrebare:

-  cvintet 
 acrostih 
 cuvinte încrucișate  +  desen

Îmi exprim impresiile

- 24  **Impresii colorate**

➤ Formulează **impresii** privind activitățile desfășurate. Completează enunțurile, făcând referire strict la următoarele activități:

A. Discuția cu părinții sau bunicii, pe tema **Jocul copilăriei mele** (exercițiul 20)

B. Inventarea unui joc (exercițiul 22)

C. Definirea creativă a jocului (exercițiul 23)

➤ Postați impresiile pe un perete al clasei.

Exemplu:



M-am bucurat să ...
 Aș fi vrut să ...
 Am înțeles că ...

➤ Analizați impresiile colegilor.

B Creând acest joc, ...

C Creând aceste versuri/cuvinte încrucișate și desene, ...

- 25 **Copacul opiniilor despre ... Joc și învățare**

➤ Trasează conturul mâinii tale.

➤ Decupează desenul obținut, după contur.

➤ Notează **pe conturul formei obținute** răspunsul **detaiat** la întrebarea de mai jos:

Ce crezi că s-ar întâmpla dacă, la școală, copiii ar învăța mai mult jucându-se?

➤ Aranjați palmele pe un panou/perete, în formă de copac.

➤ Citiți și analizați opiniile colegilor.



Înainte de a citi textul

Răspund la întrebări

1 Unele cuvinte sunt mai dificil de pronunțat.

- Ce cuvinte pronunțai greu când erai mai mic/ă?

2 Exersează pronunțarea corectă, citind cu voce tare următoarele enunțuri:

- *Bucură-te cum s-a bucurat Bucuroaia de bucuria lui Bucurel, care s-a întors bucuros de la București.*
- *Capra sare piatra, piatra tare crapă-n patru.*
- *Oaia aia e a ei, eu i-o iau.*
- *Un vultur stă pe pisc c-un pix în plisc.*
- *Șase sași în șase saci.*
- *Șase sași cosași cosesc șase saci săsești.*
- *Șapte sape late jos și-alte șaptezeci și șapte de sape late-n spate.*
- *Știu că știi că știuca-i știucă și mai știu că știuca-i pește.*
- *Stanca stă-n castan ca Stan.*
- *Sașiul stă pe șasiu și şușotește.*

Îmi îmbogățesc vocabularul

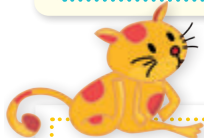
3 În limba română, sunt mai greu de pronunțat cuvintele foarte lungi și cele care au aglomerări de consoane.

a) Pronunță cuvintele:

- otorinolaringolog • onomatopee
- abracadabrantă • transplant
- optsprezece • strâmți • promptți
- extraterestră • indistinctibil
- electroglotospectografie.

b) Explică aceste cuvinte, folosind dicționarul.

c) Formulează enunțuri cu fiecare dintre cuvintele de la punctul a).



Dicționar

- **cacofonie:** pronunțarea alăturată a două silabe identice, provenite din două cuvinte diferite

Caracatița

de Petre Ghelmez

Caracatița este făcută din zece litere și cinci silabe. Literele caracatiței sunt: c, a, r, a, c, a, t, i, ț, a! Silabele caracatiței sunt: ca, ra, ca, ti, țal!

Ca să obții o Caracatiță blândă și întregă, este neapărată nevoie să tragi aer mult în piept și să pronunți toate literele deodată și numai în ordinea firească, în care le-a așezat Caracatița (*Neapărat* nu înseamnă aici: slab, fără apărare, ci: musai, obligatoriu, negreșit, sigur, indiscutabil!).

Orice grabă sau neatenție strică gustul și firea Caracatiței. Astfel, o pronunție șuierată și repede face Caracatița țâfnoasă și zvâcolită, cu brațele amestecate și **date** peste cap, ca macaroanele cu brânză, pe **care** ni le dă mama la masa de prânz. Pentru că într-o astfel de pronunție se aud mai ales zbârnăiturile R-urilor și înțepătura usturătoare a Ț-ului, Caracatița capătă gust de **sare** și oțet. Și cine nu se strâmbă și nu scoate limba la Caracatiță, simțind gustul pișcător al sării și al oțetului?!

Dar nici o pronunție prea rară și lălăită nu se recomandă. **Odată**, de pildă, luat de gândurile de joacă, într-o zi călduroasă de vară, când nici cățelului Năsturel nu-i venea să iasă de la umbra deasă și răcoroasă a șopronului, iar vântul adormise încă de dimineață într-o tufă de trandafiri sălbatici, Băiatul pronunță așa de rar literele, vocalele și consoanele Caracatiței, mai și căscând uneori între ele, încât atunci când îl pronunță pe a, de exemplu, după multe încercări, ezitări și opintiri, abia-abia se încropi, până la **urmă**, o Caracatiță leneșă, molâie, **informă** și fără niciun gust. Fiindcă am uitat să vă spun că, dacă toate caracatițele născute dintr-o singură răsuflare sunt iuți și sărate, ca ardeii acela galben și sărmos, pe care oltenii noștri îl numesc ciușcă, apoi orice Caracatiță leneșă este leșioasă și fără gust, ca o gumă de mestecat, căreia fabricantul a uitat să-i pună **aroma** de mentă. Dacă întâlniți cumva o asemenea arătare, eu vă sfătuiesc să o ocoliți cu



grijă, fiindcă, încercând să o parcurgeți în întregime, ea se întinde așa de mult, devenind transparentă și alunecoasă, cam în felul acesta: Caaaaaaaaraaaaaaacaaaaaaatiiiiiiaaaaaaa, încât, până să-i dați de capăt, veți adormi în mod sigur.

■ Caracatița însă nu suferă printre literele și silabele sale nici corpurile străine. Când, **altădată**, Băiatul pronunță cu neatenție vocalele și consoanele Caracatiței, crezu că „și”-ul de la sfârșit, dintre ț și a, face parte tot din Caracatiță și atunci se trezi în fața unui cuvânt aproape imposibil de zis: *Caracatițsia*. I se împiedica limba atât de tare în gură, încât, pentru a o despiedica, strigă Caracatița pe silabe, dar tot cu și-ul de la urmă legat între silabele Caracatiței. Atunci, ieși ceva și mai nostim: *Caracatișița!* Un animal despre care nimeni n-a auzit. Poate că el nici nu există! „Dar cine știe, s-ar putea ca șița de la urmă să nu **vină** de la șiță, care înseamnă scândură subțire, ci de la pasărea aceea sălbatică, de baltă, care se cheamă lișiță” – își zise Băiatul și mai pronunță încă **o dată**: *Caracatișița!* Nu, categoric, nici așa ceva nu se poate! Cine a mai văzut o asemenea vietate? Jumătate animal marin, jumătate pasăre de baltă!

■ Așa încât, Băiatul fu nevoit să citească bine literele, să le îmblânzească în gândul și simțirea sa și să le spună curat și firesc: *Caracatița!*

Se născu atunci o Caracatiță limpede și frumoasă, crocantă și aromată la **gust**, ca o ciocolată cu lapte și alune. Numai că, în loc să fie cafenie, ca boabele de cafea prăjite, era roz pe burtă, cum sunt petalele de trandafir. Băiatului însă îi plăcu gustul acesta de ciocolată și, mai ales, îi plăcu cum trosneau între dinți vocalele și consoanele aromate ca alunele prăjite și mai pronunță bucuros, râzând de plăcere, încă de câteva **ori**: *Caracatița! Caracatița! Caracatița!*

■ Rămase uimit, însă, că la strigătul său repetat, pe diferite tonuri, care de care mai dulci, Caracatița nu răspunse niciodată. Ah, da, Băiatul uitase că această ciudată ființă marină avea opt brațe, cărora trebuie să le dea nume. Puse **repede** în vârful fiecărui braț câte o literă din cele zece, spunând: tu ești c, tu ești a, tu ești ț, tu ești t, tu ești a și așa mai departe. La sfârșit, îi mai rămăseseră doi de a, pe care îi așeză sub fruntea caracatiței, drept în ochi. Dar Caracatița tot nu răspunse. Ah, cum de uitase?! Băiatul abia acum își dădu seama că (aici trebuie să facem o paranteză, pentru a evita cacofonia), orișicum, Caracatița n-avea gură. Luă atunci bățul de la semnul exclamării, îl îndoi puțin, a zâmbet, și-i făcu gura. Îndată se auzi o voce înfundată, plăcută totuși:

— Mulțumesc, Băiatule! Ești un băat de ahăr! Paaadon! De ocolată!

— Să-ți fie de bine! zise Băiatul. Dar de ce vorbești așa înfundat, ca din butoi?

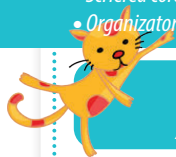
— Peenu că a utaaat 'ăă-mi 'naaa...

Băiatul se afla în mare încurcătură. Terminase toate literele pe care le avusese la îndemână și Caracatița n-ar mai fi putut înota. Să-i facă nas din semnul mirării? Ar fi rămas fără grai. Își aminti îndată că-i rămăsesese totuși ceva: punctul de sub semnul acela al exclamării! Îl prinse între două degete și-i făcu Caracatiței o nară. Nu era de ajuns, dar tot era ceva. Drept pentru care, glasul caracatiței se și însenină pe jumătate.

— Așfa, dîa! Vino să te îmbrățișez, Băiatule!

Și-l îmbrățișă cu tot focul, mângâindu-l pe obraji, pe urechi, pe nas și pe gură, cu cremă dulce și maronie, pentru că, pronunțată corect, Caracatița devenise, la rândul ei, cu adevărat o caracatiță de ciocolată!

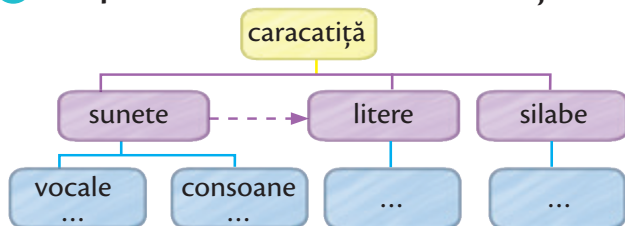




Descoperă universul textului „Caracatița”!

Am înțeles ce am citit

- Adevărat (A) sau fals (F)?**
 - Acest text este un text literar.
 - Textul prezintă viața unei caracatițe.
 - În text este vorba despre pronunțarea cuvântului *caracatiță*.
 - Personajul principal este Năsturel.
- Răspunde la întrebări.**
 - Care este sensul cuvântului *neapărat*, folosit în alineatul al doilea al textului?
 - Ce personaje sunt prezente în text?
 - Între cine are loc dialogul din ultimul fragment?
 - Ce fel de personaj este caracatița creată de Băiat?
 - Cum a reușit Băiatul să îi dea glas caracatiței?
 - Ce crezi că l-a ajutat pe Băiat să pronunțe corect cuvântul *caracatiță*?
 - Ce vârstă crezi că avea Băiatul? Argumentează.
- Completează harta cuvântului *caracatiță*.**



- Ce legătură creează autorul între pronunția cuvântului și imaginea caracatiței? Asociază corespunzător.**

Pronunția	Caracatița
<input type="checkbox"/> <i>șuierată și repede</i>	<input type="checkbox"/> leneșă, leșioasă și fără gust, transparentă și alunecoasă
<input type="checkbox"/> <i>prea rară și lălăită</i>	<input type="checkbox"/> iute și sărată
<input type="checkbox"/> <i>dintr-o singură răsuflare</i>	<input type="checkbox"/> țâfnoasă și zvârcolită
<input type="checkbox"/> <i>cu corpuri străine</i>	<input type="checkbox"/> limpede și frumoasă, crocantă și aromată la gust
<input type="checkbox"/> <i>corectă, curată și firească</i>	<input type="checkbox"/> un animal despre care nimeni n-a auzit

REȚINE!

- Prin modul în care pronunțăm cuvintele, putem transmite o mulțime de mesaje, exprimate în: ✓ *sunete* ✓ *gust* ✓ *înfățișare* ✓ *comportament*.

- Alegeți din text unul dintre modurile de pronunțare a cuvântului *caracatiță*. Completați expresiile care descriu cele patru *categorii de imagini*, extrase din fragmentul ales. Adăugați un desen care să corespundă descrierii povestitorului.**

sunete	• ...
gust	• ...
înfățișare	• ...
comportament	• ...

Recunosc structura textului

- Formulați *ideile principale* corespunzătoare fragmentelor delimitate.**
- Completați tabelul cu exemple din text, după model.**

Aspecte reale	Aspecte imaginare
<ul style="list-style-type: none"> Cățelul Năsturel stă la umbra deasă și răco-roasă a șopronului. 	<ul style="list-style-type: none"> Vântul adormise într-o tufă de trandafiri sălbatici.

Pronunț corect

- Formulează enunțuri cu *sensurile diferite ale cuvintelor* date, scriind în paranteză și întrebarea la care răspund. Vocala subliniată este cea accentuată în pronunțare.**

Exemplu:

- ✓ Pune **repede** câte o literă pe fiecare braț al caracatiței. (*cum puse?*)
- ✓ Pisica se **repede** după șoarece. (*ce face pisica?*)
- **urmă** (substantiv) – **urmă** (verb)
- **informă** (adjectiv) – **informă** (verb)
- **aroma** (substantiv) – **aroma** (verb)

REȚINE!

- Există cuvinte care **se scriu identic**, dar **se pronunță și au sensuri diferite**, în funcție de silaba pe care o accentuăm.

- Următoarele *verbe* au aceeași formă la *timpul prezent* și la *timpul trecut* , dar se pronunță diferit. Pronunță-le, punând accentul pe vocala corespunzătoare. Alcătuieste câte un enunț cu fiecare variantă identificată.**

<i>Acum</i>	pronunță (tu/el)	ieși (tu)
<i>Adineauri, cu puțin timp în urmă</i>	pronunță (el/ea)	ieși (el/ea)


Îmi exersez vocabularul

10 a) Explică expresiile: **a da de capăt**, **a-și da seama**.

b) Completează **expresii** care conțin verbul **a da**, corespunzătoare verbelor cu sens asemănător.

c) Adaugă alte trei exemple.

a.	a da de capăt	
	a-și da seama	
b.		a se retrage
		a ajuta
		a saluta
		a aproba
		a înmâna
		a lovi
		a se rostogoli
		a gesticula
		a descoperi
c.		

11  Formulați enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor: • **date** • **care** • **sare** • **vină** • **gust** • **pus** • **arătare** • **ori**.

Recunosc părțile de propoziție

12 Identifică **subiectul** și **predicatul**, cu ajutorul întrebărilor. Scrie propoziția simplă, formată numai din subiect și predicat.

Băiatul pronunță cu neatenție cuvântul.

Cine **pronunță**? Ce **făcu** băiatul?

S P
Băiatul **pronunță**.

- Caracatița nu răspunde deloc.
- Vântul adormise încă de dimineață într-o tufă de trandafiri sălbatici.
- Oltenii noștri îl numesc ciușcă.
- Eu vă sfătuiesc.
- Voi să o ocoliți cu grijă.
- Ea se întinde foarte mult.

Scriu corect

13 Următorul enunț este format din trei propoziții. Pentru fiecare dintre verbele date, completează propozițiile cu forma corespunzătoare timpului prezent și persoanelor indicate.

➤ Eu _____, /¹ tu _____, /² iar ei _____./³
(a obține, a scrie, a veni, a ști, a reține, a ține, a lua)

14 Observă, în text, **sensurile cuvintelor** scrise cu **albastru**.

a) Asociază corespunzător.

odată		o zi
o dată		lui/ei
altădată		cândva
altă dată		cu altă ocazie
să-i		altă zi
săi		să îi

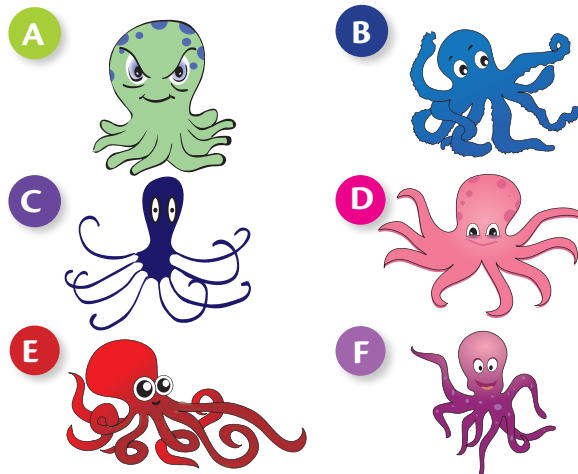
b) Formulează enunțuri cu formele diferite ale cuvintelor din prima coloană.


15 Alcătuieste enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor scrise în text cu **bleu**. Precizează, pentru fiecare exemplu, ce parte de vorbire este respectivul cuvânt.

Îmi imaginez

16  a) După cum arată, cum credeți că a fost strigată fiecare caracatiță?

b) Pentru una dintre imagini, realizați o prezentare în care să surprindeți reacția caracatiței la modul cum i-a fost pronunțat numele. Folosiți corect **semnele de punctuație** (—, : !. ? „”).



17  **JOC de ROL** Pronunțați numele colegului în diferite moduri, pentru a transmite diverse stări: • **nerăbdare** • **bucurie** • **mister** • **nemulțumire...**

Redactez un text 

18 Scrie un text informativ, de o pagină, despre caracatiță. Caută informații pe internet, în atlase, reviste, cărți. Dacă ai posibilitatea, redactează textul pe computer.

Citește cu atenție textul de mai jos, apoi rezolvă cerințele date.

Se zice că, odată, norocul și mintea s-au prins să meargă împreună la drum și au plecat amândoi într-o călătorie. Ziua întregă au tot mers ei pe un drumeag de țară, plin de colb și, mai cu vorba, mai cu gluma, iată că soarele se ascunde după un deal și noaptea-i apucă pe cei doi călători în mijlocul drumului, departe de satul la care gândeau că vor ajunge ca să înnopteze acolo.

Ce le rămânea de făcut? Unde să poposească peste noapte călătorii noștri? Se tot gândeau ei îngrijoși. În cele din urmă, norocului i-a trăsnet prin gând o idee năstrușnică:

— Ce atâta bătaie de cap?! Hai să ne trântim aici, în mijlocul drumului, că nu e cine știe ce până dimineața și, osteniți cum suntem, ne vom odihni tot așa de bine ca și când am dormi în perinile cele mai moi.

— Dar dacă va veni vreun cal peste noapte, zice mintea, cu glasul ei înțelept, și va da peste noi, așa e că nu ne va merge tocmai bine? Hai să ne dăm la o parte din drum și să ne odihnim pe pajiștea de alături. Și-apoi și altfel: nu e mai bine să ne așezăm pe iarba verde, decât aici, în pulbere?

— Fă tu cum știi, zise norocul, eu unul mă culc aici, în mijlocul drumului!

Și zicând aceste cuvinte, își și trânti jos zăbunul din spate, adică haina sa țărănească, așezându-se deasupra îmbrăcămintei de lână, își puse palma căpătâi și, cât ai da la *amnar*, a și adormit, că tare obosit mai era!



1 Alege varianta corectă.

- a) Acesta este un text literar informativ.
- b) Personajele sunt reale imaginare.
- c) Întâmplarea se petrece într-o zonă de câmpie deal.

2 Răspunde la întrebări.

- a) Cine sunt personajele principale?
- b) Ce este un zăbun?
- c) Unde s-a culcat mintea?

3 Când a greșit mintea? Notează A (adevărat) sau F (fals).

- a) Când a ales să nu doarmă în drum.
- b) Când l-a lăsat pe noroc să doarmă în drum.
- c) Când s-a trezit din leșin.

4 Ordonează ideile, așa cum apar prezentate în text.

- Mintea este accidentată.
- Fiecare își alege locul de dormit.
- Mintea îl recunoaște pe noroc de stăpân.
- Norocul și mintea au plecat într-o călătorie.

5 Înțelepciunea o ajută pe minte să se vindece. Recitește enunțurile. Ce informație este prezentată în fiecare parte? Alege corespunzător.

— Dar dacă va veni vreun cal peste noapte, zice mintea, cu glasul ei înțelept, și va da peste noi, așa e că nu ne va merge tocmai bine? Hai să ne dăm la o parte din drum și să ne odihnim pe pajiștea de alături. Și-apoi și altfel: nu e mai bine să ne așezăm pe iarba verde, decât aici, în pulbere?

a) — Dar dacă va veni vreun cal peste noapte, zice mintea, cu glasul ei înțelept, și va da peste noi, așa e că nu ne va merge tocmai bine?

- avantajul pericolul soluția

b) Și-apoi și altfel: nu e mai bine să ne așezăm pe iarba verde, decât aici, în pulbere?

- avantajul pericolul soluția

c) Hai să ne dăm la o parte din drum și să ne odihnim pe pajiștea de alături.

- avantajul pericolul soluția

6 Grupează cuvintele cu sens asemănător.

- călători • colb • drumeți • liniște • obosiți
- ocazie • odihniți • osteniți • praf • pulbere
- prilej • tăcere • zgomot



Spre deosebire de noroc, mintea, mai cu scaun la cap, ieși din drum, își caută un locșor potrivit pe pajiștea moale ca mătasea, își așternu cum știi ea mai bine, zise Tatăl Nostru, își făcu cruce și apoi, ostenită cum era, adormi în curând.



D-abia ațipiră drumeții noștri, și iată că, în tăcerea nopții, se aude o duruitură, care se apropia din ce în ce mai mult. Era un car cu coviltir de *rogojină*, tras de patru cai ca patru zmei. Roțile se învârteau cu repeziciune și acum-acum carul avea să sosească în locul unde dormeau drumeții noștri. Încă vreo două-trei clipite și norocul ar fi fost făcut praf și pulbere de copitele cailor sirepi, adică vijelioși, și de roțile cele grele ale carului.

Dar norocul tot la noroc trage! Când mai erau doar vreo zece pași între car și el, auzind zgomotul, norocul se trezi din somn și, cât ai clipi din ochi, se-nălță și sări drept în picioare. Caii, speriați la vederea lui, au sărit și ei mai la o parte. Trăgând carul din drum, au luat-o razna pe câmp, tocmai pe lângă picioarele minții, care nu s-a trezit așa de curând. Sărmana de ea a rămas multă vreme leșinată, după rănile căpătate. Nu-i vorbă, când se dezmetici, cu înțelepciunea ei, îi spuse celui ce o însoțise la drum să-i caute niște ierburi, cu care nu peste mult timp își vindecă rănile de la picioare, dar, la urma urmelor, oftând, tot n-avu încotro și trebui să-l recunoască pe noroc de stăpân!

Ce păcat că mintea nu gândise! Dacă norocul n-ar fi stat în drum, nimic nu s-ar fi întâmplat! Și nici nu s-ar fi ivit prilejul ca mintea să devină din stăpân... slugă!

(*Norocul și mintea*, de I.L. Caragiale)

Dicționar

- **amnar**: bucată de oțel cu care se lovește o piatră pentru a aprinde focul
- **a se dezmetici**: a reveni la realitate
- **rogojină**: așternut împletit din frunze de papură

- 7 Găsește **cuvinte cu sens opus** celor date.
 • liniște ___ • a se îmbolnăvi ___ • odihniți ___
- 8 Formulează enunțuri cu **sensurile diferite ale cuvintelor**: **haina noi urma**.
 În fiecare enunț, precizează ce parte de vorbire este cuvântul folosit.
- 9 Identifică **părțile de vorbire** din enunțurile date, notându-le conform codului următor:
substantiv → s **adjectiv** → a
pronume → p **verb** → v
 • Norocul a avut o idee năstrușnică.
 • — Fă tu cum știi, zise norocul, eu voi dormi în drum.
- 10 Completează structurile cu verbele la timpul trecut, după model.

Timpul prezent	Timpul trecut
Se prind.	S-au prins.
Se opresc.	
Îi trăsnește.	
Se aude.	
Îi vin.	

- 11 Ce literă înlocuiește **cratima**? Scrie forma fără cratimă, încercuind litera apărută în locul cratimei.
 • noaptea-i apucă • ș-apoi • d-abia • să-i caute
 • să-l recunoască • n-ar fi stat

- 12 Completează **subiectele (S) și predicatele (P)** potrivite.

___ și ___ călătoreau. ___ s-a așezat pe pajiște.
 Norocul ___ zgomotul făcut de roțile carului. El ___ din somn. ___ s-au speriat de el. ___ a trecut peste minte.
 Mintea ___ de durere.

- 13 Imaginează-ți un alt final al întâmplării. Scrie un **text** de 10-15 rânduri, în care să schimbi firul acțiunii, începând cu momentul apropierii carului:

Dar norocul tot la noroc trage!...



Autoevaluare

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
FB	3	3	3	3	3	6	3	12	12	4	12	8	3
B	2	2	2	2	2	4	2	8	8	3	8	5	2
S	1	1	1	1	1	2	1	4	4	2	4	3	1

Criterii de acordare a calificativului

- ✓ Explicare clară
- ✓ Scriere corectă
- ✓ Respectarea cerinței



AUTOPORTRET DE COPIL SUNT UNIC/Ă ȘI SPECIAL/Ă

 Redactarea **creativă** a unui text, folosind și instrumente digitale

Ce veți face?

- Veți crea o expoziție de **tablouri**, disponibilă pe **peretele virtual al clasei**, cu autoportrete obținute dintr-o **amprentă trasată în cuvinte**. Atât imaginea, cât și textul trebuie să reflecte felul în care fiecare dintre voi se vede și se prezintă celorlalți.
- Veți realiza o **TEMĂ ZÂMBITOARE**, disponibilă și **în format electronic**. 😊

Cum veți face?

- Obțineți amprenta unui deget:
 - ✓ Colorați partea interioară a degetului mare de la mâna dreaptă, folosind cerneală, carioca sau acuarela.
 - ✓ Presați degetul pe o foaie albă de hârtie.
 - ✓ Observați și comparați amprentele obținute de fiecare copil.
- Scanați amprenta proprie, apoi măriți-o, pe dimensiunea unei foi A4. Dacă nu o puteți scana, încercați să o reproduceți într-o formă mărită, folosind așezarea într-o rețea de pătrățele sau dreptunghiuri.
- Copiați sau trasați ușor cu creionul, pe o altă foaie, contururi cât mai asemănătoare cu cele existente în amprentă.
- Fiecare va completa enunțuri despre sine, în câmpurile/culoarele/traseele conturate de amprentă, referitoare la:
 - ✓ Cine ești? Ce ești? Cum ești?
 - ✓ Ce îți place? Ce nu îți place?
 - ✓ Cum te simți?
 - ✓ Ce ți-ai dori?
 - ✓ Ce vrei să afle ceilalți despre tine?
 - ✓ Cum te vezi în viitor? etc.
- Puteți folosi culori variate, puteți accentua unele cuvinte, astfel încât să obțineți un **autoportret** cât mai frumos ca aspect și cât mai sincer ca idei exprimate prin cuvinte.
- Grupați toate autoportretele colegilor într-un **Album de absolvent al clasei a IV-a**, pe care să îl prezentați atât în format **letric** (pe hârtie), cât și **electronic**.



De ce vei face?

Beneficiile proiectului

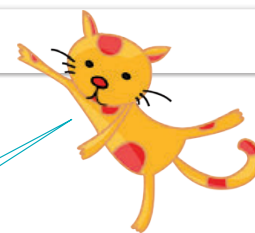
- ✓ Vei realiza o temă zâmbitoare artistică! 😊
- ✓ Vei descoperi trăsături necunoscute ale colegilor.
- ✓ Vei avea mai multă apreciere pentru sine și pentru ceilalți colegi.
- ✓ Vei avea mai multă încredere în tine.
- ✓ Vei aprecia mai mult ceea ce te face unic/ă și special/ă.
- ✓ Vei fi mândru/ă de felul în care te poți exprima.
- ✓ Vei obține o amintire deosebită pentru finalul clasei a IV-a.

Mult succes și inspirație!

VACANȚĂ
PLĂCUTĂ!



Observ! Apreciez! Evoluez!



Descarcă, apoi completează, la finalul fiecărei unități de învățare, fișa *Observ! Apreciez! Evoluez!** disponibilă în manualul digital 📄.

Observ! Apreciez! Evoluez!

După ce am parcurs unitatea de învățare 1, <i>Povești de toamnă</i> , pot afirma că:	😊 DA	☹️ NU
1. Am finalizat cu succes toate activitățile.		
2. Am colaborat foarte bine în cadrul activităților de grup.		
3. Mi-am reamintit ce am învățat în clasa a III-a, la disciplina <i>Limba și literatura română</i> .		

Observ! Apreciez! Evoluez!

După ce am parcurs unitatea de învățare 2, <i>Împreună cu ceilalți</i> , pot afirma că:	😊 DA	☹️ NU
1. Am finalizat cu succes toate activitățile.		
2. Am colaborat foarte bine în cadrul activităților de grup.		
3. Mi-am însușit cunoștințe noi, deosebit de utile și de interesante.		

Observ! Apreciez! Evoluez!

După ce am parcurs unitatea de învățare 3, <i>Dorințe împlinite</i> , pot afirma că:	😊 DA	☹️ NU
1. Am finalizat cu succes toate activitățile.		
2. Am colaborat foarte bine în cadrul activităților de grup.		
3. Mi-am însușit cunoștințe noi, deosebit de utile și de interesante.		

Observ! Apreciez! Evoluez!

După ce am parcurs unitatea de învățare 4, <i>Jocurile copilăriei</i> , pot afirma că:	😊 DA	☹️ NU
1. Am finalizat cu succes toate activitățile.		
2. Am colaborat foarte bine în cadrul activităților de grup.		
3. Mi-am însușit cunoștințe noi, deosebit de utile și de interesante.		

Observ! Apreciez! Evoluez!

După ce am parcurs unitatea de învățare 5, <i>Vise însorite</i> , pot afirma că:	😊 DA	☹️ NU
1. Am finalizat cu succes toate activitățile.		
2. Am colaborat foarte bine în cadrul activităților de grup.		
3. Mi-am însușit cunoștințe noi, deosebit de utile și de interesante.		

Observ! Apreciez! Evoluez!

După ce am parcurs unitatea de învățare 6, <i>În ritm de primăvară</i> , pot afirma că:	😊 DA	☹️ NU
1. Am finalizat cu succes toate activitățile.		
2. Am colaborat foarte bine în cadrul activităților de grup.		
3. Mi-am însușit cunoștințe noi, deosebit de utile și de interesante.		

Observ! Apreciez! Evoluez!

După ce am parcurs unitatea de învățare 7, <i>Călătorind prin lume</i> , pot afirma că:	😊 DA	☹️ NU
1. Am finalizat cu succes toate activitățile.		
2. Am colaborat foarte bine în cadrul activităților de grup.		
3. Mi-am însușit cunoștințe noi, deosebit de utile și de interesante.		

Observ! Apreciez! Evoluez!

După ce am parcurs unitatea de învățare 8, <i>Pe aripile imaginației</i> , pot afirma că:	😊 DA	☹️ NU
1. Am finalizat cu succes toate activitățile.		
2. Am colaborat foarte bine în cadrul activităților de grup.		
3. Mi-am însușit cunoștințe noi, deosebit de utile și de interesante.		

* Fiecare fișă poate fi descărcată și completată direct pe calculator.

Răspunsurile testelor de evaluare



UNITATEA 5. *Vise înșorite* | Test de evaluare

Exercițiul 1: a) îl văzuse pentru prima oară; b) va avea energie pentru o săptămână; c) Regina Primăverii; **Exercițiul 2:**

Anotimpul	PRIMĂVARA	VARA	TOAMNA	IARNA
Beneficii	deschide orizonturile florilor, prospețimii și iubirii.	ne alintă în leagănul relaxării.	ne aduce fructe suculente.	omooară microbii ce se ascund în praf.

Exercițiul 4: șueta-discuția; cercetează-studiază; grijulie-atentă; Cugetară-se gândiră; deranjantă-supărătoare; îngăduitoare-neîngăduitoare; întrebările-răspunsurile; îndrăzneță-temătoare; musafirii-gazdele; teama-curajul; **Exercițiul 5:** a petrece mult timp; a fi în culmea fericirii; a-și exprima părerea; a pleca repede; **Exercițiul 6:** sunt (prezent); ai găsit (trecut); încurajă (trecut); puteți (prezent); zâmbiră (trecut)

UNITATEA 6. *În ritm de primăvară* | Test de evaluare

Exercițiul 1: a) iepurași; b) câini; c) o mână, un picior și o ureche; **Exercițiul 3:** o biată păsărică; o broască țestoasă; sturzul; **Exercițiul 5:** întruna-continuu; nu pricep-nu înțeleg; necazul-supărarea; zâmbiți-surâdeți; Stinsă-puternică; nepăsător-grijuliu; duiosî-haini, aspri; liniștit-agitat; **Exercițiul 6:** a) a ajuta; b) a fi un om bun; c) a exprima.

UNITATEA 7. *Călătorind prin lume* | Test de evaluare

Exercițiul 1: a) o povestire; b) un copil; c) pe pământ și în aer; **Exercițiul 2:** a) A, b) F, c) F; **Exercițiul 3:** a) Guguța își dorește/~~nu își dorește~~ să zboare cu avionul. b) Guguța reușește/~~nu reușește~~ să zboare cu avionul. c) Guguța este primit/~~nu este primit~~ în cabina avionului. **Exercițiul 4:** să umfle roțile avioanelor, să alunge caprele de pe pistă, să ștergă praful de pe aripile avioanelor, să le spună povești. **Exercițiul 6:** 1. documentul de la tata, în care scrie că el știe să întoarcă un camion și poate chiar să-l dea înapoi; 2. adeverința că are două clase; 3. hârtia semnată de un țăran din Cucuieți, tată a doi piloți. **Exercițiul 7:** a) Nu mai avea astâmpăr înseamnă nu mai avea liniște, era nerăbdător; b) Nu-și bate capul înseamnă nu ia în seamă, nu îl preocupă. c) Le dă la mână înseamnă le înmânează, le dă ceva personal. **Exercițiul 8:** să îl pună, să îmi iau..., unde îl așteaptă; **Exercițiul 9:** pilot, satul, mână; tu; ești, întinde; **Exercițiul 11:** — Tu de unde ești, băiețule?
— Merg, zice, dacă mă lăsați măcar un pic în cabină.
Acum chiar să mă roage, că n-am timp: de poimâine începe școala. **Exercițiul 12:** Bălți, valea Răutului, Trei lezi, Singureni.

UNITATEA 8. *Pe aripile imaginației* | Test de evaluare

Exercițiul 1: 1a) literar; b) imagine; c) deal; **Exercițiul 3:** b; **Exercițiul 4:** 3, 2, 4, 1; **Exercițiul 5:** a) pericolul; b) soluția; c) avantajul; **Exercițiul 6:** călători-drumetși; colb-praf-pulbere; liniște-tăcere; obosiți-osteniți; ocazie-prilej; **Exercițiul 7:** zgomot; a se însănătoși; obosiți; **Exercițiul 8:** haina – substantiv; adjectiv; noi-pronume; adjectiv; urma – substantiv; verb; **Exercițiul 9:** Norocul a avut o idee năstrușnică.
s v s a
— Fă tu cum știi, zise norocul, eu voi dormi în drum.
v p v v s p v s
Exercițiul 10: s-au oprit; i-a trântit; s-a auzit; i-au venit
Exercițiul 11: îi; și; de; îi; îl; nu; **Exercițiul 12:** Norocul; mintea; Mintea; a auzit; s-a trezit; Caii; Carul; a leșinat.

UNITATEA 1. *Povești de toamnă* | Test de evaluare

Exercițiul 3: fericit – bucuros; chipul – față; voce – glas; Închise – deschise; să nu se termine – să se termine; ultimele – primele; **Exercițiul 4:** Copilul care citește ...; care cu lemne; lac cu nuferi; lac de vopsit; **Exercițiul 5:** a) zi, țara, vacanță, copil, rucsac, ...; b) bocanci, copiii, benzi, ...; c) călător, albastră, larg, fericit, ...; d) nu știau, au spionat; **Exercițiul 7:** a sosit, au aflat, era, au cerut, s-au jucat, s-au dus, s-au uitat

UNITATEA 2. *Împreună cu ceilalți* | Test de evaluare

Exercițiul 1: a) F; b) A; c) A; **Exercițiul 2:** a) la câmpie; b) un punct de echilibru; c) Trebuia să coboare. **Exercițiul 3:** lacul b, d, f; Zimbrul a, e, c; **Exercițiul 4:** Refugiu-adăpost; tocmai-exact, chiar; a-și da seama-a înțelege; **Exercițiul 5:** teritoriu de mijloc; calea de mijloc; lecție; **Exercițiul 8:** a) Snowie este o pisică. B) mieună; c) Snowie, casoleta, Azorel, nasul, cronțanelele; **Exercițiul 9:** amestec - substantiv, verb

UNITATEA 3. *Dorințe împlinite* | Test de evaluare

Exercițiul 1: a) în pădure; b) Moș Ene; c) fulgii; **Exercițiul 3:** 4, 2, 1, 3, 6, 5;
4. Bucuroasă, fetița se alătură colindătorilor.
2. La miezul nopții, fetița adoarme.
1. Doinița așteaptă nerăbdătoare sosirea colindătorilor.
3. Guguța și colindătorii ajung la casa Doiniței.
6. În dimineața Anului Nou, fetița împarte semănătorilor o poală de nuci și prăjituri.
5. Începe să ningă cu fulgi mari și deși.
Exercițiul 4: bucuroasă, grijulie, darnică; **Exercițiul 6:**

masculin	feminin	neutru
urătorii, zurgălăi	subsori, desagă	sat, cuptor, buhai, toc, clopot, omăt

Exercițiul 7: văzduhuri argintii, luminițe aurii, fetițe cumsecade, căciulițe roșii, fulgi moi; **Exercițiul 8:** omăt-zăpadă, nea; oaspeți-musafiri; dalbi-albi

UNITATEA 4. *Jocurile copilăriei* | Test de evaluare

Exercițiul 1: a) poveste; b) imagine; c) fenomene ale naturii
Exercițiul 3: teamă, neîncredere, nesiguranță; **Exercițiul 4:** a crea probleme; a fi sensibil; a nu se lăsa convins; **Exercițiul 5:** a) pronume ea; b) dumneata; c) zbor; **Exercițiul 6:** a) — Uite, vântule, copilul ăsta al meu îmi dă de furcă. b) ... mama zăpadă albea hăinuțele tuturor copiilor ei mici, mulți și dragălași ... c) — Eu vreau să cunosc bucuria de a sta cu tine, răspundea atunci fulgul cel subțirel...
Exercițiul 7: Ea, i-a, ia, săi, Ei, iei, să-i; **Exercițiul 8:** nu avea, să îl trimită, și îl înveți, nu are, să aduci, să îl ajuți; **Exercițiul 9:** a) ... să cunoască bucuria de a fi. b) ... el vrea să cunoască bucuria de a sta cu mama sa. c) ... îl mai lase, deoarece încă este mic.



ISBN: 978-606-528-550-7



6 420620 008271

www.cdpress.ro